

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

35'inci Toplantı
18 Temmuz 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmeleri için toplantıya gelip gelmemesi ile kanun teklifinin hazırlanmasında ve Komisyona getirilişinde usuli eksiklerin olup olmadığı hakkında görüşme

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 132 Milletvekilinin Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2290)

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin oylaması sırasında KESK Büro Emekçileri Sendikası Temsilcisinin söz talep etmesine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

35'inci Toplantı

18 Temmuz 2024 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 14.33'te açılarak üç oturum yaptı.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmeleri için toplantıya gelip gelmemesi ile kanun teklifinin hazırlanmasında ve Komisyona getirilişinde usuli eksiklerin olup olmadığı hakkında görüşme yapıldı.

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli ile 5 Milletvekilinin (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4, 28 ve 31'inci maddelerinin Anayasa'nın 2, 7, 60, 73, 87, 104 ve 161'inci maddeleri hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasına ilişkin önergeleri, yapılan oylama sonucunda reddedildi.

Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 132 Milletvekilinin Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2290), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş, (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin oylaması sırasında KESK Büro Emekçileri Sendikası Temsilcisinin söz talep etmesine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 03.40'ta toplantıya son verildi.

18 Temmuz 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.33

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahipleri, değerli milletvekillerimiz, Bakan Yardımcımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın çok değerli temsilcileri; sizleri sevgiyle selamlıyorum.

Komisyonumuzun 35'inci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde (2/2290) esas numaralı Denizli Milletvekili Sayın Nilgün Ök ve Samsun Milletvekili Sayın Ersan Aksu ile 132 Milletvekilinin Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmeleri için toplantıya gelip gelmemesi, ile kanun teklifinin hazırlanmasında ve Komisyona getirilişinde usuli eksiklerin olup olmadığı hakkında görüşme

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz mü istiyorsunuz Sayın Türelî?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Neyle alakalı?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Usul üzerine.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün burada vergiyi ilgilendiren, vergiyle ilgili düzenlemeleri bir araya getiren bir kanun teklifini konuşuyoruz. Aslında bizim uzun zamandır konuştuğumuz konu bu. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde kanun teklifleri milletvekilleri tarafından hazırlanıyor fakat biz şunu biliyoruz: Değerli milletvekilleri, bunu hazırlayan Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanının bu teklifin hazırlanmasında, buna ilişkin daha öncesinde hatırlarsınız kamuoyunda 104 sayfalık bir metin sızdı, orada da gene onun üzerine görüşleri alındı. Hazine ve Maliye Bakanı meslek odalarıyla, işveren örgütleriyle, yurt dışında yatırımcılarla toplantı yapıyor. Neden burada Hazine ve Maliye Bakanı yok? Biz, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in buraya gelmesini ve Komisyonda, kendisinin olan, kendi Bakanlığı tarafından hazırlanan ve kendisinin bir anlamda sahibi olduğu bu kanun teklifini burada bizlere sunmasını ve bu tartışmaların içinde olmasını ve sorduğumuz sorulara cevap vermesini, eleştirilerimizi dinlemesini istiyoruz. İç Tüzük'te buna ilişkin... Elbette, biraz önce de söylediğim gibi, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde kanun tekliflerini milletvekilleri veriyor ama İç Tüzük'te ilgili bakanın buraya gelmesini engelleyecek herhangi bir şey yok.

Sayın Başkan, sizin aracılığınızla -basınımız da burada- Hazine ve Maliye Bakanına çağrı yapıyoruz; kendisi gelsin, bu kendi vergi kanununu, vergi kanun teklifini burada savunsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türeli, teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller ve değerli bürokratlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu, vergileme meselesine ilişkin çok önemli bir paket ve oldu bittiyle karşı karşıya kaldık, bir kez daha. Bu vergi konusu haziran ayının başından beri kamuoyunda tartışılan bir konu ve gerçekten, herkesin, bu toplumda yaşayan herkesin çok ilgilendiği bir konu idi ama çok kısa bir sürede bu konuyu tartışmak zorunda kaldık Plan ve Bütçe Komisyonunda. 53 maddelik bir paketin üzerinde çalışmak için muhalefete yeterli zaman verilmedi ve kırk sekiz saat gibi kısa bir sürede bütün hazırlıklarımızı yapmak zorunda kaldık. Hâlbuki, biliyoruz ki Hazine ve Maliye Bakanı çok uzun süredir bu paket üzerinde çalışıyor, tartışıyor. Bu aceleciliğin yasama etiği açısından ve yasama kalitesi açısından son derece sorunlu olduğunu düşünüyoruz, bunu bir kez daha vurgulamak istiyorum. Umarım, bunun arkasından, buradaki çalışmayı bitirdikten sonra Genel Kurulda da aynı acelecilikle davranmayız ve enine boyuna konu tartışılabilir olur.

İkinci değinmek istediğim kısa konu da şudur: Verginin asıl yükünü Türkiye’de emekçiler, işçiler, ücretli çalışanlar taşıyor ve maalesef bu vergi paketinin hazırlık sürecinde işçi sendikalarıyla, meslek örgütleriyle ve demokratik kitle örgütleriyle görüşme yapılmamıştır. Yani hâlbuki biliyoruz ki Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Şimşek 1 Temmuz Pazartesi günü patronlarla, iş dünyasıyla, sermayedarlarla paketin içeriğini görüşmüştür. O görüşmede ne olduğunu da bilmiyoruz kapalı olduğu için görüşme ama şunu belirtelim ki bu paket sadece sermayeyi, sadece işverenleri, iş dünyasını ilgilendirmiyor, çok büyük ölçüde de işçiyi, memuru, esnafı, dar gelirliyi, ücretli çalışanı ilgilendiriyor; onlarla tartışılmamış olmasını, konuşulmamış olmasını, onların görüşlerinin alınmamış olmasını büyük bir eksiklik olarak görüyoruz, paketin temel anlayışını da gösteriyor esas itibarıyla bu.

Son değinmek istediğim konu da paketin etki analizi oldukça özensiz hazırlanmıştır. Yani bu etki analizinden çıkan sonuç, hani paketin ortaya çıkartacağı değer açısından baktığımızda son derece düşüktür. Tartışacağız elbette ki bunu biraz sonra ama yani etki analizinin de özenli hazırlanmadığını işaret etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Oluç, teşekkür ediyorum.

Tabii, bu arada biz şu an Komisyonumuza yaklaşık 28 sivil toplum kuruluşunu davet ettik, davetli listesini de ayrıca sizlerle paylaşacağım. Zaten gündemin altında ek olarak arkadaşlar var diyor, onu da gönderdim, oradan bakabilirsiniz.

Sayın Usta, sizin de usulle alakalı.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, vergi önemli bir konu. Geçen hafta, tasarrufla ilgili, güya tasarrufla ilgili bir paketi burada tartıştık, onun içerisinde tasarruf yoktu. Burada da aslında “vergi” dediğimiz 52 maddelik bir kanun teklifi var önümüzde. Aslında, dişe dokunur bir vergi de yok. Vergi nasıl olmalı? Ayrıca onu birazdan tartışacağız zaten. Mesela, bir kısım yerlerde ilave vergiler var ama burada aslında dışarıda tutulanlar

içeriye alınanlardan daha kıymetli. Basına sızan, az önce arkadaşlarımızın da ifade ettiği Gelir İdaresinin bir çalışması oldu. Elbette bu bir çalışma nihayetinde ama orada gerekçelere bakıldığında çok vahim gerekçeler var yani ciddi vergi kayıplarının olduğundan bahsediliyor, işte “İstisnalar çalışmıyor.” deniliyor. Yani bunların birisi gelip bize niye... Madem teknisyenler, koskoca Gelir İdaresi, yaklaşık 40 bin personeli olan Gelir İradesi böyle bir çalışmayı yapıyor fakat bu kanun teklifine niye girmiyor? Niye çıkartıldı? Kimler baskı yaptı? Bizim bunu öğrenmek hakkımız yani burada içeridekiler kadar aslında dışarıdakilerin konuşulması lazım. Burada da muhatabımız kim olmalı? Maliye Bakanı olmalı. Hepimiz biliyoruz ki bu, Bakanlığın hazırladığı bir kanun teklifidir. Dolayısıyla ben de Aşkın Bey’e katılıyorum, hatta bu benim notlarımda da vardı zaten; mesela ben dün TBMM TV’de gördüm, Sağlık Komisyonunda -Sayın Başkan, bu sizin açınızdan da önemli- Sağlık Bakanı geldi, orada bilgi verdi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir tanışma toplantısıydı, o şekilde...

ERHAN USTA (Samsun) – Fark etmez. Biz de Mehmet Bey’le bir tanışalım yani Mehmet Bey’le buradaki insanların birçoğu tanışmıyor. Bir görelim, bakalım şu rasyonel, irrasyonel politikalar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, İçişleri Bakanı da geldi geçen gün. Sadece Plan ve Bütçe Komisyonuna Bakan geliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta’yı kesmeyelim. Sonra ben süre vereceğim, o zaman...

ERHAN USTA (Samsun) – Yani bu gerçekten önemli. Böyle Türkiye’yi... Biz Mehmet Şimşek’in iyi niyetli bir şekilde birtakım meseleleri çözme konusunda bir gayretinin olduğunu anlıyoruz yani öyle olduğunu anlıyoruz, umarım öyledir, biraz iyi niyetli yaklaşıyoruz. Kendisinin de zorlandığı, siyasi iradenin oluşturmakta zorlandığı yerler varsa bu Meclis, bu Plan ve Bütçe Komisyonu ona orada da yardımcı olabilir yani aslında bunun bizden fazla onun da arzu etmesi gereken bir şey olması lazım. Belli ki Gelir İradesinin ve Maliye Bakanlığının çok değerli bürokratları vergiyle ilgili çokça daha ciddi sorunlar görüyorlar ama o sorunların çözümüne ilişkin bu pakette bir şey yok. Bu maddeleri tartışacağız da olmayanları ne yapacağız? İşte olmayanların konuşulacağı yer aslında... Hazine Bakanı olmalıydı burada. Hazine Bakanı ivedilikle mümkünse bugün gelsin. Şimdi, görüşmeler birazdan başlayacak. Maliye Bakanlığı şurada, beş dakikalık yol, gelebilir yani bundan daha kıymetli bir program olacağını da düşünmüyorum ben. Dolayısıyla Maliye Bakanını biz buradaki tartışmalara bekliyoruz.

Şimdi, yeterince çalışacak fırsatımız olmadı Sayın Başkan. Tabii, bu, Parlamento tarafının belki bir sorunu. İdare istediği kadar burada esnek davranabiliyor; onlar otura otura çalıştılar, tartıştılar, tartışmadılar, ne oldu, onları bilmiyoruz ama normalde 1 Temmuzda Meclisin tatile girmesi gerekirken bu kanunlar nedeniyle biz bekledik. Bekledik, güzel de iki gün daha bekleyseydik yani bu hemen niye gündeme alındı, niye tartışılmadı bu? Ben dün akşam bir kısım meslek örgütleriyle konuştum “Bizden hiçbir fikrimiz sorulmadı.” dediler. Onların da çalışmaya fırsatı olmadı. Dün gece yarısına kadar çalışan yerleri biliyoruz; kendi aralarında konuşma, kendi mensuplarıyla tartışma imkânı olmadı. Dolayısıyla bunun alelacele bir şekilde çıkartılması doğru değil. Yani elbette bizim burada desteklediğimiz maddeler var, birazdan onları ifade edeceğiz, desteğimizi ortaya koyacağız, daha da iyileşmesi için önerilerimizi ortaya koyacağız ancak eğer doğru bir kanun yapmak istiyorsak bunun için yeteri kadar çalışma imkânımızın olması gerekirdi.

Vergi adaleti burada tamamen es geçilmiş bir husustur, bunu özellikle vurgulamak istiyorum yani vergi adaleti açısından yapılan çok fazla bir şey yok. Hâlbuki Türkiye’nin temel sorunu gelir adaletsizliği. Verginin bir fonksiyonu da toplumda veya bir ekonomide gelirin daha adil bölüşümünün sağlanmasıdır. Ona ilişkin hiçbir kaygı biz burada maalesef göremedik. İçeriğe ilişkin hususları birazdan ifade edeceğim ancak özetle çok ciddi eksiklikleri olan bir tasarıyla karşı karşıyayız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teklif Sayın Usta, teklif.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Bakanın gelip bu eksikliklerin niye olduğu hususunda veya getirdiği maddeleri savunması konusunda bize burada açıklama yapması önemliydi. Bir de keşke çalışma için daha fazla fırsatımız olsaydı. Umarım bu aksaklık Genel Kurul görüşmeleri esnasında giderilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Temurci, sizin de mi söz talebiniz var?

Bugün usulle alakalı bayağı söz talebi var.

Buyurun lütfen.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Usulle ilgili bence Hazine ve Maliye Bakanımız da bürokrat arkadaşlarımız da kanun teklifini hazırlayan arkadaşlarımız da bizim duyduğumuz rahatsızlığı duymuşlardır.

Şimdi, 104 sayfa bahsedilen bu kanun teklifiyle ilgili metnin ya da sunumun kamuoyuna yansımaları çok hoş olmamıştır yani bence asıl problem budur, bunu tartışmak lazım. Neden şu anda bizim için ilave bir yük getirecek bu? Biraz sonra detayına girdiğimizde doğrudan vergilerle ve özellikle servetin vergilendirilmesiyle ilgili birçok mesele, o 104 sayfadan okuduğumuz mesele şu anda bu kanun teklifinde yok. Biz bu vergiyle ilgili konuştuğumuzda hep meselemiz vergi yükünün adaletli bir şekilde dağıtılmasıydı. Dolayısıyla üzülerek ifade ediyorum, hem Hazine ve Maliye Bakanımızın hem de ilgili arkadaşlarımızın emek ve gayretleri bu tür spekülasyonlara kurban edilecek; bu bir eleştiri ama genel bir eleştiri.

İkinci şey de ilk defa belki böyle bir kanun teklifinde sadece vergiyi ilgilendiren bir mesele konuşacağız yani torba kanun şeyine belki çok girmeyeceğiz. Onun için bence bir teşekkürü hak ediyorsunuz; sonuçta vergi konuşacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî'ye tekrar söz veriyorum, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce de söylediğim gibi, Hazine ve Maliye Bakanının bizzat sürükleyicisi olduğu görüştüğümüz bu vergi kanun teklifinin toplumun değişik kesimleriyle -ki özellikle işvereni örgütleri, meslek odalarıyla- tartışıldığını biliyoruz, yurt dışında da yatırımcılarla mutlaka tartışılmıştır. Nedir, ne değildir; belli değil. Burada konuşmamda da söylediğim gibi, öncelikle 104 sayfalık bir metnin sızdırılmıştı. Bunun kamuoyunun bir biçimde nabzını tutmak için mi yoksa Hükümetin içindeki görüş ayrılıkları nedeniyle mi dışarıya bir biçimde yansımış olmasını anlayabilmiş değiliz, aslında bunu da sormak istiyoruz.

İlginç olan şu: Orada var olan hususların büyük bir kısmı bugün önümüze gelen kanun teklifinde yok. Hâlbuki eğer orada makul olan birtakım ifadeler, birtakım düzenlemeler varsa elbette biz de muhalefet olarak destek olurduk buna çünkü biz uzun zamandır onu söylüyoruz, Türkiye'nin bugün en büyük problemlerinden biri vergi adaleti ve yirmi iki yıllık AKP iktidarları döneminde vergi adaleti konusunda atılmış hemen hemen hiçbir adım yok, bir arpa boyu yol gidilmemiş. Bütün planlarda, kalkınma planlarında, orta vadeli programlarda, yıllık programlarda bunlar söylenmesine rağmen hiçbir ilerleme yok. Dolaylı vergilerin payının azaltılmasına ilişkin hiçbir gelişme olmadı, vergi harcamalarının daraltılması, etkinliğine göre bakılıp yeniden gözden geçirilmesine ilişkin bir şey yok.

Gene aynı şekilde, bakın, önümüze gelen bu vergi paketinde bu ülkede çalışan emek kesimine, çalışanlara yani milyonlarca insana ilişkin ciddi bir düzenleme yok. Emekliye ilişkin bir düzenleme... Onu da anlamış değiliz, normal şartlar altında... Bir biçimde bu kanuna getirdiler emeklilikle ilgili bir düzenlemeyi. Tabii ki bir düzenleme olmalı ama bunun yetersiz olduğunu, çok daha artırılması gerektiğini zaten söylüyoruz, önergelerimizde de söyleyeceğiz. Yani toplumun bütün beklentisi bir biçimde burada bugün mevcut vergilerdeki bu çarpık yapının düzeltilmesidir, emek kesimi ve çalışanlara ilişkin, bu anlamda, vergi anlamında gerekli desteklerin, teşviklerin sağlanmasıdır, vergi dilimlerinin artırılmasıdır, çalışanların üzerindeki vergi yükünün azaltılmasıdır. Vergi harcamalarının büyük bir kısmının sermaye kesimine gittiğini biliyoruz. Bunların yeniden gözden geçirilmesi, büyük bir kısmının ortadan kaldırılması gerekiyor çünkü artık bunların bir etkinliği, verimliliği kalmamıştır. Geçmiş zamanda konulmuş bir şeyler hâlâ bu şekildeki formattan devam ettiriliyor. Bunları anlamak mümkün değil. Bu açıdan bunları söylemek isterim.

Son olarak da şu hususu yeniden, tekrar söyleyeyim: Bakın, daha yeni tasarruf paketini Komisyonunda gördük, bugün de Genel Kurulda ikinci bölümü görüşülecek ama bizim orada konuşmalarımız var, sonuçta önergeler üzerine konuşuyoruz muhalefet olarak ama biz aynı zamanda burada olmak zorundayız. Böyle bir çalışma sistematiziğini kabul etmiyoruz Sayın Başkan, uzun zamandır söylüyoruz. Bu şekilde gelen kanun tekliflerinin Plan ve Bütçe Komisyonu olarak makul bir görüşme takvimi içinde değerlendirilmesi gerekiyor ve bize de zaman kazandırılması gerekiyor çünkü bunları biz de konuşacağız, tartışacağız, okuyacağız, bu konuyla ilgili olarak ne getiriyor diye belki o konuyla ilgili meslek odalarıyla, sendikalarla, sivil toplum örgütleriyle konuşacağız. Eğer sağlıklı bir yasama faaliyeti yapacaksak yapmamız gereken kesinlikle budur.

Sözlerime son vermeden, Hazine ve Maliye Bakanını sahibi olduğu vergi kanun teklifini savunmak üzere Plan ve Bütçe Komisyonuna bekliyoruz efendim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Nilgün Hanım verdi kanun teklifini.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bakın, bir şey söyleyeyim...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitireyim Sayın Başkan.

Bizim Komisyon üyesi arkadaşlarımız son derece değerli arkadaşlarımız ama bunu Türkiye'deki sağır sultan bile biliyor ki bunu hazırlayan Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Bakan, bunun siyasi sorumlusu Bakan. O yüzden Sayın Bakanın buraya gelmesi gerekiyor, gelsin. Geçmiş dönemlerde gelen bakanlar var, İç Tüzük'te buna aykırı bir hüküm yok yani bu bir iletişim stratejisinin de bir parçasıdır. Gerçekten bir şeyler yapmak istiyorsa Sayın Bakan gelir buraya anlatır. Hangi amaçla, neler geliyor, o gelen maddelerin gerekçesi ne; bunları da konuşur, tartışılır bunlar.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bakan Yardımcıları burada.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bakan Yardımcıları siyasi sorumlu değildir. Milletvekilleri var ama dediğim gibi, bunu hazırlayan...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bakanlıktan da...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Yegin, bakın, hepimizin bildiği şeyleri burada yeniden şey yapmayalım; bunu hazırlayan Hazine ve Maliye Bakanlığıdır ve Hazine ve Maliye Bakanındır bunun sorumlusu. Gelsin, kendisinin sahibi olduğu kanunu burada savunsun, bu talebimizi yineliyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bakanlıktan da birçok temsilci burada bulunuyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, hayır...Hazine ve Maliye Bakanındır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, sesim biraz kısık.

ERHAN USTA (Samsun) – Bürokratin görüşüne itibar edilseydi bu kanun teklifi hâlinde gelirdi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Bürokratin görüşü burada, o arkadaşların hiçbiri bizden farklı düşünmüyor, belli ki Bakan farklı düşünüyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, şöyle yapalım isterseniz; şimdi, tabii, burada bu eleştiriler getirildi.

Sayın Ağbaba, siz de usul üzerinde mi konuşacaksınız? Usul üzerinde değilse vermiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Usul üzerinde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, Sayın Yegin, tabii ki Sayın Bakan Yardımcılarımız çok saygın insanlar kendi mesleklerinde, mutlaka öyledir ama onlar memur, bürokrat dolayısıyla onlarla bizim siyaseten bir münakaşaya ya da müzakereye girmemiz doğru olmaz. Yani onlar da...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bakan farklı mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakan atanmış ama sonuçta bunun siyasi sorumlusu o.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Cumhurbaşkanı gelsin o zaman, Bakan eğer farklı şey değilse sizin düşüncenize göre.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yoksa, şimdi, tabii, kanun teklifi sahibi Sayın Nilgün Ök herhâlde hissederek kanun teklifini hazırlamış çünkü bu konuşulan şeylerin birçoğu ya da girmeyen birçok alan daha önce medyada tartışıldı; motokurye tartışıldı, yurt dışı harcının 1.500 liraya çıkarılması tartışıldı, bir kamuoyu tepkisi ölçüldükten sonra buraya geldi. O tartışmaları Sayın Ök yapmadı, o tartışmaları Sayın Bakan yaptı dolayısıyla kanun teklifinin sahibinin kim olduğunu hepimiz biliyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada, seçimden önce AK PARTİ oy isterken birçok taahhütte bulundu, ne dedi? “Emekliyi enflasyona ezdirmeyeceğiz.”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Usulle alakalı konuşun; geçmeyin, yirmi dakika var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hemen geliyorum.

“Emekliyi enflasyona ezdirmeyeceğiz. BAĞ-KUR’luların -esnaf- prim gününü 9000’den 7200’e indireceğiz. Stajyer ve çıraklığı sayılmayanların mağduriyetini gidereceğiz. Taşerondan kadroya geçmeyenlere kadro vereceğiz. Tüm memurlara 3600 ek gösterge vereceğiz.” dediniz ve bunların hiçbiri bu kanun teklifinde yok. Memleket yangın yeri ama gelen kanun teklifine baktığımız zaman burada bir vergide adalet de yok. Burada, o konuşulanlar, hiçbir şey yok. Örneğin ne diyordu Sayın Bakan? “Çok kazanan çok, az kazanan az vergi alacağız.” diyordu. Allah aşkına, bir bakın, örneğin borsa kazancıyla ilgili bir teklif var mı? Kripto parayla ilgili bir teklif var mı? Borsada işlem kaydıyla ilgili bir teklif var mı? Yok. Yine, fakir fukaranın üzerine yüklenen bir teklifle karşı karşıyayız.

Ayrıca, Sayın Aşkın Türelî de ifade etti, 53 maddelik kanun teklifi kırk sekiz saatte gönderiliyor ve “Buna çalışın.” deniliyor. Bu da doğru bir yöntem değil Sayın Başkan. Bu doğru bir yöntem değil.

Ayrıca, birçok komisyona bakanlar geliyor, acaba Komisyon Başkanından kaynaklı mı buraya Bakan gelmiyor, onu da sorgulamak lazım. Sizin davetinize mi uymuyorlar? Eğer sizi eziyorlarsa biz bu konuda sizin yanınızdayız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sataşma hakkımı kullanacağım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sizi eğer yok sayıyorlarsa biz bu konuda da sizin hakkınızı savunuruz ama Bakanın gelmesi lazım. Biz burada bürokratlarla ya da Sayın Ök’le tartışacak değiliz çünkü Sayın Ök’ün bu kanun teklifinden haberi yoktu biliyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben Komisyonum kadar güçlüyüm.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Nereden biliyorsun haberim olmadığını?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben biliyorum çünkü iki aydır tartışılıyor, Allah aşkına, bir gün kalkıp konuştu mu? Örneğin siz “Yurt dışı harcı 3 bin lira olacak, 1.500 lira olacak.” dediniz mi? Sizin de haberiniz yok, siz de duyuyorsunuz yani bu kanun teklifinin gerçek sahiplerinin gelip buraya bu teklifi savunması lazım.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, böyle konuşunca zannediyorsunuz ki Sayın Ağbaba her şeyden acayip anlayan bir adam, her şeyi çok iyi bilen bir adam, her şeyle ilgili, her türlü bilgiye sahip bir adam.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Öyleyim tabii, ben milletvekiliyim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ona başka bir şey deniliyor da.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, Sayın Ağbaba veya bu hususla ilgili konuşan diğer arkadaşlara hitaben söylüyorum: Şimdi, kanunu yürütmedeki insanlar ister, bürokrat ister; vatandaşa daha iyi hizmet etmek için kanunda bir revizyon ister, değişiklik ister. Kanunu sendikalar ister, gelir “Bizim şöyle bir kanuna ihtiyacımız var, bize böyle bir düzenleme yapın.” der. Sivil toplum örgütleri ister; yarı kamusal, yarı özel STK’lerimiz var, örgütlerimiz var, onlar ister. Meslek odaları ister, hepsi gelir der ki: “Bizim şöyle bir kanuna ihtiyacımız var. Bu kanunu yapma yetkisi de bu yüce Meclisin, bu kanunla ilgili bize yardımcı olabilir misiniz?” diye izahatta bulunur. Bunu Hükümet de böyle yapar, Bakan da böyle yapar, bürokrat da böyle yapar, sendika başkanı da böyle yapar, meslek örgütü mensubu veya başkanı da böyle yapar dolayısıyla hepsi temsil ettikleri kişiler, kurumlar, konular açısından bir nevi milleti temsilen gelir, burada bir arzda bulunur, bir talepte bulunur. Milletvekilleri, parti grupları bunları değerlendirir, tartışır, ittifaklar bunları değerlendirir, tartışır, meslek örgütleriyle, diğer muhataplarıyla görüşür ve bu bir kanun teklifi olarak vücut bulur ve onu Anayasa değişikliğinden sonra yapılan düzenlemelerle beraber artık yeni sistemde kanun teklifi milletvekilinin teklifi olarak milletvekillerinin imzasıyla gelir. Neyi tartışıyorsunuz, neyi anlatmaya çalışıyorsunuz anlamıyorum. Elbette bu kanunda Sayın Maliye Bakanının açıkladığı hususlara ilişkin de maddeler var çünkü onun da Hükümet olarak, Maliye olarak kanun yapılmasına ilişkin talepleri var. Arkadaşlarımız o talepleri değerlendirmişler, siyasal olarak tartışmışlar, değerlendirmişler, memleketin ihtiyaçlarını görmüşler, Hükümetin ihtiyaçlarına uygulamaya dönük prensiplerine bakmışlar dolayısıyla bunlara bir sürü arkadaş imza koymuş ve buraya gelmiş. “Yok, Maliye Bakanı buraya gelsin, bunu açıklasın.” Merak ettiğiniz bir şey varsa, öğrenmek istediğiniz bir şey varsa -bak, Bakan Yardımcısı orada, Gelir İdaresi Başkanı da burada, Ayşe Hanım da burada- birçok arkadaş burada. Birçok konuyla ilgili neyi merak ediyorsanız, neyi öğrenmek istiyorsanız onların hepsinin cevabı var ama bu konuşmalardan anlıyoruz ki dert bir şeyi öğrenmek, merak etmek değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayalım değerli arkadaşlar, çok uzadı bu konu.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bitiriyorum.

Bazılarını tenzih ederek söylüyorum, dert bir şey öğrenmek değil, dert konuştuk olsun diye bir şeyler söylemek Sayın Ağbaba.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Erdem, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar, Genel Kurulu usulü yapmıyorum burada.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, daha ne söylesin bize?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bakın, değerli arkadaşlar, bu işin içinden çıkamayız, böyle Genel Kurula çevirmeyeceğim burayı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım...

ORHAN ERDEM (Konya) – Sataşma yoktu burada.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nasıl sataştı, daha nasıl olacak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar, Sayın Veli Ağbaba...

Değerli milletvekilleri, bu, şu şekil değil: Biz Genel Kuruldaki alışkanlıklarımızı burada yapamayız dolayısıyla ben usul üzerine sizlere söz verdim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, İç Tüzük...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam da sataşmadan söz, İç Tüzük 69 Genel Kurulda, burada yok yani hiç sataşmadan söz vermiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, bu konuda ısrarlıyız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, şöyle: Mehmet Şimşek’le alakalı ısrarınızı, Bakan Yardımcısı orada, notunu alıyor, mesaj da atabilir, ulaşabilir de yani ilgili Gelir İdaresi Başkanı orada, bu mesajınızı şu an muhtemelen kendisi duymuştur. Bakanın kendi danışmanları burada var mı bilmiyorum ama talebinizi görüyordur o da. Ben birazdan hukuki olarak bir değerlendirme yapacağım zaten ama sataşmayla alakalı söz vermeyeceğim.

Sayın Erdem, buyurun, toparlayalım lütfen.

ORHAN ERDEM (Konya) – Sayın Başkanım, aslında Orhan Bey benzer açıklamayı yaptı ama aynı anda söz istemiştik, ben de çok kısa anlatayım.

Muhalefetin görüşlerine saygı duyarız ama sonuçta hepimiz milletvekiliyiz ve arkadaşlarımıza da değer vermek, güç vermek durumundayız. Nilgün Hanım buna günlerce çalışarak bir hazırlık yapmış. Kanun tekliflerinin nasıl geldiğini hepimiz biliyoruz. Nilgün Hanım vergi dairesinin başında değil, Maliyenin başında değil Sayın Veli Bey. Sonuçta ona da hem STK’lerden hem Bakanlığın talepleri hem başka yerlerden talepler gelecek. Sonuçta siyaset buna karar verip bu kanun teklifini hazırlamış olacak ve bu yöntemle de bir teklif gelmiş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) – Her kanunda aynı şeyleri söyleyerek Meclisin itibarını, vekillerimizin itibarını kendi aramızda düşürmenin hiç gereği yok.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, Orhan Bey, Anayasa'daki maddeleri biliyoruz zaten problem de biraz ondan kaynaklanıyor, oradaki maddeyi falan tartışıyor değiliz. Sizin söylediklerinizi Bakan geçen Habertürk'te yalanladı, ne dedi Habertürk'te: “Şu vakte kadar kanun teklifini göndereceğiz.” Yani, burada “Yok efendim, Bakanlık göndermedi, Nilgün Hanım hazırladı, filan hazırladı.” diye birbirimizi kandırmayalım. Açın Bakanın Habertürk yayını, bunların hepsinin yayınına erişmek mümkün.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bakan öyle demiş olabilir, neyi kastetmiş onu da bilmiyorum, onu bakana soracaksınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Onun için çağırıyoruz zaten.

ERHAN USTA (Samsun) – Bakan “Kanun teklifini şu vakte kadar göndereceğiz, yetiştirebilirsek göndereceğiz. Şöyle yapacağız, böyle yapacağız.” diyor. Burada, şimdi, hepimizin bildiği hususlar, birbirimizle tartışmanın bir anlamı falan yok. Tamam, biz, elbette “Nilgün Hanım”ı burada muhatap kabul etmeyiz.” demiyoruz, Nilgün Hanım’a da sorularımız olacak, onun açıklamaları da olacak ama bunu herkes biliyor ki yani aksini söylemek zaten akla aykırı bir şey...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, toparlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Herkes biliyor ki, buna Maliye Bakanlığı tarafından nihai hâli verilmiş, teklif hâline getirilmiş bir metindir.

Orhan Bey “Nilgün Hanım günlerce çalıştı.” diyor yani çalıştıysa bize de iki üç gün verseydiniz, biz de çalışsaydık buna günlerce. Yani Nilgün Hanım yazılan şeyin ne olduğunu öğrenmek için çalışıyor, bizim ihtiyacımız yok mu buna? Yani böyle bir şey olabilir mi? Çelişkilerle dolu bir savunma yapıyorsunuz yani bunun savunulacak bir yanı yok. Burada siz sessiz de kalabilirsiniz ve hakikaten arkadaşların talebi uygundur. Bakan Bey gelsin, bilgi versin, hani bir şey öğrenmek... Ben çok şey yapmadım. “Amacınız bir şey öğrenmek değil.” filan... Ya bunu nereden biliyorsunuz, nasıl böyle bir şey söyleyebilirsiniz bize? Yani “Amacınız bir şey öğrenmek değil...”

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bazılarını tenzih ederek söyledim.

ERHAN USTA (Samsun) – Ama şimdi bazıları falan diye bir şey yok. Yani Bakan burada kendisini savunabilir. Burada hiç kimse Bakan Bey geldi diye ona karşı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam, bitiriyorum Sayın Başkan.

Bakan Bey geldi diye ona karşı kimsenin saygısızlık yapacağı yok. Tam tersine tartışmaların aslında seviyesi de yükselir. Bir de şöyle bir şey var: Bakın, Bakan Bey yine en son Habertürk'te ne dedi? “Ben kimseyi takip etmiyorum.” dedi. “Bir Cumhurbaşkanını takip ediyorum, belli haber sitelerini takip ediyorum.” dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bakanın bilgilenmesi açısından da faydası olur çünkü Bakan yanlış bilgiler verdi, mesela o gün yanlış bilgi verdi. Yani burada gelse birinci elden bizim eleştirilerimizi... Biz de yıllardır bu işle uğraşıyoruz, yirmi yedi yılımı verdim devlette, sekiz yıl da siyasette ben bu vergi konusunu tartışıyorum. Benim sesimin Bakana gitmesini istiyorum. Bakan aleni bir şekilde diyor ki: “Ben kimseyi takip etmiyorum. Yaygaralara da bakmıyorum.” Ne yapıyor ondan sonra? Kurumlar vergisi ve gelir vergisiyle ilgili yanlış bilgi veriyor. Geçen “tweet” attım, muhtemelen ona da bakmadı çünkü takip

etmiyor hiçbirimizi. Ne dedi? “Kurumlar vergisi oranı yüzde 20 idi, biz bunu yüzde 25’e çıkardık.” dedi. Sayın Bakan, günaydın! Hayır, böyle bir şey yok. Siz geldiğinizde kurumlar vergisi oranı yüzde 33’tü fonlarıyla birlikte, 30 artı 3, 33’tü; siz bunu 20’ye düşürdünüz, sonradan ihtiyaç hasıl oldu, 25’e çıkardınız ama Bakan ne diyor? “Biz geldiğimizde 20 idi, biz bunu 25’e çıkardık.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, şöyle bir şey yapalım mı? 4 defa açtım, vallahi yorulдум, bir saat oldu.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Aynı hatayı gelir vergisinin en üst diliminde de yaptı. Ne dedi? “Yüzde 35’ti, biz bunu 40’a çıkardık.” diyor. Yani bunlar 45’ti, siz geldiğinizde 45’ti. Siz bunu önce 35’e düşürdünüz, sonra gelir kaybı oldu, şimdi 40’a çıkarıyorsunuz. Bakın, Bakanın maddi hataları var. Gelsin, bunları öğrensin kardeşim o zaman burada. Muhatabına... Çünkü bizi takip etmediğini kendisi söylüyor. Bizim konuştuğumuzu “yaygara” olarak adlandırıyor Bakan. Bunları bir söylesin bakalım gelsin burada, değil mi? Bunu sizin de talep etmeniz lazım. Emin olun sizin de talep etmeniz lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Oluç, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Çok kısa bir şeye değinmek istiyorum. Yani Nilgün Hanım, sizinle ilgili bir sorun değil. Sizin arkadaşlarınız bizimle sizi karşı karşıya getirmeye çalışıyor ama sorun bu değil.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Hayır. “Nilgün Hanım’ın haberi yoktur.” dedi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Şimdi, hayır efendim. Bakın, sorun şu...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nereden haberi olsun?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bakın, hâlâ diyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – O da bizimle okuyor, televizyondan izliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sorarsınız sorularınızı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nilgün Hanım’ın şahsına değil ki bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Siz devam edin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sorun şu: Şimdi, Nilgün Hanım buraya gelmiş olan teklifi tabii burada anlatacak, savunacak...

ERHAN USTA (Samsun) – Bu Gelir İdaresine niye ihtiyaç var arkadaş ya? Böyle bir şey var mı ya?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, Sayın Oluç’a biraz ayıp oluyor, kesmeyelim Sayın Oluç’un sözünü.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Estağfurullah.

ERHAN USTA (Samsun) – Yok efendim, paslaştık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Oluç, vereceğim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Şimdi, Nilgün Hanım burada gelen teklifi anlatacak, savunacak elbette. Orada bir sorun yok yani bunu konuşacağız ama esas mesele bu teklifte buraya gelmiş olan değil, getirilmemiş olanlar. Yani, bu teklifte olmayanları tartışmak istiyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ama yasal süreci bitmiyor bunun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Ama şunu söylemek istiyorum: Dolayısıyla, buraya gelmemiş olanları konuşacağımız kişi Hazine ve Maliye Bakanı, Nilgün Hanım değil ki. Nilgün Hanım nereden bilecek oradaki iç tartışmaları? Yani mesela sermaye gruplarıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitiriyorum efendim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Onlar da gelebilir Başkanım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sermaye gruplarıyla Hazine ve Maliye Bakanının yaptığı görüşmede ne önerildi, ne eleştirildi, Nilgün Hanım bunları bilebilir mi? Dolayısıyla, buradaki eksikler esas olarak oradan kaynaklanıyor. Yapısal bir sorun var yani. Yoksa, biz, kesinlikle bir arkadaşımızı rencide etmek için şey yapmıyoruz.

Bir de ya Orhan Bey, siz çok kıbar bir insansınız. Allah aşkına, “Konuşmuşluk olsun diye konuşuyorsunuz.” diyorsunuz bize, üzülüyoruz yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Size değil, Veli Bey’e dedim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – O zaman ismini verin, o cevap versin size. Değil mi Veli Bey?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Verecektir zaten.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, hakikaten Orhan Bey, hiç yakıştıramadım size.

Şimdi, burada masal okuyorsunuz, hikâye anlatıyorsunuz. Yani siz kendi söylediklerinize kendiniz de inanmıyorsunuz, diyor ki: “Efendim, STK’lerden gelen değerlendirme, sendikalarından gelen değerlendirme...” Allah aşkına... Örneğin, emekli dernekleri... Hangi emekli derneği 2.500 lira zam istediye ismini söyleyin ya da hangi esnaf odası ya da hangi esnaf derneği başkanı kendi emeklilikle ilgili ne laf söylemişse onu söyleyin siz. Şimdi diyor ki: “Sendikalarla görüştük.” Ya, Bakan hangi sendikayla görüştü? Bakan hangi esnaf odasıyla görüştü? Bakan hangi fakir fukarayla görüştü? Biz diyoruz ki, bakın, bu maalesef... Ben Sayın Nilgün Ök’ün şahsına demiyorum. Maalesef bu yapıdaki yani Anayasa referandumundan sonraki yapıdaki kanun tekliflerinin tamamı böyle geliyor. Maalesef hazırlanıyor bir yerlerden. İşte geçtiğimiz günlerde Millî Eğitim yasası geçti, Meclise, Genel Kurula getirilmedi. Sayın Bakan açıklama yapıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...diyor ki: “Bunu Külliye’de hazırladık. Grup Başkan Vekilleri, Grup Başkanı imza sürecini takip edecek.” Birisi de çıkıp “Ben senin hamalın mıyım? Ben senin imza sürecini mi takip edeceğim?” diye Bakana cevap veremiyor. Bizim burada yapmaya çalıştığımız şey sizin de itibarınızı korumak, milletvekillerinin itibarını korumak yani. Böyle bir şey olur mu? Şimdi, Allah aşkına...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Ağbaba, biz kimin ne dediğini takip etmiyoruz. Biz süreçlerle ilgili...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya vallahi, onu söylüyorum ben de. Ben Nilgün Ök’ün veya sizin şahsınıza bir şey demiyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – O öyle demiş, bu böyle demiş...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama işleyen süreç doğru değil. Allah aşkına, hangi meslek örgütü ya da hangi sendika ya da hangi dernek bu teklifi sizden istedi? Verin ki biz de onlardan hesap soralım hangisi istediye. Yani, dolayısıyla bu kanun yapma şekli de doğru değil, süreç de doğru değil.

Şimdi, gerçekten bihabersiniz, ben size söyleyeyim. Sokaktan da haberiniz yok. Sokaktan haberiniz olsa, gerçekten haberiniz olsa emekliye 2.500 TL zammı layık görür müsünüz? Teklif eder misiniz? Yok bir şeyiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, onu konuşacağız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vallahi yok yani yok. Hangi ihtiyaçtan, hangi şeyden gerekti, onu da merak ediyoruz.

Bir de değerli arkadaşlar, biz ağustosta da ekim de de çalışmaya hazırız, eylülde de yarın da çalışmaya hazırız, pazar da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, süreniz doldu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani daha çok süreniz var, çok konuşmanız var. Bak ben de çok konuştum, sesim gitti.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, usulle ilgili konuşuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Usulün dışında her şeyi konuşuyoruz şu an.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne diyelim yani şimdi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî usulle alakalı söyledi zaten.

Bir dakika, toparlayın lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam, hemen bitiriyorum.

Yani bu kanun yapma tekniği de doğru değil. Tartışacağız, konuşacağız hakikaten.

Bakın, değerli arkadaşlar, geçen hafta konuştuğumuz -tasarruf tedbirlerinde- kanun tekliflerinin birçoğu Anayasa Mahkemesinden geri dönüyor, biz tekrar yapıyoruz. Yani haftaya başka şeyler gelecek, biz yapıyoruz, Anayasa Mahkemesi bozuyor. Niye? Çünkü muhalefeti dinlemiyorsunuz, muhalefetin sözleri ciddiye alınmıyor maalesef. Sadece oradan kanun teklifi geliyor, Bakanlık milletvekillerine talimatı veriyor, buradan geçiriyorsunuz. Ya, parmak sayısına dayalı bir müzakere yürüyor; bu doğru değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, 3'üncü tura döndüm, daha dönmeyeceğim ya.

Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Hem Nilgün Hanım hem Ersan Bey bizim çok değerli arkadaşlarımız, Plan ve Bütçe Komisyonunda uyum içinde çalışıyoruz yani sözlerimiz onlara yönelik bir şey değil ama hepimiz şunu biliyoruz: Bakın, bu “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” dediğiniz ucube sistem ne başkanlık sistemi ne parlamenter sistem. Dünyada başkanlık sisteminin işlediği ülkelerde sert kuvvetler ayrılığı var. Kongre yani yürütme ile yasama arasında çok net ayrım var. Burada ise öyle değil. Bizde kuvvetler ayrılığı son derece zayıf. Şu anda Türkiye’de yürütmenin başı olan kişi aynı zamanda Parlamentoda çoğunluğu olan bir siyasi partinin Genel Başkanı. Yani ortada

yanlış olan bir sistem var. Bu sistem de bunu getiriyor. Otomatikman böyle bir yapı olduğu için de önümüze gelen kanun tekliflerini bürokrasi hazırlıyor ama milletvekilleri sunuyor; burada bir terslik var. Bakın, söylüyoruz, defalardır işaret ediyoruz; bu yanlış, bu Türkiye açısından büyük bir yanlıştır.

Diğer taraftan, izin verin, bitireyim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bürokrasinin kanun yapma sürecine katkı vermesi neden kötü bir şey?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Efendim?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bürokrasinin kanun yapım sürecine katkı vermesinin mahzuru ne?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O zaman milletvekilinin...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar... Sayın Türelî, tamamlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bakın, parlamenter sistemde... 24'üncü Dönemde de buradaydık, parlamenter sistem vardı, orada hazırlayan belli, Bakan ve bürokrasi.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bizim yaptığımız kanunları uygulayan bürokrasi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir dakika Sayın Yegin, bitireyim sözümü.

Orada Bakan, müsteşarı, bütün bürokrasisiyle geliyor, hazırlık onlar tarafından yapılıyordu. Burada hazırlığı bürokrasi yapıyor fakat bürokrasi sunuşu yapamadığı için bu sistemin yanlışlığı nedeniyle mecburen milletvekillerine imzalatılıyor ve milletvekilleri bunları burada anlatmak zorunda kalıyor. Bu, doğru bir sistem değil, bu yanlış.

Bakın, bir de başka bir şey söyleyeyim: Bu torba kanun olsaydı içinde birçok farklı farklı madde, belki 7-8 tane Bakanı ilgilendiriyor olurdu. O zaman “Bir Bakan gelsin.” demezdik ama önümüzde temel anlamda baktığımızda bir vergi kanunu var, içinde bir tek sosyal güvenliğe ilişkin bir madde var ama vergi kanunu. Yani bu aslında bir Bakanı ilgilendiriyor ve bütün Türkiye’nin kalbi burada atıyor. Yani bu vergide çıkacak olan düzenlemeler, ne geliyor, ne geldi, ne gelebilirdi daha...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitireceğim Sayın Başkan, tamamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bunların hepsi tartışılıyor. Yani bu anlamda böyle bir şey varken Hazine ve Maliye Bakanı gelir, burada anlatır, sorularımızı sorarız; kendisi tümüne katılır, bir kısmına katılır sunuşların yani bu, doğru olan. İç Tüzük’te buna aykırı bir şey yok, bu yapılabilir. 2018 yılından itibaren bunu yapan Bakanlarımız var, gelip de bizzat burada ilgili kanun teklifini sunan, kanun teklifinin başında olan insanlar var; buna aykırı bir şey yok. Neden bunu yapmıyoruz? Neden Hazine ve Maliye Bakanı bu kadar önemsedığı, buna ilişkin kamuoyunda devamlı demeçler verdiği, her yerde bunu anlattığı bir yerde gelip bu kanun teklifini savunmuyor, buna ilişkin bir sunum yapmıyor, buna ilişkin sorularımızı cevaplamıyor? Bu yüzden talebimizi yineliyoruz Sayın Başkan, Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek gelsin. Doğru olanın bu olduğuna inanıyoruz. Eğer amacımız burada yapıcı bir biçimde bir araya gelerek, görüşlerimizi söyleyerek karşılıklı, sağlıklı ve nitelikli bir kanun yapma süreciyse Hazine ve Maliye Bakanının da bundan kaçınacağını düşünmüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

On dakika görüşmelere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.09

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.30****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 35’inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Bir açıklama yapma gereği hissediyorum, ondan sonra teklif sahiplerine söz vereceğim.

Şimdi, sayın milletvekillerinin dile getirdiği Hazine ve Maliye Bakanının gelmesiyle alakalı konuda İç Tüzük’ün 30’uncu maddesine göre değerli arkadaşlar “Komisyon toplantılarına Cumhurbaşkanı yardımcıları, bakanlar, bakan yardımcıları ve üst kademe kamu yöneticileri de katılabilir.” Dolayısıyla, katılmalarıyla alakalı Tüzük’te zorunlu bir maddemiz söz konusu değil. Yeni sisteme geçildikten sonra oluşan teamülde de genelde Bakanlar yerine üst düzey kamu görevlileri yasama faaliyetlerine temsilci olarak katılıyorlardı. Parlamenter sistemde de İç Tüzük’te Bakanların katılımıyla alakalı zorunlu bir madde yoktu ancak gelen tekliflerin büyük bir kısmı, çok büyük bir oranı tasarı olduğu için teamül çok güçlüydü ve Bakanlar doğrudan katılıyorlar. Şimdi, dolayısıyla, benim, Komisyon Başkanı olarak, burada, Komisyonun ilgili amir hükümleri gereği zorla getirtmek gibi bir durumum söz konusu değil. Ha, Anayasa değişir, Hükümet tekrar buraya kanun teklifi gönderir, buradaki ilişki tekrar kurulur yani yasamada -Bakanların ve milletvekillerinin oluşu- Hükümetin tasarı göndermesiyle alakalı değişiklikler yapıldıktan sonra, o zaman tabii ki bunu uygulamam ama cari hukukta durum bu.

Bir diğer konu, değerli milletvekillerimiz, grup sözcülerimizin dile getirdiği özellikle teklifin dağıtılmasından sonraki zamanla alakalı. Aslında biz, burada İç Tüzük’e uyduk, kırk sekiz saati bekledik ancak Meclisin çalışma temposundan kaynaklı daha fazla süre... Kırk sekiz saati bekleyip toplantı çağrısını yaptım. Genel itibarıyla daha fazla süre veriyorum, arkadaşlar biliyor bunu, o anlamda esnek davranıyoruz. Burada Tüzük’e aykırı bir hareketimiz yok ancak daha fazla zaman verilebilir miydi? Meclisin çalışma programından dolayı Tüzük’le sınırlı kaldık.

Bir de, değerli milletvekilleri, kanun teklifiyle alakalı burada dile getirdiğiniz Sayın Bakanların açıklamaları, verdiğiniz örnekler; bunlar tabii, sizlerin görüşleri, değerlendirmeleri; bu açıklamaları da dile getirdiğinize göre mutlaka takip etmişsinizdir ancak nihayetinde resmî ve hukuki olarak yeni Anayasa’mıza göre teklif sahipleri milletvekillerinden oluşuyor ve burada 2 milletvekilimiz, ilk iki imza sahibi Sayın Ök ve Sayın Aksu Komisyon üyelerimiz hazır bulunmaktadır. Arka planında Bakanlık bunu hazırlamıştır, çalışmıştır, onlara destek olmuşlardır; bu mutlaka olabilir. Nihayetinde bu kurumsal kabiliyet ve altyapı Bakanlıklarda var ve milletvekilleri bu işe siyasi bir destek, bazı kısımlarda teknik destek veya hazırlık da yapabiliyorlar ama bunu Parlamentodan ayrı düşünmek de çok olası değil.

Bir de tabii, burada Sayın Bakanların geldiği bazı Komisyonlardan bahsedildi. Değerli arkadaşlar, onlar genelde tanışma komisyonları ama eğer Komisyonumuzda şöyle bir talep varsa “Ya biz Sayın Bakanla bir araya gelelim, öyle bir şey yapın.” dersiniz onu Bakanlıkla konuşuruz. Öyle bir talep olursa ya onlar bir hazırlık yaparlar, bizi davet ederler ya da biz yaparız, onlar gelirler ama her iki Bakanımız

da -İçişleri ve Sağlık Bakanları- atandıktan sonra Komisyonlarını ziyaret maksatlı geldiler yani bir yasama faaliyeti çerçevesinde ziyarette bulunmamışlardı. Dolayısıyla, bu konuya da böylece açıklık getirmiş olayım.

Değerli milletvekilleri, uygun görürseniz, şimdi de teklif sahiplerine söz vereceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bürokrasiyi bir tantın isterseniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bürokrasiyi tanıtalım.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum değerli arkadaşlar.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 132 Milletvekilinin Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2290) ()*

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi de, teklifin geneli üzerindeki müzakerelere geçiyoruz.

Teklif ile ilişkin konuşmasını yapmak üzere ilk imza sahibi Denizli Milletvekili Sayın Nilgün Ök’e söz veriyorum.

Sayın Ök, buyurun Lütfen.

Süreniz yirmi dakika.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan Yardımcım, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, saygıdeğer basın mensupları; ben de hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğumuz 53 maddeden oluşan bu kanun teklifini AK PARTİ Grubumuz, şahsım ve Samsun Milletvekilimiz Ersan Aksu’yla birlikte olmak üzere teklifte imzası bulunan 132 milletvekili arkadaşımızla birlikte hazırlamış bulunmaktayız. Teklifimizde vergi ve sosyal güvenlik mevzuatıyla ilgili 9 farklı kanunda düzenleme yapmaktayız.

Bugüne kadar ülkemizin gelişmesine, insanımızın refahına yönelik birçok önemli kanunları karara bağlayan Plan ve Bütçe Komisyonumuzun bu kanun teklifinde de vereceği desteğe inanıyoruz, sunacağınız katkılar için hepinize şimdiden -her ne kadar başta biraz kırılsam da- çok teşekkür ediyorum.

Bugüne kadar AK PARTİ olarak vergi adaletini güçlendirmek adına yirmi iki yıllık iktidarımız boyunca aslında sayısız düzenlemeyi de hayata geçirdik. Mesela, asgari ücreti vergi dışı bıraktık. Bundan sadece asgari ücret alanların değil, tüm çalışanların da yararlanmasını sağladık. Sadece asgari ücretin vergi dışı bırakılmasından dolayı bütçeye bu yılki maliyeti 677 milyar lira.

Yine, gelir vergisi tarifemizi yeniden düzenledik. Gelir vergisi tarifemizin en alt dilimindeki vergi oranını yüzde 22’den yüzde 15’e indirdik, üst dilimi de yüzde 35’ten yüzde 40’a çıkardık. Tabii, öncesinde yüzde 45’ti ama tabii ki şöyle yirmi iki yıllık bir iktidar düşünün, o günün şartlarına göre bu oranların değişmesinin de çok normal olduğunu düşünüyorum. Mesela, en son biliyorsunuz, kurumlar vergisi 20’ydi, ilk yaptığımızda 33’tü, işte, depreme bağlı olarak bunu 5 puan daha artırdık.

* (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Yine, tarifelerde ücretliler lehine değişiklikler yaparak vergi mevzuatı oranlarında daha yüksek matrahlara uygulanmasını sağladık. İşçilere verilen günlük yemek bedeli, günlük yol bedeli istisna tutarlarını artırdık. Çalışan kadınlara verilen kreş yardımlarının vergiden istisna edilmesini sağladık. Bunun sonucunda da 2002 yılında yüzde 15,1 olan ortalama ücret üzerindeki gelir vergisi yükü yaklaşık 3 puan azalışla bugün, 2023 yılında, yüzde 12,6'ya gerilemiş durumda.

Tabii ki ayrıca kazançları basit usulde olup da vergilendirilen 850 bin esnafımızı gelir vergisinden istisna kıldık. Basit usule tabi olmayan pazarcı esnafımızın da bundan yararlanmasına imkân sağladık. Esnaf muafiyetinin kapsamını genişlettik. Evlerde imal edilen ürünlerin internet üzerinden satışlarına vergi muafiyeti getirdik. Yine, vatandaşlarımızın alım güçlerini güçlendirmek ve gelir dağılımında adaleti iyileştirme adına gelir tarafında attığımız adımlar dışında harcama tarafında da vergi oranlarında indirimler yaptık. Bu kapsamda biliyorsunuz, gıda ürünlerinde KDV'yi yüzde 1'e indirdik. Eğitimde, sağlıkta, turizmde, yeme-içme hizmetlerinde, tekstilde indirimli vergi oranı uyguluyoruz; yüzde 8'di, en son yüzde 10'a çıkardık ama öncesinde yüzde 18'di; meskenlerde kullanılan elektrik ve KDV'de oranı indirdik. Sinema, konser girişlerindeki biletlerde KDV indirimleri var. Biliyorsunuz, biz -birçok düzenleme var- son dönemde yüksek gelir grupları ve sermaye kesiminden daha çok vergi alınması yönünde pek çok düzenlemeyi de hayata geçirdik. 2023 yılı kurumlar vergisi oranını 5 puan artırdık; kurumlar vergisi -normal- yüzde 25, banka ve finans kurumları için bu oran yüzde 30 oldu. Deprem felaketinin etkilerini gidermek ve mali disipline katkı sağlamak amacıyla kurumlar vergisi mükelleflerinden ek vergi aldık. Kurumların yararlandığı taşınmaz satış kazancı istisnasını kaldırdık. Tabii, bu bahsettiklerim yapılanların sadece birkaçı. İşte, bugün görüşeceğimiz bu kanun da bunun devamı niteliğinde aslında.

Bizim On İkinci Kalkınma Planı'mız, bu Komisyon'da görüştüğümüz orta vadeli planımız ve orta vadeli planımızda yer alan hedefler doğrultusunda aslında Hazine ve Maliye Bakanlığımızın üzerinde çalıştığı, bizim de milletvekilleri olarak beraber buna destek verdiğimiz bir kanun teklifini bugün buraya getirmiş bulunmaktayız. Son dönemlerde, maalesef, bilinçli bir şekilde ülkemizdeki vergi yükünün çok yüksek olduğu konusunda söylemlerde bulunuluyor. Biz bu söylemlerin başarılı bir şekilde yürüttüğümüz orta vadeli programı aslında baltalamak için yapıldığını açıkçası düşünüyoruz. Maalesef, vatandaşlarımıza "Her gün yeni vergiler geliyor." diye, özellikle sosyal medya üzerinden öyle bir algı... Zannediyor ki vatandaşımız, bu Meclis yatıyor kalkıyor, her gün yeni vergi getiriyor; aslında öyle bir şey yok. Vergiler buradan, önce Komisyon'dan, sonra da Meclisten geçiyor. Biraz sonra vergi düzenlemelerinden de bahsedeceğim. Bizim bu konuda, dar gelirli vatandaşlarımıza, çalışanlarımıza, emeklilere bu kanun teklifinde getirdiğimiz hiçbir şekilde yeni bir vergi yükü yoktur. Burada amacımız, az kazanan'dan az, çok kazanan'dan çok vergi alınması ve kayıt dışılıkla mücadele etmek, aynı zamanda vergi uyumunun sağlanması yönünde.

Bildiğiniz üzere, 2024-2026 dönemi Orta Vadeli Program'ımızda net bir şekilde yazdığımız bir metni burada dile getirmek istiyorum: "Vergi harcamalarının gözden geçirilerek etkin olmayan istisna, muafiyet ve indirimlerin kaldırılması; Gelir, Kurumlar, Katma Değer Vergisi Kanunları ile Vergi Usul Kanunu'nun, vergilemede adalet, eşitlik, öngörülebilirlik ve şeffaflık ilkeleri temelinde, vergi tabanının genişletilmesi ve gönüllü uyumunun artırılmasına destek veren, sade ve kolay uygulanabilir bir yapı oluşturulmak amacıyla güncellenmesi yönünde düzenlemelerin hayata geçirilmesi ve orta vadede doğrudan vergilerin payının artırılması tedbirleri, öncelikli reform alanlarına yönelik düzenlemeler yapılması arasında yer alıyor." diyor bizim orta vadeli programımızda. İşte, bu kanun teklifimiz de bununla birlikte doğru orantılı olacak bir başlangıç. Biz bugün burada 53 maddelik bir düzenleme yaptık ama devamında bunlar orta vadeli programdaki hedeflerimizi yakalamak adına gelecektir.

Kanun teklifimizle amacımız, vergilemede güvenliğin sağlanması ve kayıt dışılıkla mücadele ve mücadelede gönüllü uyumunun artırılması, vergi adaletinin güçlendirilmesi, vergilendirmede basitlik ve vergiye uyumun artırılması, dolaysız vergilerin payının artırılması ve vergi tabanının genişletilmesi, vergi istisnalarının kaldırılması veya uygulanma şeklinin değiştirilmesi, cezaların ve tahsilat etkinliğinin artırılması, devreden KDV'nin azaltılması, ithalatın azaltılmasına katkı sağlanması amacıyla ithalatla ve yurt içinde vergilendirmenin uyumlaştırılmasıdır.

Teklifimizin önemli bir maddesiyle de yaşlılık, malullük, ölüm aylığı alan emeklilerimize ve hak sahiplerine ödenen 10 bin lira olan en düşük emekli aylığı tutarını 12.500 liraya yükseltiyoruz. Bildiğiniz üzere, 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla SSK, BAĞ-KUR emeklilerimize yüzde 24,73; Emekli Sandığı emeklilerimize yüzde 19,31 oranında zam yapıldı. Bunun sonucunda 1,1 milyon emeklimiz 10 bin lira sınırının, bandının altında kalmıştı. Biz bu getirmiş olduğumuz düzenlemeyle 3,7 milyon emeklimizin 12.500 lira en düşük emekli maaşını almasını sağlıyoruz. Bu durumun 2024 yılı bütçesine ilave maliyeti 33,2 milyar TL'dir.

Tabii, bildiğimiz gibi, alım gücü başta olmak üzere ekonomik dengeleri yeniden yerli yerine oturtmak için güçlü program uyguluyoruz; söylemiştim. Denge ve disiplin içinde ekonomimizi güçlü bir şekilde yükselttikçe, kalıcı refahı sağladıkça emeklilerimize, çalışanlarımıza daha fazla pay vermeye devam edeceğimizi ifade etmek istiyorum. Bu konuda tavrımız, günü kurtarmak yerine enflasyonu düşürerek kalıcı reel artışı, kalıcı refahı sağlamak yönündedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifimizde, vergi güvenliğinin sağlanmasına hizmet eden düzenlemelerin başında, uluslararası model kurallarıyla uyumlu olarak çok uluslu şirketlerde küresel asgari kurumlar vergisi uygulaması ve yerel asgari kurumlar vergisi düzenlemeleri yer almakta. Teklifimizle yıllık konsolide hasılatı 750 milyonu geçen çok uluslu şirketlerin düşük vergileme yapılan ülkelerdeki şube, iştirak, iş yerlerinin asgari yüzde 15 kurumlar vergisine tabi tutulmasına yönelik bir tamamlayıcı vergi düzenlemesi sistemi getiriyoruz. Aslında bu, OECD'nin BEPS Projesi kapsamında hazırlanan bir model. Ülkemizin de içinde bulunduğu 140 ülke bu konuda mutabakat imzalamış durumda. Hatta hâlihazırda Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere 30'dan fazla ülke 2024 yılı kazançlarında uygulanmak üzere bu asgari kurumlar vergisini, küresel asgari kurumlar vergisini yasalaştırmış durumda. Pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de çok uluslu şirketler faaliyette bulunuyor. Türkiye'de faaliyette bulunan çok uluslu şirketlerden dolayısıyla asgari küresel kurumlar vergisi almamız da kaçınılmaz hâlde. Aksi hâlde, eğer, ülkemizin almadığı bu vergi başka bir ülke tarafından alınabilecek.

Ülkemizde faaliyet gösteren 1.024 yabancı gruba ait 2.134 şirket var ama aynı şekilde de ülkemizde yerli olup 57 tane yerli firmamız yurt dışında 1.848 adet şirkete sahip. Bu düzenlemeyle 47 milyar TL bütçelemeye gelir, artı etkisi olacağını öngörmekteyiz.

Tabii, çok uluslu şirketlerde küresel asgari kurumlar vergisiyle birlikte ülkelerin bir güvenlik müessesesi olarak yerel asgari kurumlar vergisi düzenlemelerine de mevzuatlarında yer vermeye başladıklarını aslında gördük. Teklifimizle, AB ve OECD ülkelerinde olduğu gibi 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren uygulanmak üzere kazancının yüzde 10'u oranında asgari kurumlar vergisi düzenliyoruz. Ülkemizde kurumlar vergisi oranı genel olarak yüzde 25. İşte, bankalarda yüzde 30, ihracatçılarda yüzde 24, imalatçılarda yüzde 23 gibi rakamlar var. Mükelleflere tanınan indirim ve istisna uygulamaları nedeniyle hesaplanan ve ödenen kurumlar vergisi maalesef, bu oranın çok altında; bugün bizim tahsil ettiklerimiz. Bu bağlamda beyan edilen kazanç ile matrah arasında bir bağ kurmak

suretiyle mükelleflerin ödeyecekleri kurumlar vergisi, beyan ettikleri kazancın indirim ve istisna düşülmeden önceki tutarının yüzde 10'undan aşağı olmayacaktır. Uygulamada, bu uygulamayla yeni işe başlayanlar için üç yıl asgari kurumlar vergisi alınmayacak.

Yine, mevcut yatırım teşvikleri devam eden mükelleflerin hakları korunacak. Bundan sonra, uygulama devreye girdikten sonraki yatırım teşviklerinde bu asgari kurumlar vergisini ödemek durumunda kalacak. Yaklaşık 62 bin kurumlar vergisi mükellefinin etkilenmesini ve 70 milyar TL gibi yıllık gelire artı gelir etkisi olacağını bu teklifle öngörmekteyiz.

Yine, vergide adalet ve etkinliği artırmak amacıyla, yap-işlet-devret modeli ve kamu-özel iş birliği projeleri kapsamında faaliyet gösteren kurumların hâlihazırda yüzde 25 olan kurumlar vergisi oranını yüzde 30'a çıkarıyoruz. Bu kapsamda ülkemizde mevcut 44 tane mükellef bulunmaktadır.

Yine, bir başka uygulamada da mevcut yatırım, fon ve ortaklıkların kazançlarının tamamı kurumlar vergisinden istisnayı. Biz bu istisnayı bir şarta bağlıyoruz, yüzde 50 kâr dağıtım şartına bağlıyoruz.

Yine, başka bir düzenlemede serbest bölgelerde faaliyette bulunan işletmelere sağlanan kazanç istisnasını ihracat gelirleriyle sınırlandırıyoruz. Mevcut uygulamada serbest bölgelerdeki üretim faaliyetlerinden elde edilen kazançlar yurt içine satsalar da yurt dışına satsalar da kurumlar vergisinden muaf. Bu durum, aynı zamanda yurt dışında aynı işi yapanlarla aslında haksız rekabeti de doğurmaktaydı. Biz, böylece, yurt içine yapılan satışlardan elde edilen kazançlara kurumlar vergisi gelmesini öneriyoruz.

Ülkemizde, biliyorsunuz, 19 adet serbest bölgemiz var. 2023 yılı itibarıyla da bu bölgelerde faaliyet gösteren 652 mükellefimiz var ve vergi istisnasından yararlanacak tutar da yaklaşık 42 milyar TL.

Teklifimizle yeni vergi güvenlik müesseseleri de getiriyoruz. Serbest meslek erbabı ve ticari kazanç yönünden gelir vergisi mükellefleri yılın belirli zamanlarında hasılatları tespit edilerek beyanları ile tespit edilen hasılatlar arasında yüzde 20'yi aşan uyumsuzluk oranlarında izaha davet edilecek. Bunu maddenin detaylarında anlatırım ama zaten hâlihazırda günlük kontroller gidip yapılıyor ama şöyle bir şeyle karşı karşıya kalınıyor: “Üç yüz altmış beş günün ortalamasını veremezsiniz.” deniyor. Biz bu getirdiğimiz kanunla bu ziyaretlerin minimum sayısını sınıra bağlamış oluyoruz, hasıla tespiti için belli olacak ziyaret sınırı. Hasıla tespiti için bir ayda en az 3 kez, yılın bütününde ise toplamda 12 defadan az olmamak kaydıyla hasıla tespitinin yapılması şartını getiriyoruz.

Yine, vergi güvenliğini sağlamak, kayıt dışılıkla mücadele kapsamında bazı ödemeleri gelir ve kurumlar vergisi tevkifatı kapsamına yani ön vergilendirmeye alıyoruz. Zaten yapım işleri, iş gücü temin hizmetleri, danışmanlık, denetim hizmetleri, yemek servisi gibi hizmetlerde bu vardı ama şimdi, buna yine günümüzde yaygınlaşan e-ticaret platformları aracılığıyla gerçekleşen ödemelerin de tevkifata, ön vergilendirmeye tabi olmasını sağlıyoruz. Ayrıca, mevcut olan hem yapım işleri hem de e-ticaret platformlarına ayrıca yetki düzenlemesinde bir düzenleme getiriyoruz.

Teklifimizle kayıt dışılıkla mücadeleye katkı sağlamak amacıyla da birçok düzenleme yapılıyor. Bu kapsamda cezalarda etkinlik sağlanması için usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarını artırıyoruz. Mevcut durumda bu cezalar her yıl yeniden değerlendirme oranında artabiliyordu fakat geldiğimiz noktada bu cezaların yeteri kadar caydırıcılığının olmadığını gördük. Usulsüz ve kayıt dışı durumlarında kesilecek cezaların artırımlı şekilde uygulanmasıyla ilgili bir düzenlememiz var.

Yine, teklifimizle tamamen kayıt dışı faaliyette bulunan yani vergi dairesinin bilgisi olmadan faaliyette bulunan, iş yapanlara kesilecek vergi zıyaı cezasının yüzde 50 oranında artırılmasını öngörüyoruz. Bu ceza normalde verginin 1 katı olardı, şimdi getirdiğimizde verginin 1,5 katı olacak. Sadece şu bilgiyi vermek istiyorum: 2023 yılında yapılan denetimlerde 30.378 kişinin mükellef olmadan çalıştığı tespit edilmiş durumda.

Yine, getirdiğimiz bir başka düzenleme, başkasına ait pos cihazı kullananlara, başkasının IBAN'ını kullananlara yani ödemeleri başkalarının hesabına yapılan havalelerle kabul edenlere ve hesaplarını başkalarına kullandıranlara kesilecek olan cezalarda ciddi anlamda artış sağlıyoruz.

Ayrıca, internet üzerinden satış ve kiralama ilanlarına yönelik istenilen bilgileri vermeyen platformlara yönelik de cezaları artırıyoruz.

Yine, fatura düzenlenmediğinin tespitinin bildirimine yönelik, Vergi Usul Kanunu kapsamında olmayan belgeleri, bilgi fişi gibi belgeleri verenlerin tespit edilmesindeki cezalar, ödemelerin banka ve finans kurumları kullanma zorunluluğuna uyulmadığının bildirilmesi ve bunların tespitindeki cezalara, kira ödemelerinin elden yapıldığının bildirilmesindeki cezalarda da artışlarla ve aynı zamanda bunları bildirmeyenler yani uygulamayanlara da ceza getirilmesiyle ilgili düzenleme yapıyoruz.

Sahte belge düzenlediği için mükellefiyeti kapatılanlardan istenilen teminat vermeyenlere 10 milyon TL'yi aşmayacak üzere özel usulsüzlük cezası kesilmesiyle de ilgili bir düzenleme getiriyoruz.

Yine, damga vergisi ödenmemiş kâğıtları işleme koyan noterlerden 14 TL olarak kesilen belge başına asgari usulsüzlük cezasını kâğıt başına 40 TL'ye çıkartıyoruz.

Yine, başka bir düzenleme de kamuda yapılan ödemelerde "Borcu yoktur." uygulamasının etkinliğinin artırılması amacıyla da mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapacakları ödemeler sırasında borcu yoktur belgesi arama zorunluluğunu açık bir şekilde kanuna yazıyoruz ki bunlar mahkemeye gittiğinde herhangi bir karışıklığa sebebiyet vermesin diye.

Teklifimizdeki diğer bir düzenleme ise vergi uzlaşmalarına yönelik. Vergi aslını uzlaşma kapsamı dışına çıkarıyoruz, bundan böyle sadece cezalar için uzlaşma başvurusu yapılabilecek. Aslında zaten vergi aslı uzlaşma kapsamında asla değildi, sadece cezalar yapılıyordu ama biz bunun bir kez daha kanunla altını çizmiş oluyoruz.

Teklifimizde bir başka maddeyle ticari olmayan...

ERHAN USTA (Samsun) – İkmalen tarh edilen vergi uzlaşma kapsamındaydı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hayır, şöyle: Herhangi bir hata yapıldığında uzlaşma kapsamında ama verginin aslına yönelik değil. Eğer siz o vergiyi, o sizin ödemeniz gereken bir sorumluluksa yani doğruysa, bir hata yapılmadıysa asla uzlaşma sebebi değil. Yani ben 10 lira vergi ödeyeceksem neyse o fakat ben yanlışlıkla vergi oranında yanlış yaptım, orada bir hata, maddi hatalar vesaire olmuş, o vergi affında değişiklik yapılabiliyordu bu kanunla. Şimdi getirdiğimizle, öyle hata tespit edilse bile diyoruz ki: "Bunu sen mahkeme yoluyla yap, biz orada aslında bir değişiklik yapamıyoruz." Maddelerde de yine, tekrar konuşalım.

Yine, teklifimizde başka bir maddeyle, ticari olmayan, gezi, eğlence, spor gibi faaliyetlerde kullanılan deniz taşıma araçlarına yat limanlarında verilen kiralama, bakım gibi hizmetlerde KDV istisnası vardı, bu KDV istisnasını kaldırıyoruz. İstisnanın önerimize göre düzenlenmesi hâlinde 5,4 milyar TL bir gelir artırıcı etkisi var. Yine böyle, o ticari taşıma gemilerine de kısmi bir istisna getiriyoruz, onun da maddelerde detayını veririm.

Teklifimizde bir diğer önemli konu da devreden KDV. Mükelleflerin KDV beyannamelerinde yer alan indirilecek KDV tutarının beş takvim yılı süresince indirim yoluyla giderilememesi hâlinde, bu süre sonunda kayıtlarından çıkarılacak; yapılacak vergi incelemesiyle gelir veya kurumlar vergisi tespitinde gider olarak dikkate alınmasına imkân sağlıyoruz. Ayrıca birleşme, devir ve bölünme işlemlerinde devreden KDV ve iade hakkının, beş takvim yılı kriterine veya zaman aşımı kriterine bağlı olmaksızın, özel inceleme, vergi incelemesi yoluyla yeni şirkete devrine izin veriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen toparlayalım Nilgün Hanım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Evet, tamam, devredelim ama biz beş yıllık zaman aşımına uymayalım, biz seni gelelim inceleyeyim, ona göre bunu devredelim.” diyoruz. Aslında bu son zamanlarda da KDV’den kaçmak için. devreden KDV’li şirket devrallmaları da çok sıkça yapılmış durumda, bunun da bir nevi önüne geçmiş oluyoruz bununla birlikte, “Tamam ama inceleyelim.” diyerek.

Yine, teklifimizin 18 ve 26’ncı maddelerinde... Katma Değer Vergisi Kanunu’nda ulusal güvenlik kuruluşlarına millî savunma ve iç güvenlik ihtiyaçları için üretilmiş her türlü araç, gereç ve özel bilgisayar programlarının teslimi de KDV’den istisna; Gümrük Kanunu’ndaysa buna ilave olarak yurt dışından ithal edilen her türlü araç, gereç, akaryakıt ve diğer yağlar da KDV ve ÖTV’den istisna edilmiş durumda. Tabii ki hem Gümrük Kanunu’nda var hem şeyde; Gümrük Kanunu’nda da istisna olunca burada bir karışıklık var. Getirdiğimiz düzenlemeyle, mevcut durumun ithalatı teşvik edici etkisini ortadan kaldırmak adına KDV düzenlemesinin yurt içinde ve ithalatta uygulanmasını, eşitlenmesini sağlıyoruz.

Yine, yurt dışına çıkış harç pulunu 150 liradan 500 liraya çıkartıyoruz. Bundan böyle harç tutarı her yıl yeniden değerlendirilme oranında artacak. Geçen sene yaklaşık 8 milyon 743 bin vatandaşımız yurt dışına çıkmış durumda.

Yine, Gelir İdaresi Başkanlığımızın taşra teşkilatları kadrolarında denetime çıkan yaklaşık 4 bin personeli var; onlara fazla mesai ücretinin getirilmesiyle ilgili bir düzenlememiz var. Bir kişi maksimum 7.262 TL gibi fazla çalışma ücreti alabilecek. Biliyorsunuz, bu serbest meslek erbaplarına denetimler vesaire, yerinde tespitler de getiriyoruz. Oraya çıkan bu 4 bin denetim personelimize de fazla mesai vermiş olabileceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Tamamlayalım lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, Sanayi Bakanlığınca tanımı yapılacak, AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan “start-up” şirketleri var. Biliyorsunuz, bu “start-up” şirketlerinde, bunlar çok hızlı büyüdükleri için, onlara hisse de yani onu kuranlara hisseler de veriliyor, çalışanlarına. Biz aslında bunun bir ücret karşılığı yani onu da ücret gibi... Fakat biz “start-up” şirketlerini teşvik etmek amacıyla, “start-up” şirketlerine ortak olan orada çalışanlarına ortak olmalarındaki gelir vergisiyle ilgili diyoruz ki: “Bu hisseleri eğer on iki yıl elinde tutarsan gelir vergisinden muafiyet getiriyoruz ama sen bunu üç yılda satarsan normal kurallara tabisin. “Bunu üç ila altı yıl arasında tutarsan sana yüzde 25 indirim yapalım.” diyoruz, “Vergi avantajı getirelim.” diyoruz ya da altı ila on iki yıl arasında satarsa da yüzde 75 oranında vergi avantajı getiriyoruz.

Yine, mevcut durumda yatırım amaçlı olarak altın, gümüş, platin ve paladyum gibi kıymetli madenleri satın alan ve aktiflerinde bulunduran şirketlerin bu madenlere ilişkin değer artışları satış aşamasına kadar vergilendirilmiyordu. Teklifimizde, bu getirdiğimiz düzenlemeyle, aynı dövizde olduğu gibi, işletmelerin aktifinde yer alan kıymetli madenler -ki bunları 4 tane saydık ama bunların

borsası olduğu için- ile kıymete dayalı mevduat hesaplarının borsa rayiciyle değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucuna göre geçici vergi dâhil hesap dönemleri itibarıyla değerlendirme farklarının vergilendirilmesine dair düzenleme yapıyoruz.

Yine, yabancı devlet kurum ve kuruluşları tarafından deprem bölgesinde yapılacak olan konut, iş yeri, ibadethane ve benzeri gibi hibe ve yardımlarda da KDV istisnası getiriyoruz. Bunu KDV Kanunu'na geçici bir madde olarak koyuyoruz, 2025 yılının sonunda sona erecek bu maddenin süresi.

Başka bir düzenlememiz ise mevcutta kısa vadeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bitiyor, 53 madde olunca.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Selamlayın lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Mevcutta kısa vadeli...

ERHAN USTA (Samsun) – Keşke biraz kısa hazırlasaydınız.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Değil mi? İşte, ancak oldu.

Mevcutta kısa vadeli sigorta kolları, prim oranı, sigortalıların prime esas kazancının yüzde 2'si olup bu primin tamamı işveren tarafından ödeniyor, bunu da yüzde 2,25'e çıkartıyoruz. Aslında, Cumhurbaşkanının bunu yüzde 1,5'a düşürme, yüzde 2,5'a çıkarma hakkı var ama orada kanunda net yazılmamış, yani yaparsa yüzde 2,5 yapacak. Yüzde 2,5 olmasının... Kanuna da "e kadar" ekleyerekten bunu yüzde 2,25 yapıyoruz.

Yine, EYT kapsamında emekli olup aynı iş yerinde çalışmaya devam edenler için işverenlere sağladığımız 5 puanlık güvenlik destek primini kaldırıyoruz; bu, zaten geçici bir maddeydi, EYT'yi çıkarınca amaç da aslında hasıl oldu diye düşünüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vergi yükü tabii ki herkes tarafından adil bir şekilde paylaşılmak zorunda. Onun için, şu anda vergide adalet ve etkinliği sağlamaya yönelik çaba içerisindeyiz. Hazırlamış olduğumuz teklifle ilgili sizlere özet bilgiler verdim, maddelere geçince tek tek gerekçe açıklamalarını detaylı olarak görüşeceğiz.

Ben bu kanun teklifinin hazırlanmasında emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum. Bu kanun teklifiyle "Aa, biz bununla vergide hemen adaleti sağlıyoruz." değil, bu bir başlangıç, bunun devamı gelecektir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Nilgün Ök Vekilimize, teklif sahibine teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, şimdi teklifin geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz. Önce, her siyasi parti grubundan bir Komisyon üyesine, sözcü veya belirlediğiniz bir Komisyon üyesine söz vereceğim, devamında Komisyon üyelerimiz öncelikli olmak üzere milletvekillerimizin söz taleplerini karşılayacağız.

Gruplardan ilk söz talebi, kim almak ister?

Buyurun Aşkın Bey.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bürokrasimizin ve meslek odalarımızın, sivil toplum örgütlerimizin değerli üyeleri, temsilcileri, değerli basın mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bir vergi paketi konuşuyoruz, önce usul üzerine konuştuk. Şimdi, tabii, esasa ilişkin de söyleyeceğimiz çok şey var ama şunu tekrar vurgulamak istiyorum: Usul ile esas birbirinin ayrılmaz parçasıdır, sağlıklı ve nitelikli kanun yapma süreci için bu ikisinin birlikte el ele gitmesine ihtiyaç var ve Sayın Komisyon Başkanının da söylediği gibi, İç Tüzük'te, istedikleri takdirde, Cumhurbaşkanı Yardımcılarının, bakanların komisyonun toplantılarına katılabilecekleri hüküm altına alınmıştır. Bu anlamda, talebimiz, Hazine ve Maliye Bakanının burada gelip direkt olarak kendisinin -o kelimeyi kullanıyorum- sahibi olduğu ve bir anlamda üstlendiği ve her yerde de savunduğu bu kanun teklifini burada anlatmasıydı.

Şimdi, bu vergi paketini, tabii, önümüze gelen bu tasarrufla ilgili kanun teklifiyle beraber değerlendirmek gerekiyor. Tasarrufla ilgili kanun teklifini geçen hafta Komisyonda konuştuk, dün itibarıyla da Genel Kurulda, bugün de devam edecek; dün konuştuk, bugün de tekrar ikinci bölümü konuşulacak. Orada bir kısım tespitlerimizi yaptık, bunları tekrarlamak istemiyorum ama orada yaptığımız en önemli tespit şuydu: “Dağ fare doğurdu.” tespitiydi. Gerçekten de beklentilerin çok altında, ciddi anlamda hiçbir tasarruf getirmeyen, kamunun harcamalarında kaynak kullanımının ciddi bir biçimde rasyonelize edilmediği bir yapıyla, bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Hem bu Mayıs ayında çıkmış olan Tasarruf ve Verimlilik Paketi hem de arkasından işte görüşmekte olduğumuz, bugün de görüşeceğimiz Genel Kuruldaki kanun teklifi bu açıdan son derece yetersizdir.

Şimdi, tabii, bir de vergi paketi geldi önümüze. Vergi paketine -zamansal açıdan tabii aynı anda iki yerde olamayacağımız için- çok hızlı bir biçimde baktık ama burada ayrıntılı bir biçimde konuşmayı umuyoruz. 53 madde var, 9 ayrı kanunda değişiklik yapıyor; bunun 8'inde vergi ve vergiyle ilgili kanunlar ve 1'inde ise emeklilikle ilgili düzenlemeleri içeren 5510 sayılı Kanun'da bir değişiklik var. Tabii, bu kanun teklifi, dediğim gibi, biraz önce de söylediğim gibi, aslında kamuoyunda çok ciddi anlamda beklentilerle karşılanan... Ve özellikle o 104 sayfalık bir metnin kamuoyuyla paylaşılmasıyla, bir biçimde... Ki bunun nasıl olduğunu bilmiyoruz, kamuoyunu yoklamak için mi yapıldı yoksa bir biçimde Hükûmet içindeki bir görüş ayrılığı nedeniyle mi bu şekilde oldu; o kamuoyuna yansımıştı.

Şimdi, burada bakıyoruz, bizim önümüze gelen kanun teklifi aslında öbür kanun teklifinin neredeyse üçte 1'i seviyesinde, onların birçoğu -buradaki maddeler- çıkartılmış. Bunun içinde elbette karşı çıkacağımız maddeler de vardı ama destekleyeceğimiz maddeler de olabilirdi çünkü özellikle vergi adaleti konusu Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizim en çok üzerinde durduğumuz ve bir an önce bu ülkede yaşayan milyonlarca insan açısından çözülmesini istediğimiz bir konu.

Bu konuya girmeden önce makro çerçevede bir değerlendirme yapmak istiyorum. Literatürde, ekonomi literatüründe bir “ikiz açık hipotezi” vardır. İkiz açık hipotezi bütçe açıklarının -daha geniş anlamda “kamu açıkları” da diyebiliriz- cari açıklarla birlikte görüldüğü bir yapıya işaret eder. Eğer ekonomide bütçe açığı varsa bu cari işlemler açığı da doğurur yani dış tasarrufu ortaya çıkartır fakat çok ilginç, istisnai yıllar dışında, Türkiye’de -bütçenin dışında diğer kamu kurumlarını da koyduğum zaman kamu kesimine ulaşıyoruz- hem kamu kesimi açık veriyor hem özel kesim açık veriyor hem de dış açık yani cari işlemler açık veriyor ve bu Türkiye açısından son derece olumsuz bir görünüm arz ediyor. Türkiye ekonomisinin kalkınma potansiyelini gerileten ve bir biçimde ekonominin potansiyellerini, potansiyel büyümesini aşağı doğru çeken bir uygulamadır bu fakat baktığımız zaman bu AKP’nin yirmi iki yıllık iktidar dönemine, buna ilişkin olarak çok ciddi anlamda yapılmış, ortaya konulmuş, uygulanmış bir politikayı ve tedbirleri görmüyoruz. Kamu dengeleri sürdürülebilir değil yani burada tasarruf kanun teklifinin de genel gerekçesinde şöyleydi: Mali disiplini güçlendirmek ve kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımı sağlamak ama ne yazık ki tasarruf kanununda da buna ilişkin ciddi birtakım tedbirler yoktu. Burada da o tedbirleri çok görmüyoruz.

Kamu kesimi dengelerinin sürdürülemediği olması, Türkiye’yi hızlı, devamlı, sürekli bir biçimde bütçe açıkları ve kamu açıklarıyla karşı karşıya bırakıyor. Bunun karşısında hem ciddi bir vergi reformunun yapılmaması hem giderlerin aşağı çekilmemesi hem de gelirlerin artırılmaması sonucunda da borçlanmaya dayalı bir ekonominin, âdeta borçlanmanın bir biçimde hareket verdiği, onu teşvik ettiği bir yapının olduğunu görüyoruz. Bu, Türkiye’de hem iç borçları hem de dış borçları kâr topu gibi büyütüyor ve faiz oranlarında da yukarıya doğru bir çıkış, bir ivme yaratıyor. Her ne kadar 2021 yılının eylül ayında Cumhurbaşkanının “Faiz sebep, enflasyon sonuçtur.” teziyle birlikte faiz indirimine gidilmiş olsa da bu faiz indiriminin aslında Türkiye’yi nasıl bir krizin içine götürdüğünü hepimiz çok yakından yaşadık. 2021 yılının Eylül ayında yüzde 19 Merkez Bankası politika faizi vardı, yüzde 19,25 enflasyon vardı ve dolar kuru 8 lira 30 kuruştur. Dört ayda yüzde 19’dan yüzde 14’e indirildi Merkez Bankası politika faizi ve onun sonucunda enflasyon yükselmeye başladı; önce yüzde 35’lere, sonraki izleyen yılda da yüzde 85’lere kadar çıktı. Dolar kuru 8 lira 30 kuruştur, dört ayda 10 lira birden artarak 18 lira 30 kuruşa çıktı ve arkasından kur korumalı mevduat sistemi geldi. Kur korumalı mevduat sistemi... Merkez Bankası zararında 2023 yılında gördük, Merkez Bankasının 818 milyar liralık bir zararı var. Bu kadar bütün bankaların -ki Merkez Bankası bankaların bankası olarak sayılır- kâr ettiği böyle bir konjonktürde Merkez Bankasının zarar etmesi hiçbir şekilde anlaşılabilir değildi. Nitekim Merkez Bankası, Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı sunumda da aslında kur korumalı mevduat sisteminden kaynaklanan kur zararını 818 milyarın da ötesinde, 833 milyar lira olarak açıkladı.

Yani, bakın, işte, baktığımız zaman, bu, buradaki açıkların temel nedenlerinden bir tanesidir çünkü Merkez Bankasının yüzde 55 hissesi Hazineye aittir ve Merkez Bankası işte bu şekilde kâr etmiş olsaydı -biraz önce de söylediğim gibi- hem bu kârlar Hazineye aktarılacaktı hem ihtiyat akçesi olarak aktarılacaktı hem de aynı zamanda Merkez Bankası kurumlar vergisi verecekti. Bu anlamda baktığımız zaman önümüze çıkan bu sürdürülemez kamu dengelerinde ve bütçe açıklarının artmasında uygulanan yanlış politikaların büyük payı vardır. Kur korumalı mevduat, kamu-özel iş birliği modeliyle köprü, otoyol, şehir hastanelerine ödenen paralar çok yüksek seviyelere ulaşmıştır ve bunlar bütçe açısından çok ciddi rakamlar oluşturmaktadır. Hatırlayın, Cumhurbaşkanının o dönem -o dönemde Başbakanı- söylemi vardı, ne diyordu? “Hazineden beş kuruş para çıkmayacak.” diyordu ama bunun böyle olmadığını gördük ve bir anlamda bugün sadece bu yıl için, 2024 yılı için 162,4 milyar lira bunlara para ödenecek. Döviz cinsinden verilmiş garantiler, otoyol ve köprülerden araç geçiş garantileri, hava alanlarında uçuş garantileri, hastanelerde yatak yatış garantileriyle birlikte âdeta kara deliğe dönüşen bir yapı var ortada.

Buradan vergi sistemine gelmek istiyorum. Türkiye’nin vergi sisteminde ciddi problemler var ve ne yazık ki bu kanun teklifinde bu sorunları çözecek hiçbir politika yok. Vergi sisteminde öncelikle bir bütünlük, bir uyum yok; birbiriyle çelişen amaçlar ve buna ilişkin olarak da araçlar söz konusu. Son derece karmaşık bir vergi sistemi var. Mükelleflerin de büyük ölçüde anlayamadığı, genelge ve muktezalar yoluyla vergi uygulamasının yönlendirildiği bir yapıyla Türkiye’nin bugünkü vergi sisteminin başarılı olması çok mümkün değil. Buradaki başka bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen tamamlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim, daha konuşmam var Sayın Başkan.

Genelge ve muktezalar yoluyla yapılan vergi uygulamalarının da bir kısmı yetki aşımı nedeniyle yargıya intikal ediyor; idare mahkemesinde, Danıştayda ve Anayasa Mahkemesinde bu konuda açılmış davalar ve verilmiş kararlar var. Oysa bu sistemin bir an önce çok daha basit, anlaşılabilir bir yapıya kavuşturulması gerekir.

Vergi tabana yayılmıyor, hâlâ çok yüksek bir kayıt dışılık oranı var; bu, vergi sisteminin en büyük problemlerinden. Vergi yükünün adaletsiz dağılımı önemli bir konu ve burada vergi adaletini düzeltecek hiçbir politika tedbiri görmedik, bir madde yok. Anayasa madde 73 ödeme gücü ilkesini belirlemiştir, orada der ki: “Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı maliye politikasının sosyal amacıdır.” Fakat baktığımız zaman öyle değil. Türkiye’deki vergi yapısı dolaylı vergilere dayalı yani harcamalar üzerinden alınan KDV, ÖTV gibi vergilerin payı yüzde 65, dolaysız vergiler yüzde 35. Bazı yıllar dolaylı vergilerin toplam vergiler içindeki payının yüzde 68-70’lere kadar yükseldiğini görüyoruz ve dolaysız vergilerin -yüzde 35 olarak söyledim, gelir ve servet unsurları üzerinden alınan- yüzde 87’si stopaj yoluyla toplanan vergiler yani ücretlilerin, çalışanların gelirinden kaynaktan kesilen vergiler. Vergilerin sadece yüzde 13’ü beyanname usulüyle toplanıyor. Bu, Türkiye’deki vergi yapısının ne kadar çarpık olduğunu gösteriyor. Bu dolaylı vergiler içinde en büyük pay ÖTV ve KDV’de; ÖTV ve KDV’nin toplam içindeki payı yüzde 53 ve diğer vergilerle birlikte yüzde 65-70’ler seviyesine geliyor. Yani ödeme gücüne göre bir vergi sistemi yok ve -dediğim gibi- burada, önümüze çıkan bu kanun teklifinde, gelen kanun teklifinde de bu konuda bir düzenleme yok, vergi harcamalarına ilişkin hiçbir şey yok burada. Baktım, sadece benim yaptığım hesaplamalarla 30 milyar lira civarında bir vergi harcaması yani vazgeçilen vergiler, istisnalar, muafiyetler nedeniyle bir rakam var ama biz şunu biliyoruz ki 2024 yılında bütçede öngörülen vergi harcaması 2,2 trilyon lira. Hani azaltacaktık, hani bunlara bakacaktık? Çünkü bunların bir kısmı gerekli olabilir. Vergi toplamının amacı sadece gelir elde etmek değil, elbette belli iktisadi faaliyetleri desteklemek isteyebilirsiniz, belli gruplara katkı, destek vermek isteyebilirsiniz; olabilir bunlar ama bunların bir biçimde etkinlik ve verimlilik açısından incelenmesine ihtiyaç var ve bu, AKP iktidarları döneminde hemen hemen bütün planlarda, beş yıllık planlarda, orta vadeli programlarda, yıllık programlarda ve bütçede yazılmasına rağmen bu konuda bir gelişme yok, aynen devam ediyor ve burada da önümüze gelmiş herhangi bir şey yok.

Yine, baktığımız zaman, vergi algısına ve vergi ödeme bilincine zarar veren vergi afları konusu bu dönemde, AKP iktidarları döneminde çok belirgindir. 2003-2023 arasında 14 adet vergi affı ve varlık barışı çıkarılmış. Bununla nasıl sağlıklı işleyecek bir vergi sistemi kuracaksınız? Mükellef neden gitsin vergisini ödesin? Önemli olan, vergi sistemini daha saydam, daha iyi işleyen hâle getirmek, karmaşıklıkları gidermek, ödeme gücü ilkesini burada geçerli kılmak. Belki birtakım yerlerde vergi oranlarını indirme ihtiyacı var, bütün bunların hepsini yaptığınız zaman bu anlamlı gözüküyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Rahmi Bey, tamamlarsanız.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamamlayacağım Sayın Başkan.

Dediğim gibi, burada vergi dilimine ilişkin bir düzenleme yok; 110 bin liraya kadar yüzde 15 biliyorsunuz, şu anda 230 bin TL’ye kadar yüzde 20. Hâlbuki bunların yeniden değerlendirme oranı kadar artırılması gerekirken yıllar itibarıyla, yeniden değerlendirme oranı -ki yurt içi üretici fiyatları endeksinin yıllık ortalamasına göre belirlenir- altında belirlendiği için bugün artık çalışanlar üçüncü ayda daha, mart ayında, nisan ayında üst vergi dilimine, sonra, izleyen aylarda yine bir üst vergi dilimine daha giriyorlar. Hem bu vergi dilimlerinin genişletilmesi gerekiyor hem de aynı zamanda buradaki vergi oranlarının düşürülmesi gerekiyor; yüzde 15 oranının daha aşağı, belki yüzde 10’a indirilmesi konuşulmalı.

Bu vergi paketinde büyüme ve istihdama yönelik bir düzenleme yok, ben görmedim. Hâlbuki önemli konulardan biri de bu. Buna ilişkin ne yapıyor?

Kentsel rantlar kamuoyunda konuşuluyor; bu konuda herhangi bir yapı, bir düzenleme yok.

Çiftçinin kullandığı mazot -bütün çiftçinin gözü orada- uzun zamandır konuşuluyor. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizim de en çok üzerinde durduğumuz konulardan biri, çiftçinin kullandığı mazottan, tarımsal amaçlı kullanımdan ÖTV alınmaması; ona ilişkin bir düzenleme yok.

Beyanname vermeyen ücretlilerin, sağlık ve eğitim giderlerinin matrahtan indiriminin sağlanması konusu önemli bir konu. Bu konu aslında ciddi bir adaletsizlik yaratıyor, buna ilişkin herhangi bir düzenleme görmedik.

Ne var burada? Emeklilere ilişkin bir düzenleme var ama o da aslında son derece... Yani bugün Türkiye'nin kalbi buralarda atıyor, 16 milyon emekli aslında burada uzun zamandır bu müjdeyi bekliyor ama ne yazık ki çıkan sadece en düşük emekli maaşının 10 binden 12.500 liraya çıkarılması; kök aylıklarda bir artış yok, refah payı yok, intibak yasası yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Türel, üç kere uzattım, toparlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bakın, 2000 öncesi, 2000-2008 arası ve 2008 sonrasına ilişkin çok ciddi anlamda farklılıklar oluşmuş emekliler arasında; böyle bir şey yok. Bakın, zaman içinde aylık bağlama oranları ve güncelleme katsayıları düşürüldü, bunların yeniden artırılması gerekiyor; emekli bunları bekliyor.

Asgari ücretli asgari ücretin artmasını bekliyor. Bugün Türkiye, cumhuriyet tarihinin en büyük bölüşüm şokunu yaşıyor ve asgari ücreti sadece asgari ücret olarak düşünmeyin, asgari ücret aynı zamanda ekonomi içindeki birçok ücret ve gelir seviyesinin belirlenmesini sağlıyor. Örneğin işsizlik yardımları asgari ücrete göre belirleniyor, örneğin genel sağlık sigortasından yararlanma koşulları asgari ücrete göre belirleniyor ve bugün 17 bin lira asgari ücret açlık sınırının altında ve yılın ikinci yarısında bir artış yok. Bunu kabul etmek mümkün değil.

Özet olarak söylersem, bu önümüze gelen vergi paketi son derece yetersiz bir vergi paketidir. Kamuoyunda vergi adaletinin sağlanması yönünde çok ciddi bir beklenti oluşmuştu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamamlıyorum, son cümlelerim.

Bizde bir beklenti oluşmuştu ama baktığımız zaman burada, buna ilişkin bir şey yok, bazı teknik maddeler var. Maddeler üzerinde de konuşacağız, itirazlarımız var, eleştirilerimiz var, katıldığımız hususlar da olabilir ama dediğim gibi, esas itibarıyla bütün toplumun, Türkiye'nin beklediği düzenlemeler ne yazık ki burada yok. Bu önümüze gelen vergi kanunu teklifinde çalışan kesimin, emek kesiminin durumunu, koşullarını iyileştirecek hiçbir düzenleme yok diyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Türel, teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller ve değerli bürokratlar; evet, uzunca zamandır tartışılan, kamuoyunda konuşulan, Mecliste de sık sık gündeme gelen mesele vergi meselesi. Çok doğal bu konunun bu kadar çok tartışılıyor olması çünkü Türkiye'deki vergi sistemi çok adaletsiz yani vergide adalet yok, bunu hep biliyoruz, hep söylüyoruz ve bu gelen teklifte vergide adaletin sağlanması konusunda doğrusu herhangi bir adım atılmamış oluyor. Biraz sonra söyleyeceğim neden olduğunu ama maddelere geçtiğimizde orada da konuşacağız. Kusura bakmasın iktidar tarafı ama ben bu konuyu ciddiye almadığınızı düşünüyorum

biraz yani konunun yakıcılığını ciddiye almıyorsunuz gerçekten. Bütçe açığı açısından baktığımızda, şu anda ekonomiyle ilgili yaşanan kriz açısından baktığımızda ve bütün dünyada yaşanan konjonktür açısından baktığımızda hakikaten bu konuyu ciddiye almıyorsunuz gibi bir hisse kapılıyorum. Yani, çok güzel söylüyoruz sık sık konuşurken, işte “Az kazananan az, çok kazananan çok.” Hâlbuki Türkiye’deki vergi sistemi nasıl? Az kazananan çok, çok kazananan az alan bir vergi sistemi. Ben şimdi bunu ideolojik nedenlerle söylemiyorum, konjonktürel olarak söylüyorum ve öyle ciddi bir durumla karşı karşıya ki şu anda Türkiye’deki ekonomik ilişkiler, eğer gerçekten bu meseleye, vergide adaletin sağlanması meselesine ve bütçe açıklarının giderilmesi meselesine ciddiyetle eğilinmezse daha sıkıntılı günler yaşamaktan kaçınamayacağız. Usul tartışmasını da biraz bunun için dile getirdik yani bu kadar kamuoyunda konuşulan, herkesin beklentisi olduğu bir konuda biz, alelacele geldi ve kırk sekiz saatte, hızla baktık maddelere; aylardır tartışıyor iktidar tarafı, biz hızla bakmak zorunda kaldık ve şimdi bunu, burada tartışıyoruz ve haftaya da Genel Kurula gelecek. Yine, alelacele, işte Meclis temposu açısından yaz tatili nedeniyle alelacele geçecek yani bu ciddiye alınmadığını gösteriyor gerçekten.

İkincisi -biraz evvel de söyledim, tekrar dile getireceğim örnekleriyle- şimdi, gelen kurumlar açısından -biraz evvel tanıtıldılar kendilerini ve sendika temsilcileri var, gerçekten güzel- burada olmaları elbette ki önemli, Sayın Başkana bu konuda teşekkür ederiz fakat mesele burada olmaları değil çünkü burada ne olacak? Bitmiş bir şey, biz bile burada tartışıp virgül oynattıramıyoruz gelen kanun teklifinde. Onlar ne olacak; iki dakika, üç dakika görüşlerini ifade edecekler, o da görüşlerinin bir kısmını ifade edecekler. Bizim söylediğimiz, vergide adaletin sağlanması meselesini bu iktidar ciddiye alıyorsa o zaman işçilerle, emekçilerle, onların temsilcileriyle, sendikalarla, meslek birlikleriyle, aynı sermaye gruplarıyla yaptığı gibi ciddi toplantılar yapıp onların önerilerini dinlemek, almak ve gerçekleştirilebiliyorsa onları gerçekleştirme doğrultusunda adım atması gerekirdi ama yok. Yani arkadaşlarımızın -sendika temsilcilerinin- burada bulunması, elbette ki önemli görüşlerini söylemesi açısından ama bu bir şey ifade etmiyor, sonuç alma açısından bir şey ifade etmiyor; onu söylemek istiyorum.

Şimdi, Nilgün Hanım, çok güzel söylediniz, hani toplumda şöyle bir şey var: “Ya, yine bize bir vergi gelecek galiba.” diye çünkü vergide adalet olmadığı için ve gerçekten Türkiye’de -biraz sonra verilerle de söyleyeceğim- az kazananan çok vergi alındığı için ne zaman vergi konuşulmaya başlansa toplumda büyük bir tedirginlik ve telaş ortaya çıkıyor “Yine, acaba ne vergisi getirecekler bize?” diye çünkü sizin iktidarınızda maalesef şimdi bir kez daha gördük, çok kazananan çok vergi alma konusunda siyasi cesarete ve öngörüye sahip değil. Net. Bunu söyleyelim.

Şimdi neden bunu söylüyorum? Etki analizine baktığınız zaman, tam olarak ortaya çıkartılmıyor çünkü bazı düzenlemelerin 2025 yılı itibarıyla süreleri sınırlı. Peki ama kaba hatlarıyla baktığımızda etki analizi açısından yani 150 milyar civarında bir rakam, 150 milyar Türk lirası; 100 milyar da tasarruf paketinden görmüştük, etki analizinde aşağı yukarı hedefleniyordu; etti 250 milyar. Peki, 2024 bütçe açığı öngörülen bütçe kanununda 2 trilyon 700 milyar. Yani bu her iki paket, tasarruf paketi ve bu vergi paketi öngörülen bütçe açığının yüzde 10’unu bile karşılamıyor yani bu nedenle diyorum ciddiye almıyorsunuz durumu belli ki diye çünkü öngörülenin çok üstüne çıkmış vaziyette bütçe açığı. Yani şimdi, işte son haziran ayındaki gerçekleşen rakamlara baktığımızda da bunu görüyoruz. Büyük ihtimalle, düz hesaplama yapacak olursak yıl sonundaki bütçe açığı 3,5 civarında bir şey olacak yani öngörülenin epey üstüne çıkmış olacak, matematiksel olarak düz hesaplama yaptığımızda elbette ki aşağı yukarı oynar bu ama durum bu.

Şimdi, dolayısıyla ben bu etki analizinde de ortaya çıkan sonucu görünce yani çok kazananan çok vergi alan bir vergi paketiyle karşı karşıya değiliz dedim. Biraz sonra detaylarına da gireceğim.

Şimdi, Sayın Türeli “Dağ fare doğurdu.” dedi. Vallahi doğru, dağ fare doğurdu. Bu muydu yani bu kadar aydır tartıştığımız şey? Yaraya pansuman bile olmayacak bir durumla karşı karşıyayız maalesef. Bunu söyleyeyim.

Şimdi, nedir olması gereken yani bu kadar tartışma neden oldu, birçok manipülasyonla mı karşı karşıya kaldık aslında son bir aya baktığımızda? Evet, doğru. Yani Mehmet Şimşek’in önerilerini geriye püskürtmek için mi bu manipülasyonlar yapıldı ya da bükrasiden gelen doğru önerilerin gerçekleşmemesi için mi bu manipülasyonlar yapıldı, sızdırmalar, basına sızdırmalar, tartışmalar vesaire, bütün bunlar yapıldı; bunları bilemiyoruz elbette. Bunun da çok önemi şu anda yok ama karşımıza gelen tablo, aslında hakikaten bu püskürtme hadisesinin, kamuoyundaki tartışmalarla püskürtme hadisesinin çok kazananan çok vergi alma konusunda başarılı olduğunu, bu operasyonun başarılı olduğunu gösteriyor. Vergide adalet sağlanmıyor bu açıdan baktığımızda.

Ben, geçen bu tasarruf paketini konuşurken de değinmişim, değerli bürokratlar da buradaydı, hatırlarlar mı -bir kısım buradaydı, hepsi burada değildi elbette ki- bilmiyorum ama şimdi, siz vergide adaleti konuşmaya başladığınızda Türkiye’de kayıt dışı gelirleri tartışmadığınızda ve buna ilişkin önlemler geliştirmedığınızda vergide adaleti sağlamanız diye bir şey söz konusu değil. Bakın, kayıt dışı gelirlere baktığımızda -tahmini olarak söylüyorum- gayrisafi yurt içi hasılanın yaklaşık üçte 1’i kadar kayıt dışı bir gelir olduğu hep yazılır, söylenir. Bu, bu konudaki uzmanların da tartıştıkları bir meseledir. Yani işte nedir bu, baktığımızda, rakamsal olarak baktığımızda neye denk geliyor bu? Aşağı yukarı 300 milyar dolar civarında bir kayıt dışı ekonomi olduğu Türkiye’de hep tartışılan bir şeydir. Şimdi, bu 300 milyar dolarlık kayıt dışı ekonominin, kaçırılan vergilerin en kaba hesaplama bile -yani gerçekten kaba bir hesaplama- 50 milyar dolar civarında bir vergi olması gerekiyor. Yani bugünkü kura bakacak olursak 1,6 trilyon lira bu. Kayıt dışı meselesine dair bu pakette en ufak bir şey yok, göremiyoruz. Dolayısıyla kayıt dışı ekonomiyi ve kayıt dışı geliri herhangi bir şekilde içeren, öngören bir paketle karşı karşıya değiliz. Bu mesele hâlbuki çok önemli, hepimiz bunu biliyoruz, konuşuyoruz.

Şimdi, sadece bu değil tabii ki, başka şeyler de var. Yani şimdi, dedim ya, az kazananan çok vergi alan bir paket bu. Neden bunu söylüyorum? Bakın, bütün veriler şunu gösteriyor: Bu ülkede ücretli çalışanların ödedikleri vergiye baktığımızda, ücretlerinden, maaşlarından kesilen vergilere baktığımızda çok ciddi bir rakam olduğunu bütün Hazine ve Maliye Bakanlığının verileri ortaya koyuyor yani bunu benim haddimi aşarak anlatmam bile gerekmez size buradaki bükrasiden gelen değerli arkadaşlara. Ama bu durum böyleyken bu pakette az kazananın yani ücretli çalışanın vergilerinin azaltılması doğrultusunda herhangi bir adım var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Yok, en ufak bir şey yok yani vergi dilimleriyle ilgili herhangi bir adım var mı? En ufak bir şey yok.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Oluç, süreyi uzattım, tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Biraz sonra sendika temsilcileri de konuşacaklar, bu vergi dilimleri meselesine de büyük ihtimalle değineceklerdir. Gerçekten büyük bir adaletsizlik söz konusu ücretli çalışanlar açısından baktığımızda. Önümde Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunun raporu var. Şöyle bir hızlı göz attığımızda görüyoruz, yani raporda birçok şey var, önemli bir çalışma yapmışlar vergi adaletiyle ilgili hangi adımların atılması gerektiğine dair. Vergi dilimi meselesi çok açık. Yani, bakın, bu yılın başında ilk vergi

dilimi 110 bin lira olarak belirlenmişti -asgari ücretin 6,4 katı, şu andaki asgari ücretin- milyonlarca emekçi altı aydan önce ikinci vergi dilimine girdi yani durum bu, emekçiler açısından baktığımızda. Birçoğu da 230 bin liralık sınırı da aşmış yüzde 27’lik vergi diliminin kapsamına girecekler. Şimdi, buna ilişkin burada herhangi bir adım var mı, vergi dilimlerine ilişkin? Hayır, yok, hiçbir adım yok ve bu konuda sendikaların talepleri, işçilerin, emekçilerin talepleri çok açık. Yani yıllardır patronlara teşvikler yağıdırılır, vergi toplanmaz, çok kazananın alınmaz ama kısa sürede bir üst vergi dilimine giriyor işçiler, emekçiler, kimsenin kılı kıpırdamıyor, bir tek onlar çekiyor bunun derdini. Ödedikleri vergilere baktığımızda da rakamlara baktığımızda da bunu görüyoruz yani Hazine ve Maliye Bakanlığının verilerine göre de bu ortada. Ücret ve maaşlardan alınan kümülatif vergi bir yılda neredeyse yüzde 125 civarında artmış vaziyette. Şirketlerden alınan kurumlar vergisinde artış oranı yüzde 61; işte buyurun, burada görünüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Şimdi, dolayısıyla bu paketin geneli açısından baktığımızda işçileri, emekçileri, ücretli çalışanları herhangi bir şekilde, olumlu şekilde etkileyecek bir adım olmadığını bir kez daha burada da görüyoruz. Bu talepleri biraz sonra diye getireceklerdir, biz de maddelerde bunları konuşacağız elbette ki ama sendikaların bu konudaki yaklaşımları çok önemli.

Şimdi, emekli meselesi... Yani bunu çok konuştuk, burada da konuştuk, Genel Kurulda da konuştuk, konuşmaya devam edeceğiz, kanayan bir yara gerçekten. Ya, emeklilerin bu iktidardan böyle bir bahşiş ya da bir kıyak beklemesi filan söz konusu değil, haklarını istiyor emekliler, haklarını istiyor. 10 bin lira, şimdi 12.500 oluyor. Yani “Çok önemli yük getiriyor bütçeye...” Etmeyin. Şimdi, ben bazı rakamlar vereceğim, bütçedeki ciddi yükler nereden kaynaklanıyor, onlara baktığınızda... Hani emeklilerin hak ettiklerini almamaları için ortada hiçbir neden yok; bu, tamamen tercih meselesi. Açlığa mahkûm edelim, açlıkla terbiye edelim. “10 bin liradan 12.500 liraya çıkardık.” Bu da çok büyük bir şeymiş gibi anlatılıyor; yapmayın değerli vekiller. Yani böyle bir şey gerçekten söz konusu değil. Rakamlara boğmak istemediğim için söylemiyorum yani emeklilerin maaşlarının asgari ücret karşılaştırması, son yirmi yılda nereden nereye geldiler; bunların hepsi biliniyor, sizin elinizde de var bu veriler yani bilmiyorsunuz da böyle yapıyorsunuz değil, tercihiniz bu doğrultuda, tercihiniz bu doğrultuda. Emeklilere 2.500 lira verip işi geçiştirelim diye bakıyorsunuz, sorun buradan kaynaklanıyor ve yani gerçekten insani açıdan da baktığımızda, politik açıdan da baktığımızda çok kabul edilebilir bir durum değil emeklilerin karşı karşıya kaldıkları bu ağır, rencide edici durum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bir kez daha vurgulamak istiyorum doğrusu.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Oluç, lütfen toparlayalım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Biraz daha zamana ihtiyacım var ama toparlamaya çalışıyorum, maddelerden biraz azaltırız.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Tabii, maddelerde yine...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Yani kısaca diyecek olursam emeklilerin bu iktidardan bahşiş ya da harçlık talebi yok, gerçekten yıllarca döktükleri alın terinin karşılığını istiyorlar çünkü yaşadıkları durum yani bu yüksek enflasyon, büyük hayat pahalılığı, derinleşen ekonomik kriz karşısında aldıkları paranın bir anlamı kalmamış sonuç olarak. Bunu sizler de biliyorsunuz, görüyorsunuz ama tercihlerinizi bu doğrultuda değiştirmiyorsunuz esas itibarıyla.

Şimdi, bu pakette dolaylı vergilerle ilgili de hiçbir şey yok yani dolaylı vergilerde gerçekten -biraz evvel Sayın Türeli de söyledi- yüzde 65-70 arasında salınan bir durum var. Kolayınıza geliyor ama bu çok büyük bir adaletsizlik, vergide en büyük adaletsizlik bu. Yani bir şirketin CEO'su ile o şirketin kapısındaki güvenlik görevlisi dolaylı vergide aynı şeyi ödüyor. Bu kadar büyük adaletsizlik olabilir mi? Bu, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki hastalıklı bir durum vergi konusunda, vergide adaletsizliği inanılmaz ölçüde büyüten bir şey. Yüzde 65 ila 70 arasında dolaylı vergi yani ekmekten, sudan, gıdadan, her şeyden dolaylı vergi alınıyor ve sonuç olarak bunu kim ödüyor? Ücretli çalışan, emekçi, emekli, işçi ağırlıklı olarak buradan ödüyorlar ve burada KDV meselesiyle ilgili, ÖTV meselesiyle ilgili en ufak bir kalem oynatma var mı? En ufak bir kalem oynatma yok.

Bir de yani vakit olmadığı için maddelerde bunu verilerle konuşacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen toparlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Yani KDV toplanması konusunda da yaşanan bir sorun var üstelik. Yani işçi, emekçi aldığı hizmetin ya da malın KDV'sini ödüyor fakat o KDV dönüp dolaşıp Hazine ve Maliye Bakanlığının kasasına girmiyor. Yani burada sizin açıkladığınız veriler gösteriyor bunu, vahim bir durum bu ve bayağı yüksek bir eksik var bu konuda. Bu nereden kaynaklanıyor, elbette bunu da tartışmamız gerekiyor.

Şimdi, bu dolaylı vergilerin oranının çok yüksek olduğunu... İşte, Nilgün Hanım, onun için ahali, halk “vergi” dendiği zaman “Eyvah, yine bize bir şey geliyor.” diye korkuyor. Bu, dolaylı vergilerin yüksekliğinden kaynaklanıyor esas itibarıyla. Şimdi neden bu dolaylı vergiler böyle? Biliyoruz, sermayenin çıkarlarını korumak için, bu vergilerin tahsili kolay olduğu için, mali anesteziye uygun olduğu için, bunlardan kaynaklanıyor esas itibarıyla ve doğru bir şey değil fakat bu konuda en ufak bir adım atılmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen toparlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Tam tersi adımlar atılıyor.

Şimdi, bakın, en başında “Meseleleri ciddiye almıyorsunuz.” diye neden dedim; birkaç tane konu var, zamanımı da tasarruflu kullanayım diye çok kısaca onlara da değinmek istiyorum. Şimdi, bu vergi meselelerini konuşurken -belki sizlerde de olmuştur, bende de oldu- işte, çeşitli, mali müşavir olarak tanıdığım, bildiğim insanlar, muhasebeciler filan telefon açtılar “Vergi affı geliyor mu?” diye. “İktidarın ne yapacağını bilmiyoruz ama umarım böyle bir şey yapmaya kalkışmazlar.” dedim. Neden insanlar sürekli bunu bekliyorlar, vergilerini ödemiyorlar? Mesela, biraz evvel KDV meselesinde olduğu gibi, başka şeyler de var, onları da verilerle maddelerde tartışacağız. Çünkü ben 11 diye biliyordum, Sayın Türeli “14” dedi -demek ki 3 tanesi gözümünden kaçmış- sürekli “vergi barışı” filan diye vergi affı yaptınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Oluç, lütfen toparlayın, son kez açıyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Tabii, toparlıyorum, bu son konumdu zaten, toparlayacağım.

Yani ödeyenler ödemiş oldular, ödemeyenler avantajlı duruma geldiler ama sonunda ne oldu? Bu, yıllardan beri birike birike -biraz sonra maddelerde verilerini de koyacağım ortaya ama siz zaten verilere sahipsiniz- bu açıklara gelmiş vaziyette. Bu meseleyi artık bir seferde neşterle kesip atmak lazım. Yani daha kaç sene bu açıklar, bu şekilde, böyle devam edecek? İşte, o neşteri vurma cesaretine sahip değilsiniz; esas mesele buradan kaynaklanıyor.

Şimdi, bakın, bu pakette kamu-özel projeleriyle ilgili herhangi bir şey var mı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Var.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – İyi ki söylediniz “Var.” diye. Etki analizine baktığımız zaman ne kadarlık? 500 milyon TL; bu. Yani kamu-özel iş birliği projelerindeki sizin o vergi oranındaki ufak oynamadan elde edeceğiniz şey 500 milyon TL, bu kadar yani bütçe açığıyla karşılaştırılabilir mi Allah aşkına? Ciddiye alınabilir bir şey mi ya?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Oluç, maddelerde de zaten uzun konuşacağız.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Başlıklarını söyleyip bırakacağım Sayın Başkan, izin verirsiniz.

Kamu-özel iş birliği projelerinde herhangi bir adım atılmıyor ama sadece bu değil. Borsa vergilendirmesini burada konuştuk, borsa kazançları; yine yok. Kripto varlıkların burada konuştuk, o zaman dedi ki gelen bürokratlar: “Kripto varlıklar vergilendirilmesi meselesini değerlendiriyoruz.” Yok yine burada kripto varlıklar, borsa yok. Peki, nereden buldun yasasıyla ilgili herhangi bir hazırlık var mı? O da yok. Bütçedeki ünlü vergi harcaması -biraz evvel Sayın Türel de değindi- kalemi... Ya, büyük felaket; 2,2 trilyon; bunun hadi 600 milyarı gerekli olan şeyler; 1,5 trilyon bu vergi harcamalarından; el insaf! Yani vergi istisnaları, muafiyetleri, her türlü şey bunun içinde var, buradan da herhangi bir adım yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Son cümlem efendim.

Yani toparlayacak olursak, yapılması gereken hiçbir şeyi yapmayan, önemli bir meblağ taşıması açısından yapılması gereken hiçbir şeyi yapmayan ama buna karşılık ufak tefek, palyatif tedbirlerle bu dönemi atlatabileceğini düşünen bir anlayışla karşı karşıyayız; iktidarın anlayışı bu. Ben size söyleyeyim, siz eğer cesur davranırsanız, siyasi cesaret gösterirseniz, gerçekten çok kazananın çok vergi alma konusunda ciddi adımlar ve önerilerle buraya gelirse bu siyasi iktidar muhalefetten ciddi destek alır, en azından biz ciddi destek veriz ama bu tür palyatif tedbirlerle gelip de “Biz vergide adaleti sağlayacağız.” dersiniz biz bu oyunu anlarız, görürüz, bu oyunu da yutmayız; size onu söyleyeyim.

Elbette ki burada önemli maddeler var, bazı maddeler, teknik maddeler, düzenlemeler; o konuda konuşacağız, görüşlerimizi de söyleyeceğiz ama geneli açısından bakarsak yaraya pansuman olmayacak bir paket. Gerçekten dağ fare doğurdu; bu, sorunlarımızı aşmaya yeterli olan bir paket değil, vergide adaleti sağlayan bir paket değil; bunu kısaca belirtmiş olayım.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Oluç, teşekkür ederim.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bürokrasimizin, meslek örgütlerimizin, basınımızın çok değerli mensupları; ben de öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, geçen hafta “tasarruf paketi” adı altındaki kanun teklifini gördük, orada tasarruf yoktu. Vergi paketi... Burada o kadar haksızlık etmeyeyim, burada tamamı vergi ama adalet anlamında, adaleti sağlamaya ne kadar hizmet edecek -birazdan detaylarını anlatacağım- o çok şüpheli ve vergi hassasiyeti açısından da -ihtiyacı düşündüğümüzde- son derece yetersiz bir vergi paketiyle karşı karşıyayız.

Burada aslında belki içeridekilerden ziyade dışarıda kalanları konuşmak gerekiyor. Referans olarak neyi alabiliriz? İşte, Gelir İdaresi Başkanlığının sızan, sızdırılan, ne olduğunu bilmediğimiz bu raporunu alabiliriz veya illa bu olması da gerekmiyor, zaten bunları birazdan referans vereceğim “Ben söyledim.” demek çok hoş gelmiyor karşı tarafa ama burada bizim yıllarca, defalarca kamuya açık yerlerde şunlar yapılmalı, şunlar yapılmalı diye söylediğimiz ve memnuniyetle görüyorum ki Gelir İdaresi Başkanlığının da raporunda olan fakat burada olmayan birtakım meseleler var; esas bunların konuşulması lazım. Tabii, arkadaşlar şunu diyebilir: “Ya, o da önümüzdeki günlerde gelecek.” Bunu bir miktar anlarım ama o zaman ben şunları sorarım: Onlar daha mı az önemliydi? Niye onlara öncelik vermediniz? Onlarda anlaşıyor musunuz? Çalışmadınız mı? O zaman oradaki meselelerin izah edilmesi ihtiyacı var, hâlbuki dışarıda kalanlar şu anda bize getirilenlerden daha önemli; bunu da not etmek gerekir.

Şimdi, burada ne var? Şöyle çok önemli gördüklerimi kısaca söyleyeyim: Ticari ve mesleki kazançlarda günlük hasılatın tespitine ilişkin bir madde var. Tamam, zararsız bir madde ama yani bugünün teknolojisinde bu madde ne kadar çalışır, çok emin değilim; bu maddeye geldiğinde detaylı konuşacağız.

Tevkifat kapsamı genişletiliyor yani stopaj kapsamının genişletilmesi iyi bir şey değil, onu söyleyeyim -onun da birazdan detaylarını konuşmaya çalışacağım- yani sistem açısından iyi bir şey değil, bu, bir acziyettir. “Tevkifat” demek acziyettir. Yani alamıyorum; hazır, işte, bulmuşken şu adamdan biraz vergi alayım da artık neyse kalanını almasam da olur anlamına gelen bir şeydir. Tam tersine, modern bir vergi sisteminde veya güçlü bir vergi dairesinde tevkifatın nihai vergilendirme olduğu durumların azaltılması gerekir; o yapılmıyor, burada tevkifatlar artırılıyor, cezalar artırılıyor. Evet, kayıt dışılıkla mücadele anlamında önemli olabilir ama burada biraz kantarın topuzu fazla mı kaçtı, ona bakmak lazım.

“Uzlaşmaya vergi asla dâhil olmayacak.” deniliyor. Bu önemli ve güzel mesele, uzlaşma meselesini herhâlde hem Komisyonunda hem de Genel Kurulda defalarca söylemiş arkadaşlarınızdan bir tanesiyim ama burada da yine yeterli olmadığını birazdan ifade edeceğim.

İşte, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi var. Bu yap-işlet-devret ve KÖİ’lerde kurumlar vergisi oranının artırılması maddesi şov maddesi yani insanların gazını almaya yönelik. “Bak, işte, biz buradan 5 puan daha fazla vergi alacağız.” maddesi yani toplam hasılatı yarım milyar TL olmayan bir şey. Adamlar bir defa kazanç beyan etmiyor yani Gelir İdaresinin buna bakması lazım. 44 tane şirketin, KÖİ kapsamında iş yapan, devlete iş yapmış 44 şirketin 37 tanesi zarar veya matrah beyan etmemiş -Gelir İdaresi Başkanlığı raporu- 7 tanesi... 5 puan artırdığımda oradan alacağım vergi 550 milyon lira arkadaşlar, komik ya! Yani bunu madde diye buraya getirmenin bir anlamı yok. Eğer bir şey yapacaksanız, oraya gidip, onların üzerine çöküp bu şirketlere aşırı kârlardan dolayı vergiyi niye kaçırdığını, niye vergi vermediğini sormak lazım.

Yurt dışı çıkış harcı meselesi var. EYT’lilerdeki o 5 puanın kaldırılması, en düşük emekli maaşı meselesi var. Diğerlerinin maddelerde üzerinde duracağım ama en düşük emekli maaşı meselesi... Emeklilerin hakikaten bu kadar geçimde zorlandığını ben otuz-otuz beş yıllık meslek hayatımda hiç hatırlamıyorum. Yani bunun bir sürü nedeni var; Hükûmetin yanlış politikaları, enflasyonun yanlış

ölçülmesi, ondan sonra yanlış uygulanan politikalar... Burada emeklilere vere vere arkadaşlar, sadece bu yıla 33 milyar lira yük, yıllıkta da 66 milyar lira yükü olacak bir şey vermiş olduk. Bu da son derece komik kaçtı; vaktimiz olursa bunların da biraz daha üzerinde duracağız.

Şimdi, vergiyi konuşuyorsak tabii, vergi yüküyle başlamak en doğrusu. “Vergi yükü” dediğimiz ne? Toplanan verginin millî gelire oranı; bu, bütün dünyada kullanılan bir rasyo. OECD’yle mukayese ettiğimizde -rakama boğmayacağım- ama iki tane önemli şey var: Biz ne diyoruz? Gelirden ve servetten alınan vergilerde kendi millî gelirimize oranla OECD ortalamasının çok altındayız. Dolaylı vergilerde yani KDV ve ÖTV türü vergilerde OECD ortalamasına yakınız diyoruz. Gerçekten öyle yani vergi yükü açısından baktığımızda gelir ve kazanç vergilerinde OECD ortalamasının yüzde 45’indeyiz arkadaşlar -bunlar 2022 yılı rakamları, ülke rakamları biraz gecikmeli toplanıyor- yüzde 45’i yani yarısı kadar bile değiliz kendi millî gelirimize oranladığımızda. Kiminle mukayese ettiğimizde? OECD ülkeleriyle. Hangi vergide? Gelir ve kazanç vergilerinde. Dolayısıyla burada bir şey yapılması lazım; Hükûmet de “Burada bir şey yapacağım.” diyor, diyor da yapmıyor, o ayrı bir şey.

Servet vergilerinde, mülkiyet üzerindeki vergilerde de yine OECD’nin yarısı kadarız ama mal ve hizmetten yani en adaletsiz vergi olan, fakirden de zenginden de aynı nispette alınan, gelirden tamamen bağımsız alınan vergide ise OECD’yle hemen hemen aynıyız, yüzde 90 seviyesindeyiz. Ki bu 2021 rakamı, 2023’te yaptığımız ekstra KDV ve ÖTV düzenlemelerinden sonra muhtemel 2023 rakamları çıktığında belki de vergi yükü anlamında, dolaylı vergilerde OECD’yi geçeceğiz arkadaşlar. Hakikaten bu çok ayıp bir şey. Yani bunu da düşürün demiyoruz ama eğer adaleti sağlayacaksa ya öbürünü artıracaksın ya da bunu düşürecekse ama gel, git buraya yüklen, dolaylı vergilere yüklen, fakirin fukaranın vergisine yüklen; bu olacak iş değil. Yani bu rakamlara zaten kimsenin itiraz yok. Yani o zaman getirdiğimiz vergi paketlerinin bunu düzeltmeye matuf bir yanının olması lazım değerli arkadaşlar; işin kötüsü, bu yok. KDV’de, ÖTV’de yani mal ve hizmet üzerinden alınan vergilerde OECD ortalaması kadar vergi alacaksın, neredeyse yüzde 100’ü kadar ama kazanç üzerinden vergilerde, servet üzerinden, mülkiyet üzerinden vergilerde OECD’nin yarısı kadar; kendi millî gelirimize oranla arkadaşlar, yoksa orada vergi ne kadarsa burada olsun demiyoruz, onların geliri zaten çok yüksek, onların gelirinin çok altında vergi alıyoruz ama kendi gelirimize nispetle bu vergilerde düzeltme ihtiyacı var. Bunun yapılacağını Mehmet Şimşek söyledi, söyledi ama bir şey gelmedi buraya. Mehmet Şimşek Bey getirseydi acaba farklı mı getirirdi, bilmiyorum ama Nilgün Hanım’ın getirdiğinde yok arkadaşlar yani Nilgün Hanım getirmedi, maalesef, biraz vicdansızlık yaptı. Nilgün Hanım bunları getirmedi buraya, o da zenginden yana oldu, fakirin fukaranın üzerine...

Mesela, şimdi, benim geçmişte yaptığım -kamuoyuna açık olduğu için- 2022’nin Eylülünde -ne bileyim ben, Meclis tutanaklarında çok var da- Şubat 2022’de “İstikrarlı Türkiye” “Kamu Maliyesi Vizyonu” bilmem ne filan diye... Mesela, vergi politikalarımıza ilişkin söyledığımız meseleler var buralarda. Ne demişiz: “Vergi sistemi artan oranlı güçlendirilerek vergi adaleti tesis edilecektir.” Seçim öncesiydi, hani biz iktidar olacağımızı düşünerek bunları yapacağımızı topluma taahhüt etmiştik. Bakın, muhalefetteki bir parti “Vergi artıracakım.” diyor değerli arkadaşlar. Ondan sonra, kentsel rantların vergilendirilmesi meselesi burada yok; fırsatımız olursa oraya gireceğiz. Sermaye kazançları, faiz, menkul sermaye iratlarının vergilendirilmesi... Mehmet Şimşek söyledi, Gelir İdaresi Başkanlığının çalışmasında var, burada yok. Ondan sonra “Servet vergileri hesabında değerlendirme sistemini etkinleştireceğiz.” diyoruz mesela yani ben bir milletvekili olarak, muhalefetteki bir milletvekili olarak. “Kripto varlıklar ve yeni gelişen ticaret mecralarının etkin bir şekilde vergilendirilmesi sağlanacaktır.” diyoruz. Gelir İdaresinin çalışmasında var ama gelen kanun teklifinde yok, bir daha gelip gelmeyeceğini bilmiyoruz. “Çalışanların vergi ve sosyal güvenlik yükü azaltılacak. Vergi harcamaları, istisna ve muafiyetleri...” Yani bunu devletteyken de çok söylüyordum, sekiz yıldır milletvekiliyim, söylüyorum,

yaptığımız sunumlarda söyledik; en son Mehmet Şimşek de söyleyince bir sevinmiştik. Ne kadar geldi arkadaşlar, kaç liralık bir şey geldi? Esas, yine, büyük montanlı vergi istisna ve harcamaları; bir kısmı bu çalışmalarda var ama önümüze gelen kanun teklifinde maalesef bunların hiçbirisi yok. “İşletmelerin ihracatta KDV iade sistemi etkinleştirilecek.” diyoruz; orada daha başka bir şey getirdiler. Bunun gibi, şimdi bunları tek tek saymak istemiyorum.

Tabii, vergideki en önemli şey nedir? Adaletin sağlanması. İşte, burada kuvvetli laflar ediliyor, OVP öyle diyor: “Vergi adaletini sağlayacağız.” Nilgün Hanım sunumunda “Vergi adaletini sağlayacağız.” dedi. Ya, bize vergi adaletini sağlayacak şuradan bir şey söyleyin Allah aşkına; böyle bir şey yok; ki bu ülke gelir adaletsizliğinde dünyada 8’inci ülke arkadaşlar, gelirin en adaletsiz dağıtıldığı 8’inci sıradaki ülkeyiz Dünya Bankası rakamlarına göre -işte şöyle de bir grafiği var- ve 2020’den beri de bu değişmemiş yani hiç olmazsa bir basamak bari iyileşseydik fena olmayacaktı.

Şimdi, vergide adaleti hırpalayan hususlardan bir tanesi ne mesela? İşte, dolaylı-dolaysız vergi çok konuşuluyor ama onun dışında bir şey daha var; mesela, bu vergi dilimleri meselesi var. Normal mevzuat gereği, elbette Cumhurbaşkanının yetkisi var, eskiden Bakanlar Kurulunun vardı ama yeniden değerlendirme oranında vergi dilimleri meselesi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Başkanım, daha mukaddimedeyiz, onu söyleyeyim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Zamanı çabuk harcadin.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Vergi dilimlerinin normal şartlarda yeniden değerlendirme oranında artırılması bekleniyor. Şimdi tek tek, yıl yıl saymayacağım ama baktım ben, kimi yıllarda evet, öyle artmış ama kimi yıllarda yarısı kadar artırılmış.

Arkadaşlar, ücretlilerde de -ücretliler için tabii daha çok bunu konuşuyoruz- kanuni olmayan, hukuki olmayan, anayasal olmayan çok ciddi bir vergi yükü artışı var burada. Yani Anayasa’nın temel prensibi nedir? “Vergi kanunla konulur.” diyorsunuz. Siz vergi dilimini düşük artırıyorsunuz, vergi dilimine insanlar şakır şakır erken giriyor ve buradan çok ciddi bir vergi artışı var. Ben şöyle varsayımsal olarak söyledim: Mesela, normal şartlarda ortalama bir memur veya işçi 2’nci vergi diliminde olurdu, 2’nci vergi diliminin sonuna gelmiş olurdu. Yeniden değerlendirme oranında artırılmış olsaydı, 2’nci vergi diliminin limiti 721 bin lira olacaktı 2024 yıl için ama daha düşük artırıldığı için şu andaki mevcutta 230 bin lira. Bakın, 721 bin nerede, 230 bin nerede? Yıllık matrahı 721 bin TL olan birisinden, vergi diliminin düşük artırılması nedeniyle arkadaşlar, yüzde 49 daha fazla vergi alınıyor, yüzde 49 daha fazla vergi alınıyor; eğer normal şartlarda yeniden değerlendirme oranına göre vergi dilimi artırılmış olsaydı... Yani bakın, hiçbir vergi artışı yok, ücret aynı, her şey aynı ama sizin sadece vergi diliminde oynamanız yüzde 49 daha fazla bu insanların, çalışanların vergilenmesi anlamına geliyor. Bu, rakam olarak 63 bin lira oluyor, efektif vergi yükü olarak yüzde 8,7. Her neyse... Bakın, bazını söylemiyorum, kimse yanlış anlamasın, bürokratlardan biraz sonra cevap verilmeye çalışılır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Yani yüzde 15’ten 23’e çıkıyor demiyorum, 15’i hesaplamak lazım ama efektif vergi yükü yüzde 8,7 artırılıyor hiçbir anayasal temeli olmadan, hiçbir vergi artışı olmadan, sadece vergi dilimleri yoluyla; olmaz böyle bir şey. Ya, hiç olmazsa -mesela, biz bununla ilgili önerge vereceğiz, vergi dilimlerinin artırılması için- şunlara bir şey söyleseydiniz burada: Yani “vergi adaleti” diyorsak eğer, bunlarla ilgili bir şeyden bahsetmek lazımdı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, dokümanda olan fakat önümüze gelmeyen meselelerden bir tanesi neydi? Asgari gelir vergisi uygulaması. Yani şimdi artık vakit çok sınırlı olduğu için detayına girmeyeceğim ama bu konulmadı. Özel gider bildirimi uygulamasının ihdası... Yani ne denildi? Yani Mehmet Şimşek defalarca anlattı televizyonlarda; bilmiyorum, belki de o yüzden gelemiyor buraya. Yani bunu anlatacaksınız, bunun üzerinden, efendim, kamuoyunda bir iletişim yapacaksınız. Niye? Çünkü geliri düşük, harcaması çok yüksek, bu insanlardan vergi almamız lazım. Toplum bundan ikna oldu; arkadaş, nerede bu? Öyle bir şey var mı gelen pakette? 53 maddelik paket, böyle bir şey yok. Niye? Kim engel oldu, nasıl oldu, bunu anlamak mümkün değil.

Az önce söyledim, borsa kazançlarının vergilendirilmesi, hisse senetleri, kripto varlıklar yani faiz şeyleri. Bakın, şurada, listesini çıkarttım, 10 sayfa listesi var. Tevkifatla alınıyor çoğu zaman, hele gerçek kişilerde. Yani şunu söylemeye çalışıyorum: Paradan para kazananlar bu ülkede ya hiç vergi vermiyor ya da işte yüzde 5, maksimum yüzde 15 vergi veriyor. Bu ister faiz olsun, ister katılım ortaklığı kazancı olsun, ister hisse senedi olsun, efendim, ister swap olsun, opsiyon, bilmem, her ne olursa olsun, değerli arkadaşlar, böyle bir şey olamaz; sıfır vergi, yüzde 10 vergi. Vergi yükünü biliyoruz yani diğer tarafta diyorsun ki, çalışanların vergi dilimlerini düşük tutarak yüzde 40'a kadar vergilendirmekle iftihar ediyorsunuz bir yandan; e, bir yandan da milyarlarca lirayı kazanan insanlardan bir kuruş vergi almıyorum diyorsunuz, böyle bir şey olabilir mi? Niye bunlarla ilgili bir şey getirilmiyor?

Yani bir defa zaten bunun tevkifat olmasına karşıyım. Niye tevkifat olsun ya? Bakın, genç arkadaşlar hatırlamayabilir, İlhan Bey hatırlayacaktır, biz devletteyken -sizlerin genç olmadığını ifade etmek istemiyorum, okul arkadaşım aynı zamanda- 2006'da biz bunu çok çalıştık Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı. Artık şu şeylerde, hazine tahvili, bilmem nelerde, bunların tamamında beyana geçelim; bırakın şu stopajı, bilmem ne falan diye. Bak, Türkiye -2006, kaç yıl olmuş oluyor?- on sekiz yıl önce tartıştığı meseleyi arkadaşlar... Şimdi, ta 2030'lara kadar, geçenki gelen kanunlarda biliyorsunuz bunlar uzatıldı bir de. Yani çok vahim bir durum, buraların üzerine gitmek lazım. Hem adaletsizlik var yani düşük vergi alıyoruz. Ha, şimdi diyecekler ki: "Efendim, devletin bu kadar borçlanma ihtiyacı var." Devlet bu borçlanma ihtiyacını yine bu Hükümet döneminde sıfıra düşürmüştü değerli arkadaşlar. Yani size biz mi dedik borçlanma ihtiyacınızı yeniden millî gelirin yüzde 6'sına yükseltin diye? Devleti kötü yöneteceksin -son on-on beş yıl için söylüyorum- borç stokun artacak, borçlanma ihtiyacın artacak, paraya ihtiyacın artacak. Şimdi bu kötü yönetimi mazeret göstererek "Efendim, ne yapalım? Şimdi hazine bonosuna, mevduata, şuraya buraya nasıl vergi koyalım?" diye konuşacaksın. Böyle bir şey yok, bunu kabul etmek mümkün değil. 2006 yılında bu, son dakikada "Hadi biraz bekleyelim." denildi, kalmış bir şeydi yani 2006 yılının Türkiye'si beyana geçecekti, modern bir sisteme geçecekti, şu anda bunlar uzatılıp uzatılıp duruyor. Burada da, şu vergi paketinde olmasını beklerdik, bununla ilgili de hiçbir şey yok.

Şimdi, değer artış kazancı istisnasının kaldırılması. Ben bunu görünce çok hoşuma gitmişti, Gelir İdaresi Başkanlığını, Sayın Başkanı nezdinde bütün personeli tebrik ediyorum. Yani önemli de bir husus. E, niye yok burada şimdi arkadaşlar? Yani buralarda çok ciddi kârlar oluşuyor, değer artış kazançları. E, bunlara istisna tanıyoruz. Yani şimdi detayını çok konuşacak, şey yapacak durumumuz yok ama... Dâhilde işleme rejimi, şimdi sadece KDV açısından kaldırılıyor, bu bile önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Pardon, bunu koymamışsınız, değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Mikrofon kapandı Erhan Bey, açıyorum bir daha.

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, şimdi, benim karışacak biraz, bozulacak ama yok...

Şimdi dâhilde işlemenin KDV... Ya, arkadaşlar, Allah aşkına, bakın, şunu iktidardaki arkadaşlara da söylüyorum: Ya, şu raporu bir okuyun, hakikaten güzel çalışılmış bazı şeyler, tamam mı. Bunun kaçınıcı sayfası? 47'nci sayfası. Zehir zemberek. Dersiniz ki: “Ya, Nilgün Hanım, niye koymadınız?” Nilgün Hanım’a kendiniz fırça basarsınız. Dâhilde işleme rejiminden hiç olmazsa KDV’yi... Dâhilde işleme rejiminin komple gözden geçirilmesi lazım, o ayrı bir husus da adam orada KDV’yi vermeden Türkiye’ye malı koyuyor, ondan sonra diyor ki: “Ben bunu izleyemiyorum.” Bu para gidiyor, uçuyor.” 65 milyar mı, yanlış hatırlamıyorsam burada bir rakamdan bahsediliyor. Evet; 65,7 milyar lira. Niye koymuyorsunuz arkadaşlar, bu pakette niye yok bu ya? Hani burada teknisyenlerin bir direnci olur, yanlış bir iştir, yapılmaz. Teknisyen diyor, Bakan açıklıyor ama önümüze gelende yok; bunların kabul edilmesi mümkün değil.

Şimdi, neyse diğerlerine girmeyeceğim, fazla vaktim yok.

Kentsel rantların vergilendirilmesi meselesi; o, zaten şeyin çalışmasında da yok, hoş ama bunun mutlaka olması lazım. Bakın, Sayın Ahmet Davutoğlu’nun Başbakanlığı döneminde biz bu çalışmaları yaptık, bizim koordinasyonumuzda yapıldı, teknik koordinasyonu da yürüten kişi bendim. Maliye Bakanlığı, Hazine Bakanlığı, siyasi koordinasyonunu Ali Babacan’ın yönettiği bir çalışmaydı. İki defa basın toplantısı düzenlendi bunlar için “Kentsel rantları vergilendireceğim.” diye, Sayın Erdoğan direnç gösterdi, o günden sonra artık konuşulmaz da oldu. Bu ekonominin, şu ekonominin dibe vurmasının, kaynakların etkin dağılmamasının, ekonomide yaşadığımız ne kadar sıkıntı varsa hepsinin temelinde buradaki hiçbir vergilendirmenin olmaması var. Yani insanlar burada milyarlarca dolar parayı kazanıyor ama bir kuruş vergi vermiyor. Böyle bir şey olamaz. Yani mesela bunu Türkiye’nin gündemine alması lazım, bu zaten maalesef yok. Ucuz kredi üzerinden son yıllarda çok ciddi bir zenginleşme oldu, bunlara ilişkin de hiçbir şey yok. Aşırı kârlar var, ona birazdan geleceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, toparlayın lütfen.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, burada etki analizinde hesaplanamayanların -onların da niye hesaplanamadığını da konuşmak lazım, ayrı bir şey, bazen gerçekten hesaplanamaması normal ama bazıları bana göre hesaplanabilirdi- şu anda kanun teklifine konulanların, bunların yıllık mali etkisi toplam 219,6 milyar TL arkadaşlar. Yani bu kadar şovdan sonra, bu kadar konuşmadan sonra bize getirdikleri mali etki 219,6 milyar TL değerli arkadaşlar; 6,5 milyar dolarlık bir etki, bu da yıllık etki, altı aylığı falan almıyorum.

Sadece şu grafik, geçen burada sözlü olarak söylemiştim, şu grafiği hem şu kameradan da görelim. Şimdi, bu ne? Kamu bankalarına hazineden aktarılan paralar arkadaşlar. 2006 yılından başlıyor, böyle geliyor, tamam mı? Şöyle baktığınızda 2006-2018 ortalaması yaklaşık 645 milyon dolarmış, elbette bir kısım görevlendirmeler yapmışsınızdır, kamu bankalarına hazinenin para vermesi normal ama bakın, yarım milyar doların biraz üzerinde. Öyle politik hatalar yaptı ki Türkiye, şuradan sonra, 2019’dan sonra bunun yıllıkları 8 milyar doları buldu arkadaşlar, 8 milyar dolar. Yani buradan şimdi “Bu kadar vergi koyuyorum, bilmem ne.” falan diyorsun, tamam mı? 6,5 milyar dolar gelir geliyor; sadece bizim kamu bankalarında yanlış alınan kararlardan dolayı yani daha önce hiç vermediğimiz birtakım politika kararlarından dolayı verdiğimiz yıllık para 8 milyar doları aşıyor. 2019-2024’ta 31 milyar dolar vermişiz değerli arkadaşlar kamu bankalarına bu yanlış politikaların bedeli olarak. Dikkat ederseniz 2024’ta turuncu yok, o turuncunun yetkisini de şimdi Genel Kurulda alıyorlar yani şuraya da koskoca bir turuncu gelecek. Bakalım kamu bankalarına 2024 yılında da nakit dışı tahvil olarak ne kadar para verilecek yani daha 2024 bitmiş değil, onun yetkisi şu anda alınıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, 5 defa söz verdim, 6'ya dönüyoruz şu anda.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Saruhan Bey'de 7 defa açıldı, mütevazı oldu onunki, benimki muhtemelen biraz geçecek ama maddelerde tasarruf edeceğiz. Yani amacımız gerekli, gereksizi konuşmak falan değil, şu intizam bozulmadan bir konuşalım şunu, maddelerde hızlı hızlı gideriz, size söz. Arkadaşlarımın da yani müsahahasına sığınıyorum ama arkadaşlar, hakikaten içimiz yanarak anlatıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Erhan Bey, o zaman direkt beş dakika söz veriyorum, toparlayın.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Sağ olun, aynı seçim bölgesindeyiz Sayın Başkanım yani.

Şimdi, dolayısıyla ilk yapmamız gereken şeylerden bir tanesi... Siyasaldan bir sürü arkadaşım var, Gelir İdaresinde görev aldılar veya Maliye Bakanlığında gelirler kontrolörü, hesap uzmanı, maliye müfettişi, vergi denetmeni olarak. Ülkenin çok değerli bir kurumu, çok da bela açmıştır ülkenin başına bu Maliye Bakanlığı, onu zaman zaman söylüyorum, o ayrı bir husus ama bu Gelir İdaresi Başkanlığını güçlendirmemiz lazım. Bu işin temelinde Gelir İdaresi Başkanlığının zayıf kalması, siyasi otoritenin aldığı kararlar var. Mesela af kararları, Gelir İdaresi Başkanlığının afta bir suçu yok. Yani sizin ne kadar güçlü Gelir İdareniz olursa olsun -ben 13 tespit etmişim, arkadaşlar, 13, 14- sayısını bile tespit edemediğimiz af çıkartılmış bu Hükûmet döneminde. Bu kadar af çıkartırsak zaten Gelir İdaresi Başkanlığının yapacağı bir şey de yok, bunların da olmaması lazım. Mehmet Şimşek'e o anlamda güveniyoruz yani herhâlde Mehmet Şimşek döneminde en azından bir vergi affı çıkmayacaktır diye düşünüyorum ama gerek insan kaynağı açısından gerek diğer donanımlar açısından Gelir İdaresini mutlak suretle güçlendirmemiz gerekiyor arkadaşlar.

Yani bu devreden KDV meselesini birazdan konuşacağız, orada da yine Gelir İdaresi Başkanlığının zayıf olmasından kaynaklanan nedenlerle, KDV mantığına tamamen aykırı bir şekilde adamın hak ettiği devreden KDV'sini "En fazla işte beş yıl devredersin, ondan sonra silerim." filan diyoruz. Böyle bir şey yok yani bu, KDV'nin mantığına aykırı bir şey. Ha, evet, ben de biliyorum, orada haksız iadeler var, haksız yere para alıyor. Bunu işte denetleyeceğiz, 40 bin personeli olan bir kurum var karşımızda. Yani bu denetim yapılacak, kimseye haksız yere ne iade yapacağız ne indirim yapacağız. Tevkifatların mesela yaygınlaştırılması, yine Gelir İdaresiyle ilgili bu temel şeyler var.

Şimdi, bu raporun sızması meselesinde yani Sayın Bakanın biraz daha şöyle bir şey demesini bekledim: "Evet, Gelir İdaresi Başkanlığındaki arkadaşlarımızın hazırladığı bir rapordur ama siyasi irade burada oluşmamıştır." Ama bu çalışmanın, bu raporun arkasında durması gerekirdi değerli arkadaşlar. Yani Sayın Mehmet Şimşek'in ben bu raporun arkasında durmasını beklerdim. Şimdi, bunun benzerini biz 2000 yılında yaşadık. 2000 yılında bir rapor hazırladık Devlet Planlama Teşkilatı olarak, Cavit Dağdaş Genel Müdürümüz, ben Finansman Dairesi Başkanım, İbrahim Çanakcı da Konjonktür Dairesi Başkanı. Yaz ayları, ağustosun sonu, eylül falan; Bülent Ecevit Hükûmeti. Bir IMF programı uygulanıyor yani sonradan AK PARTİ'nin devam ettirdiği program yani IMF derken orayı kötülemek için söylemiyorum, siz de uyguladınız. Fakat programda enflasyon istediğimiz hızda düşmüyor; biliyorsunuz, hani günlük kur belirlenmişti, kuru tutuyoruz ama enflasyon düşmüyor. Tabii, biz Planlamacıyız, işe makrosundan bakınca şöyle bir rapor yazıldı, denildi ki: "Bu şekilde enflasyonun yeteri kadar hızlı düşmemesi durumunda yıl sonuna doğru Türk lirası üzerinde veya dolar üzerinde, kur üzerinde ciddi bir baskı oluşacak, bu da programı riske sokacaktır." Yani hakikaten riskleri içeren bir rapor yayınlamıştık. O rapor, nasıl oldu biz anlamadık ama Başbakanın, o zaman rahmetli Ecevit'in

özel kaleminden sızdığı ifade edildi; bu, basına sızdı. Bizim o zamanın planlama Müsteşarı Akın İzmirlioğlu bu raporu, bizim raporumuzu, Planlamanın raporunu, resmî raporu, savunmadı; dedi ki: “Uzman görüşüdür.” Hâlbuki madem sızmış -bunun sızması doğru bir şey değil- savunmuş olsaydı belki Türkiye 2001 krizini yaşamayacaktı o kadar yüksek maliyetli çünkü toplum bir şeyin farkına varacaktı, işin üzerine gidilecekti. Yani burada da o gün yani müsteşarın yaptığı yanlış, raporu yani Planlamanın raporunu “Uzman görüşüdür.” deyip savunmaması meselesinin bu topluma açtığı sıkıntıyı söylüyorum. Burada belki Sayın Mehmet Şimşek bu raporu savunmuş olsaydı bugün çok daha farklı bir vergilemeyi konuşuyor olabilecektik, maalesef bu olmadı.

Cumhurbaşkanına aşırı yetki verme alışkanlığını burada devam ettiriyoruz arkadaşlar, Gelir İdaresindeki arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcım; doğru bir şey değil. Bakın, belki de hiç kullanmayacağınız yetkileri burada alıyorsunuz. Tabii, bürokrat yetki almak istiyor ama yetki olduğu zaman piyasa en kötüyü fiyatlar yani sizin en üstteki yetkiyi kullanacağınızı düşünerek bir fiyatlama yapar. Yetkiyi kullanmadığınız zaman da adamın cebine aşırı kâr bırakmış olursunuz veya gereksiz yere ekonomisine yük oluşturmuş olursunuz. Bu kadar, sıfıra kadar indirmeye, 2 katına kadar çıkarmaya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – O yetkiyi zaten...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır, bu yetkiyi almak Anayasa’ya aykırı zaten.

Şu, aşırı kâr meselesini o zaman çok kısa söyleyeyim. TÜİK Başkanının konusu değil, bence bu konuda şey vermemesi lazımdı ama güzel bir şey söyledi, dedi ki: “Bu yüksek kârlar, aşırı kârlar enflasyon üzerinde daha fazla etki yapıyor.” Bu konuyu -belki takip eden arkadaşların dikkatinden kaçmamıştır- ben Genel Kurulda birkaç defa konuştum, bu aşırı kârların vergilendirilmesi meselesini dünya konuşuyor, aşırı yüksek kârlar, özellikle pandemi sonrasında bazı sektörlerde olağanüstü kârlar oluştu, bu kârların vergilendirilmesi meselesini dünya konuşuyor, Türkiye’de hiç gündem değil. Menekşe Yılmaz diye Twitter’den takip ettiğim, kim olduğunu da bilmediğim bir hanımefendi var, o bu konuda bayağı ciddi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, toparlayın lütfen, sırada bekliyorlar.

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, tamam. Çok kısa bir şekilde artık şey yapacağım Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

Yani bu aşırı kârlar meselesinin mutlaka konuşulması lazım. Bu kâr oranları var, mesela, TÜPRAŞ’ta yüzde 12,2; Ford yüzde 0,4 arkadaşlar, ödediği efektif kurumlar vergisi diyelim buna. Şirket ismi belki vermek doğru da değil, sıfır olan şeyler var, çok düşük olan şirketler var. Bunlar vergi kaçırıyordur demiyorum, vergiden kaçınırlar büyük şirketler genelde ama aşırı kâr, madencilikte, enerjide ve bir kısım alanlarda aşırı kârlar oldu; bunun çalışılması lazım, sadece söylediğim o. Şimdi buraya yetişmesini zaten pek beklemiyoruz ama çalışılması lazımdı.

Bu, tevkifatın yaygınlaştırma süresinin yanlış olduğunu söyledik. Yani şimdi şu ceza... Şimdi, cezalara bakıyorsun 23 katına çıkartılıyor, 10 katına, 8 katına ama en fazla 23 katına çıkartılıyor. Arkadaşlar, bunlar doğruysa bu vakte kadar aklınız neredeydi? Yahu, yazık değil mi? Ciddi bir şekilde caydırıcı olmayan bir ceza sistemi uyguladık demek ki bugün 23 katına bir şeyi arttırma ihtiyacı hissediyorsak. E, yanlışsa niye bu kadar çok arttırıyorsunuz? Mesela, şimdi, TÜRMOB’dan arkadaşlarla konuştum ben. Yani bunun bu kadar aşırı yükseltilmesi... Maddesinde konuşacağız, detayında değilim, bakın, doğru veya yanlış tarafında değilim ama bir anda bir cezanın 10 kat, 20 kat artırılması diye bir şey olabilir mi ya? O zaman “Bugüne kadar aklımız neredeydi?” diye sorulur. Yani o zaman

caydırıcı olmayan bir sistemle yirmi yıl geldik, şimdi aklımız başımıza geldi, cezalar... Sonra cezayı artırmak işi çözüyor mu zannediyorsunuz? Bak, şimdi, Alaattin Aktaş... Alaattin Bey’le ilgili bir şey söyleyemezsiniz Ümit Hocam. Şimdi, onun şeyine baktım ben, bulunabilir de onu Twitter hesabında gördüm.

Sayın Başkanım, 2023 yılı Ocak-Haziranda “diğer”... Zaten Maliyenin bir huyu da budur, detayları verir verir, detayda hiçbir şey yoktur, en büyük rakamlar “diğer”dedir, küçük detaylar orada bir vardır... Diğer vergi cezalarında 2024 yılında 369,5 milyar lira tahakkuk ediyor, tahsilat 4,7 milyar lira, yüzde 1,3. 2023’te 332 milyar lira tahakkuk ettirilmiş, cezayı tahakkuk ettirmişsin, aldığın para 4,3 milyar lira, yüzde 1,3 ama bu 1,3’te istikrar var, onu söyleyeyim, 2022’de de 1,3. Tahakkuk eden cezanın sadece 1,3’ü toplanmış, buna ilişkin de arkadaşlar bize bilgi verirse memnun olurum. Yani bu da ayrı bir husus, yeni vergi koyuyoruz, uğraşıyoruz, ediyoruz, tahakkuk ettirdiğimiz vergileri toplasak, cezalar, sadece cezaları toplasak şu vergi paketinin 2 katı ceza alma imkânımız varmış, bunları niye almıyoruz?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Vergi cezası mı bunların hepsi?

ERHAN USTA (Samsun) – Vergi cezası, “diğer”, ne olduğunu bilmiyoruz; vergi cezalarının altında tanımlanan vergi cezaları var, o 35, diğer tanımlanmayan 369, ne olduğunu bilmiyorum. Dolayısıyla bunun bu şekilde yapılması lazım.

Ben o zaman uzlaşmayla ilgili de çok kısa... Belki maddesinde konuşmayabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Uzlaşma müessesinde de hakikaten ciddi sıkıntıların olduğunu biliyoruz. Bu vergi aslının uzlaşma dışına çıkarılması son derece güzel bir şey. Nilgün Hanım ve arkadaşlar “Zaten uygulaması çok fazla yoktu.” diyor ama olan uygulamalarını da biliyorum, örneklerini de gerekirse verebilirim; geçmişte, çok daha eskilerde bu yapıldı, güzel ama burada mesela ilave bir şey daha yapmak lazım. Vergi cezalarında yüzde 100’üne kadar silinme, bunun bilgisi paylaşılmıyor Sayın Bakan Yardımcım, bu bilgiyi bizimle paylaşın. Hakikaten bu vergi uzlaşmalarında ne yaptınız? Twitter’da dolaşıyor bir şeyler, doğru mu yanlış mı? Geçmişte paylaşılıyordu ama son üç beş yıldır bunların paylaşılmadığını biliyoruz. Ne kadar siliyorsunuz? Orada, baktığımızda, yüzde 100’ünün silindiğine ilişkin birtakım şirket bilgileri var. Burada da bir limit koyalım, cezada da. Diyelim ki en fazla yüzde 50’sinin uzlaşmada silinebileceğine ilişkin bir şey koymak lazım. Tabii, uzlaşma müessesesinin çalışmamasının bir nedeni de çıkartılan vergi afları. Vergi affını çıkardığınız zaman vergi affı daha fazla avantaj sağladığı için uzlaşmaya gelmiyor veya uzlaşmada sizin elinizi kolunuzu bağlıyor, pazarlık gücünüzü düşürüyor, uzlaşmadan silinmek durumunda kalıyorsunuz vergi affından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, teşekkür ediyorum, sağ olun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok kısa bu asgari kurumlar vergisi ve şeyle ilişkin... Küresel asgari kurumlar vergisi meselesini yerinde buluyoruz elbette, hani uygulamaya ilişkin belki sorularımız olacaktır. Yerel meselesini o madde geldiği zaman biraz konuşmakta fayda var diye düşünüyorum. İtiraz ettiğim için değil ama hem uygulanabilir mi? Bu da tabii Gelir İdaresinin güçsüz olmasından kaynaklanıyor yani gerçekten de zarar etmiş olabilir. Şimdi, gerçi indirimler nedeniyle zarar edenden almıyorsunuz zaten.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Zarar edenden almıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Pardon, zarar edenden almıyorsunuz ama ticari kârın üzerine bir kısım eklemeler çıkarmalar yaptığında hakikaten tamamı doğru da olmuş olabilir. Oraya bir asgari vergi koymak ne kadar doğru, ne kadar yanlış bakılır ama bir yandan diyor ki dolaylı vergileri artırın. Dolayısıyla buna da rıza göstermek durumundayız ama maddesi gelince bunu konuşacağız.

Ben bütün arkadaşlara çok teşekkür ediyorum sabrınız için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Temurci, buyurun lütfen.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, değerli bürokrat arkadaşlar, sivil toplum kuruluşlarımızın kıymetli mensupları, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, kamu maliyemizin gecikmiş ev ödevleri var. Biraz önce Erhan Usta Bey'i dinlerken, aslında mesleği de özlediğini hissettirdi bize sağ olsun. Şimdi, birçok şey ifade edildi. Biz, herhâlde Plan ve Bütçe Komisyonunda, şu bir yıl içinde -ben bir yıldır buradayım- yapmış olduğumuz bütün toplantılarda vergi yükünden, vergi adaletinden, vergi ödeme gücünden o kadar fazla konuştuk ki aslında hepimizin üzerinde mutabık olmuş olduğu bir konu var. O konu, işte hep söyleniyor, doğrudan ve dolaylı vergiler konusunda Türkiye yoldan çıkmış. Türkiye'de dolaylı vergilerde neredeyse yüzde 70'e 30 dolaylı vergiler lehine bir durum var ve bu durum Avrupa'da Türkiye'nin tam tersi. Ne yaparız da biz dolaylı vergileri azaltıp özellikle servete yönelik vergilerde birtakım adımlar atarız? Aslında mesele bu. Bence, iktidarıyla muhalefetiyle -Türkiye'nin önümüzde duran en önemli sorunu- biz bu adımı birlikte atabilecek miyiz, atamayacak mıyız? Biraz önce yine ifade edildi yani o 104 sayfalık sunumda belki olması gereken bazı şeyler burada maalesef yok.

Şimdi, gerçekte ülkenin ekonomik yükü, vergi yükü kimin sırtında diye baktığımızda iki temel alan çıkıyor. Bunların bir tanesi bordrolu kesim, bir tanesi de işte hepimizin ödediği, KDV, ÖTV dediğimiz dolaylı vergiler. Şimdi, tabii, Nilgün Hanım güzel bir sunum yaptı, ki burada kayıt dışılık da dâhil birçok konuda destekleyeceğimiz maddeler var elbette ama şu çok önemli: Yani vergi yükünün dağıtılması, vergide adaletle ilgili olarak bu maddede, örneğin bordrolu çalışanlarla ilgili, bunların gelir vergileriyle ilgili herhangi bir şey var mı, herhangi bir iyileştirme var mı ya da KDV, ÖTV meselesi. Burada maalesef bir hatırlatma yapmak zorundayım, tam bir yıl önce, burada biz KDV ve ÖTV konuşuyorduk. Şimdi, arkadaşlar genelde söze başlarken şöyle başlıyorlar: “Yani bu vergi kanunu teklifinde KDV, ÖTV'yle ilgili olarak herhangi bir artış yoktur.” Arkadaşlar, bence de olmaması lazım. Hafızam beni yanıltmıyorsa biz mesela hijyen malzemelerinde KDV'yi yüzde 8'den 20'ye çıkarmıştık, yüzde 18'leri 20 yapmıştık, yüzde 8'leri 10'a çıkarmıştık ve yine bence enflasyonu azdıran uygulamalardan biriydi. Biz otomobilde ÖTV'yi artırmıştık. Daha önemlisi, akaryakıtta ödenen ÖTV'yi 2 liradan 7 liraya çıkarmıştık. Ya, biz zaten yapacağımız KDV ve ÖTV'yle ilgili birçok şeyi yapmıştık. Şimdi, dolayısıyla, bu vergi paketinde iyi ki hani böyle bir şey yok yani olmamalıydı zaten.

Şimdi, cezalardan bahsedildi ama buradan hareketle, bu kanun teklifinde, aslında yani neredeyse yüzde 30'unu teşkil ediyor diyeceğimiz şey, bu küresel asgari kurumlar vergisi ve yurt içi asgari kurumlar vergisi. Yani OECD'nin zaten bir projesiydi, 140 ülke ifade ettiniz siz de. Biz almazsak bu vergiyi dışarıda başka bir ülke alacak, yapmamız gerekiyordu, doğru bir uygulama.

Şimdi, etki analizine bakıyoruz, etki analizinde görebildiğim kadarıyla bütçeye 40 milyar TL bir katkısı olacak bunun; eyvallah, güzel. Peki, bu yurt içi asgari kurumlar vergisi meselesi. Yani ben yanlış okumuş olabilirim ama aslında esnafa biz şunu söylüyoruz, aslında serbest meslek erbabına da aynı şeyi söylüyoruz, diyoruz ki: “Arkadaş, sen zarar edemezsin. Sen bize her halükârda yüzde 10 bir

ödeme yapacaksın, bir vergi ödeyeceksin.” Ben bunun, sanıyorum Anayasa’nın 73’üncü maddesiydi herkesin mali gücüne göre vergi vereceği madde -herhâlde o, yanlış hatırlamıyorsam- o maddeye de aykırı olduğunu düşünüyorum ve oradan elde edilecek gelirin... Nilgün Hanım, bakın, bu önemli, yurt içi asgari kurumlar vergisinden beklentimiz 70 milyar ama diğer taraftan beklediğimiz vergi 40 milyar; toplama girmek istemiyorum. Şimdi burada yani ne olur şunu düşünelim: Ya, bu esnafın, bu insanların, -tabii ki adalet önemli, vergi yükü önemli de- ödeme gücünü, hele hele böyle bir ekonomik koşulda bu ödeme gücünü biraz düşünmemiz gerekmiyor mu? Elbette kurumlar vergisi artmadan, bazı vergileri, doğrudan vergileri artırmadan biz o dengeyi yakalayamayız. Ama bakın, servetle ilgili neredeyse Mecliste her çıktığında konuşulan bir şey var -zaten TÜİK yayınlıyor, hani yine kayıtlara geçsin diye söyleyeyim- bizim ana meselemiz vergide yani “Bu ülkenin yüzde 1’inin servetin yüzde 40’ına sahip olduğu bu ülke.” diye başladığımız cümlelerde; eğer bunu düzeltemezsek, palyatif çözümlerle -elbette bunlar çok kıymetli şeyler, gecikmiş şeyler de var- bunları yerine getirmek mümkün değil.

Aklıma geldi, bir parantez açarak bir öneride bulunayım. Şimdi, normalde vergi yapılandırılmaları vardı. Şimdi, bu vergi yapılandırmalarında, yanlış bilmiyorsam, 3 defa ödeme olmadığı zaman hani bir şekilde artık o hakkını kaybediyor. Bakın, ben, mesela bu şekilde çok esnaf olduğunu biliyorum. Ağustos sonuna kadar bir zaman verin, bu ödemesini yapmayanlar ağustos sonuna kadar ödemeyi yapsın ve ödemeyi yaptıktan sonra da bu yapılandırma devam etsin. Niye bunu söylüyorum? Çünkü o yapılandırmada ödeme yapamayanların banka hesaplarına bloke kondu ve bu konuda esnaf gerçekten çok ciddi sıkıntılar yaşadı.

Şimdi, burada cezalar konusundan çok bahsedildi. Yani uzun yıllar bu vergi şeyleriyle işte gelen giden denetimlerde, şirketlerde çok bulundum. Şunu çok isterim yani işini doğru yapan, vergisini zamanında ödeyen... Mesela Hazine ve Maliye Bakanlığımızın yerinde, Gelir İdareimizin yerinde ben olsam şunun içerisinde... Ben devlet olarak vazifesini yerine getirmeyen gerek tüzel gerek gerçek kişilerle ilgili olarak yapacağımı yapacağım ama devlete vergisini düzenli veren, aksatmayan kişiler için de tüzel ya da özel bir ödül sistemine ihtiyaç var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İndirim vardı herhâlde yüzde 5.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Yüzde 5 indirimin inşaatla ilgili olduğunu biliyoruz hepimiz, bakım onarımla ilgili; onun da çok çok ciddi başka sorunları olacak. Yalnız şöyle, ben genel olarak söylüyorum İsmail Bey, ben bunun olması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, bakın, bu etki analizinde, Erhan Bey de söyledi, hani arkadaşlarımız buna baksın diye söylüyorum. Şimdi, şu 10’uncu, 11’inci ve 12’nci şeylere bir bakalım. Yani “20 küsur” dendi de arkadaşlar, 29-30 kat artışlar var. Yani bilmiyorum, daha önce bir şey vardı, yanlış hatırlamıyorsam ölçülülükle ilgili, Anayasa’nın yine 13’üncü maddesine göre daha önce harç bir gitmişti. Yine harç var, şu anda gitmeyecek harç, öyle görüyorum ama bu cezaların 25-30 kat artırılmış olması, bu bence sıkıntılı bir alan. Ceza olabilir, düzenleyebiliriz ama cezanın 25-30 kat artırılması, bu bence doğru bir uygulama olmaz.

Şimdi, bu yerinde tespit yani hasılatın yerinde tespitiyle ilgili olarak -ben merak ediyorum- zaten bu tespitler yapılıyor. Yani bizim Vergi İdareimizin, Gelir İdaresi Başkanlığımızın bu konuda işte 35-40 bin personeli var. Şimdi, ben yanlış anlamadıysam Nilgün Hanım, siz diyorsunuz ki: “Biz, burada personelin bir kısmını, yani 35-40 binin yaklaşık 7-8 binini bu işte kullanacağız –“Toplam personelin yüzde 20’sini geçmeyecek.” Deniyor çünkü maddede- ve bu insanlar haftada elli saat fazla çalışabilecekler ve bu işleri yapacaklar.” Bakın, hem kurum tarafında hem serbest meslek tarafında

hakikaten bizim insan kaynağımız buna yeterli mi? Yani, bu 7-8 bin kişiyle... Yani, şöyle düşünelim: Bizim bütün serbest meslek erbabını, avukatı, şunu bunu, esnafı tek tek inceleme şansımız yok ki. Bir örneklem alacağız, yakaladığımızı cezalandıracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Bu, biraz, bence... Elektronik, dijital ortamda, belgelerin devletin elinde olduğu bir ortamda bunu daha farklı bir metotla acaba çözmek mümkün olmaz mıydı diye sormak istiyorum.

Tabii, özellikle bu kayıt dışılıkla ilgili olarak da şöyle: Her bir iki yılda vergi affının çıktığı bir ülkede biz aslında kayıt dışılığa devlet olarak kendi elimizle vatandaşları teşvik ettiren bir mekanizma kurduğumuzun farkında değil miyiz? Ya, bir kere, şu anda şu şeyde kayıt dışılıkla ilgili çok madde var yani bununla ilgili çok olumlu düşüncelere sahibim ama bizim makro planda artık vergi aflarının bu ülkede gündemimizde olmayacağına dair çok net birtakım tavırlara ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum, bu da bence önemli.

Tabii, ülkemizde gerçekten biz az vergi mi ödüyoruz? Şimdi, biraz önce Erhan Bey söyledi; doğru, dolaylı vergilere bakıldığında OECD ortalamasına yakınız; sanıyorum yüzde 9 civarındayız biz, onlar yüzde 10. Diğer tarafta da çok gitmemiz gereken yol var; ifade edildi, girmeyeceğim ama biz az vergi mi ödüyoruz? Şimdi, kurumlara vergisi yüzde 25, işte, gelir vergisinin tavanı yüzde 40'a kadar çıkıyor; kurumlarda bir pay durumu olunca, satış durumu olunca oradan yüzde 15 stopaj, o da yüzde 40; ÖTV'miz var, damga vergimiz var, var da var. Yani, ben vergilerle ilgili bir problemimiz olduğunu düşünmüyorum ama buradan, şu devreden KDV'yle ilgili ifade edildi ama ifade edilmeyen bir şeyi söylemek zorundayım: Ya, sonuçta, devreden KDV devletin mükellefe olan borcu değil mi; mükellefe olan, ödemesi gereken bir KDV değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Şimdi, burada bir vergi mahsubu yapılacaksa devlet ile şirketler arasında bunun şöyle yapılması lazım: Devletin de mükellefin vergisinden vergiyi düşmesi lazım. Şu an -mutlaka farkındasınız- siz matrahtan düşüyorsunuz; matrahtan düştüğünüz zaman bu, doğru bir, adil bir uygulama olmaz. Beş yıl ve üstü bekleyecek, yoksa bunu yok ediyorsunuz ve bunu matrah içinde yok ediyorsunuz; ben bunun adil bir düzenleme olduğunu, doğrusu, düşünmüyorum.

Tabii, bu servetle ilgili söyledim, ceza ve ödülü söyledim.

Şu emeklilerle ilgili bir iki cümle kurmak istiyorum. Şimdi, 12.500 lira elbette yani orana baktığınızda önemli bir artış, bunu asla şey yapamayız ama birinci söyleyeceğim şey şu: Burada -sağ olsun, değerli dostumuz, SGK Başkanımız da burada- yani prim gün sayısı konusunda bu ülkede -3600, 7000, 9000- çok adaletsiz bir sistem var. Ya, sisteme katkı yapan insanların gün sayılarının neredeyse yüzde 50, yüzde 100 birbirinden farklı olduğu bir ortamda neredeyse bütün emeklilerin ücretlerini birbirine yakınlaştırmak doğru bir sistem değil yani bence burada bir şey mutlaka getirmemiz gerekiyor.

Emeklilerle ilgili şunu da söylemek lazım: Maalesef bazı şeylerin bedelini çok ağır ödüyoruz değerli milletvekilleri. Yani, biz 2018 ve 2023 yılları arasında gerçekten o rasyonel politika zemininden çıkmamış olsaydık bugün 200 küsur milyar TL olarak bu vergi paketi meselesinde konuştuğumuz meseleyi konuşmayacaktık, başka bir şey konuşacaktık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Çünkü bizim şöyle bir derdimiz olmayacaktı: Bu ülkenin bütçesinde 1 trilyon 254 milyar faiz yükümüz olmayacaktı ve bu ülkenin Merkez Bankası 2023 sonu itibarıyla 812 milyar TL kur korumalı mevduatı ödemiş olacaktı. Dolayısıyla, yani, burada biz aslında yanlış işler yaptığımız için, aslında emeğinin karşılığını vereceğimiz, emeklilikte rahat ettireceğimiz insanlara bu paraları şu anda veremiyoruz. Dolayısıyla, ben burada da önümüzdeki dönemde farklı birtakım bakış açılarına ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

Son bir şey söyleyip kapatayım: Bu özellikle kamu-özel iş birlikleri ve yap-işlet-devretlerle ilgili olarak, yüzde 5 bunların vergilerini artırmakla ilgili bir şey var. Bunlar uluslararası tahkime gitmez mi, nasıl olur bu iş? Yani, onların o tür şeyleri yok mudur maddelerinde?

Kanun teklifinin maddeleriyle ilgili olarak, serbest bölgeler ve diğer birçok konuda belki söyleyeceğimiz şeyler olur.

Tekrar hayırlı uğurlu olsun kanun teklifi inşallah.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, kamu kurumlarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın, sendikalarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle, hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Evet, bir vergi paketini görüşüyoruz. Ülkemizde toplam vergi gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı OECD verilerine göre 2022 yılı itibarıyla yüzde 20,8 olup OECD ortalaması yüzde 34 düzeyindedir. Ülkemizin “vergi yükü yüksek olmayan ülkeler” arasında görünmesinin en önemli nedeni, gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerin ülkemizde çok düşük kalmasıdır. Nitekim, yine OECD verilerine göre ülkemizde gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı 2022 yılında yüzde 5,8 olup OECD ortalaması yüzde 12,3 düzeyindedir yani Türkiye’deki pay OECD ortalamasının da yarısının altında. Türkiye, OECD üyesi 38 ülke içinde en düşük paya sahip 3’üncü ülkedir. Türkiye dolaylı vergiler yönüyle de OECD ortalamasının altındadır; nitekim, 2022 yılı itibarıyla ülkemizde mal ve hizmetler üzerinden alınan vergilerin GSYH içindeki payı yüzde 9,1 olup OECD ortalaması ise yüzde 10,5 düzeyindedir.

Şimdi, baktığımız zaman, gelen kanun teklifiyle -Nilgün Hanım da bahsetti zaten- vergi adaletinin güçlendirilmesi ve doğrudan vergilerin payının artırılması, vergilemede güvenliğin sağlanması ve kayıt dışılıkla mücadele, vergiye uyumun artırılması, bazı istisnaların kaldırılması veya uygulama şeklinin değiştirilmesi, cezaların etkinliğinin artırılması, devreden KDV’nin azaltılması, ithalatın azaltılmasına katkı sağlanması, ithalat ve yurt içinde vergilendirmenin uyumlaştırılması, tahsilat etkinliğinin artırılması amaçlanıyor; bu konuda da 8 ayrı kanunda vergi mevzuatıyla ilgili düzenlemeler yapılıyor, bir de Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nda düzenlemeler yapan 4 maddemiz var.

Şimdi, tabii “Vergi adaletini sağlamıyor.” diyebiliriz. Yani, bir düzenlemeyle vergi adaletini tümüyle düzeltecek hâle getirmenin mümkün olmadığını da en iyi sizler bilirsiniz, bizler biliriz.

Kamuoyuna yansıyan bu 104 sayfalık metinle ilgili de, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim de desteklediğimiz çok husus var o konular arasında ama bu, bunların teklif olarak gelmeyeceği anlamına gelmez. Yani “Hepsine bu teklifin içinde niye yer verilmedi?” denmesi açıkçası... Üzerinde çalışılıyordur, mutlaka bu konuda gerekli düzenlemeler gelecektir; o konuda bizim bir tereddüdümüz yok. Mesela -birçoğunu arkadaşlarımız örnek verdi de- gayrimenkul değerlemeyle ilgili alım satımlarda

burada önemli bir kayıt dışılık olduğunu hepimiz biliyoruz yani düşük bedel üzerinden alım satım yapıldığını hepimiz biliyoruz; bu alanda, tabii, köklü bir düzenleme gerekiyor, emlak rantıyla ilgili köklü bir düzenleme gerekiyor.

Burada, teklifte yer alan maddeleri destekliyoruz. Eleştiri olarak şunu söyleyebiliriz: Karmaşık yapı yani bizim arzumuz, vergi mevzuatı sadeleştirilmeli. Biz bu karmaşık yapıyı daha karmaşık hâle getiren yeni eklemeler yapıyoruz, düzenlemeler yapıyoruz. Yani “vergi reformu” diye -yıllardır parti olarak biz de gündeme getiriyoruz- bu konuda bütünlüğü olan, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarını birleştiren, vergiye uyumu kolaylaştıran, tabana yayan bir düzenleme yapılması ihtiyacı yani bir vergi reformu yapılması ihtiyacı hâlen devam ediyor; bizim eleştirmemiz bu yönde. Yani bu kapsamda yapılan düzenlemeler her ne kadar doğru da olsa vergideki karmaşık yapıyı daha da karmaşık hâle getirmesi söz konusu.

Şimdi, Sayın Bakanımızın kamuoyuyla paylaştığı bazı bilgiler var, aslında tabii, tabloyu da ortaya koyuyor. Hazine ve Maliye Bakanımız diyor ki: “Ülkemizde 1,1 milyondan fazla kurumlar vergisi mükellefi olmakla beraber bu firmaların 454 bin tanesi 2023 hesap dönemi için zarar beyan etmiştir. Sembolik olarak kâr beyan edenler de hesaba katılırsa kurumlar vergisi mükelleflerinin yarısından fazlası maalesef vergiden kaçınmaya çalışmaktadır.” Yine, “Ülkemizde 2,6 milyon gelir vergisi mükellefi vardır, 2023 takvim yılı itibarıyla 1,2 milyon gelir vergisi mükellefi zarar beyan etmiştir ve bahse konu mükelleflerin beyanları ile harcamaları arasında ciddi derecede uyumsuzluklar mevcuttur.” diyor. Sayın Bakanımız şunu da ifade ediyor: Vatandaşların vergi yükünü artırmayı değil, az kazananlardan az, çok kazananlardan çok vergi almayı; Türkiye’de birçok kesimin vergiden imtina ettiğini ve ciddi kayıt dışılık sorunu olduğunu, vergi tabanının büyütülmesiyle vergide adaletin ve uygulamada etkinliğin sağlanacağını hedef aldıklarını beyan etmiş. Aslında şu an görüştüğümüz kanun teklifi de bu amaca hizmet ediyor yani bu amaca hizmet eden... Ha, eksik buluruz “Şunlar da dâhil olsun.” tabii bizim de var o tür şeylerimiz ama özü itibarıyla bu amaca hizmet ediyor.

Ben şuna da sevindim: Yani bu kamuoyuna yansıyan düzenlemelerle ilgili, “muhalafetin tam desteği var” yani yarın o teklif gelirse burada herhâlde hemen oy birliğiyle geçireceğiz, ben öyle algıladım çünkü şeyde tartışmalar vardı, hatırlayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Gübre ve yemin KDV’si hariç.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bizde de hariç o, bizde de hariç ama ben şunu hatırlıyorum: Kripto varlıklara ilişkin yasayı görüşürken burada vergilendirmeye itiraz edenler oldu yani şey olarak söylemeyeyim de...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biz etmedik Sayın Kalaycı, vergilendirin dedik.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani, borsa kazancının da kripto varlıkların da vergilendirilmesi gerektiğini biz de savunuyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – O zaman da geleceği söylendiği için onun üzerinde çok durmadık.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama kripto şeyini biliyoruz...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Evet, şimdi maddelerle ilgili, elbette bazı maddelerle ilgili değerlendirmemiz olacak, onu madde görüşmelerinde ifade edeyim ama iki hususa da değinmek istiyorum. Biri, bu kayıt dışılıkla mücadelede, vergi kaçakçılığıyla mücadelede elbette vergi müfettişlerinin önemi büyük. Sayısal olarak baktığım zaman vergi müfettişi sayısında bir azalma olduğunu görüyorum yıllar itibarıyla, mutlaka yeni vergi müfettişleri yetiştirmemiz lazım, sayıyı artırmamız lazım. Özlük haklarını iyileştirmemiz lazım, tazminat göstergesi...

ERHAN USTA (Samsun) – Bütün denetim elemanlarının...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bütün denetim elamanları, aynen, tabii ki.

Ayrıca, konaklama bedeli konusu, işte, onu tasarruf paketinde de dile getirdik, bu konuların düzenlenmesi gerekiyor.

Bir de tabii, bütün bu yükü çeken mali müşavirlerimiz var, mali müşavirlerimizin de malum, gecesi gündüzü yok, çok ağır bir iş yükü altında çalışıyorlar; sözde mali tatilleri var kayıt olarak ama mali tatilleri bile yapamıyorlar. Bu anlamda en başta bu tahsilat sorunları var, tahsil edemedikleri ücretin KDV'sini ödemeye karşı karşıya kalma konuları var yani bu konulara bir çözüm getirmemiz lazım. Benim bildiğim, 130 bin mali müşavirimiz var, neticede...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Kalaycı, yapalım, iktidardasınız hemen yapalım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yapalım, biz de hazırız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – MHP destek veriyor arkadaşlar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bu konular da mutlaka dikkate almamız gereken konular. Yani bu iş yükü konusunu mutlaka düzeltmeliyiz yani beyanları ve bildirimleri sadeleştirmekten başlamalıyız aslında yani bu konulara çözüm getirmek o kadar da zor olmasa gerek.

Maddelerde de, dediğim gibi, görüş ve ifade edeceklerimizi orada söyleriz.

Ben teşekkür ediyorum. Nilgün Hanım'a da teşekkür ediyorum, teklif sahiplerine de teşekkür ediyorum böyle bir kanun teklifini verdikleri için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Kalaycı, teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Çok değerli milletvekillerimiz, Bakan Yardımcımız ve bürokratlarımız ve sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, burada Nilgün Ök Vekilimiz, Ersan Aksu Vekilimiz ve 132 milletvekilimizin birlikte verdiği kanun teklifinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Tabii, burada önemli gelir getirici maddeler var ama yeterli mi? Elbette değil. Tabii, burada AK PARTİ iktidarlarında gerçekten de yani verginin artırılması yönünde önemli çabalar sarf edilmiştir, bu özellikle de vergi oranları düşürülerek yapılmıştır. İşte, kurumlar vergisi -Erhan Bey de söyledi- yüzde 30-33'lerden yüzde 20'lere düşürülmüş. Ondan sonra aynı zamanda bireysel vergilerde de taban yüzde 20'den 15'e, tavan da yüzde 45'ten 35'e düşürülmüş, sonra 35'ten de 40'a çıkarılmış ve bu gibi indirimler yapılmış. Aynı zamanda, KDV'ler aşağı yukarı yüzde 18'lerden önemli gıda ürünlerinde diyelim ki yüzde 1'e, sağlık gibi sektörlerde yüzde 8'e indirilmesine rağmen gerçekten de AK PARTİ iktidarlarında vergi toplanması açısından önemli mesafeler katedilmiştir. Şimdi, mesela, bütçe gelirlerinin bütçe giderlerini karşılama oranına bakıyoruz diyelim ki 2002 yılında bu 66'yken yüzde 90'lara kadar çıkmış, 2024'te de yüzde 76'ya. Yine, diyelim ki vergi gelirlerine göre faiz giderlerimiz yüzde 8,5'lardan bu yıl mesela faiz giderlerimiz yüksek olduğu için yüzde 16'lara falan çıkmıştır. Diğer taraftan faiz giderlerimizin gayrisafi millî hasıla içindeki oranı yüzde 14'lerden yüzde 3'lere düşmüştür.

Tabii, burada vergi toplamak milletin biraz canını yaktığı için biraz zor iş. Hep şundan bahsediyoruz: İşte, biz direkt vergileri az tutuyoruz, yüzde 35'lerde; indirekt vergileri yüksek tutuyoruz -KDV'yi, ÖTV'yi- bunlarda da tabii ki işte, neticede ekonomik durumu zayıf olandan da aynı vergiyi alıyoruz. Bir ekmek aldığın zaman, diyelim ki fakir olandan da zengin olandan da aynı vergiyi alıyoruz fakat burada tabii muhalefetten milletvekilleri arkadaşlar mutlaka önemli şeyler söyledi ama ben bunların yeterli olmadığını düşünüyorum. Niye? Türkiye'de köklü bir vergi reformuna ihtiyaç var. Bunu yapmak

tabii ki siyasi açıdan kolay bir iş değil ve burada diğer siyasi partilerin yani muhalefet partilerinin “Gelin, burada biz Türkiye’de bir vergi reformu yapalım.” demesi lazım. Yani bunu yapan herhangi bir iktidara halktan büyük bir tepki doğacak. Şimdi, harcamalar kısmında herkes cömert, işte “Herkes şunu verelim, bunu verelim.” Kolay bir iş, verirsiniz ama o verdiklerinizi nereden toplayacaksınız? O zor bir iş ve dolayısıyla da onu yapmak konusunda çok istekli değilsiniz. Burada temelde şu var: Burada, diyelim ki tüm insanlardan kazançları oranında vergi almak lazım, direkt vergileri arttırmak lazım, bunu nasıl yapabiliriz? Bunu yapmak için öncelikle harcamalarda nakit paraları ortadan kaldırmak lazım ve nakit para kullanma yerine dijital para veya diyelim ki işte, banka kartlarından veya kredi kartlarından kullanım sistemine geçmek lazım. Dolayısıyla da bir aileye giren ücretin -bu ister köyde olsun, kentte olsun, tarımla uğraşsın, neyle uğraşırsa uğraşsın- diyelim ki yıllık gideri ne kadar? Aşağı yukarı 200 bin lira, 300 bin lira, bunu vergiden muaf tutalım, vergi oranlarını düşürelim, yüzde 15’i daha da aşağı çekelim ama kimsenin de vergi kaçırmasına asla müsaade etmeyelim. Yani burada bakıyorsunuz, diyelim ki bir sarraf asgari ücretle çalışandan daha az vergi veriyor, bazı meslek grupları daha az vergi veriyor. Bu mümkün mü? Mümkün değil. Bu neyi gösteriyor arkadaşlar? Kayıt dışılığın çok fazla olduğunu gösteriyor ve bunu kayıt altına alabilmek için bizim burada tabii ki... Nilgün Hanım, kanun teklifinde diyelim ki denetmenlerin sayısını arttıracak, diyelim ki elli saat fazla çalışabilecek; bir denetmen gidecek, bir gün orada bekleyecek, sekiz saatini harcayacak. Bununla yapabilir miyiz bunu? Yapamayız.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Tasarruf tedbirlerine takılabilir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, öyle değil. Bunu, vergi mükelleflerini tek tek yani kişi olarak kontrol etmemiz mümkün değil. Bunu kontrol edebilmemiz için tüm para giriş ve çıkışlarının kayıt altına alınması lazım. Bunu nasıl yapabilirsiniz? Dedğim gibi, nakit para sistemini ortadan kaldırarak bunu yapabilirsiniz diye ben düşünüyorum. Bunu yaptığınız müddetçe zaten o zaman vergi memurunun gitmesine de gerek kalmaz. Şimdi, diyelim ki vergi memuru bir günde sekiz saatini bir kişiye harcayacak; ya, kaç kişi kontrol edebilir? Dolayısıyla da en büyük problem bizde kayıt dışılık. Diyelim ki bazı kişiler basit usulde ama kazancına bakıyorsunuz, harcamasına bakıyorsunuz, dışarıda çok çok lüks bir hayat yaşıyor. “Bu nasıl oluyor?” diyorsunuz ve dolayısıyla da köklü bir vergi reformu yapmak lazım. “Biz bunlardan kaçınıyoruz ve siyasi rant peşinde koşuyoruz, milletin kulağına hoş gelecek sözler söylüyoruz ve dolayısıyla da bunları AK PARTİ yaptı.” diyorsunuz. O zaman demeniz lazım ki “Hep beraber bunu yapalım ve biz bu ülkeyi düzlüğe çıkaralım.”

Mesela, EYT’yi çıkardınız, tamam mı, EYT’yi çıkardınız. Herkes EYT peşinde koştu, diyelim ki 43 yaşında milleti emekli ettiniz, şimdi de “Emekli maaşları düşük.” diyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – EYT’nin kanun teklifi sahibi kimdi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 8 Eylül ile 9 Eylül arasında bir gün fark var, emekli olmada aşağı yukarı on yedi yıl fark var arkadaşlar. Bu adalet mi?

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – EYT yasal hakkımız, kanunla verilmiş bir hak.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, bir şeyi bozuyoruz, öbür tarafta, bakıyorsunuz, çalışan kişi sayısı kaç? 28 milyon. Emekli sayınız kaç? 16,5 milyon. Tabii ki bu, bunu kaldırır mı arkadaşlar? Kaldırması mümkün değil. Siyaseten bozuyorsunuz, ondan sonra da o bozulan şeyi daha başka bir bozulmayla da düzeltmeye çalışıyorsunuz. Dolayısıyla da arkadaşlar, samimi olmak lazım, samimi; siyaset peşinde koşmamak lazım. Ben CHP’den şunu beklerdim, mesela ana muhalefet partisi... Yani nasıl bir vergi sistemi getirmeyi düşünüyorsunuz? Bununla ilgili hiçbir şey söylemediniz ve dolayısıyla da...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Dinlememişsiniz, söyledik ya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, hayır; söylemediniz, söylemediniz. Sadece bizim hatalarımızı söylediniz. Burada tabii ki Sayın Temurci ve Sayın Erhan Usta bazı şeyler söyledi ama sizden ben bunu duymadım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Vergi dilimleri” dedik.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Dolayısıyla da bu ülkeyi yönetmek, gelirleri arttırmak hepimizin görevi ama harcamalar kısmını artırıyorsunuz. Harcamalar kısmı kolay, ben de veririm, veriyorum ama onu nereden yerine koyacağız? O belli değil arkadaşlar. Dolayısıyla da burada, bu vergi kanun teklifinde yani yeterli olmasa da yine de, mesela, işte, kamu-özel iş birliğinin kurumlar vergisinin 25’ten 30’a çıkarılması iyi bir örnek. Siz, biz bunu yapınca da eleştiriyorsunuz, yapmayınca da eleştiriyorsunuz; miktar az diyorsunuz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Maddede konuşacağız arkadaşlar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan, diyelim ki ulusal şirketlere belli bir bazda vergi getirmek iyi değil mi? Yani bu iyi, bunların üzerine ilave etmemiz lazım. Serbest bölgelerde yurt içi satışlardaki istisnaları kaldırmak yine iyi. Dolayısıyla da işte, KDV istisnasını deniz taşıtlarını maksadı dışında kullananlardan, onlardan kaldırmak önemli.

Tabii ki biz de isteriz emeklilerimize daha fazla ücret verelim arkadaşlar. Yani ücret vermek istiyoruz ama dengeyi öbür tarafta bozuyoruz ve bunu burada düzeltmeye çalışıyoruz. Tabii bu, şimdi bozulan bir şey değil arkadaşlar. Bu ülkede 3600 günle insanlar emekli oldu. 3600 günle insan emekli olur mu? Olmaz. Öbür tarafta siz de söylediniz, bir tarafta emeklilik prim gün sayısı diyelim ki beş küsur yıl büyük, bir tarafta 9000 gün, öbür taraftan da bize diyorsunuz ki: “Bunu 7200’e indirin.” Değil mi? “İndirin.” diyorsunuz ve öbür taraftan da SGK’nin açığı katbekat artıyor.

Arkadaşlar, samimi olmamız lazım yani bu ülke hepimizin. Dolayısıyla da burada eğer yapacaksak gerçekten de vergi reformu yapmak lazım. Siz, bunları benden daha iyi bilirsiniz. Bunu yapmadığımız müddetçe, eğer popülizm yapacaksanız, diyelim ki, bugün biz iktidardayız -inşallah, uzun süre de iktidar oluruz- ama yarın iktidara gelen partiler de aynı şeyle yüzleşecek. İşte, diyelim ki Demirel emeklilik yasasını bozdu, onu düzeltmek rahmetli Bülent Ecevit’e kaldı. Niye? Yürütemez hâle geldi. Dolayısıyla da burada daha çok siyaset değil de arkadaşlar... Biz, bunları nasıl düzeltiriz ve biz bunları yaptığımız zaman çünkü, vergi arttırdığınız zaman, vergi kontrolü yaptığımız zaman, işte, insanlar vermediği vergiyi verdiği zaman size tepki doğacaktır. Bu tepkiyi hepimiz beraber göğüslemeye var mıyız arkadaşlar; var mıyız? Ama, ben size söyleyeyim: Yarın bas bas bağıriyorsunuz o zaman. Mesela, EYT’de biz uzun süre direndik, siz hepiniz bağırdınız “EYT, EYT, EYT” ondan sonra da kalktınız, bir de “Ya, 38 yaşında bayan emekli olur mu?” dediniz; böyle bir şey olabilir mi ya?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, toparlıyorum.

Tabii ki burada önemli düzenlemeler var, yeterli mi? Yeterli değil ama hiç yoktan daha iyidir.

Bu kanun teklifinin ben ülkemiz için hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, bitti konuşmanız, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Komisyon üyesi milletvekillerimizle tümü üzerindeki müzakerelere devam edeceğiz. Şöyle; Sayın Cevdet Akay, sonrasında Sayın Ümit Özlale -onların Genel Kurulda konuşmaları varmış- sonrasında öncelik sırasına göre gelen Sayın Veli Ağbaba, Sayın Gülcan Kaçmaz Sayyigit.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Güneş de benden cevap bekliyor herhâlde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Cevap beklemiyor, hayır.

Değerli arkadaşlar, benim odayı kullanabilirsiniz. Sayın Türelî, benim odayı kullanın, orada bir vergi reformu hazırlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, hayır; kayıtlara geçsin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Vergi reformu varsa, bana ver, ben...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, bir saniye, bir saniye; değerli arkadaşlar, herkes kendi görüşünü...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, alacak cevabını.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar, burası Genel Kurul değil, lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Veli Ağbaba, bak, popülizm yapma.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sesim çıkmıyor zaten Sayın Güneş, lütfen.

Şimdi, siz söylediniz, onlar söyledi; karşılıklı müzakereye dönmesin bu iş.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır ama hatip “CHP Grubunun bir şeyi yok.” dedi, Sayın Ağbaba cevap versin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba orada.

Buyurun Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, çok kıymetli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının değerli başkan ve yöneticileri, değerli basın mensupları; ben de hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu kanun teklifiyle ilgili genel olarak bahsedeceksek, bu kanun teklifinden amaç, vergi adaletini sağlamak, vergi yükünü dengeli dağıtmak, dolaylı ve dolaysız vergilerle ilgili dağılımda dolaysız vergiler lehine olayı geliştirmek ve yine baktığımız zaman da tahsil edilemeyen vergilerle ilgili, kayıp kaçakla ilgili tahsilat oranını artırmak, vergi istisna ve muafiyetlerinde de temkinli davranarak gerekli konularda sadece bu istisnaların verilmesini sağlamak diye kısaca özetleyebiliriz.

Şimdi, baktığımız zaman, burada gerekli şekliyle bu istenilenler oluyor mu? Tam olarak maalesef olmadığını görüyoruz. Şimdi, örnekler vererek devam edeceğim. Kayıt dışı vergilendirme olayıyla ilgili bahsedeyim. Gayrisafi yurt içi hasılanın üçte 1’i oranında yani yaklaşık 300 milyar dolar civarında bir kayıt dışı ekonomiden bahsediyoruz. Buradaki kanun maddelerine baktığımız zaman, genel vergilendirme oranları içerisinde çok düşük kaldığını görüyoruz. Burada sağlıklı bir vergilendirme yapılabilse, inanın, buradan yapılan tahsildan bu ülkenin -2024 yılındaki tahmin edilen faiz gideri, biliyorsunuz, 1 trilyon 254 milyar- sadece bu faiz giderini tahsil etmek mümkün olur, bütçe açığını da bu kadar aşağı çekmek mümkün olur. Burada, baktığımız zaman, bunun gerçekleştiğini görmüyoruz.

Yine, bir boyutunda da kara para ve suç gelirlerinin aklanmasıyla ilgili, biliyorsunuz, bir sürü operasyonlar yapılıyor. Son zamanlarda sadece, kırmızı bültenle aranan 493 kişi bu ülkede yakalandı. Bu yakalananlardan da -para ve mal varlıklarına el konuldu- ne kadar tahsilat yapıldı? 105 milyon TL ama bu paranın büyüklüğü, bu kara para piyasasının büyüklüğü 25-60 milyar dolar civarında. Sadece bunun doğru düzgün vergilendirilmesiyle çok ciddi bir vergi geliri elde edilmiş olacak. Bunu da örnek olarak size vermek istedim.

Yine, baktığımız zaman, şimdi, burada KDV'yle ilgili, KDV iadesiyle ilgili bazı olaylar var. Dâhilde alınan KDV tutarı 2024 yılı için 1 trilyon 670 milyar civarında tahmin ediliyor yani geçmişteki oranlara baktığımız zaman da bunun yüzde 50,52'si KDV veya vergi iadesi olarak ödenmiş. Yani o oranı tatbik etsek 2024 için 844 milyarlık bir vergi iadesi olayından bahsediyoruz fakat buradaki iade sistemi çok sağlıklı çalışmıyor. Çok yakın bir zamanda “demir yumruk” diye bir operasyon yapıldı bu ülkede. Burada da aşağı yukarı 105 milyar TL'lik bir sahte belge olayı yakalandı ve ülkemizin de iade dâhil diğer zararları aşağı yukarı 25 milyar TL civarında oldu.

Şimdi, buradaki vergilendirmenin sağlıklı ve düzgün yapılması durumunda ve haksız iadelerin önüne geçilmesi durumunda sadece buradan 210 milyar TL'lik bir tasarruf sağlanması mümkün. Ben bunun üstüne sağlıklı bir şekilde gidilmesi gerektiğine inanıyorum. Bunu da neden söylüyorum? Şimdi, az sonra değineceğim, hani emeklilerin en düşük emekli aylığının 2.500 TL artırılması olayında 33 milyarlık bir maliyetten bahsediyoruz; şimdi, inanın, buradaki 210 milyar TL civarında haksız iadeyi önlediğiniz zaman bunun katbekat üstünde emekliye, çalışana, işçiye, asgari ücretliye imkân sağlamanız mümkün olur. Bu konunun da mutlaka üzerine gidilmesi gerekir.

Yine, çalışanlar açısından vergi dilimleriyle ilgili konuya biz de değineceğiz. Burada vergi dilimleri çalışanlar lehine değil, 3'üncü aydan itibaren net ücretlerinde azalmalar meydana geliyor. Buradaki vergi oranlarının aşağı çekilmesi, yüzde 10'dan başlaması, en üst vergi diliminin de şu anda yüzde 40 oranından yüzde 45'e çıkması ve matrahların da ona göre ayarlanması suretiyle daha adil bir vergilendirme olacaktır. Çünkü bu kişiler mal ve hizmet alımlarında dolaylı vergileri öderken kazancına bakılmadan az kazananlardan da çok kazananlardan da aynı vergi alıyorsunuz. Şu KDV'leri ve ÖTV'leri tahsil ederken paraları tam alıyorsunuz ama iadeye gelince de ikinci yarıyıldan itibaren ücretlerinde muazzam düşüşler meydana geliyor. Bu da vergi dağılımındaki, vergi yükündeki adil dağılımı da önlemiş oluyor. Yani vergi yükü adil bir şekilde dağılmıyor, sermayenin vergilendirilmesi de gerekli şekilde olmuyor.

Yine, bir konu, vergi harcamalarıyla alakalı. Şimdi, 2023 yılında 1 trilyon 477 milyar olan vergi harcamaları 2024 yılı için de 2,2 trilyon tahmin ediliyor. Yani verdiğiniz istisna ve muafiyetlerle vazgeçtiğiniz vergi tahsilatından bahsediyoruz. Bu konuyla ilgili yapılması gerekenler var ama burada sağlıklı bir şekilde muafiyet ve istisnalar maalesef ilgili yerlere yapılmıyor. Birazdan da örnek vereceğim.

Şimdi, biliyorsunuz, KÖİ projeleriyle ilgili, yap-işlet-devret modeliyle ilgili elde edilen gelirler var. Burada, maddede yüzde 25 olan bu kurumlardaki, bu şirketlerdeki oranı yüzde 30'a çıkarıyorsunuz; güzel bir uygulama, 5 puan artırılıyorsunuz ama burada efektif vergi yükü, efektif vergi oranının ne olduğuna bakmak lazım. Şimdi, baktığımız zaman da bu 44 firmadan 7 tanesinin sadece matrah beyan ettiğini ve bunun üzerinden de 2,8 milyar TL civarında bir vergi tahakkuku olduğunu görüyoruz; bunun da ne kadar tahsil edildiğini şu anda bilmiyoruz çünkü bunlarla ilgili silinen vergilerden, vergi cezalarından sürekli olarak bahsediyoruz ve bunlara da çok ciddi muafiyet ve istisnalar veriliyor.

Şimdi, bu konuyla ilgili çarpıcı bir bilgi vereceğim size. Vergi, resim, harç istisna belgesi uygulaması var, biliyorsunuz, bunlar da Ticaret Bakanlığı tarafından müracaat eden şirketlere veriliyor. 2020 yılının Ekim ayında o zaman Mersin Milletvekili, şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekilimiz Ali Mahir Başarır Bey bir soru önergesi vermiş, sormuş Ticaret Bakanına. Bu firmalara verilen bu belgelerle ilgili, istisna belgeleriyle ilgili, o zamanki Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan cevap vermiş aralık ayında. Bakın, örnek olarak kendi cevabından size okuyorum: “On yılda Cengiz İnşaata 30 kez, Kolin İnşaata 36 kez, MAKYOL İnşaata 24 kez, Limak İnşaata 19 kez, Kalyon Holdinge de 19 kez vergi, resim, harç istisna belgesi verilmiş.” Başka hangi tip firmalara verilmiş? Tabii, onu

bilmiyoruz, o konuyu da soru önergesiyle güncelleyip soracağız. Yani bu firmalar zaten yeterince gelir elde ediyor, kâr garantili projelere imza atmışlar. 2005 yılından 2024 yılına kadar bu firmalara 79,5 milyar dolar ödeme yapılmış. 2024 yılında -sözcümüz Sayın Türeli de bahsetti- 162 milyar civarında bir ödeme yapılacaktır.

Sadece olayın boyutu da bu değil. Şimdi, bir de bunlarla ilgili borç üstlenim taahhüdü Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılıyor. Ne kadar yapılmış? Sadece 8 tane KÖİ otoyol projesiyle ilgili olarak 16,6 milyar dolar bir ödeme yapılmış; ödemeyi kastetmeyeyim, taahhütte bulunmuş, borç üstlenim taahhüdünde bulunulmuş. Yani Hazine ve Maliye Bakanlığı bu firmaların projeleriyle ilgili, dış kaynak yani banka kredisi, hem içeriden olabilir hem dışarıdan olabilir bir kredi kullandığında taahhütte bulunuyor, garanti veriyor. Şimdi, bu garanti çok çok önemli bir şey ama mesela, emekli için bu kullanımı yapmıyor, bu taahhüdü vermiyor, bu borcu yapmıyor.

Şimdi, bir de bir boyutu, biz, Türkiye Varlık Fonuyla ilgili özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihracı olayıyla ilgili, tasarruf tedbirleriyle ilgili bir kanun var, şimdi görüşüyoruz Genel Kurulda, onaylanırsa yürürlüğe girecek. Burada da hem Bütçe Kanunu’nun 12’nci maddesindeki 332 milyarlık aşım bunlara ayrıca Türkiye Varlık Fonu üzerinden kullanılmış olacak. Yani uygulamada şöyle bir şey olacak: Şimdi, Hazine ve Maliye Bakanlığının onayıyla bu tip bir devlet iç borçlanma senedi ihraç edip kamu bankalarının bunlarla beraber dışarıdan bir kaynak kullandığını söyleyelim, yurt dışından sendikasyon kredisi çünkü hazine garanti oluyor; aldığı bu kredileri, bir, tekrar bu müteahhitlere kullanabilir. Bir kere 12’nci madde kapsamında hazine garantileriyle borç üstlenim taahhüdü olarak bu firmaları finanse ediyorsunuz, bir de bu kamu bankaları üzerinden tekrar finanse edip bu limitin üstünde kullanım yapabilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Mikrofonu açıyorum Sayın Akay.

Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Bu çok çok önemli bir sorun çünkü böyle olacağını da uygulamada hep beraber göreceğiz; bu şekil olmaması gerekir, bunu da özellikle buradan ifade etmek istedim.

Emekliyle ilgili tekrar bir bahsedeceğim. Bu kadartasarruf edilecek yer varken, bu kadar uygulanacak mevzuatta imkân varken siz en düşük emekli aylığıyla ilgili olarak sadece 2.500 lira verirsiniz bu hakkaniyete sığmaz. Bizim önergemiz vardı, teklifimiz vardı, bu sefer tekrar bunu yenileyeceğiz. Bunun asgari ücret seviyesine çekilmesi, asgari ücretin de tekrar revize edilmesi gerektiğini ifade ediyoruz. Yoksa bu enflasyonist ortamda emekli, işçi, çiftçi, esnaf çok zor geçinecek. Hakikaten bu durumu sahada da biz görüyoruz. İnsanlar gittiğimiz ziyaretlerde bize bunu ifade ediyorlar. İkinci işte çalışan 65 yaş üstü emekliler var, ağır sanayide çalışanlar var. Dolayısıyla, bu kanun teklifinde maddeler üzerinde de gerekli detay bilgileri vereceğiz, görüşlerimizi sunacağız. Ama şunu ifade edebilirim: Bu şekliyle, “vergi reformu” dediğimiz bu paket uygulamada çok zayıf kalacak, çok desteklenmesi gereken konular ve tekrar düzeltilmesi gereken maddeler olması gerektiğine inanıyoruz. Zaman içerisinde de hızlı bir şekliyle geleceğini umuyor, ben tekrar bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale, buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bürokratlarımız, gazetecilerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önümüzde bir vergi paketi var, ilk defa torba yasa değil, neredeyse bütün maddelerin vergiyle ilgili olduğu biraz daha derli toplu bir paket var. O yüzden, belki sistem olarak karmaşık ama en azından bir konu üzerinde yoğunlaşabilen bir paket bu.

Yani benim temeliyle ilgili görüşüm genelde olumlu ama birkaç noktaya ben değinmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi, muhalefetin yılmaz savunucusu Sayın İsmail Güneş'in de bahsettiği vergi reformu ihtiyacı. Şimdi, bundan yıllar önce akademisyenken Maliye Bakanlığı içerisinde Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünde hem vergilerin hem de harcamaların tahmin edilmesiyle ilgili bir proje geliştirirken orada çok sevdiğimiz bir maliyeci ağabeyimiz "Bugün bir sene öncesinin bütçesini yok edelim, önümüzdeki dönem bütçesini yapamayız." demişti. Bizim acilen sıfır bazlı yani yeni dönemin ihtiyaçlarına göre şekillendirilmiş sıfır bazlı bir bütçe ihtiyacımız var. Biraz önce Sayın Güneş'in dediği belki vergi reformunun tamamı ama bütçe tarafında -hem harcama tarafında hem de vergi tarafında- giderek karmaşık hâle gelen; neden, ne zaman verildiği belli olmayan muafiyet ve istisnaların tamamen ayıklandığı, çok daha anlaşılır bir vergi sistemine ve bir harcama programına ihtiyacımız var. İşte, bence bu, hem muhalefet partilerinin hem de iktidar partisinin bir araya gelip üzerinde anlaşabileceği bir şey. Önümüzde bununla ilgili bir dönem var -ben geçen dönem de aynı şeyi söylemiştim- sıfır bazlı bütçe yani Türkiye'nin önümüzdeki dönem ihtiyaçlarını adresleyecek yani yaşanan, 4. Sanayi Devrimi'nde teknoloji atılım yapmak zorunda kalan, büyüyen bir Türkiye'nin yeni bir bütçe anlayışına ihtiyacı var, yeni öncelikleri adreslemesi lazım. Bununla ilgili biz çalışmaya hazırız.

İkinci nokta, vergi sistemi; çok karmaşık, giderek karmaşılaşan bir vergi sistemi var çünkü zamanında getirilen muafiyet ve istisnalar üst üste biniyor, daha sonrasında bunların bir kısmını kaldırılıyorsunuz, bir kısmı kalıyor. Aklıma Einstein'ın bir cümlesi geliyor, Einstein şöyle demişti: "Dünyada anlaşılması en zor şey, vergi sistemi." Gelsin, Türkiye'ye baksın, kendi dönemindeki vergi sistemini çok daha rahat bulabilirdi. Ben Türkiye'deki vergi sisteminin ve mevzuatın çok daha anlaşılır, çok daha basit olması gerektiğini düşünüyorum, muğlak herhangi bir yerin kalmaması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, vergi paketine baktığımız zaman -biraz önce Sayın Usta da söyledi- 220 milyar TL'lik bir vergi geliri elde edilmesi gerekiyor. Bu, önemsiz bir miktar değil ama geçen hafta burada torba yasada tartıştığımız bir şey vardı, hatırlıyorsunuz, Çinli bir şirketin 100 bin tane gümrüksüz aracı buraya getirebilmesi. Bununla beraber -size hemen hesapları da gösterebilirim- bizim vazgeçtiğimiz vergi geliri 4 milyar doların üstünde. Neden? Çünkü 100 bin tane araç buraya herhangi bir şekilde vergi ödmeden gelecek ve Çinli şirket burada 500-600 milyon dolar kâr edecek, belki Türk üreticiler daha ucuza araba alacaklar ama burada bizim vazgeçeceğimiz iki tane şey var: 4 milyar dolarlık bir vergi geliri, artı Togg yani bizim yerli ve millî otomobilimiz. Şunu söylemek istiyorum: Burada, değerli milletvekillerimiz Bakanlıkla görüşerek detaylı bir paket hazırlamışlar. Bu paketin temeline benim bir itirazım yok, ekleyeceğim şeyler var ama, öbür taraftan da belki de işte, herkese çok önemsiz gözükebilecek olan bir kanun teklifiyle biz 4 milyar dolarlık bir vergi gelirinden vazgeçiyoruz. 4 milyar dolarlık vergi gelirinden vazgeçtiğimiz gibi, aynı zamanda -çok samimiyetle söylüyorum- bizim göz bebeğimiz olması gereken, korumamız gereken, bizim bütün Türk tüketicilere, Türkiye'deki tüketicilere satılmasını teşvik etmemiz gereken Togg'u da baltalamış oluyoruz. Yani bir bakımdan, bir yerden siz binbir uğraşla bir vergi paketi hazırlıyorsunuz, 220 milyar; öbür taraftan, Çinli bir şirkete 100 bin tane gümrüksüz araç ithal etme izni veriyorsunuz, onun boyutu 150 milyar TL. Şimdi, burada bence bizim bütüncül bir anlayışa ihtiyacımız var. Benim temel itirazım yani sizin döneminizdeki bu bütçeleme anlayışına temel itirazım budur. Bakanlıklar, bence birbirleriyle uygun bir şekilde, doğru bir diyalog geliştiremiyor. Bunu gerçekten dostane bir eleştiri olarak alın. Mesela, geçen hafta buraya

Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı gelip Çinli şirketin burada yatırım yapması durumunda verilecek olan vergi avantajlarından bahsetti fakat bana göre Hazine ve Maliye Bakanlığının fikri alınmamıştı, fikri alınsa 4 milyar dolardan vazgeçecek durumda değillerdi herhâlde.

Bugün bir başka konu var, serbest bölge; buradaki 25 ve 36'ncı maddeler. Serbest bölge, bana göre çok heyecan verici bir gelişme, bütün dünyada zamanında faydalı oldu, bizde de faydalı oldu. Serbest bölgeleri biz önümüzdeki dönemin ihtiyaçlarına göre nasıl şekillendirmeliyiz, gerçek faaliyet alanlarından kopmaması için neler yapmalıyız diye düşünmemiz gerekiyor. Serbest bölgelerde şöyle bir şey var: Siz, kırk beş yıllıkına yap-işlet-devret modeliyle bir şirketi serbest bölgeye dâhil edersiniz, ondan sonra, kırk beş yıllıkına bunlar inşaat maliyetlerini üstlenirler, burada satarlar, ayrı bir bölge olduğu için de hem Türkiye'ye hem de yurt dışına yaptıkları ihracat gibi olur. Biz, bu şirketleri serbest bölgeye çekerken çok önemli bir amaçla çektik, doğrudan yabancı yatırım. Buraya şirketler gelsinler, burada yatırımlarını yapsınlar, istihdam sağlasınlar ve burada bir üretim kabiliyeti kazanalım ve bu şirketleri çekerken şöyle bir şey söylediniz: Gelin, kurumlar vergisinden muaf olun. Şimdi, önümüzdeki vergi paketinde sizler hem yurt içi satışlarında hem de yurt dışına satışlarda kurumlar vergisi getiriyorsunuz. Yani bu -hepimizin bildiği bir tabir var- maç oynanırken kurallarını değiştirmek gibi. Şimdi, burada kazanacağınız vergi geliri çok cüzi bir miktar ama kaybedeceğimiz çok şey var. Neden? Çünkü gerçekten, biz Türkiye'ye kaliteli bir doğrudan yabancı yatırım çekmek istiyorsak o zaman mevzuatımızın şeffaf, vereceğimiz sözlerin iktidar partisinden bağımsız ya da bakandan bağımsız olarak hep aynı olması lazım. Yani bizim öngörülebilirlik, şeffaflık kriterlerine bağlı kalmamız gerekiyor. O yüzden, ben bu kanun teklifindeki 25 ve 36'ncı maddelerin, serbest bölgelerle ilgili olan maddelerin, doğrudan yabancı yatırımları çekmek için, Türkiye'nin bu konuda öngörülebilirliğini, şeffaflığını artırmak için mutlaka revize edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Birkaç nokta daha var, bu EYT meselesi ve emekli maaşları. Ben hiç buna girmeyecektim ama dediğim gibi, muhalefet partisi sözcüsü gibi konuşan İsmail Bey girdiği zaman ben de bu konuya bir katkı yapmak istedim. Birincisi, ben EYT tarafında muhalefet tarafının biraz aykırı seslerinden birisiydim, en temel yanlış, insanların 38 yaşında ve 43 yaşında emekli edilmesiyle başladı. 1980'li yıllarda Sosyal Sigortalar Kurumuna enflasyonun çok altında hazine bonoları satıldı, ilk darbe orada vuruldu, daha sonradan erken emeklilik ve daha sonrasında da sizin döneminizde ve sizin çıkardığınız -burada siz çıkardınız- EYT. Bununla beraber de sosyal güvenlik sistemi hakikaten sürdürülemez bir noktaya geldi ama hâlâ bununla beraber, burada öngördüğünüz 33 milyar TL; bu kadar fazla yoksulluğun, açlığın kol gezdiği bir yerde daha fazla bir kaynak aktararak artırılabilirdi.

Bugün emekli maaşlarında iki tane şeyi düşünmemiz gerekiyor; bir, nesiller arası adalet. Hep aynı şeyi söylüyorum, benim babam 43 yaşında emekli olduğu için benim oğlum 70 yaşında belki emekli olacak ve babamın şu anda aldığı emekli maaşından daha düşük maaş alacak. Bu sorumluluk hepimizin yani burada sadece tek bir partiyi, tek bir şeyi suçlamamak gerekiyor, hepimizin. İkincisi, bizim sosyal güvenlik sisteminde gelecek olan, çığ gibi büyüyen bir kriz var. Burada yapmamız gereken şey de çok basit: Bizim çalışan sayısını artırmamız lazım. Şimdi, çalışan sayısına baktığımız zaman -sizler her ne kadar TÜİK'e göre işsizlik oranlarının düştüğünü söylemeniz de- orada istediğimiz ivmeyi görmüyoruz. Çalışan sayısının toplam nüfusuna baktığımız zaman, bizim Avrupa Birliği ortalamasına gelmemiz için 7-7,5 milyon, Çin'in ortalamasına gelmemiz için 9,5 milyon ek istihdam yaratmamız lazım yani bizim çalışan sayısını artırmamız lazım. Önümüzdeki dönem vergi reformunun yanında bizim konuşmamız gereken -sizin üzerinde çalışacağınız kanun tekliflerinden bir tanesi bu olabilir, bizler de destek verimiz- güvenceli, esnek istihdam modelleridir. Bakın, bugün burada, önümüzdeki beş sene içerisinde, on sene içerisinde, seçim döneminde siz emekli vatandaşlarımıza cömert davransanız bile sosyal güvenlik sistemi, maalesef, emekli maaşının açlık sınırının altında olmasına devam ettiği bir

sistem olacak. O zaman, bizim, burada yeni bir şey konuşmamız lazım, biraz ezber bozmamız lazım. O ezber bozacağımız noktalardan bir tanesi güvenceli, esnek istihdam; esnek istihdam değil, güvenceli esnek istihdam. Burada, bizim, bu tür modelleri konuşup Türkiye'nin bu içine düştüğü sosyal güvenlik sistemi bunalımından bir an önce kurtulması gerekir diyorum.

Son olarak, noterlerle ilgili bir madde vardı, ilgisiz bir madde ama hep şunu söylüyorum: Türkiye'de noter kurumunun bu kadar önemli olmasının tek bir sebebi vardır, devletin vatandaşına güvenmemesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yurt dışı tecrübesi olanlar bilir, oraya gittiğiniz zaman çalıştığınız kurumda herhangi birisi noterdir ve önüne gelen evrakı herhangi bir ücret talep etmeden, rahatlıkla “Evet, bu doğrudur.” deyip imzalayabilir, tasdik edebilir. Neden? Çünkü yurt dışında devlet vatandaşına güvenir, vatandaş vatandaşına güvenir, şirket devlete güvenir ve noter makamına ihtiyaç yoktur. Dolayısıyla, burada noterle ilgili mevzuatın bu kadar fazla olmasının -noterler devasa bir vergi ödüyorlar ama- çok büyük kazançlarının olmasının temel bir sebebi şu: Bizim ülkemizde, maalesef -yine, partilerden bağımsız olarak söylüyorum ki- ne devlet vatandaşına ne devlet kurumlara ne de kurumlar devlete güvendiği için bu tür devasa ve iyi işlemeyen bir noter makamına sahibiz. Umarım, yakın zamanda bu konuyla da ilgili -özellikle blok zincir teknolojisindeki çok heyecan verici gelişmelerle beraber- hem noterlik makamını işlevsiz hâle getirebiliriz, çok daha güvenli, çok daha iyi, çok daha hızlı işleyen bir sisteme sahip olabiliriz hem de aynı zamanda, biraz önce Sayın Güneş'in bahsettiği gibi, dijital parayı konuşup kayıt dışı ekonomiyle daha teknik yollardan mücadele edebiliriz diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Özlale, teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası Sayın Ağbaba'da.

Buyurun.

Süreniz on dakika.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, teşekkür ederiz.

Şimdi, tabii, tartışıldı, konuşuldu, en baştan da çeşitli sözler söylendi ancak burada iktidar partisi ve kanun teklifi sahipleri herkesi dinlediklerini, onların da görüşlerini aldıklarını söylediler ama bakıldığında aslında aylardan beri bağırın TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK'in sözlerinin hiç duyulmadığı gözüküyor ama zenginlerin sözleri duyulmuş.

Yine, bu kanun teklifi daha gelmeden vergiyle ilgili Mehmet Şimşek basında, çeşitli kamuoyunda konuştu ve vergi paketi aslında bilerek sızdırılarak bir tartışma ortamı yaratıldı. Tartışmaya göre ve tepkilere göre de bir düzenleme yapıldı. Yani burada tepki gösterenlerin, sesi gür çıkanların, daha doğrusu, kulisi yüksek, arkası sağlam olanların sesinin duyulduğunu görüyoruz ama işçinin, memurun, emeklinin sesinin duyulmadığını görüyoruz.

Bakın, “Kripto para piyasasında vergilendirme yapacağız.” denildi, yok. “Borsadan elde edilen kazançta vergi getireceğiz.” denildi, yok. Borsa işlem vergisi yok. Gayrimenkulden alınan ve çokça ifade ettiğiniz, “Birden fazla konutu olan veya iş yeri olanlardan vergi alınacak.” dediniz, yok. Rayiç değer değil, emsal değer üzerinden vergi alınacaktı, yok. “Çok kazananan çok, az kazananan az alacağız.” dediniz, tam tersi yapılmış oldu. Kayıt dışılıkla mücadele Türkiye'nin hâlâ en büyük problemlerinden biri yani vergide adaletin sağlanmadığı bir düzenlemeyi hep beraber görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'deki ve dünyadaki en büyük problem, herhâlde, gelir dağılımındaki adaletsizlik. Şimdi, hem HAK-İŞ'in ve TÜRK-İŞ'in hazırlamış olduğu rapordan hem de DİSK'in hazırlamış olduğu rapordan da faydalanarak birkaç rakamı sizlerle paylaşmak istiyorum: Gelir dağılımı maalesef Türkiye'de de bozuk, dünyada da bozuk. Bakın, Türkiye'de en yüksek gelir grubuna sahip yüzde 10'un servetten aldığı pay yüzde 70. En yüksek gelir grubuna sahip yüzde 5'in servetten aldığı pay yüzde 59,2. En yüksek yüzde 1 zengin servetten aldığı pay yüzde 39,2. Daha acısını söylüyorum: En yoksul yüzde 20'nin servetten aldığı pay eksi durumda yani borçlu durumda.

Bakın, değerli arkadaşlar, dünyada OECD rakamlarına göre, Meksika, Şili ve Kosta Rika'dan sonra ülkemiz 4'üncü sırada gelir dağılımındaki bozukluk ve adaletsizlikte. Çok önemli bir rakam yani dünyadaki ligimiz Meksika, Şili, Kosta Rika ve Türkiye, 4'üncü sıradayız. Adil bir vergi sisteminin olması, biraz önce ifade ettiğim gibi, tüm toplum kesimlerinin, özellikle örgütlü kesimlerin isteği ama bu, maalesef burada duyulmuş durumda değil. Gayrisafi milli hasıladan ücretlilerin yani çalışanların aldığı oranlara bakıldığında da maalesef dünyadan kötü olduğumuzu görüyoruz. OECD'de ortalama yüzde 55, Avrupa Birliği ülkelerinde yüzde 65, ülkemizde ise çalışanlar yüzde 30 milli gelirden pay alıyor ama verginin çoğunu çalışanlar ve maaşlılar, ücretliler ödemeye devam ediyor.

Asgari ücret olağan ücret olmuş durumda. Hep söylüyoruz, maalesef, asgari ücretlilerin çalışanlara oranı Avrupa ülkelerinde yüzde 1, yüzde 3, Avrupa Birliği ortalaması yüzde 10, bizim ortalamamız ise yüzde 60'a yakın durumda, asgari ücret olağan ücret olmuş durumda. Burada da sendikaların sözleri duyulmuyor, bu vergi dilimleriyle ilgili söyledikleri duyulmuyor. Bunlarla ilgili bir düzenleme yok. Maalesef, bunun sebeplerinden biri de sendikalaşma, örgütlenme. Türkiye'de çalışanların yüzde 11'i örgütlü durumda ve bunların sadece yüzde 9'u, tüm çalışanların yüzde 9'u toplu sözleşmeden faydalıyor. Avrupa Birliğinde oran çok daha farklı, yüzde 80 toplu sözleşmeden faydalıyor. Tabii ki kayıt dışılıkla mücadele etmenin en önemli yönünün ise -size söyleyeyim- sendikalaşmayı, örgütlenmeyi artırmak olduğunu söylemek istiyorum.

Mevcut vergi sisteminde özellikle gelir vergisi yükünün ücretlilere ve ticari kazançlara aktarıldığını, servet ve mali servetler üzerinden vergi yükünün ise minimum düzeyde tutulduğunu görüyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Türkiye'nin çok önemli meseleleri var; biraz önce söyledim yani sizin taahhütleriniz var. Maalesef, bu teklifte "Emekliye 2.500 lira zam yapacağız." gibi bir komiklik var, onu daha geniş konuşacağım. "BAĞ-KUR'lu esnafın prim günü 9000'den 7200'e indirilecek." dediniz, yok. "Stajyer ve çıraklığı sayılmayanların mağduriyeti giderilecek." dediniz, yok. Taşerondan kadroya geçemeyenlere kadro hakkı yok. Tüm memurlara 3600 ek gösterge yok.

Maliye Bakanlığı yetkilileri de burada, Sayın Bakan Yardımcıları da burada. Depremden hemen sonra, Malatya'da ve deprem yaşanan illerde denildi ki: "Eşya yardımı yapacağız, eşyalarınızı almayın." Günlerce insanlar sabahın erken saatlerinde, karanlıkta kuyruğa girdiler. Eşya yardımıyla ilgili beyanatta bulundular, listeler yapıldı, tek bir kişiye eşya yardımı yapılabilmiş değil. Bunu da burada ifade etmek istiyorum. Bu önemli bir konu. Maalesef, depremde insanlar eşyalarını almadılar, sizlere güvendiler ama 1 TL'lik eşya yardımı yapılabilmiş değil.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu bütçeye göre dâhilde alınacak KDV miktarı 1 trilyon 670 milyar. Bunun 844 milyar KDV iadesi olarak geri ödenecek. Daha yakın zamanlarda, hatırlayın, demir yumruk operasyonunda 100 milyarlık tutarda 25 milyarlık usulsüzlük tespit edildi yani yüzde 25 vergi usulsüzlüğünün yakalandığını söylüyorsunuz. Net 800 milyar KDV alacağının yüzde 25'i 200 milyar eder. Sadece buradaki usulsüzlükleri ve vergi kaçaklarını tespit etseniz yeterdi. Bu kanunla toplayacağınız para da zaten 200 milyar civarında gözüküyor.

Şimdi, birçok arkadaşımız ifade etti. Değerli arkadaşlar, doğrudan ve dolaylı vergiler var. Bakın, Türkiye'deki dolaylı vergi oranı yüzde 67 civarında söyleniyor. Doğumdan ölüme, iğneden ipliğe, zenginden fakire aynı vergi alınıyor; olacak iş değil. En zengin yani gelirin yüzde 39'una, servetin yüzde 39'una hâkim olan yüzde 1'lik kesimin ödediği vergi ile en yoksul yani gelirden hiç pay alamayan, hatta borçlu olan yüzde 20'nin ödediği vergi maalesef aynı yani doğumdan ölüme kadar zengin ile fakir aynı vergiyi ödüyor. Bu dolaylı verginin de ortalamasının, maalesef, Türkiye ortalamasının çok yüksek olduğunu ifade etmek istiyoruz. Dolaylı vergi düşürülmediği sürece de vergide adaletin sağlanamayacağını söylemek istiyorum.

Birçok değişiklik var. Yine, yurt dışı harcının artırılması... Biliyorsunuz, 3 bin TL'yle yola çıktınız, sonra "1.500" dediniz, en son 500'e geldi. O 500'ü de 3 kat artırma yetkisi var, 1.500 yapılabilecek. Bunu da daha önce 70 liradan 15 liraya düşürürken büyük bir şaşaa yapmıştınız, "seyahat özgürlüğü" demiştiniz. Şimdi, bu seyahat özgürlüğüne engelleme mi getiriyorsunuz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 100 dolardı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hatırlıyorsunuz, değil mi? 100 dolar mıydı? 15'e düşürdünüz. Şimdi, tekrar bunu kim yaptı peki? Hakikaten, Allah aşkına, bunu kim yaptı? Yani Türkiye Cumhuriyeti bu...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kötü mü oldu?

VELİ AĞBABA (Malatya) – İyi yapıldı da şimdi, bunu niye yükseldi, bunu kim yaptı yani bu duruma niye geldik biz, bu duruma niye geldik?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Demek ki bir ihtiyaç hasıl olmuş.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu duruma niye geldik? Niye geldik, ben size söyleyeyim: Kötü ekonomi yönetiminden geldik. Bakın, kötü ekonomi yönetiminden geldik. 2020'nin, yanlış hatırlamıyorsa 21 Aralık gecesi burada bir açıklama yapıldı, burada alkışlar alındı, Malatya'da davul zurna çalındı, dolar düştü 18'den 11'e. O kur korumalı mevduat sistemi gibi ve Merkez Bankasından yok edilen 128 milyar gibi rakamların Türkiye'yi bu duruma düşürdüğünü ve tekrar Türkiye'nin yurt dışına çıkış harçlarından medet umduğu noktaya geldiğimizi ifade etmek istiyorum.

Esnafa yönelik günlük hasılat tespiti getiren maddeye baktığımızda, ticari ve mesleki kazançlardan vergi beyanıyla ilgili günlük hasılat tespiti ve gelir vergisi matrahının belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmakta. Şimdi, bu maddeye vergi kaçaklarını önlemeyle ilgili olumlu bakabilirdik fakat burada başka bir arka plan var ki çünkü zaten denetim elemanlarının hâlihazırda yapabildiği bir şey bu. Bunu neden tekrar kanunla düzenlemeye çalışıyorsunuz, anlayabilmiş değiliz. Devlet esnafına, iş yeri sahibine güvenmeyip dedektifliğe soyunuyor. Yasal kontrolleri zaten yapıyorsunuz, bunun için tekrar bir kanun çıkarmaya gerek olmadığını söylemek istiyorum.

Sen dedektif gibi esnafın peşine düşeceğine vergi kaçırın fenomenin peşine düş. Bakın, değerli arkadaşlar, Instagram olmasa haberimiz olmayacak, Instagram olmasa vergi kaçakçılarından, kara paradan haberimiz olmayacak. Allah şu sosyal medyayı icat edenlerden razı olsun. Hakikaten bakın, MASAK'ın haberi olmuyor, İçişleri Bakanlığının haberi olmuyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sen öyle sanırsın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne bileyim, Maliye Bakanlığının haberi olmuyor da Instagram'da saç a dolar takınca ya da araba paylaşınca ya da kocaman kocaman çiçekler yapınca haberiniz oluyor. Bu da bakın, bu insan tipi de sizin yaratmış olduğunuz insan tipi. Yarın, yirmi yıl sonra yazılırsa tarih, örneğin Dilan Polat, Engin Polat, Çiftlikbank'ın sahibi Tosuncuk ya da Thodex'in sahibi AKP'nin yaratmış olduğu insan tipi olarak yazılacak tarihe.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, maddelerde çok konuşmayacağım. Şimdiden müsaade ederseniz memnun olurum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya da o koko çeken tipler, yani tarihte AKP’nin yaratmış olduğu rol model olarak yerini alacak. Maalesef bu dönemde kolay zenginleşme, hırsızlık yapma, yolsuzluk yapma bir rol model olmuş durumda.

Şimdi, bu, esnaf meselesi önemli değerli arkadaşlar. Bakın, TESK her ay esnaf verilerini yayınlıyor biliyorsunuz. Bir de TESK var, burada TESK temsilcisine söyleyeyim de hemşehrim Bende vi Palandöken’e haber götürsün. Bu kadar korkak, bu kadar Hükümetten korkan bir esnaf teşkilatı görmüş değil. Maalesef, esnafın yaşamış olduğu da duyulmuyor, onu da ifade etmek istiyorum. Bakın, TESK, bu sene altı ayda kapanan esnaf sayısı 54.637; 2020’nin başından beri, son dört buçuk yılda kapanan esnaf sayısı 520.640 değerli arkadaşlar. Bir de kapanan şirketler var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Açılanlar yok mu orada?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kapanan var burada, açılanı da sen söyle. Açılanı da sen söyle.

Bakın, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği kapanan şirketleri yayınlıyor. 2024 yılında altı ayda 1.335 anonim, 24 kolektif, 8.558 limitet, 316 kooperatif olmak üzere 10.223 şirket kapanmış durumda. Geçen sene 26.252 şirket kapanmış. Bunların içinde anonim şirketler var. Bu ekonomik ortamda şirketler dahi dayanamıyor, kaldı ki esnaf nasıl dayansın? Çoğu esnaf günlük 300-500 lira kazançla iş yerinin masrafını, nafakasını çıkarmaya çalışıyor.

Burada yine bir parantez açayım, Malatya’daki deprem bölgesindeki ve Hatay, Adıyaman, Maraş’taki deprem bölgesinde yaşayan esnafın da maalesef vergileri silinmedi, SSK prim borçları ertelenmedi. Onu da söylemek istiyorum.

Şimdi, bu, emekli meselesi önemli. Emekli dernekleri de burada, onlar da çok çaba harcıyorlar, açıklamada bulunuyorlar ama onların da sesini duyan yok. Niye? Çünkü emeklinin, yoksulun sesini duymuyorsunuz, kimin sesini duymuyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, ben maddede çok konuşmayacağım, size zahmet.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Önemli şeyleri en sona bırakıyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet, şimdi, değerli arkadaşlar, 2.500 lira emekliye zam verdiniz, 2.500 lira. Yıllık TÜİK enflasyonu yüzde 71,6; ENAG’a göre yüzde 113. Allah aşkına, bu, 2.500’ün ne anlama geldiğini biliyor musunuz? Çaya bir yılda yüzde 113 zam geldi, ete yüzde 126, 2023 başında 220 liraydı şimdi 500 lira. Benzine yüzde 100, konut fiyatlarına yüzde 119; kiralara yüzde 136 arttı. Benzin 20 liraydı 40 lirayı geçti. 2023 başında dolar 18 liraydı, 33 lira oldu; çeyrek altın 1.800 liraydı, 3.600 lira oldu. Bakın, değerli arkadaşlar, Malatya’dan, ilimden örnek vereyim. En düşük kira 15 bin lira. Kerpiç evler en düşük 15 bin lira. Ankara’da ortalama 20 bin liranın üzerinde, İstanbul’da 30 bin lira. Allah aşkına, bir ev kiralamak için bir emekli maaşı yetmiyor.

Ayrıca bir başka örnek vereyim: Cumhurbaşkanlığı ilk altı ayda 1 milyar 1 milyon 748 bin lira, günde 33 milyon 391 bin lira, saatte 1 milyon 391 bin lira, dakikada 23.188 lira harcadı. Dakikada 2 emeklinin maaşını harcıyor saray. 16 milyon dul yetim hakkını yiyorsunuz değerli arkadaşlar. Şimdi 12.500 liranın 10 bin liradan daha büyük... Maalesef matematik kurallarını değiştirdiniz. 12.500 mü

büyük, 10 bin mi büyük? Vallahi 10 bin büyük. Bakın, alım gücüne göre 10 bin büyük değerli arkadaşlar. Bakın, rakamlar vereceğim: Ayçiçek yağını karşılaştıracam, toz şekeri karşılaştıracam. Alım gücü düşmüş durumda. 10 bin lira emekli maaşıyla 182 kilo ayçiçek yağı alırken, 12.500 lirayla 162 kilo alabiliyorsunuz. Toz şeker, 10 bin lirayla 315 kilo alıyordunuz, 12.500 lirayla 294 kilo alıyorsunuz. Dana eti 24 kilo alınabiliyordu, şimdi 22 kilo alınabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, hoş geldiniz.

Kuzu eti 22 kilo alırken 10 bin lirayla, 12.500 liraya 18 kilo alıyorsunuz. 3.448 yumurta alırken 10 bin lirayla, 12.500 liraya 3.109 yumurta alıyorsunuz. Hangi rakam büyük? 10 bin büyük. Matematiğin kurallarını değiştirdiniz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yaratmış olduğunuz bir ucube sistem daha var, kök aylık ve en düşük emekli aylığı. Siz gelmeden böyle bir ayırım yoktu. Maalesef, bir taktikle millete bunu da yutturmuş durumda.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Biz gelmeden önce 57 lira alıyorlardı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet, 57 lira, valla bravo ya! 57'nin alım gücüne bak, şimdiki alım gücüne bak.

Bak sana bir şey söyleyeyim mi? Sayın Mehmet Muş 2011'de milletvekili oldu. Mehmet Muş'un 2011'de 12.500 liraya aldığı çeyrek altını bugün -ne kadar emekli maaşı bilmiyorum ama- aldığı bir rakamla karşılaştırsın, ülkenin ekonomisinin ne duruma geldiğini göreceksiniz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 5000 günde emekli olan biri ile, 7000 günde...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Altın dünyada değer kazandı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Türk parası değer kaybetmedi, altın değer kazandı.” Vallahi, bu da AK PARTİ'ye yakışan bir laf.

Şimdi, 5000 günde emekli olan biri, 7000 günde emekli olanla aynı maaşı alıyor. Emeklileri en dipte birleştirdiniz. Size bununla ilgili çok çarpıcı bir rakam vermek istiyorum. 7 bin lira kök aylığı olan birinin zamlı maaşı altı aylık TÜİK enflasyonu yüzde 25 uygulansa 8.731 lira oluyor. En düşük emekli maaşının altında kaldığı için otomatik 12.500 lira oluyor. 10 bin lira kök maaşı alan bir emeklinin, zamlı maaş uygulandığında 12.473 lira oluyor, 12.500 lira oluyor yani 10 bin lirayla, emekli için 10 bin liralık kök maaş ile 7 bin lira kök maaş aynı anlama geliyor. 11 bin lira kök maaşı alan birinin de zamlı maaşı 13.720 TL oluyor. Yani, kök maaşı 11 bin olan eksi 7 bin liradan 4 bin lira fazla iken zamdan sonra fark 1.200 TL'ye iniyor. Bakın, burada tablo var arkadaşlar, kök maaşı 7 bin lira olanın zamlı maaşı 8.731 lira.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kök maaşı 10 bin lira olanın maaşı 12.473 lira, kök maaşı 11 bin lira olanın maaşı 13.720 lira. Bu da yaratmış olduğunuz büyük adaletsizlik olarak tarihe geçer.

Bakın, değerli arkadaşlar, 2002'de alım gücü korunsaydı emekli maaşı ne kadar olacaktı biliyor musunuz? Nilgün Hanım, emekli maaşı ne kadar olacaktı? 38.715 TL. Emekli maaşı eğer korunmuş olsaydı 38.715 TL emekli maaş alacaktı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Neye göre, nasıl hesapladın?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Oralara bakarsan anlarsın.

Şimdi, değerli arkadaşlar, o da 2008’de. Orada sendikalara ve emekli derneklerine de bir laf atalım. Eğer 2008’de aylık bağlama oranları bu kadar düşürülmeseydi, siz de biraz mücadele etseydiniz, biraz CHP dışında örgütlerin de sesi çıksaydı aylık bağlama oranları bu kadar adaletsiz olmazdı.

Emekli maaşının hesabını... Eskiden gayrisafı yıllık hasıla artışının payı yüzde 100 olarak hesaplanıyordu, sayenizde şu anda yüzde 30’a düşürüldü. Aylık bağlama oranları 2002’de yüzde 70’lerdeydi, şimdi yüzde 28’e düştü. Burada sizlerin de emekli tanıdığınız vardır mutlaka, sokakta rastlıyorsunuzdur -bizde çok da sizde var mı bilmiyorum- bakın, eskiden bir işçi emekli olduğunda evini alırdı, arabasını alırdı ve çocuğunun çeyiz parasını saklardı. Şimdi bir emeklinin, bırakın ev almasını, bir evin tuvaletini alamıyor şu anda.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ekmek almakta zorlanıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet, aynen, ekmek almakta zorlanıyor.

Değerli arkadaşlar, bunun mutlaka düzenlenmesi lazım.

Eğer süremi çok aşmadıysam biraz daha devam edeceğim Sayın Başkan, müsaadenizle.

Türkiye emeklisine ödediği maaşta Avrupa’da en son sırada yer alır diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, toparlayalım lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam.

Almanya’da ortalama emekli maaşı 1.400 euro, Hollanda’da 1.430 euro, İtalya’da 1.359 euro. Türkiye emeklisine yeni zamlarla 345 euro veriyor, yani bizi kıskanan bizden 5 kat daha fazla emeklisine maaş veriyor. Bakın, emekliler 84 milyonda 16 milyon yani nüfusun yüzde 5’i ancak değerli arkadaşlar “Emekli maaşları bütçeye yük oluyor.” diyorsunuz, biraz önce “EYT bize çok yük oldu.” dediniz. Ancak, emekliler gayrisafı millî hasılanın içinde ne kadar alıyor biliyor musunuz? Yüzde 4,5. Yani yüzde 20’sini alması gerekirken yüzde 4,5’ünü almaya devam ediyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 30’uncu maddede, çalışan emekliler için işverene verdiğiniz yüzde 5 prim desteğini kaldırılıyorsunuz. Sendikaların da talebi bu, asgari ücretle ilgili yüzde 5 destek istiyorlar. Onu da aklıma gelmişken ifade edeyim. Yani emekliler gezip tozacağına... Çalışan emekli keyfinden çalışmıyor, çalışan emekli mecburiyetten çalışıyor. Maalesef, SGK aylık istatistiklerine göre Nisan 2024 itibarıyla Türkiye’de 1 milyon 745 bini erkek, 221 bini kadın, toplam 1 milyon 964 bin emekli çalışmaya devam ediyor. Yani “Primini kendin öde ya da çıkarsın.” diyorsunuz. Emeklinin işverene prim maliyeti yüzde 24,5. Eğer bunu da desteklemeyi çekerseniz emekliyi çıkarır, yerine yüzde 20,5 ödeyeceği bir başkasını alır. Bu da doğru değil değerli arkadaşlar. Burada bunun da mutlaka düzeltilmesi gerekiyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, maalesef emekli öyle bir duruma düşmüş ki, sayenizde emekli dernekleri de burada, beni dinliyor. Bakın, sorun, gidin, emekliye sorun, en son ceketini on yıl önce alan var, çocuğunun çocuğunun eskisini giyen var, hatta daha acısını söyleyeyim, komşusu ölürse ondan kalacak elbiseyi giyen emekliler var. Bu da sizin yaratmış olduğunuz adaletsiz düzen. Bunu siz yarattınız. Bakın, gelir dağılımındaki bu kadar adaletsizliği siz yarattınız. O kur korumalı mevduatla vesaireyle bu adaletsiz düzeni siz yarattınız.

Adaletiniz batsın diyorum son olarak.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Emeklileri tatile göndereceklerdi, kaç emekli gidebilmiş?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güner, hoş geldiniz.

Görüyorsunuz ki sesim gitmiş.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sabah 07.45'te gittik Başkanım, bu salonda komisyon toplantımız vardı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Siz Tarım Komisyonuna...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Hayvanları Koruma Kanunu hayvanları öldürme kanununa çevrilmiş ya, onun için buradaydık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ama hem o Komisyona katkı veriyorsunuz hem Plan ve Bütçeye.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Görüyorsunuz değil mi milletvekilimizin nasıl, ne kadar çalışkan olduğunu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güner Niğde Milletvekili değil, Türkiye milletvekili. Bütün meselelere hâkimiyeti var.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Sayyîğit, hazırsanız buyurun lütfen.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kurum temsilcileri, emek, meslek örgütü temsilcileri, basın emekçileri, danışman arkadaşlar; bu salonda sorumluluk üstlenen her bir emekçi arkadaşı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Ök konuşmasına başlarken hepimizin desteğini beklediğini ifade etti. Şeyi merak ediyorum yani destek verilmesi günün sonunda bir şey değiştirecek mi değiştirmeyecek mi, onu merak ediyorum çünkü...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Katkı koyuyorsunuz ya.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Biz ifade ediyoruz, önergeler veriyoruz ama günün sonunda maalesef sizin el sayının bizimkinden daha fazla olduğu için çok bir şey değiştirmeden geçiyor bunlar.

Şimdi, vergide adalet sağlamaya çalıştığınıza yönelik de bir şeyler ifade ettiniz, yirmi iki yıldır herhâlde bu çabanız devam ediyor. Umarım bir yirmi iki yıl daha devam etmez çünkü gerçekten halkların artık bu noktada sabrı yok. Keşke Sayın Güneş burada olsaydı. Evet, biz tabii ki burada muhalefet olarak bazı şeyleri ifade ederken sizin eksikliklerinizi ifade edeceğiz, hatalarınızı ve günahlarınızı ısrarla ifade edeceğiz; buna devam edeceğiz olduğu müddetçe. Öneri de istedi bizlerden, parti olarak birazdan önerilerimizi de sunacağız. Umarım bu önerilerimiz ciddiye alınır iktidar mensupları tarafından.

Arkadaşlar bazı şeyleri ifade etti ama üstünü ve altını çizmekte fayda var. Türkiye'de verginin asıl yükünü çeken işçiler, emekçiler vergi paketi hazırlanırken bu sürece dâhil edilmediler ama 1 Temmuz Pazartesi günü Sayın Mehmet Şimşek patronlarla görüşerek aslında bu paketin içeriğiyle ilgili bilgi verdi; bu, sendikalar, emek meslek örgütleri, demokratik kitle örgütlerinin bu işin dışında tutulduğu ama patronların işe dâhil edildiği ve öncesinden bilgi verildiği ortada. Şunu ifade edelim: Bu paket sadece patronları ya da sermayeyi ilgilendirmiyor, ayrıca işçiyi, emekçiyi, memuru ve esnafı da ilgilendiren bir vergi paketi. O yüzden, 53 maddelik bu vergi paketinde esaslı bir çözümün olmadığını ifade etmek istiyorum. Adaletsiz vergi yapısı da aynen devam ediyor Sayın Ök. Ülkedeki derin vergi adaletsizliği bu vergi paketiyle de asla giderilmeyecek. Eğer gerçekten bir düzeltme yapmak istiyorsak, gerçekten

bir düzeltme yapmak istiyorsanız, böyle bir derdiniz varsa bu paketlerle değil, bunun yolu aslında bir vergi devrimidir. Başka bir yöntemle bu derin vergi adaletsizliğini gidermek oldukça zor bir şey olarak karşımıza çıkıyor.

Şimdi, Türkiye’deki vergi yüküne baktığımızda bu yükün büyük bir kısmının emekçilerin sırtında olduğunu net bir şekilde görebiliyoruz. Türkiye’de vergi yüküyle ilgili temel sorun, aslında vergi dağılımındaki dengesizlik ve adaletsizlik. Türkiye’de ücretliler üzerinden yapılan kesintilerin yüksek olmasının yanında ücret gelirlerinin düşük olması, ücret dengesizlikleri, ücret üzerinde adil olmayan ağır vergi yükünün bulunması ve ücretlilerin millî gelirden yeterli pay alamaması, vergi yükünün büyük bir çoğunluğunun ücretlilere yüklenmesi gibi sebepler vergi adaletini yoksulların ve emekçilerin aleyhine bozmakta.

Şimdi, 2023 yılı vergi geliri kalemlerine baktığımızda tahsil edilen 694 milyar TL olan gelir vergisinin önemli bir kısmı emekçi sınıfının stopaj usulüyle ödediği vergi olarak karşımıza çıkıyor. Sadece toplanan gelir vergisinin ülke gelirinin önemli bir kısmını elde eden kurumların ödediği vergiye yakın olması bile bize Türkiye’de vergi yükünün hangi sınıflar tarafından karşılandığını net bir şekilde ortaya koyuyor. Şimdi, Türkiye’de toplam vergi yükü diğer orta gelirli OECD ülkeleriyle karşılaştırıldığında ortalamanın çok üzerinde karşımıza çıkıyor. Özellikle, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilen 2008 yılından bu yana hızlanarak artan ve kronik bir hâl almaya başlayan enflasyon, yüksek kur, işsizlik, cari açık ve makroekonomide meydana gelen yıkımlar vergi sisteminin adil, şeffaf ve istikrarlı olmasını daha da zorlaştıran bir hâl olarak karşımıza çıkmakta. Yine, son zamanlarda özellikle ekonomi ve vergi alanına ilişkin yapılan birçok düzenlemenin torba kanunlarla yapılması ve genellikle etki analizlerinin dahi hazırlanmadan Komisyonunda görüşülüp kanunlaştırılmaları vergi sisteminin gün geçtikçe daha karmaşık bir hâl almasına maalesef sebep oluyor.

Türkiye’de vergi yükünün dağılımında adaleti sağlamak ve rantı vergilendirmek gerekmede. Ayrıca, az kazananan az, çok kazananan çok vergi alınması politikalarının en kısa süre içerisinde hayata geçirilmesi zorunludur. Vergi oranlarının makul seviyelere çekilmesi, mali yükümlülüklerin katlanabilir, üretimi, istihdamı ve ihracatı artırıcı bir noktada olması gerekiyor. Ancak Türkiye’de durum tam tersi.

Bununla ilgili birkaç örnek vermek istiyorum: Cep telefonlarında yer alan TRT payı matraha eklenip ÖTV’si hesaplanmakta, daha sonra bu üç kalemin ara toplamı alınarak KDV hesaplaması yapılmakta. Yani bu şekilde aslında siz vatandaşa verginin de vergisini ödetiyorsunuz. Yine, tüketici ekmeğe içeriğindeki katkı maddesine göre üç farklı KDV ödemekte, çiftçilere verilen tarımsal desteklemelerden dahi yüzde 4 stopaj kesilmekte. Sadece sabah yüzümüzü yıkamak için musluğu açtığımızda 5 çeşit vergi ödüyoruz; KDV, çevre temizlik vergisi, atık su bedeli, katı atık bertaraf bedeli ve katı atık toplama bedeli gibi.

En zengin yüzde 20’nin millî gelirden aldığı pay yüzde 49,8 iken en yoksul yüzde 20’nin aldığı pay sadece yüzde 5,9 olarak karşımıza çıkıyor. Yine radyolu duş kabininde, akıllı kol saatinde ve mini fırında dahi TRT payı ödüyoruz. Kotradan, yattan, gemiden, elmaştan, pırlantadan alınmayan ÖTV doğal gazdan ve akaryakıttan alınıyor. Tabii, biz bu örnekleri artırabiliriz. Örneğin, 2002 yılında “deprem vergisi” adı altında getirilen geçici özel iletişim vergisi maalesef kalıcı hâle getirildi. Yine şunun altını çizelim: Savunmaya ayrılan bütçenin, ek ve örtülü ödenek ve fonlarla beraber bütçenin yaklaşık yüzde 15-20’sine denk geldiği ortada. Devlet maliyetsiz barış yerine savaşı tercih ederek savaşın maliyetini, yine bu vergi yükünü maalesef yoksulun sırtına yüklemiş durumda.

Şimdi sizlere bir eleştiri daha sunacağız. Türkiye’de vergi afları iktidarlar tarafından, aslında halkın parasıyla oy devşirmek için ihtiyaç duyulan, özellikle seçim dönemlerinde ve hazinede en asgari kamusal ihtiyaçları dahi karşılayacak para kalmadığı zamanlarda açığa çıkan bir durum. Afların özellikle seçim dönemlerinde ortaya çıkarılmasının sebebi ise şu: İhtiyaç sahibi veya muhtaç edilmiş milyonlara sosyal desteği artırıcı harcamalar için kaynak bulmak ve bu harcamalar aracılığıyla da seçimlerde oy devşirerek yeniden iktidar olmayı sağlamak. AKP döneminde de vergi afları genellikle ya seçim arifelerinde ya da hazinenin boşaldığı ve kaynak ihtiyacının hasıl olduğu zamanlarda karşımıza çıkıyor. Hâlihazırda sermayeden yana politik tutum belirlemiş olan AKP yine sermaye sınıfına ait vergi borçlarının büyük bir kısmını defalarca sildi, arkadaşlar da bunu ifade ettiler. Bu da borçların yoksul halka, çoğunluğa mal edilmesi anlamına gelmektedir.

Sayın Güneş, hoş geldiniz.

Birazdan önerilerimizi sunacağız, not edersiniz herhâlde.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hoş bulduk.

Tabii, merakla dinliyorum.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – AKP iktidarı yönetime geldiği ilk günden itibaren sermaye sınıfına büyük ayrıcalıklar, ihaleler, özelleştirmeler, vergi indirimleri ve istisnaları vesaire vesaire tanırken yoksul ve emekçi sınıfın ürettiği artı değere el koymuş ve bunu kamu ihaleleri aracılığıyla da kendilerine bağlı yandaş sermaye sınıfına net bir şekilde aktarmıştır.

2024 bütçesindeki tercihler değiştirilerek aslında tasarruf yapılabilirdi, hepsi değil ama büyük bir kısmı sermayeye peşkeş çekilen 2 trilyon 200 milyar liralık vergi harcaması emekçi halkımızın pek çok ihtiyacı için harcanabilirdi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 700 milyarı ücretlilere...

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Mesela ne yapabilirdik bu bütçede? 16 milyon emeklinin her birine 137.500 TL ödeme yapılabilir veya her bir emekliye aylık olarak 11.500 TL ek ödeme yapılabilirdi. Yine ne yapılabilirdi? Yaklaşık 6 milyon engelliye 366.666 TL ödeme yapılabilirdi. Sermayeye ayrılan bütçeyle her birinin maliyeti 100 milyon lira olan 22 bin fabrika veya üretim tesisi kurulabilir, bu şekilde işsizlik sorunu kısmen çözülebilirdi. Okullardaki 19 milyon öğrenciye bir yılda 772 kez ücretsiz yemek verilebilirdi. Çocuklarda yetersiz beslenmeden kaynaklı ortaya çıkan bodurluk sorunu çözülebilirdi. Yine, araştırmalara göre Türkiye’de 32 milyon 150 bin kişi yoksulluk sınırının altında maalesef yaşamını idame ettirmek zorunda kaldı, siz yaptırınız bunu. Sermayeye ayrılan bu bütçeyle yoksulluk sınırının altında yaşayan her bir kişiye 68.450 lira yardım yapılabilirdi. Türkiye’de yaklaşık 3 bin SMA hastası olduğu tahmin edilmektedir, SMA’lıları hayata döndürecek sorunlarına çözüm bulacak ilacın ücreti yaklaşık 60 milyon lira, sermayeye ayrılan bütçeyle Türkiye’de SMA kaynaklı ölümler son bulabilirdi hatta her bir SMA hastasının sorunu 12 kez çözülebilirdi. Sadece bu bütçeyle ataması yapılmayan yaklaşık 350 bin öğretmene 6 milyon 285 bin 714 defa ödeme beş yüz yirmi dört yıl boyunca yapılabilirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ücretlilerden vergi almak zorunda kalırdınız.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Ben sözümü bitireyim, siz söz hakkı aldığımızda yanlışlarımızı ifade edersiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Eksik bilgi vermişler size.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Siz konuşmanızda ifade edersiniz bunları.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

Sayın Güneş, bir müsaade edelim, konuşsunlar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben sadece bilgilendiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar, şimdi herkes birbirini bilgilendirmeye kalkarsa işin içinden çıkamayız. Komisyonumuzu bilgilendirdiniz mi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tabii.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Maddelerde yine Komisyonu bilgilendirmeye devam edin.

Teşekkür ediyorum.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Sizin de bilgilerinizi teyit etmeniz gerekecek, o yüzden bu iş uzar gider, konuşabiliriz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Yine, bu bütçeyle ne yapılabilirdi? Devam edelim, kadınlara 3 doz yapılması gereken HPV aşısının toplam maliyeti 7.500 lira, sermayeye peşkeş çekilen bu parayla 43 milyonluk kadın nüfusunun her birine yedişer kez HPV aşısı yapılabilirdi. Anaokuluna giden çocuklara bir öğretim yılı boyunca 1 öğün ücretsiz yemek vermenin maliyeti 12 milyar lira, sermayeye ayrılan bu parayla çocuklara yüz seksen üç yıl boyunca ücretsiz yemek verilebilirdi. Tabii, bunları sırala sırala bitmeyecek ama maalesef, siz yine her zamanki gibi savunma pozisyonundasınız.

Şimdi, size önerilerimizi de sunalım, not edeceksiniz herhâlde çünkü az önce öneri talep ettiniz muhalefetten. Şimdi, DEM PARTİ olarak bazı görüşlerimiz var bununla ilgili; vergi sistemi tarafsız, adil ve uygulanabilir ve kimseye ayrıcalık sağlamayan bir nitelik taşımalı. Vergi sadece mali değil, ayrıca ekonomik, sosyal ve siyasi amaçların da gerçekleştirilmesine uygun olmalıdır. Yine, vergi kanunlarının adaleti sağlamaya yönelik, basit, sade ve anlaşılır bir metne dönüştürülmesi gerekmekte; çağdaş hukuk normlarına uygun, mükellef haklarına saygılı, vergi tabanını genişleten ve kayıt dışı ekonomiyle mücadele eden bir nitelik taşıması gerekiyor.

Türkiye’de vergi adaletini bozan temel olaylardan biri de maalesef rant ekonomisi. Rant ekonomisi vergi adaletini bozmakta, ücretli çalışanlardan stopaj usulüyle kesinti yapılırken ticari ve farklı kazanç kalemlerinden yüksek gelir elde edenler kayıt dışılığa kaçarak daha az vergi ödemekte veya hiç vergi ödememekte. Yine, vergi harcayandan değil kazanandan alınmalı, rant gelirleri kesinlikle vergilendirilmeli, ÖTV, KDV gibi dolaylı vergiler kaldırılmalı veya sembolik bir orana taşınmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Teşekkür ederim.

Bunların yerine servet vergisinin getirilmesi ve kurumlar vergisi oranının yükseltilmesi gerekmekte. Yine, yoksulluk sınırı Dünya Sağlık Örgütünün günlük kalori ihtiyacı ve Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Endeksi baz alınarak hesaplanıp altında kalan vatandaşların gıda, sağlık, barınma, giyim, eğitim ve kültür giderleri vergiden muaf olmalı. Uzlaşma komisyonları yeniden yapılandırılmalı, büyük firmaların neredeyse tamamının vergilerini silen yapılar olmaktan çıkarılmalıdır. Yine, yurt dışındaki vergi cennetlerine kaçırılan kaynaklar vergilendirilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi yemek hazırlığımız da vardır. Burada milletvekillerimizin söz talepleri var, belki bir milletvekilimiz daha konuşur, ondan sonra bir saat ara vereceğiz, sonra tekrar geri geleceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem, buyurun lütfen.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının değerli başkan ve yöneticileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İktidarın ülkeyi sürüklediği ekonomik kriz ortamında uzunca bir süredir hazırlanan vergi paketi sonunda Komisyonumuza geldi. Üzerinde çokça spekülasyonlar yapılan, kamuoyuna sızdırılan ama maalesef kamuoyuna sızdırıldığı gibi değil farklı bir şekilde gelen ve beklentileri karşılayıp karşılamayacağını konuşacağımız teklif üzerine söz aldım. Sanırım bu vergi paketini tanımlamada en güzel cümleyi yine Hazine ve Maliye Bakanımız Şimşek’ten duyduk. Demiş ki Bakanımız: “Vergi paketinde dar gelirliye yönelik hüküm yok.” Bakanın açıklaması aslında âdeta bir itiraf. Açlık sınırının 19 bine, yoksulluk sınırının 68 bine dayandığı, uydurma TÜİK rakamlarında bile enflasyonun yüzde 80'lere dayandığı dönemde bu düzenlemede dar gelirliye yönelik hayatı kolaylaştıracak ve insanca yaşamayı sağlayacak hiçbir hüküm yok. Bu pakette sadece emekliye 2.500 lira sadaka var, onu da “Bütçeye büyük yük getiriyor.” diye tanımlıyorlar. Bilinmelidir ki bu ülkenin üstündeki en büyük yük AKP iktidarı ve ülkenin üstün kaynaklarını peşkeş çektikleri yandaşlarıdır; emeğiyle çalışanlar, yıllarca prim ödeyenler değildir. Sayın Şimşek paketle ilgili, vergi adaletinin güçlenmesini ve doğrudan vergilerin artırılmasını sağlayacağını iddia ediyor.

Sayın Bakanım, yarattığınız ekonomik tabloda yüksek enflasyon tüm ücretli çalışanların ve emeklilerin gelirlerini hızla eritti ve eritmeye de devam ediyor ama buna rağmen emekli ve emekçinin ücretlerinde artış yapmama çabanız sürüyor. 2023'te belirlenmiş olan ve açlık sınırının dahi altında kalan asgari ücretin artırılmayacağını söylüyorsunuz. Diğer yandan, işçilerin gelirini korumayan, asgari ücreti artırmayan Hükümet işçilerin üzerindeki ağır vergi yükünü düşürecek düzenlemeleri de hayata geçirmiyor. Yüksek enflasyon nedeniyle alım gücünde büyük kayıp yaşayan çalışanların eline geçen net ücretler yılın ikinci yarısında artan vergi ve kesinti yükü nedeniyle daha da düşüyor. Gelir vergisi oranlarının yüksekliği, vergi tarife dilimlerindeki adaletsizlikler ve asgari ücret vergi istisnasının çalışanlar aleyhine uygulanması sebebiyle çalışanların vergi yükü her geçen gün artıyor. Öte yandan, dolaysız vergiler yanında dolaylı vergilerin yüksekliği de çalışanların vergi yükünü artırıyor. Ayda 5 milyon kazanan da çarşı-pazar harcamalarında aynı vergiyi veriyor, 17 bin lira asgari ücret verdiğiniz işçi de. Bir yandan gelir vergisi, bir yandan dolaylı vergiler ülkenin vergi gelirlerinin önemli bir kısmını çalışanların karşılamasına yol açıyor.

Peki, buradan soruyorum arkadaşlar, bu pakette vergi adaletini sağlayacak bir madde var mı? Gelir vergisi oranlarıyla ilgili, dolaylı vergilerin düşürülmesiyle ilgili yani Sayın Şimşek'in sözleriyle söyleyecek olursak vergide adaletle ilgili bir madde var mı? O da yok. Emekliye sadaka gibi verdiğiniz 2.500 lira dışında, gıda enflasyonunun yüzde 120'ler seviyesinde olduğu bir ülkede emekli ve çalışan ücretleriyle ilgili bir düzenleme var mı? O da yok. Buradan bir kez daha söylüyorum, asgari ücret en az 25 bin lira olmalı ve en düşük emekli maaşı bu seviyeye çıkarılmalıdır. Bunu bugün bu Komisyonunda kabul etmek zorundayız. Bu paketle ilgili Şimşek'in doğru söylediği tek şey “Vergilendirilmemiş alan bırakmayacağız.” sözüdür sanırım. Bu gidişle vatandaşın aldığı nefesten de vergi almayı düşünüyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, bu teklif diğer taraftan ölçüsüz bir ceza paketidir. Bunu da “vergide gönüllülüğü arttırmak” diye pazarlıyorsunuz. Kanun teklifinin 10 ile 13’üncü maddeleri arasında Vergi Usul Kanunu’nun usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarına ilişkin hükümlerinde düzenlemeler yapılarak mevcutta uygulanan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında oransal olarak çok fazla artış öngörülmektedir. İlgili ceza maddelerinden birkaç örnek vereceğim, maddelerde yine bunları konuşacağız. Tutulması mecbur olan defterlerden herhangi birinin tutulmamış olması yaklaşık 20 kat artırılmış. Defter kayıtlarının ve ilgili vesikaların noksan, usulsüz veya karışık olması yaklaşık 16 kat artırılmış.

Tasdiki mecburi defterlerden herhangi birinin süresinden sonra bir ay içerisinde tasdik ettirenlerin ceza tutarı yaklaşık 23 katına artırılmış, tek düzen hesap planına uymamanın cezası 40 binden 100 bine çıkarılmış. Bu örneklerden de görüleceği üzere cezalarda aşırı ve çok ciddi artışlar öngörülmektedir. Buradaki önerimiz bu artışların yeniden değerlendirilme oranıyla yeniden düzenlenmesidir.

Bilindiği üzere, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının tamamına yakını ihlali yapan mükelleflere kesilmesine rağmen maalesef uygulamadaki alışkanlıklardan dolayı bu cezaların büyük çoğunluğunun meslek mensuplarına ödetirilmesi konusunda genel bir eğilim olduğu bilinmektedir. Hâlihazırda sürekli artan iş yükü nedeniyle mesleğini gereği gibi yapmakta dahi zorlanan meslek mensuplarının hizmet vermekte oldukları vergi mükelleflerine kesilen cezalar nedeniyle yaşadıkları sıkıntılar mesleğin yapılmasını neredeyse imkânsız hâle getirmektedir. Bu düzenleme, muhasebe meslek mensuplarının psikolojik ve ekonomik olarak işlerini yapamaz hâle gelmesine ve mesleki faaliyetlerin yürütülmemesi sonucuna yol açacaktır.

Teklifin yine, 33 ve 34’üncü maddelerinde 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 15 ve 30’uncu maddelerinde değişiklik öngörülerek Cumhurbaşkanına faaliyet konuları ve ödeme türleri itibarıyla tevkifata tabi tutulacak ödemeleri belirleme yetkisi verilmiştir.

Tevkifata tabi olacak ödeme türlerinin belirlenmesi işleminin kanuni düzenlemeyle yapılması ve bu suretle tevkifat kapsamına alınan ödeme türlerinde tevkifat oranlarının kanunen belli edilecek sınırlar dâhilinde olması gerekir. Düzenleme, bu şekilde, Anayasa’mızın 73’üncü maddesinde belirtilen kanunilik ilkesiyle de uygunluk gösterecektir.

Teklifin 20, 21 ve 22’nci maddeleriyle, beş yıldan daha fazla devreden katma değer vergisi tutarlarının belirlenen koşullar ve vergi incelemesi yapılmak şartıyla gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider veya maliyet olarak dikkate alınmasına yönelik düzenlemeler öngörülmektedir.

Bilindiği üzere, KDV uygulamasında katma değer vergisinin esas olup bu amacı sağlamak üzere mükelleflerin mal ve hizmet alımları sırasında ödedikleri katma değer vergisinin mal ve hizmet satışları nedeniyle hesapladıkları katma değer vergisinden mahsubu ve bu indirimden artakalan hesaplanan KDV olması hâlinde de vergi idaresine ödenmesi KDV’nin temel özelliklerindendir. Beş yıldan fazla devreden KDV’nin indiriminin engellenmesi, işletmeler üzerinde yaratılan finansman yükünün kalıcı hâle getirilmesi anlamına gelmektedir. Ayrıca, evrensel bir hukuk ilkesi olan mülkiyet hakkı kapsamında da mükelleflerin mülkiyetlerinde olan ve fakat devletten iadesini veya vergiden indirim hakkını içeren devreden KDV’nin talep edilebilmesine ilişkin bir düzenleme yapılması gerekirken indirim hakkının engellenmesi, elinden alınması Anayasa’ya aykırılık taşıyacaktır. Bu düzenlemenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’yle korunan mülkiyet hakkına da aykırılık taşıdığına altını çizmek isterim. Önerimiz, devreden KDV tutarının gider veya maliyet olarak dikkate alınması yerine hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden doğrudan tenzil imkânı verilmesi şeklinde dönüştürülmesidir.

Yine, Serbest Bölgeler Kanunu'na göre "Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine kadar bu bölgelerde kurumlar vergisi istisnası uygulanır." hükmü dikkate alınmamıştır.

Son olarak şunu da eklemek isterim ki teklifin bütününde kayıt dışılıkla mücadele vurgusu yapılmaktadır. Bu ülke, bu iktidar döneminde, kayıt dışının, kara paranın, uluslararası suç örgütlerinin cenneti olmuştur. Esas yapılması gereken bununla mücadele edilmesidir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Federasyon Başkanı adayınız kaybetmiş Sayın Başkanım. Gerçi bir hemşehrin olmuş ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, biz üst kurullara karışmıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hiç karışmıyorsunuz(!)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Dolayısıyla, 2 aday çıkmış meydana, 2'si birbirinden şahane...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Futbolcunun hangi mevkide oynadığına karışmıyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir seçim olmuş, delegenin iradesi bu yönde tecelli etmiştir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Allah var, hiç karışmazsınız(!) Azaya karışmıyorsunuz, muhtarların azasına karışmıyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, ben politik tartışmalara burada girmeyeceğim.

Değerli milletvekilleri, saat 20.00'ye kadar yemek arası veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

20.00'de Sayın Heval Bozdağ'la başlayacağız, akabinde Sayın Vehbi Bakırlıoğlu, Cavit Arı ve Tahsin Ocaklı...

Kapanma Saati: 19.06

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.01****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın milletvekilleri, Komisyon üyeleri; 35’inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Söz taleplerinde Heval Bozdağ Vekilimde kalmıştık.

Sayın Bozdağ, söz talebinizi yerine getiriyorum.

Buyurun.

Süreniz on dakika.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Sayın Başkan, teşekkürler.

Aslında yani farklı bir perspektiften de süreç değerlendirilebilir, vergileme konusu da belki yeni bir perspektifle ele alınabilir. Açıkçası, baktığımız zaman, uluslararası finans kapitalin emrine girmiş küresel bir ekonomi var. Sürekli yeni ekonomik krizlerle, eşitsizliklerle ve sosyal çöküşlerle karşı karşıyayız. Covid-19 pandemisi belki de en güçlü uyarıcı olmalıydı fakat maalesef pek değişen bir şey yok. Bu gidişata “Dur!” demek ancak tabii ki kapitalizme “Dur!” demekle mümkün yani bu kapitalist sisteme “Dur!” demekle, karşı koymakla.

Tabii, bu sistem içerisinde maalesef ki sadece mevcut direnenlerin emek gücünün baş edemediği de görülmekte fakat daha güçlü örgütlü sesin yükselmesi hepimiz açısından fayda doğuracağına benziyor. Sistem içinde bazı radikal reformlar yine de yapılabilir, bunları gündeme getirmek de açıkçası gerekiyor. Bunlar; kolektif, sosyal finansman perspektifleri oluşturulabilir, bunlara uygun para ve kredilendirme modelleri, vergi sistemleri tasarlanabilir, servet vergisi gibi vergilendirmeler getirilebilir yani vergileme konusunda da yeni bir perspektife açıkçası ihtiyaç var. Toplumsal ihtiyaçları, istikrarı, barışı, insan ve doğa haklarını gözetken bir vergilendirmeye ihtiyaç var. Topluluk mülkiyetini, kooperatifleri, dayanışma ekonomilerini oluşturabilirsek belki bu da bir temel olabilir. Böylece, işçi, çiftçi, tüketicici, konut, gıda gibi her türden kooperatif ve komünle yerel ekonomiler ayağa kaldırılabilir, kooperatif ve bankalar kurulabilir, ekolojik yıkıma karşı yeşil projeler hayata geçirilebilir. Kısacası, piyasacı kâr maksimizasyonu ve merkezî devlet koordinasyonuna dayanan bu eskimekte olan işletme modelleri miadını doldurursa bu süreç işleyebilir.

Covid-19’la maalesef ki egemenler baş edemiyor, hepimiz görüyoruz, üzerinden bayağı zaman da geçti ama dünya henüz toparlanamadı, ülkemiz de toparlanmakta çok güçlük yaşıyor. Ne yapıyor? Ulus devletler faturayı emekçilere kesiyorlar ve giderek de otoriterleşiyorlar; hepimiz de bunu görüyoruz, deneyimliyoruz.

Eğer ki merkezî otoritelerden uzak özerk topluluklar ekonomilerini yaratıp doğrudan demokrasiyi de deneyimlerlerse çok daha iyi yönetilebilir bir ekonomi oluşacaktır. Şimdi, bu konu farklı bir konu tabii ki, bu başka bir bakış açısı ve mücadelemiz aslında böyle bir dünya içindir.

Bugünkü konumuzla ilgili, bu mevcut vergilendirme paketiyle ilgili baktığımız zaman ise... Mesela, vergi uzmanı “2024 yılı için gelir vergisi tarifesini -vergi diliminden bahsediyor- 110 bin TL’ye kadar yüzde 15 -sonrasını da devam etmiş- 3 milyon TL’nin üzeri olarak 870 bin TL’si için 213.300 lira, fazlası için de yüzde 35.” diye belirtmiş. Bu vergilendirme ne kadar adil olabilir? Çalışandan kesilen vergilendirme.

Bakın, 2000 yılında gelir vergisi tarifesinin ilk dilimi brüt asgari ücretin 21 katıymış. Eğer orantısız olarak gelir vergisi tarifesini dilimine yansıtılmış olsaydı bugün 420 bin TL olması gerekiyordu. Ama 2024 yılı için gelir vergisi tarifesinin ilk dilimi 110 bin lira ve düşük tutulmuş durumda. Ücretli, yıl içinde hemen erkenden vergi dilimine takılıyor ve aldığı ücretler hızla düşerken yaşanan hayat pahalılığı ve satın alma gücü de düştükçe yaşam da kendileri için zorlaşıyor.

Bununla ilgili olarak, aile hekimleri -19’uncu haftasında- vergide adalet eylemi yapıyorlar ve haksız, hukuksuzca kendilerinden kesilen bu adaletsiz vergi kesintilerini protesto ediyorlar. Vergi oranının sabitlenmesini ve yüzde 15 oranında tutulmasını ve yıl boyunca bu şekilde de devam etmesini istiyorlar. Bakınız, 2022-23 yılları için vergi kesintilerindeki artış yüzde 116 olmuş fakat gelir artışı ise ancak yüzde 87’de kalmış; emekçinin sürekli olarak hak kaybına uğradığı bir sistem karşımızda. Aile hekimleri, yüksek dilimde vergi kesintisine maruz kaldıktan sonra her gün iki saat, ebe hemşireler ise bir buçuk saat sadece vergi ödemek için çalışmak zorunda kalıyorlar.

Şimdi, bir de ilaç meselesi var. İlaçtan neden vergi alınır? 2023 yılının Temmuzunda geçerli olacak şekilde ilaçların KDV oranları yüzde 10’a çıkarılmış. Bu düzenleme tabii ki SGK’ye, vatandaşa, eczacıya da yük olmakta. Vatandaşın ilaca rahat ulaşabilmesi için ilacın vergi geliri olarak düşünülmemesi gerektiğini öneriyoruz.

Vergi Denetim Kurulu beş gün önce bir açıklama yapmış. Denetlemelerde ilk etapta tespit edilen 800 kişinin aylık 5 milyon liranın üzerinde harcama yaptığını, lüks araçlara bindiğini, lüks tüketimde bulunduğunu ancak hiç gelir beyan etmediğini ve vergi mükellefi olmadığını açıklamış. 5 milyonun üzerinde kazançları olan -ve bakınız, beş gün önce açıklanıyor denetimler sırasında- 800 kişi; bugüne kadar bu insanlar hiç vergi ödemedi.

Yine, İzmir’de elektrik kaçağı yüzünden 2 kişinin yaşamını yitirmesiyle gündeme gelen Gediz Elektrik Anonim Şirketinin son üç yıldır kurumlar vergisi ödemediği gibi iddialar var. Bunu size de soruyoruz: Bu doğru mudur mesela?

Şimdi, kamu-özel iş birliğinden bahsedildi burada ve birçok defa gündeme getirildi. Bununla ilgili olarak da... Aslında neden bu kamu-özel iş birliği meselesi var? Neden dünya buna talip oldu ve Türkiye neden bu trenin vagonuna atladı? Bununla ilgili Uğur Emek Hoca’nın bir saptaması var, ben onu da konuşmamın içerisinde geçirip daha sonra sonlandıracağım.

İlk olarak, 1991 yılında altyapı yatırımları olarak kamu-özel iş birliği yöntemiyle çalışmalar başlatılmış ve bu, Birleşik Krallık’ta yapılmış. Bunun şöyle bir özelliği varmış: Nakit esaslı muhasebe sistemiyle gerçekte var olan borçlarını gizlemeyi başarmışlar buradan. Neden bu borçları gizliyorlar? Çünkü Maastricht Kriterlerine göre “Avrupa Birliği üyesi ülkelerin devlet borçları gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 60’ını geçemez.” gibi bir ibare var. Bu maddeyi aşabilmenin yolu da bu kamu-özel iş birliğinden geçmiş ve dünya genelinde de yaygınlaşmış. Danışmanlık şirketleri, finans kuruluşları, uluslararası kuruluşlar buradan doğru başarı hikâyeleri yazmaya başlamışlar, derken uzmanlar bunun muhasebe hilesini ve mahzurlarını keşfetmişler. Bunu önlemek için de 2008 yılında Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu özel sektör kuruluşlarının kamu-özel iş birliği sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi konusunda bir standart belirlemiş, 2014 yılında da bu yürürlüğe girmiş. Bu, standart kamu-özel iş birliği sözleşmelerinden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin tahakkuk esasına

göre muhasebeleştirilmesini istemektedir. Şimdi, Maliye Bakanlığı da 2015 yılında Genel Muhasebe Yönetmeliği'nde değişiklik yaparak bu standardı Türk mevzuatına taşımış ama kamu idareleri dokuz yıldır yürürlükte olan bu standardı uygulamıyorlar. Bu, hocamızın yazısı. Buradan size soruyoruz: Bunun gerçekliği nedir? Eğer böyleyse o zaman bu vergi düzenlemesi için de öneriyoruz: Eğer samimiyseniz hazır vergi kanunlarında değişiklik yapılırken işletmecilerin kamu-özel iş birliği sözleşmelerinden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerini tahakkuk esaslı muhasebe sistemine göre kayıt edilmesini sağlayabiliriz. Böyle -biraz önce adı geçti- 44 şirket var kamu-özel iş birliği. “Bunların 37 tanesi hiç vergi vermiyor.” dendi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Heval Bey, lütfen tamamlayalım.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Tamamlıyorum Başkan.

Bu 37 şirketin kâr ederek vergi ödemesini sağlayabiliriz. Maliye Bakanlığı da emekçinin, asgari ücretlinin yakasından düşer; gerçek anlamda kâr elde eden, zenginleşen bu işletmelerden vergi tahsil etmiş olur.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim Sayın Bozdağ.

Söz sırası Sayın Bakırlıoğlu'nun.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün buradaki bütün tartışmalarda ortaya çıkan şu: Vergi yükünden bahsediyor herkes. Yani vergi yükü ne? Toplanan verginin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı. Bakıyoruz Türkiye'de vergi yükü neymiş diye, 1965 yılında yüzde 10,6'yı OECD'ye göre, 2000'de yüzde 23,5'e çıkmış -zaman içerisinde- 2015'te yüzde 25'e çıkmış, 2022'de yüzde 20,8; bunun içerisine sigorta primleri de dâhil. Şimdi, OECD'ye bakıyorsun, yüzde 34. OECD ortalamasına baktığımız zaman, Türkiye'de 2022 itibarıyla vergi yükü OECD ortalamasının altında. Peki, bu tartışma niye? Yani niye biz sabahtan beri vergi yükünden bahsediyoruz? Buradaki tartışmanın sebebi, esasında, yük eşit ve adil şekilde dağıtılmıyor, rakamlar da bize bunu söylüyor. Vergi gelirine baktığımız zaman -diğer hatipler de bahsetti, ben de tek tek hesapladım, Türkiye'de son beş yılın vergi rakamlarına baktığım zaman- dolaysız ve dolaylı vergi rakamlarına baktığımız zaman, Türkiye'deki toplanan son beş yıldaki vergilerin yüzde 34'ü dolaysız yani gelire bağlı, kazanca bağlı; yüzde 66'sı da dolaylı vergilerden oluşmakta. 2024 tahminlere baktığımız zaman da oranlar değişmiyor. Peki, bu vergiler kimlerden toplanmış? Önemli olan sorulardan bir tanesi bu. Son beş yılın ortalamasına bakılırsa toplanan vergilerin yüzde 18,5'i gelir vergisinden oluşmakta, bu 18,5'in de yüzde 90'ı kaynağından kesilen gelir vergisi yani işte ilk ücretlerden kesilen gelir vergisi. Peki, kurumlar vergisi ne? Yüzde 15,6. Dolaylı vergilere baktığımız an, şuraya baktığımız zaman, esasında yükün yani vergi yükünün ağırlığının ücretliler üzerinde olduğunu görmekteyiz. Dolaylı vergilere baktığımız zaman da KDV'nin ortalaması yüzde 9,1; ÖTV'de çok ciddi bir oran var, yüzde 20,5.

Şimdi, bu dolaylı vergilerin bu kadar yüksek olması nasıl vergi yükünde adaletsizliği getiriyor, nasıl vergide adaletsizliği getiriyor? Burada şöyle bir kavram var: Kişisel vergi yükü yani herkesin yüklendiği vergi farklı -biraz evvel rakamlardan bahsettiğim gibi- yani gelirimize göre ödemiş olduğumuz vergi; buna bakmak lazım. Türkiye'de çok ciddi bir gelir adaletsizliği olduğu herkes tarafından bilinmekte ve bu, TÜİK tarafından da tescillenmiş durumda. Şu anda Türkiye'deki en yüksek gelire sahip yüzde 20'lik dilim Türkiye'de gelirin yüzde 49,8'ini yani neredeyse yüzde 50'sini almakta. En fakir yüzde

20'lik grup ise yüzde 6,2'sini almakta; 8,4 kat bir fark var arada. Bu şimdiye kadar görülmüş bir fark değil. Şöyle özetlemek lazım: Diyelim ki en düşük gelir grubuna sahip olan, 10 bin lira maaş alan bir emeklimizi düşünelim; bir de bunun 8 katı kadar daha fazla maaş alan, 80 bin lira maaş alan 2 bireyden bahsedelim. Bir alışveriş merkezine gittiler, aynı sepeti aldılar, 5 bin liralık alışveriş yaptıklarını varsaydığımız zaman yüzde 20 KDV verdiklerini düşünelim. Yani ne oluyor? Bin lira KDV ödesinler. Şimdi, 10 bin lira gelire sahip olan bir insan bin lira KDV ödediği zaman bu insandaki vergi yükü yüzde 10; 80 bin lira gelire sahip birisi gidip, aynı alışverişini yapıp da bin lira KDV verdiği zaman bu insanın vergi yükü yüzde 1,25. Şimdi, burada bir kere yük adil dağıtılmıyor, burada büyük bir problem var. Şimdi, bu, yani vergideki adaletsizlik aynı zamanda gelir dağılımındaki adaletsizliği de körükleyen bir şey. Türkiye'de hakikaten de bu konuda çok ciddi sıkıntılar var.

Bazı rakamlar vermek istiyorum size, hakikaten de üzerinde düşünmemiz gereken rakamlar. Harcamalara baktığımız zaman, hane halkı harcamalarına baktığımız zaman; Türkiye'deki en zengin-harcamadan bahsediyorum- yüzde 20'lik kesim harcamaların yüzde 40'ını yapıyor, en fakir yüzde 20'lik kesim yüzde 7,2'sini yapıyor.

Burada, eğitim var; mesela, Türkiye'deki eğitim harcamalarının yüzde 63'ünü -bakın, Türkiye'deki bütün eğitim harcamalarının yüzde 63'ünü- en zengin yüzde 20'lik kesim yapıyor, en gariban kesim ise yüzde 1,5; 42 kat fark var arada. Yani burada çok ciddi bir adaletsizlik var, vergideki adaletsizlik bunu daha da fazla körüklemekte.

Şimdi, bu vergi paketinde neler var, ona bakmak lazım. Yani esasında baktığımız zaman, işte, bu adaletsizliği ortadan kaldıracak herhangi bir düzenlemeyle karşı karşıya değiliz. Neler yapılmış burada? İşte, en düşük emekli maaşı 10 bin liradan 12.500 liraya çıkarılıyor; yüzde 25'lik bir artış var, 12.500 lira.

Şimdi, temel geliri emeklilik olan insanlara, hanelere baktığımız zaman, bu insanların gelirlerinin yüzde 28,4'ü gıdaya, 31,9'u konut ve kiraya, yüzde 14,4'ü de ulaştırmaya yani bu üç kalem gelirlerinin yüzde 75'ine tekabül ediyor, yüzde 75. Gıda enflasyonunda Türkiye, OECD ülkeleri arasında 1'inci sırada. Mayıs rakamlarına bakarsak, yüzde 70 gıda enflasyonu yaşanmakta ülkemizde. Bütün OECD ülkelerinin gıda enflasyon rakamlarını alt alta topluyorsunuz, yüzde 71 yapıyor. Böyle bir ülkede gıda harcamaları emeklilerin toplam harcamasının yüzde 28'iyken biz yüzde 25 zam yapıyoruz, yüzde 25 zam yapıyoruz; el insaf!

Konut ve kirada yüzde 31,9 yani bir emeklinin gelirinin yüzde 32'si konut ve kiraya gidiyor. Türkiye'de ortalama kira ne kadar? TÜİK'e sorarsan 5.850 lira. Diğer bağımsız kurumlara sorarsanız, mesela, Manisa'da ortalama kira 14 bin lira. Hadi diyelim ki TÜİK'in rakamı doğru olsun, 5.850 lira Türkiye'deki ortalama kira olsun. Temmuz ayında kira artışı ne kadar? Resmî kira artışı yüzde 65. 5.850 lira kira ödeyen bir insan temmuz ayında kontrat yenilerse 3.800 lira kira artışı olacak. Bakın, benim 10 bin lira maaşım var, maaşım 12.500 liraya çıkacak temmuz ayında, ev sahibim kira yenileyecek, diyecek ki: "Resmî veriler yüzde 65. 3.800 lira kira artışı..." Ya, bana verilen, emekliye verilen 2.500 lira artışı emeklinin kira harcamasına, kira farkına bile yetmeyecek. O da TÜİK'in rakamlarından bahsediyoruz arkadaşlar.

Ulaştırma yüzde 14,4. Geçen sene seçimlerde benzinin litresi 20 liraydı. Bugün kaç lira? 46 lira; 46 lira, 2 katından fazla artmış, biz emekliye yüzde 25'lik bir zammı layık görüyoruz. Vallahi, akıl fikir versin yani bu şartlar altında bu emeklinin yaşama şansı, yaşama ihtimali yok. Gene konuşuruz maddelere geçtiğimiz zaman.

Neler var bu torba yasada? Yurt dışı çıkış harcına zam yapılıyor. Küresel asgari kurumlar vergisi getiriliyor; baktım, 40 milyar liralık bir gelir elde edilecekmiş buradan; 40 milyar liralık bir gelir elde edilecek. Yurt içi asgari kurumlar vergisi getiriliyor; buradan da 70 milyar liralık bir gelir elde edilecek. Günlük hasılat tespiti getiriliyor. Başka neler var? Vergi asılları uzlaşma kapsamında çıkarılıyor. Doğru bir şey bu, hepsi çıkarılsa keşke. Devreden KDV sorununda da kısmi çözümler getiriliyor. Başka ne var? Çok ciddi, kallavi cezalar var; hakikaten de çok ciddi cezalar var, çok artırılıyor cezalar. Ya, şimdi, biz bu cezaları artırıyoruz, artırıyoruz da peki, biz bu ülkede vergi cezası tahsil edebiliyor muyuz? Problemlerden bir tanesi bu yani kat kat artırıyoruz, 10 kat, 20 kat artırıyoruz cezalar ama biz tahsilat yapabiliyor muyuz; vergi cezalarında tahsilat, tahakkuk oranları ne alemde? Mesela, 2023 yılı verileri, toplamda tahakkuk eden cezalar 529 milyar lira -toplam cezalar- bunların 365 milyar lirası vergi cezası. Tahsilat ne? 365 milyar lirada 30 milyar 887 milyon lira, tahsilat oranı yüzde 8,5. Tahsil edemiyoruz ki biz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – 2024’ün Ocak-Haziran rakamlarına bakalım: Tahakkuk eden vergi cezaları 404 milyar 762 milyon lira, tahsilat ne? 29 milyar 575 milyon, oran yüzde 7,3. Yani biz vergi cezalarını tahsil edemedikten sonra bunları kat kat artırmanın ne manası var? Bir de şunu da sormak lazım: “Diğer vergi cezası” diye bir ceza var burada 332 milyar lira bu ceza, hiç ödenmiyor, hep bir sonraki yıla devrediyor. Bunun sebebi kim, bu cezalar neden tahsil edilemiyor?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Bakırlioğlu, sesi açıyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Toparlayacağım.

Bu konuda da bize izahat verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Peki, neler yapılabilirdi yani ne yapabilirdik? Şimdi, burada esasında ciddi rakamlardan bahsediyoruz; 70 milyar lira, 40 milyar lira. Bu vergi paketinde 200 milyar liralık bir gelirden bahsediliyor. Böylesi bir geliri varken şunu yapabilirdik yani aynı paket içerisinde... Mesela, biliyorsunuz, gelir vergisinin yüzde 90’ı kaynağından kesilen vergilerden oluşmakta yani ücretlilerden alınmakta bu vergi. Şu yapılabilirdi: Ücretlilerin bu vergi dilimleri değiştirilmek suretiyle bu yük onlardan biraz daha hafifletilebilirdi. Bunu niye yapmıyoruz? Yükü kimin sırtlandığı belli esasında. Başka ne yapılabilirdi? Madem 200 milyar liralık bir vergi artışına sebebiyet verecek ve 2.500 lira fark verdiğimiz zaman, hazineye bunun 33 milyar lira da yükü olacak; niye biz bunu artırmıyoruz yani niye emeklilere daha fazla, en az 1 asgari ücret kadar vermiyoruz? Bunlar yapılabilirdi.

Son bir şey daha söyleyeceğim; bu da esasında önemli, bundan bahsedildi biraz evvel, çok önemli, burada bir sürü vergiler getiriyoruz, cezalar getiriyoruz oysa Kurumlar Vergisi Kanunu madde 30/(7)’ye göre vergi cennetleri listesi Cumhurbaşkanı tarafından ilan edildiği zaman, bu cennetlere kaçan sermayeden yüzde 30 oranında vergi kesintisi yapılabilirmekte; yasa bizi bunu söylüyor. Peki, niye bekliyoruz? On sekiz yıldan beri Cumhurbaşkanı’nın bu listeyi yazmasını, hazırlamasını bekliyoruz. Peki, rakam ne kadar? Çok çeşitli rakamlar var; “200 milyar” diyen var, “300 milyar” diyen var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Tekrar açıyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bitiriyorum.

Yani bu ülkede bu sözünü etmiş olduğumuz off-shore ülkelere, vergi cennetlerine kaçan para, kaçan vergi, sakınılan vergi için 200 milyar dolardan, 300 milyar dolardan bahsedilmekte. Yani bunun yüzde 30’u gelse, 50 milyar dolar, 60 milyar dolar gelir gelmiş olsa inanın, bugün konuştuğumuz pek çok şeyi konuşmazdık diye düşünüyorum.

Bu duygularla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Bakırhoğlu, teşekkür ederim.

Şimdi söz sırası Sayın Cavit Arı Bey’de.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; öncelikle ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Yakın tarihe kadar bu ülkede “Kök maaş nedir?” diye sorsanız, belki birçok vatandaşımız “Hiç duymadım.” diyebilirdi ancak son dönemde artık bu ülkede “kök maaş” “en düşük emekli aylığı” gibi konular en çok konuşulan, gündemde en çok yer alan konular oldu. “Neden?” dersek, iktidarın emekliye karşı bakışıyla alakalı bir durum. Bugün, gerek kendisi gerekse ailesinden emeklilik maaşı alanlarla birlikte baktığımızda 16 milyona yakın vatandaşımız emekli maaşından yararlanmakta. Şimdi, bu kanuni düzenleme içerisinde en düşük emekli aylıklarının 2.500 TL daha artırılarak 12.500 TL’ye çıkarılmasıyla ilgili bir düzenleme var. Şunu söyleyeyim: Bu artış -belki iktidardaki arkadaşlar fark etmeyebilir ya da duysalar da duymazlıktan gelebilirler ancak- ülkemizde emeklimizi büyük bir hayal kırıklığı içerisinde düşürmüştür. Eğer tahminen 4 milyonun üzerinde emeklimizin en düşük emekli aylığı aldığını düşünersek bugün 4 milyon ve aileleriyle beraber çok sayıda vatandaşımız 12.500 TL’ye mahkûm edilecektir. Kaldı ki “kök maaş” diye, başta söylediğim rakamlar üzerinden artışları eğer dikkate alarak yani seyyanen bir zammın yapılmadığını -ki burada yapılmadı- düşünürsek bu 4 milyon sayısı daha da fazlalaşacaktır.

Değerli arkadaşlar, bakın, ülkemizde artık hangi şehre gidersek, hangi büyük ölçekli ilçeye gidersek 12-13 bin liradan, hatta 15 bin liradan aşağı ev bulma imkânımız yok -diğer giderleri saymıyorum- yani ekonomik sıkıntının bu kadar had safhada olduğu bir dönemde emeklimize reva görülen artış miktarı gerçekten çok düşük, emeklimizi büyük sıkıntıya sokacaktır. “En düşük emekli aylığı” dediğimizde, iktidarın hep kendilerini anlatacak olduklarında kabul ettikleri bir milatları var: 2002 yani iktidara geldikleri... Ben size söyleyeyim: 2002 döneminde yani AKP iktidarının işbaşına geldiği dönemde, en düşük emekli aylığı alanlar -bugünkü 10 bin TL’yi düşünersek- asgari ücretin 1,4 katı bir maaş almakta yani asgari ücretin 1,4 miktarında maaş almakta yani 25 bine tekabül ediyor bugünkü koşullarda. Siz ise hani o çok övündüğünüz 2002 ve sonrası ve yok saymaya çalıştığınız 2002 öncesine göre baktığımızda daha o tarihin yarısına gelemediniz. 1,5 asgari ücreti -bugün 17 bin TL, artış olmadan, önümüzdeki süreçlerde artış olacağını bir kenara koyarak söylüyorum- bugün itibarıyla baktığımızda 24 bin TL’yi emeklimize vermek zorundaydınız ama emeklimizi yok saydınız, emeklimiz de eminim ki ilk seçimlerde sizi yok sayacaktır, bunun zaten ilk örneğini de son seçimlerde gördük. Şimdi, emekliye böyle çok düşük oranlarda zam yapılırken bu teklifle beraber çok sayıda vergiye kat kat cezalar veya oranlar getirilmekte yani bir taraftan almaya kalkarken fazla fazla alıp vermeye geldiğinizde de düşük oranlarda vermeye çalıştığınızı görüyoruz.

Son dönemde kamuoyunda çokça konuşulan konulardan bir tanesi yurt dışı çıkış harcıydı. Önce, 1.500 TL olacaktı gibi kamuoyu bu yüksek rakamlara alıştırdı, şimdi 150 TL’den 500 TL’ye çıkarılmakta. Yüzde olarak çarptığımızda, bakın, neredeyse 3 katını geçiyor. İlk düzenleme çıktığında 50 TL, Cumhurbaşkanı yetkisiyle, 3 katına kadar artırma yetkisiyle 150 TL oldu. Şimdi 500 TL’ye çıkarılıyor, eminim ki yakın tarihlerde yine Cumhurbaşkanı yetkisiyle 1.500 TL’ye çıkaracaksınız. Buradan da gördüğümüz gibi, vatandaşımızın yurt dışına çıkmasının, gençlerimizin yurt dışına gidebilmesinin zor -koşullar içerisinde- olduğu bir dönemde çıkış harcını da bu şekilde artırdığınızı görüyoruz. Geçen yıl 8 milyon 743 bin 760 kişi yurt dışına çıkış yapmış. Zaten şöyle bir dönemde yaşıyoruz: Bakın, yurt dışına çıkmak isteyenlerin vize alabilmek için randevu alamadığı, neredeyse taleplerin çoğunda randevu taleplerinin reddedildiği, randevu verilip vize taleplerinin özellikle Avrupa

ülkelerinde neredeyse yüzde 50'ye kadar reddedildiği bir dönemdeyiz. Vize alabilmek için yatırılan paraların... Biliyorsunuz, bir para yatırılıyor, 2023 yılında 81 milyon Euro, vize alınamadığı hâlde -bir anlamda- ödenen yerde kalan -bir kısmı da bunun devlete gidiyor- üstüne yatırılan bir para vardı; bunu Dışişleri Vakfı görüşmelerinde gündeme getirmiştik. Kısacası, alırken kat kat alan ama vermeye geldiğinde de eli titreyen bir iktidarla karşı karşıyayız.

Bu düzenleme içerisinde şöyle bir konu var: Bana Antalya Serbest Bölge'de bulunan yöneticiler tarafından iletildiği için özellikle gündeme taşımak istediğim serbest bölgeyle ilgili bir konu var, o konuyu burada paylaşmak istiyorum, 25'inci maddede geçen konu. Şimdi, değerli arkadaşlar, serbest bölgede kurumlar vergisi ödenmiyor bildiğiniz gibi. Bunun karşılığı olarak, kırk beş yıl, orada yapılan bina işletmecisi firmalar tarafından kullanılmakta ve bu, kırk beş yılın sonrasında devlete bırakılmakta ve yine bu kırk beş yıl boyunca kullanılan araziye kira ödenmekte. Şimdi, bu düzenlemeyle yüzde 10 asgari kurumlar vergisi isteniliyor. Serbest bölgeden Türkiye'ye yapılan satışlarda binde 9 fon alınmakta. 2023 yılında yaklaşık 40 milyon dolarlık bir fon alınmış yani devlet için bir gelir elde edilmiş. Etki analizinde -eğer etki analizi doğru çıkarsa- 75 milyon dolar bir beklenti söz konusu. Kurumlar vergisi devreye girince firmalar bu fonu ödemeyecekler. Dolayısıyla, artı eksi yapıldığında bu maddeyle yaklaşık 30-35 milyon dolarlık bir gelirden bahsedebiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Arı, buyurun, tamamlayın.

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum Başkanım.

Bu uygulama ilk etapta baktığımızda devlete bir gelir kaynağı olarak görülebilir, doğrudur da, böyle bakılabilir. Ancak dıştan şöyle baktığımızda, serbest bölgelerde Türk firmaları olduğu kadar özellikle de yabancı firmalar var. Biz hep diyoruz, yabancı yatırımcıların, özellikle üretime dayalı yatırımcıların ülkemize gelmesini hep arzu ediyoruz. Ancak sizler bir yabancı yatırımcı olsanız ya da Türk vatandaşı olarak iki yabancı ülke seçeneğinde yatırım yapma ihtimaliniz olsa -o ülkeye gittiğinizde- siz, öngörülen hukuki koşullar, şartlar hiçbir zaman değişmeyecek olan, hukukun üstün olduğu devletin bulunduğu yere mi yatırım yaparsınız yoksa yolda devam ederken her türlü hukuki değişikliklerin, yaptırımların olabilme ihtimali olan ucu açık, yarın güvencesi olmayan bir ülkeye mi yatırım yaparsınız? Dolayısıyla, Türkiye'nin itibarının, hukuk devleti olarak özellikle itibarının korunması gerekir. Bakın, burada, tamam, bir gelir söz konusu, doğru ancak mevcut koşullara göre Türkiye'ye yatırım yapmış olan yabancı firmalar var. Bu firmaların, Türkiye'nin hukuki anlamda, ekonomik anlamda güvencesiz olduğuna dair izlenimlerini kamuoyuyla, dünyayla paylaşması hâlinde elde edilecek gelirden fazla zarar söz konusu olabilecektir. O nedenle, bunu yeniden gözden geçirmekte fayda var diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun, tamamlayın.

CAVİT ARI (Antalya) – İkinci konu: “İllaki biz bu düzenlemeyi geçirmek zorundayız.” Diyorsanız, bakın, orada mevcut koşullara göre yatırım yapmış ve o kırk beş yıllık süreci hâlihazırda devam eden yerli-yabancı şirketler var. Onların o kazanılmış olan haklarının korunması, yeni yatırımcılara bu müeyyidelerin yani vergi gelirlerinin uygulanması daha adil ve daha hukuki olacaktır; böylelikle de yabancı yatırımcıların buraya, ülkemize daha güvenli bakmasının yolunu açacaktır diyorum. Bu maddeyle ilgili yeniden bir değerlendirme yapılması ve gözden geçirilmesi konusunu da takdirlerinize sunuyorum.

Son olarak, Cumhuriyet Halk Partisinin her platformda ifade ettiği şekliyle, emeklilere en düşük ücretin, en düşük emekli aylığının da asgari ücret seviyesinde olması gerektiğini bir kez daha ifade ediyorum.

Hepinize teşekkür ederim, çok sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Arı, teşekkür ederim.

Komisyon üyesi son konuşmacı vekilimiz Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım; aslında birçok vekil arkadaşım bu kanunla ilgili ne söylenecekse söyledi, ben çokça zamanınızı almayacağım elbette. Ama ortada ciddi bir rahatsızlık var; özellikle emeklilerle ilgili yapılan düzenlemede 10 bin liradan 12.500 liraya getirilmesi hâli, emeklilerimizde âdeta alay edilmesi sonucudur, ben bunu böyle değerlendiriyorum çünkü -zira- yüzde 110, yüzde 120 enflasyon olan bir ülkede, daha yeni yüzde 38 elektriğe zam yaptığınız bir yerde 2.500 lira gibi bir farkla emeklinin geçinmesini veya uygun olduğunu düşünmek çok büyük bir haksızlık hem de hadsizliktir; kusura bakmayın.

Bu teklifte, değerli arkadaşlar, sadece Çinlilerin özel üreteceği elektrikli otomobiller için faydalar sağlanmak üzere elektrikli otomobillere indirimle satışı kolaylaştıran bir düzenleme göze çarpıyor, onun dışındaki düzenlemelerde de sadece vatandaşın daha fazla nasıl ceza yoluyla vergi artırımı yaparım, bunları görüyoruz ama bunların ayrıntılarına girip de hepinizi sıkamak istemiyorum.

Teklif doğru bir teklif değildir. Ben bu teklifi doğru bulmuyorum, kabul etmiyorum ve reddediyorum.

Bütün söyleyeceğim bu kadardır.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Ocaklı, teşekkür ederim.

Orhan Bey, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, teşekkür ederim.

Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Seçimle iktidar olunan bir ülkede hiç kimse millete karşı sermayeden yana tavır alamaz, sermayeden yana tavır almışsa da iktidarda kalamaz. AK PARTİ 2002'nin sonunda 3 Kasım seçimleriyle iktidara gelmiş, milletin temsilcisi olmak, millet ile devleti yeniden buluşturmak, yeniden barıştırmak, milletin bir şekilde imkânsızlıklardan, zorluklardan dolayı mahrum edilmiş veya ona sunulamamış haklarını yeniden onlara sunmak iddiasıyla siyasete başlamış, iktidara gelmiş ve yirmi yıldır da milletin yüzünü güldürmeyi başarabildiği için, onun standartlarını yükseltmeyi başarabildiği için, onun eğitiminden tutun sağlığına, onun güvenliğinden tutun ulaşımına, onun yaşlısından tutun engellisine kadar hepsinin derdiyle dertlenmeyi becerebildiği için de yani milletiyle beraber olmayı başarabildiği için de girdiği seçimlerde millet takdir etmiş yapılanları ve yeniden yetkiyi ona vermiş ve son dönemlerde de Cumhur İttifakı'yla beraber güçlenerek yoluna devam etmiş.

Son dönemlerde yaşadığımız sorunlar var, yok değil yani arkadaşlar burada emekliye 12.500 lirayı getirirken “Yeter 12.500 lira, daha ne istiyorlar?” üslubuyla getirmiyorlar elbette veyahut da asgari ücret 17 bin lira yapıldığı zaman “Ya, ne var? İşte, bu ücretle geçinilir.” diyen bir arkadaş bizim içimizden çıkmaz; hiçbir siyasetçi, hepinizi, sizleri de katarak söylüyorum, muhalifi, iktidarı, hiçbir siyasetçi millete daha az verilemin mücadelesini vermez, hep daha fazla millete yansıtmamın, milleti daha fazla memnun etmenin, onu daha çok, devletin kaynaklarını büyüterek daha büyük bir rahatlık, daha

büyük bir refaha ulaştırmanın derdinde olur ama son tahlilde, eldeki imkânlar, karşılaşılan sorunlar, sınamalar; depreminden tutun -işte, arkadaşlar bahsetti, tek tek hepsini bir daha zikretmeyeceğim- belki zaman zaman size göre uygulanan politikaların isabetsizliği, hepsini bir düşünebilirsiniz, birkaçını biz çıkarırız, birçoğunda ortaklaşabiliriz ama bu oluşan zorluğun getirdiği imkânsızlıklar da zorlayarak bir şeyler yapılmaya çalışılıyor. Biz burada “Verilen zamlar, yapılan işler yeterlidir, daha ne isteniyor?” üslubuyla hiçbirimizin böyle... Ben sizlerin de iktidar olsanız bu cümleleri kurmanıza hicap ederim çünkü bilirim ben, siyaset yapan herkes, imkân varsa, millet bir şeyi bir istiyorsa ona onu iki sağlamak ister, milletin hayır duasını almak ister, gönlündeki yerini muhkemleştirmek ister ama mevcut şartlar içerisinde arkadaşlarımız ne yapılabilir tartışıp bunun yükü nedir... Sadece emekli maaşıyla bitmiyor ki hayat veya sadece eğitim masraflarını karşılamayla bitmiyor ki devletin sorumluluğu; kamu hizmetini sunarken oluşan maliyetleri de karşılamamız gerekiyor, terörle mücadele ederken oluşan, ülkenize yönelen tehditlere dönük oluşan sıkıntıları bertaraf etmek için de bir bütçe oluşturmanız gerekiyor, yolu olmayan yere yol yapmak için de, hastanesi olmayan yere hastane götürmek için de, sizin konuşmanızda ismini zikrettiğiniz ilaçların ötesinde dünya kadar ilacı, nadir hastalıklarla ilgili belki dünyada hiçbir yerde karşılanmayan ilaçları bile ücretsiz, vatandaşından tek kuruş almadan sağlayabilmek için de. Dolayısıyla, bütün bunları bir düşündüğü zaman arkadaşlarımız, koşulları da zorlayarak bugün böyle bir şeyin yapılabilmesine dair bir inançla bunu getirmişler. Dolayısıyla, siyasetçi sermayeden yana olmaz, siz de olsanız olmaz, biz de olsak olmaz. Sermayenin yanında, milletin karşısında duran siyaset, iktidar olamaz, olmuşsa iktidarda kalamaz. Allah’a sonsuz şükürler olsun, yirmi küsur yıldır bu memleketi yönetme yetkisini başka hiçbir vesayet odaklarının desteğiyle, katkısıyla, zorlamasıyla değil, bizatihi demokratik, açık, bütün dünyanın gözü önünde yapılan seçimlerle milletimiz bize vermiştir.

“Teşvik veriyorsunuz, sermayenin yanındasınız...” Arkadaşlar, teşviki vermenin bir mantığı var, ülkenizde yatırımları artırmanız lazım. İşte, bazı ülkeleri sayarak dedi ki: “Bizim 7,5 milyon, 9 milyon daha istihdam üretmemiz lazım .” Nasıl üreteceğiz bu istihdamı? Teşvik vereceğiz, farklı yatırımları ülkemize çekeceğiz. Bizim ülkemizde olmayıp dışarıdan ithal ettiğimiz ve bir şekilde dövizle ödemesini yaptığımız işleri bu ülkede üreterek, o dövizin ülkemizde kalmasını sağlayacak yatırımları ülkemize çekebilmek için teşvikler yapacağız. Evet, bu teşvikler yeri gelecek arsa teşviki olacak, yeri gelecek yatırım teşviki olacak, yeri gelecek vergi istisnası olacak, yeri gelecek sigorta primi istisnası olacak, istisnalarla, teşviklerle ülkenizde yatırımları büyüteceksiniz hem ülkemizdeki üretim kabiliyetini ve “know-how”ı ve birikimi artıracaksınız hem ona bağlı ekosistemi zenginleştireceksiniz hem de en önemlisi, insanların gidip, sabah başlayıp çalışabileceği, akşam evine dönebileceği bir istihdam alanı, bir ekmek kapısı da üreteceksiniz aynı zamanda. Üniversitede okuyan öğrencinize, mühendisinize, meslek lisesinden mezun olan, ayrılan gencinize, hepsine bir iş alanı üretmek durumundasınız. Dolayısıyla, “sermaye” dediğiniz kesimle bizim de “yatırımcı, girişimci” diye tanımladığımız kesimle münasebet geliştirmemizdeki temel mesele budur; ülkemizi büyütmek, ülkemizde yatırımları artırmak. İlanihaye tanınan teşvikler, istisnalar değildir onlar, onların süreleri vardır, zaman kısıtları vardır, belli süreler onlara tanınır, işletme kurulur, ayağa kalkar ve ondan sonra o istisnalar biter, o teşvikler biter, böylelikle vergi gelirlerinizi de -kurumlar vergisini vesaire- farklı yöntemlerle artırmış olursunuz. Dolayısıyla, tekrar söylüyorum, sermayenin yanında, millete karşı olan siyasetçi, siyasetçi olamaz, iktidar hiç olamaz, hasbelkader olmuş olsa bile iktidarda kalamaz. Bu cümleleri kurduğunuz parti yirmi küsur yıldır iktidarda milletin oylarıyla, lütfen, dikkatinizi çekmek istiyorum.

Bu, patrandan yana görünüş işçiyi, emekçiyi ezme metaforu falan, bunlar doğru işler değil, bunlar yanlış işler, bunlar bir şey kazandırmaz, belli bir şeyden sonra da zaten bir ezberin tekrarına dönüyor. O yüzden birbirimizi yıpratacak cümleler, birbirimizi mahcup edecek cümleler kurmak için her şeyi tekrar tekrar kullanmak bence doğru değil.

“Sızan bir metin var.” dedi Sayın Usta. Yani metin sızmış, nereden sızdığını bilmiyoruz. Hani kime sızmışsa, kim sızdırmışsa gidip onu bulup, onun belki kriminalini araştırıp bulmak lazım ama sonuçta neyse, sızmış bir metin var elinizde, biz görmedik. O sızmış metinde güzel şeyler de olabilir, o güzel şeyleri bizim arkadaşlarımız düşünüyor da olabilir, hamdır, pişmemiş olabilir, pişirilmek üzere olabilir; onun daha iyisi de olabilir başka bir hazırlıkta, o sızmışın dışında, gerçek çalışmalarda. Dolayısıyla, yasama sürecimiz bitmiş değil, devam ediyor, Allah’ın izniyle hepsi gelir.

Bugün 53 madde geldi “Ne kadar çok?” dediniz bir yandan da birileriniz. Yasama tekniğini, İç Tüzük’ü en iyi sizler biliyorsunuz, o İç Tüzük’ün verdiği hakları en iyi muhalefet milletvekilleri kullanıyor. Dolayısıyla, merak etmeyin, iyi olan ne varsa, yapılması gereken ne varsa, tecrübeniz elbette çok büyük, bu konulardaki bilginiz, birikiminiz elbette çok kıymetli, AK PARTİ hükümetleri döneminde de çok çok bu işlerin içerisinde bulundunuz müsteşar yardımcısı olarak dolayısıyla, ihtiyaç olan ne varsa onların hepsi gelecektir, hiç merak etmeyelim.

Şimdi, bakın “Sürekli sermayenin vergisi düşürülüyor, çok kazananın vergisi düşürülüyor, ücretlinin vergisi artırılıyor...” Bakın, arkadaşlar, birçok madde var sayabileceğim, birkaç tanesini söyleyeyim. Asgari ücretten verginin kaldırılmasını hepimiz biliyoruz, herkes konuştu, diğer ücretlerden asgari ücrete tekabül eden verginin kaldırılmasını da hepimiz biliyoruz, hepimiz konuştuk ama üzerinden çok zaman geçti, unuttuğunuz bir şeyler olabilir, hatırlatmak isterim. Gelir vergisi tarifesinin üst diliminin vergi oranı 49,5’tu, 50’ydi değil mi? Yanlış mı hatırlıyorum? Lütfen düzeltin beni. Biz bunu kaç indirdik? 49,5’lar olmuştu ya üst dilim, bunu biz 40’a indirdik, bu üst dilimi.

ERHAN USTA (Samsun) – O çok daha eski, sizin geldiğinizde 45’ti.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Alt dilime gelelim. En alt dilimdeki vergi oranı yüzde 22’lerdeydi, bunu yüzde... Ha, bununla övünecek miyiz? Aman Allah’ım... Hayır, elbette değil.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, Mehmet Şimşek tam tersine...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yani şunu söylemek istiyorum: Hepimiz esnafın da emeklinin de asgari ücretlinin de hepsinin de daha iyi olması için bir şeyler yapmak için mücadele ediyoruz. Yani biz özel iletişim vergisini indirmekten tutun da giyim, tekstil, konfeksiyondaki KDV’yi yüzde 1’e çekmeye... “Ekmekte bile birkaç çeşit KDV oranı var.” dediniz. Normal ekmekte, gündelik ekmeğimizde, herkesin kullandığı ekmekte KDV’yi yüzde 1’e indirip daha nitelikli, daha farklı unların, ürünlerin, karışımların olduğu, paçalların olduğu ekmeklerde KDV oranını biraz daha yüksek tutarak aslında bir nevi harcamadan alınan o vergilerde de çok kazanan ile az kazananın harcaması arasında, biraz onun üzerinden de aslında bir indirim yaparak bir şekilde korumaya çalışan bir sistem de kurulmuş burada. Birçok indirim yapılmış aslında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Orhan Bey, lütfen toparlayalım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Tekrar söylüyorum, biz bunlarla övünüp de her şeyi bitirdik diyecek değiliz. Dolayısıyla hayat değişiyor, değişen hayatın koşullarına göre önünüzdeki yük var, o yüke göre yeni pozisyonlar üretmek, o yükü taşıyacak yeni omuzlar üretmek, o yükü menzile eristirecek yeni güçler oluşturmanız gerekiyor. Rahatlama olur, o rahatlama oldukça indirimler artar, o rahatlama oldukça oranlar düşer, o rahatlama oldukça, zenginleşme arttıkça ülkeyi yönetenler kim olursa olsun -biz olalım, siz olun, başka biri olsun- vatandaşın o refahı yansıtacak bahaneler arar, bahaneler bulur ve onu vatandaşın yansıtır ama zorluklar olduğu zaman, tarihin en büyük depremiyle karşı karşıya kalıp orayı ayağa kaldırmanız gibi bir gereklilik olduğu zaman, yaşadığımız coğrafya cumhuriyet kurulduğu günden bugüne tarihin en karmaşık dönemini yaşayıp, dünyanın bütün sorunlarının ihraç

edildiği bir coğrafyaya dönüşüp o sorunların hepsinin her biriyle sizi bire bir muhatap ettiği zaman dilimi gelir, o zaman diliminde başka ihtiyaçlarınız oluşur, başka önlemler, başka pozisyonlar almanız gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Dolayısıyla bizim yönümüz millettir, bizim günümüz millettir; bu milletin içerisinde öğretmen de vardır, emekli de vardır, öğrenci de vardır, girişimci de vardır, yatırımcı da vardır, müteşebbis de vardır, işçi de vardır, çalışan da emekçi de emekli de, hepsi vardır, dar gelirli de vardır, belki yiyecek ekmeği kendi geliriyle elde edemeyecek olan da vardır; devlet her yönüyle, sosyal yardımıyla da devlet her yönüyle, emekli aylığıyla da devlet her yönüyle, teşvikiyle de desteğiyle de milletin arkasında durur diyorum.

Başkanım, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Yegin, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Komisyon üyesi olmayan milletvekili arkadaşlarıma söz vereceğim.

Hatay Vekilimiz Sayın Yıldırım Kara, buyurun.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, yerel seçimlerin ve depremin yarattığı maliyetleri harcama kalemleri açısından getiren bu yasa tasarısıyla alakalı, Hatay Milletvekili olarak ve burada da gördüğüm kadarıyla ülkenin yaşadığı en büyük felaket olarak deprem gösterilip de bu tasarıda depremdaki işçi sınıfı, emekçi sınıfı veya işletmeler için herhangi bir uygulamanın ya da düzenleyici bir metnin olmaması ve kör noktada kalması beni de bir mali müşavir olarak, meslektaşınız olarak burada gerçekten düşündürdü ve bugüne kadar, on altı aydır deprem bölgesiyle ilgili istediğimiz bazı iyileştirmeler vardı ki daha evvel de yapılmış olup ama şu an ortadan kaldırılan iki uygulamayı da sizlere ileticeğim. Takdir ederseniz, belki bundan sonra gelecek olan tasarılar da bunu da deprem bölgesi için uygulayabilirsiniz.

Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı ekipler -Gelir İdaresi Başkanlığı- ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı birimler deprem zamanında Hatay başta olmak üzere tüm deprem illerinde gezdiler. Bizler işletmelerin makine ve teçhizatlarını, demirbaşlarını, ticari mamul ve stoklarını belirli bir emsal fiyat üstünden kaleme aldık, fiyatlandırdık ve devletin kurumlarına imzalayarak kaşeleyerek teslim ettik. Burada özellikle üretici ve imalatçı olan -kendi ilim için söylüyorum- özellikle demir çelik sektörü ve filtre sektörü açısından imalat yapan, ihracat yapan birçok işletme var ki bunlar şu an çok ciddi şekilde mağdur. Mesela, asgari kurumlar vergisi. Şimdi, burada ben şunu söylemek isterim: Dövizle uzun vadeli veya kısa vadeli borçlanma yapmış olabilirler veya teşvik belgesi kapsamında indirimli kurumlar vergisi oranına tabi ise bu işletmenin durumu ne olacak? Ya da gerçekten az kazanmışsa, zarar etmişse belli bir tutar matrah üstünden niye vergi alacaksınız yani? Ben deprem bölgesinin işletmeleri açısından soruyorum.

Bir diğer husus, gelir vergisi dilimleriyle ilgili biraz evvel arkadaşımız dedi ki: “Biz düşünüyoruz.” Şimdi, dedik ki: Gelir vergisi dilimleri üstünden, bir de asgari ücretin dışında diğer çalışan ücretliler var. Eskiden çok fazla orta gelir matrahı üstünden çalışan işçimiz vardı. Şimdi, bir bordroya baktığınız zaman, brüt ücret 25 bin lira, asgari ücret net 17 bin lira. Hani, kim kümülatif olarak prime esas kazancı 500 bin lirayı, 700 bin lirayı buluyor ki “Ben yüzde 49’dan yüzde 44’e düşürdüm.” diye... Önemli olan birinci basamaktaki vergi tutarıyla ve vergi dilimiyle ilgili önemli düzenlemeler yapmak.

Şimdi, Van depremiyle ilgili (2013/14) sayılı SSK Genelgesi var. Zaten SGK'den yetkili arkadaşlarımız da burada. Burada genelgede şunu söylemiş, demiş ki: "6183 sayılı Kanun'un 48'inci maddesi gereği yapılacak tecil ve taksitlendirme işlemlerinde borçlunun çok zor durum hâli aranmayacaktır." Şimdi, eğer tarihin en büyük depremini biz yaşadysak, 104 milyar dolarsa, bunun da yarısını hem can kaybı hem de mal kaybı olarak Hatay veya Adıyaman, Kahramanmaraş gördüyse neden 6183 sayılı Yasa'dan kaynaklı bu tecil işlemlerinde ve taksitlendirme işlemlerinde çok zor durum şartı aranmaksızın mükelleflerin borçları ertelenmiyor? Faizsiz kırk sekiz ay veya altmış ay neden ertelenmiyor, bunu bilmek isteriz.

Yine, ilave 6 puanlık bir indirim vardı Sosyal Sigortalar... Özellikle SGK işveren payına ilişkin yüzde 5 artı 6, özel sektör işletmeleri için biz bunları kullanıyorduk, 2021 itibarıyla sonlandı. Mesela, eğer bu kanun tasarısında deprem illeri ihya edilmeye veya deprem felaketinden sonra ortaya çıkan finansman açığı bu kanunla toplanacak gelirlerle ihdas edilmeye çalışılıyorsa, ben, biraz burada deprem bölgesinde kalan işletmelerin ve emekçilerin daha zor şartlara itildiğiyle alakalı, zor şartlarda hayatlarını devam ettirebilmek için çalışmak zorunda kaldıklarını ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Kara, lütfen toparlayalım.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – Aynı zamanda, tekrar KOSGEB kredileriyle ilgili Sanayi ve Ticaret Bakanlığından şu anda onaylanmış olan krediler asla hesaplara intikal etmiyor. Mükelleflerin KOSGEB'den onaylanmış tüm evrakları sisteme yüklenmiş olmasına rağmen hesaplarına intikal eden bedeller yoktur; bunu da bilgilerinize aktarıyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Şimdi, söz sırası Sururi Çorabatır Bey'in.

Buyurun.

Süreniz beş dakika.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok Değerli Komisyon üyeleri, çok değerli bürokratlarımız; yoğun bir gün geçiriyoruz, bu ara komisyonlar çok hızlı çalışıyor malumunuz. Bugün sabah ben de yine, hayvan haklarıyla ilgili komisyondaydım, sabah yedi buçukta bitti komisyon. Orada da yine, ben turizmci olduğum için, turizmle ilgili komisyondaki sayın milletvekilimiz sunumunda turizmle ilgili bir atıfta bulundu, demişti ki dünkü sunumunda: "Türkiye'de kuduz vakalarından dolayı turizm etkilenebilir, ondan dolayı yabancı misafirler ülkemize gelmeyecek." Ben de onun böyle olmadığını söyledim. Hani, öncelikle insan haklarını, sonra hayvan haklarını nasıl koruyabilirsek, koruduğumuz takdirde yabancıların çok dikkat edeceğini söyledim.

Bugün, Nilgün Hanım sağ olsun, çok pozitif başladı, o enerjiyle de devam ediyor. Yalnız, kendisi yine turizmle ilgili bir atıfta bulunduğu için size de bir cevap vermek istiyorum, birkaç tane de sorum olacak, talebimiz olacak. Siz bugün sunumunuzda dediniz ki Sayın Vekilim: "Turizmde KDV oranını yüzde 8'e düşürdük, ondan sonra yüzde 10 yaptık." Bugünkü sunumunuzda, belki gözünüzden kaçtı, hatırlatmak istedim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, şeyler, vergiler...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) – Vergilerle ilgili söylediniz, ben buna atıfta bulunmak istiyorum. Şimdi, malumunuz, Türkiye’de turizm, 60 milyar dolar gelir beklediğimiz, şu anda diğer sektörlerle karşılaştırdığımız en önemli sektör. Çok stratejik bir sektörümüz ve döviz girdisi olarak cari açığa etkisi, 60 sektörü desteklemesi... Burada birçok bürokratımız var, Çalışma Bakanlığından, Enerji Bakanlığından, özellikle Maliye Bakanlığından Sayın Gelirler İdaresi Başkanımız da burada. Zaten turizmciler Maliye Bakanlığının en iyi müşterileri, vergisel olarak baktığımızda. Kendisi de biliyor, pandemide çok iyi çalışmalar yaptık, sağ olsun kendisiyle. Ama tabii, durum öyle değildi Sayın Vekilim. “Yüzde 8’e düşürdük.”, pandemi döneminde yüzde 8’e düştü, tüm sektörlerde düşmüştü. Hayır, ben söyleyeceğim, şimdi ona da geleceğim. 8’e düştü, pandemi döneminde hem bizim kendi ülkemizde hem de dünyadaki bütün ülkelerde bu desteği sağlamışlardı, her ülke bu tedbiri aldı. Tabii, ondan sonra, malumunuz, yüzde 10’a çıktı ama yüzde 10’a çıkmakla kalmadı, siz “Yüzde 18 de olabilir.” demiştiniz, “Yüzde 18’den yüzde 10’a düştü, düşürdük.” diye söylemiştiniz ama böyle bir sektörün çok desteklenmesi lazım vergisel anlamda da...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yüzde 8’den yüzde 10’a demek istedim işte.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) – Tabii, tabii, biliyorum, ben düzeltme yapıyorum yani böyle, sizin pozitif enerjinizle o tonda cevap veriyorum, malumunuz. Ama tabii, bunun yanında da turizmcilere -Sayın Gelir İdaresi Başkanı da biliyor- yüzde 2’lik bir konaklama vergisi getirdik, bizim maliyetlerimize baktığımızda cirodan geldi, ciro üzerinden geldi; bu çok önemli. Bu çok büyük yük turizmciler arkadaşlarımız için, gelirlerine yüzde 5’lik -giderlerine- maliyet, cirodan olduğu için maliyeti etkiliyor. Tabii, bunun yanında yüzde 0,50 de bir tanıtma vergisi geldi yani turizmciler üzerinde çok büyük bir yük var, konaklama vergisiyle, tanıtma vergisiyle birlikte.

Tabii, Mehmet Bey eskiden Ticaret Bakanımızdı, onunla da çok sık konuşuyorduk, ben de o zaman Türkiye Otelciler Federasyonu Başkanıydım, kendisine söylüyorduk, Sayın Emre Bey de burada, bizim hakikaten bu konuda bize destek de oluyordu. Şimdi, garip bir olay da var; ihracatçı sayılan firmalar var biliyorsunuz, bu firmalara yüzde 5 bir indirim uygulanıyor. Turizmciler bu kadar geliri, 60 sektörü destekliyor, ülkeye o kadar ekonomik katkısı var; enerji tüketiminde vergi ödüyoruz, ÖTV’de vergi ödüyoruz, her türlü, bütün alımlarda satımlarda vergi ödüyoruz. Masraflarımız malumunuz, döviz kuruyla ilgili maliyetler yükseldiği için kazançları düştü turizmcilerin. Biz bir türlü kendimizi ihracatçı saydıramıyoruz, hizmet ihracatçısı sayılıyor. Sayın vekiller de buna anlayış gösterecektir, hem Sayın Muş’a zamanında söylüyorduk hem Maliye Bakanımıza söylüyorduk hem de Gelir İdaresi Başkanımızla bu konuyu çok tartıştık zamanında; sayılamıyoruz, Turizmi Teşvik Kanunu’nda 750 bin dolar üzeri döviz getirisi olan konaklama tesisleri için ihracatçı olarak sayılıyor ama diğer ihracatçılara uygulanan hiçbir şeyden Türk turizmcisi faydalanamıyor. Sizden ricam, bu tedbirleri alırken, bunları konuşurken veya daha sonra, bunları konuşmamız lazım yani turizmcilere biraz daha destek olmamız lazım; bunu söylemek istedim sizin vergiyle ilgili o söylediğinize.

Bir de burada geçen toplantıda, tasarruf tedbirleri olan toplantıda da söylemiştim, burada birçok bürokratımız var; bürokratlarımızın en çok muzdarip olduğu konu, kamu denetçileri. Sizinle beraber söylemiştik o günkü toplantıda, teşekkür ediyorum; ben sizi, siz beni tamamladınız, hakikaten zor bir durum. Kamu denetçileriyle ilgili lütfen, Maliye Bakanlığımızdan rica ediyorum, onların harcırahlarıyla ilgili bir çalışma yapmamız lazım. 964 lira para alıyorlar, Diyanet İşlerinin misafirhanesi bile 1.100 lira yani zorda kalıyorlar, “tasarruf tedbirleri” adı altında onların bu imkânları kısıtlandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) – Bitiriyorum Başkanım, bir dakika rica edeceğim.

Gittikleri denetlemelerde ceplerinden, maaşlarından vermek zorunda kalıyorlar. Yemek paraları buna yetmiyor ve bu arada da bütün kamudaki denetçiler için söylüyorum, bunlar çok önemli kişiler, herkesin denetlenmesi lazım, vergide denetleme diyoruz. Bunlar için, Harcırah Kanunu'nda bir değişiklik yapmayı rica ediyorum sizden. Hiçbir devlet memurumuzun, kamu denetçimizin, denetlediği hiçbir firmaya boynunu bükürmeyin; bunu talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Şimdi, şahısları adına son konuşmacı Talat Dinçer.

Buyurun Sayın Dinçer.

Süreniz beş dakika.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlarımız; ben de öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, teklifin tümü üzerine baktığımızda sanki böyle bir hayat standardına geri dönüş gibi bir izlenim var. Bu hayat standardı ve götürü usulle ilgili biz zaten yıllardır uğraş verdik, 99'da zorla kaldırdık. Genel olarak baktığımızda sanki böyle bir izlenim görüyoruz.

Burada, tabii, en önemli konulardan bir tanesi, küçük esnaf yönüyle baktığımızda, teklifin 3'üncü maddesi. Burada bir hasılat tespiti söz konusu. Şimdi, bu hasılat tespitinin sıkıntılarını biz geçmişte çok yaşadık. Özellikle vergi dairesi başkanlıkları öyle günlerde bir hasılat tespiti olayına giriyorlar ki haftanın en yoğun olduğu günler, cuma günleri, cumartesi günleri, bayram arifeleri, eli çantalı vergi daire memurları geliyor, esnafın kasasına oturuyor ve kasada öyle bir çirkin görüntü oluyor ki zaten onu gören müşteri de o dükkâna girmiyor, “Burada herhangi bir şey var, buraya girmeyelim.” gibi izlenimler var. Emin olun ki restoranlara baktığımızda, sabahtan gecenin saat birine kadar o iş yerinin kasasında oturuyorlar, böyle çok hoş olmayan bir durum oluyor. O yüzden, bu hasılat tespiti olayı belki düşüncede çok iyi görünüyör gibi olabilir ama ticari hayatı çok olumsuz etkileyeceğine inandığım bir konu. Dolayısıyla bunun daha farklı bir yöntemle yapılması çok daha farklı olur. Yoksa bu uygulamada esnaf çok büyük zarar görür ve gerçek veriler de çok fazla ortaya çıkmaz. Ve burada tabii, bu teklif varken genelde piyasada -iş dünyasının beklediği- bu tasarının içerisinde aslında bir yapılandırma bekleniyordu, bir yapılandırma talebi vardı çünkü hayat o kadar pahalandı ki yani şu geçtiğimiz bir yıl içerisinde biliyorsunuz, her şey 10 kat, 15 kat arttı; esnaf, tabii, birden hazırlıksız yakalandı bu işe. Esnafın talebiyle tabii, bu tasarının içerisinde en azından bir yapılandırma olsaydı kredi faizlerine, vergiye ve SGK'ye, bu biraz esnafı rahatlatırdı; bu bekleniyordu ama böyle bir şey görmedik.

Bir de yapılan bu denetime genelde hep “kayıt dışıyla mücadele” deniyor ama ne zaman böyle bir olay çıkarsanız, emin olun ki kayıt dışına hiç kimse gitmiyor, ne kadar kayıtlı iş yeri varsa bütün denetimler de orada yapılıyor. Yani ben geçmişte otuz iki yılını Esnaf Odaları Birliğine verdim, sürekli bunları yaşadık, her çıkan olayda, her çıkan denetimde, kayıt dışıyla mücadelede, emin olun ki kayıt dışında, bir tane kayıt dışı insan kayıt altına alınmıyor, hep kayıtlıların “Acaba vergi mi kaçırıyor?” diye bunların üstüne gidilerek bütün denetimler de bunların üstüne yapılıyor. Buna da dikkatinizi çekmek istiyorum.

Burada önemli olan konulardan bir tanesi de emekli olan vatandaşlarımız özel sektörde yeniden iş alındıklarında bir destek vardı, bu tasarıda bu desteğin ortadan kaldırılmış olması. Keşke bunu biraz daha devam ettirseydik de piyasanın bu kadar sıkışık günlerinde en azından... Birçoğu EYT'den emekli oldu zaten bunların, bu iş yerlerinde biraz daha istihdamlarına zaman tanınsaydı bence daha faydalı olurdu diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, tabii, burada emekli maaşları var. Emekli maaşlarında en mağdur olan BAĞ-KUR'lular. İş dünyasında otuz yıl, kırk yıl prim ödeyip, işçi çalıştırıp, hem işçinin primini ödeyip hem kendisinin primini ödeyen ama emekli olduğunda işçisinden daha az bir maaş alan BAĞ-KUR'lular var. Yani bu BAĞ-KUR'luların durumu, bana göre bu 12.500 lira yetmez, burada ciddi bir düzenlemenin yapılması çok daha doğru olur diye düşünüyorum.

Şimdi, bir de ilimle ilgili, serbest bölgeyle ilgili bir iki kelime konuşmak istiyorum. Türkiye'nin ilk serbest bölgesi Mersin'de ve bu çıkardığımız 25'inci maddeyle de serbest bölgede üretilen ürünlerin yurt içine satılması hâlinde burada bir vergiye tabilik getiriliyor, vergiye tabi oluyor. Bu, şimdi, burada tabii, bir sürü bağlantı kuran firmaların işlemlerini olumsuz etkileyecektir. Zaten bu çıkar çıkmaz da hemen serbest bölgedeki bütün işletici firmalar da bu konuda hemen bizleri aradılar, "Buna bir müdahale edin, en azından buna belli bir süre verelim, bir geçiş süresi verelim." diye bizlerden talepte bulundular.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Dinçer, lütfen tamamlayalım.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Bu konunun tekrar bir gözden geçirilmesi ve biraz daha ertelenmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.

Şimdi, bir de -bu banka- özellikle pos makinelerindeki komisyonların yüksekliği esnafı IBAN'a itti. Şimdi, burada da tabii, bu, IBAN'a para yatırmalar, buradaki bu sıkıntı şimdi gündeme geldi. Esnaf bunu zorunluluktan yaptı, emin olun; hiç kimse bunu isteyerek yapmadı ama pos makinelerinin komisyonları o kadar yükseldi ki 5'lere, 6'lara kadar vurdu. Böyle olunca da esnaf IBAN'a para yatırmak zorunda kaldı. Yani bu geçişi de yaparken biraz yumuşak geçiş yapılırsa faydalı olacağını düşünüyorum.

Ben bu söylediklerimizin dikkate alınmasını umuyor, teklifin hayırlı olmasını temenni ediyorum, iyi çalışmalar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Dinçer, teşekkür ederim.

Böylece, kanun teklifinin geneli üzerindeki söz taleplerini karşılamış olduk.

Teklif sahibinin görüş, öneri ve eleştirilere cevap vermek üzere söz talebi var mı, Nilgün Hanım?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de bu kanuna katkı sağlayan herkese çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, şöyle: Genel olarak baktığımızda, aslında, getirmiş olduğumuz teklifle ilgili, hani, daha farklı da vergi... Yani tamamen vergiden oluşan, vergisel düzenlemelerin olduğu bir teklife, evet, genel olarak olumlu bakıldığını görüyoruz. Bu da mutluluk verici. Tabii, ben burada tekrar altını çizmek istiyorum. Bizim bu getirdiğimiz pakette asla çalışanlarla ilgili, çalışanların üzerine bir yük getirmeyle ilgili bir düzenleme yok, emeklilerimize ya da normal vatandaşımıza ekstra getirdiğimiz bir düzenleme yok. Burada, bir şekilde vergiden muaf olmuş ya da alınması gereken, biraz daha sermayeye yönelik vergiyle ilgili düzenleme var.

Birisi dedi ki: "Bu pakette vergideki adalete yönelik bir tane düzenleme olduğunu gösterin." Bence bu asgari yerel kurumlar vergisinin, yüzde 10 oranındaki kurumlar vergisinin, evet, bu anlamda, vergi adaletini getirmek anlamında önemli bir adım olduğunu düşünüyorum açıkçası.

Onun haricinde, şimdi, dediler ki, bize şöyle bir söylemde bulundu, Sayın Erhan Usta dedi ki: “Hani, bu 44 tane şirket, bu kanun teklifinin biraz şov bölümü.” Aslında, ilk baktığımızda öyle gibi görünüyor ama şöyle de düşünmek lazım: Bunlar tabii ki ilk yatırım yaptıkları için ciddi anlamda finansman giderleri var, ilk baştaki yatırım giderleri. Bugün için sadece 7 tane firma vergi ödüyor olabilir ama ileriki zamanlarda yani bundan sonraki süreçlerde biz bunu yüzde 30 yaptığımızda oradan kazanç elde edecekler yani kaçınılmaz vergi ödemeleri gerekecek. Dolayısıyla, bunda yüzde 30’u getirmenin ben olumlu olduğunu düşünüyorum.

Vergi usulsüzlükleriyle ilgili cezalarda artırımların çok ciddi olduğu söylendi. Şöyle: Normalde, mesela, fatura beyan etmiyorsun; her seferinde gidiyor, fatura beyan etmiyor, 3.400 lira ceza ödüyor. Biz burada mükerrer aynı hatayı yapanlara kademeli ceza getirdik. Ya, adam bunu alışkanlık hâline getirmiş, aynı hatayı yaparsa diyoruz ki: 10 bin, bir daha fatura vermezsen 20, vermezsen böyle katlamalı, 100 bin liraya kadar giden bir düzenleme getiriyoruz. Bu da aslında bu konuda hassasiyeti getirmek anlamında...

Yine, bu asgari kurumlar vergisiyle ilgili belki -yani Sayın Temurci de burada olsaydı- yanlış anlaşılma olduğunu düşünüyorum. Biz, burada, zarar eden firmalara ya da küçük esnafa ya da serbest meslek erbabına herhangi bir yük getirmiyoruz. Biz, burada, kazanan yani zaten kurumlar vergisi ödeyen, ödemeleri gereken kurumlar vergisi doğmuş fakat almış oldukları teşvikler, istisnalar vesairelerle kurumlar vergisi ödeyemeyen yani ödemez hâle gelenlere diyoruz ki: “Evet, siz kazanıyorsunuz, en azından kazancınızın yüzde 10’unu da asgari olarak, vergi olarak verin.” Buradaki getirmiş olduğumuz düzenleme de bu.

Tabii, vergi yükleriyle ilgili herkes çok şey söyledi. Bizim toplam vergi yükümüz, aslında OECD tanımlamasına göre yüzde 20,8. Biz bu oranla 38 OECD ülkesi arasında 2’nci sıradayız. Zaten dolaylı vergilerin oranlarıyla ilgili birçok arkadaşımız görüşlerini ifade etti. Millî gelir içerisindeki payı yüzde 9,1; 12’nci sıradayız yine OECD’de ama OECD ortalaması yüzde 13.

“Dolaylı vergide 2002 yılı milat.” diyor Sayın Arı. 2002 yılında 46,9; yüzde 47 civarındaydı. Bugün, geldiğimizde, bu oran yüzde 43,9. Yine dolaylı vergileri düşürmüştük ama yani bununla da ilgili çalışmalar yapacağız.

Şunu söylemek istiyorum: Bizim bu getirmiş olduğumuz paket, bir başlangıç. Yani bizim önümüzde beş yıllık bir On İkinci Kalkınma Planı doğrultusunda hayata geçirmemiz gerekenler var, orta vadeli plan doğrultusunda hayata geçirmemiz gerekenler var. Dolayısıyla, bu, bir son değildir, bunun devamı gelecektir. Arkadaşlarımız belki çok daha farklı, iyilerini getirecektir.

Tabii, kamuoyuna sızan bir belge var vergi düzenlemesiyle ilgili. Aslında o maddelerin hepsi... Kamuoyuna sızan neler var, neler yok; biz de kamuoyunda gördük. Ama şunu söyleyeceğim: Biz bu pakete çalışırken -onların içinde de olup- yine bizim gözden geçirdiklerimiz vardı yani neler olmalı, neler olmamalı diye üzerinde çalıştıklarımız vardı ve belli bir olgunluğu oluşmamıştı, hamdı. Ben bundan sonraki süreçte de aslında onların da geleceğini; o kanunun, o düzenlemelerin de hayata geçeceğini düşünüyorum.

Genel olarak maddeler üzerinde de tek tek konuşacağız. Benim vermek istediğim cevaplar bu yönde.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, şahsınızda tüm hazırunu, değerli milletvekili arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum

Bir iki hususta, not aldığım konuda bilgi paylaşmak isterim. Van depremi olduktan sonra “zor durum hâli” olarak ilan edilmişti mevcut durum. Bir arkadaşımız bu 11 ildeki depremlerle ilgili böyle bir karar alınmadığından bahsederek bir izahta bulunmuştu. Bizatihi 11 ilde gerçekleşen 6 Şubat depremleri zaten aynı çerçevede “zor durum hâli” olarak kabul edilerek -bunun ispatıyla ilgili bir hususa da gerek yok- Yirmi dört ay faizsiz taksitlendirme uygulamaları aynı bu bölgede, hatta çok daha fazlasıyla sergilenen bir durum.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – Rasyo ve teminatlara bağlı, Sayın Başkan, mükellefin kendi iradesine değil.

ERSAN AKSU (Samsun) - Bir arkadaşımız, yine, kapanan esnaf sayısını dile getirerek, son dönemde, açılardan çok daha fazla esnafın kapatma durumunda olduğunu dile getirmiş idi. Bu noktada, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın kapanan iş yeri istatistikleriyle ilgili 2024 Şubat verilerine baktığımızda, Değerli Başkanım, şirketlerde son 2020’den bu zamana kadarki zaman diliminde 617 bin 704 şirketin kurulduğunu, bunun ancak üçte 1’i kadar bir sayının kapandığını; yine, esnaf ve sanatkârlar açısından bakıldığında da 1 milyon 345 bin 768 esnaf iş yerinin kurulduğunu, yine bunun da dörtte 1’i kadar, o oranın da bir sayının kapandığını, bunların da daha ziyade emeklilikle bağlantılı, eşine ya da çocuklarına devir niteliğinde durumlar olduğunu özellikle ifade etmek istiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Her şey yolunda yani.

ERSAN AKSU (Samsun) - Her şeyin yolunda olduğu iddiasında değiliz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Esnaf Sicil Gazetesi verileri onlar.

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Ağbaba, ben ikisini de dile getirerek cevaplandırma durumunda olmak istedim, lütfen...

Şimdi, Sayın Başkanım, özellikle belirtmek isterim ki başlangıçta yaklaşık bir saate yakın usul tartışması niteliğinde yani Anayasa boyutuyla, milletvekilinin kanun teklifi getirmesi meselesi... Özellikle 2017’de çıkarılan yasayla birlikte, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte, tamamıyla, milletvekilinin kanun teklifi getirmesi şeklinde yetkilendirilmesi, Anayasa’mızın 88’inci maddesinin amir hükmü. Dolayısıyla, Bakanlar Kurulu sisteminde kanun tasarısı olarak Anayasa’mızda var olan hükümden sonra bu yeni dönemde, özellikle, sadece milletvekillerinin... Elbette ki bürokrasiden, elbette ki devletin ilgili birimlerinden -bu noktada, toplumun ihtiyacı olan sadece onlar da değil, burada sivil toplum kuruluşlarımızın temsilcileri de var- talepleri dikkate alarak yasaların hazırlanmasıyla ilgili süreçlerin yürütüldüğü hepimizin malumu olan bir durum.

Yine özellikle, Erhan Bey’in -aynı şehrin, çevrenin milletvekiliyiz, ben kendisini ayrıca saygıyla selamlıyorum- Cumhurbaşkanına alt ve üst limitler arasında yetki alınması konusunun Anayasa’ya aykırı olduğundan bahsederek, bunun fazla olduğunu özellikle ifade ettiği bir husus oldu. Bu konu Anayasa Mahkemesine benzer pek çok yasada giden ve açıkçası bozma konusu olan bir husus değil. Sayın Başkanım, kaldı ki bir kanun yapımında hâkime “ceza limitleri itibarıyla” “iki yıldan on yıla kadar.” diye yasama organının bir yetki verdiği yerde ya da “10 bin liradan 1 milyon liraya kadar.” diye para cezasıyla ilgili yetkilerin bir mahkemeye, bağımsız yargıya verildiği yerde açıkçası ülkede insanların, toplumumuzun yüzde 50’den fazlasının oyuyla seçilmiş Cumhurbaşkanına alt ve üst limitler arasında takdir hakkı verilmesinin fazla görülmesini ben demokrasiye olan bakışımızla bağlantılı bir izah açısından değerlendirmek istiyorum ve bu noktada, bunu hep beraber demokrasiye sahip çıkma refleksimiz açısından kıymetli bir husus olarak gördüğümü paylaşmak istiyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Anayasa’da “Ceza Anayasa’yla konulur.” demiş olsaydı dediğinizde haklıydınız ama Anayasa’da verginin kanunla konulacağı söyleniyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu mücbir sebebi cevapladınız mı?

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, bir de özellikle son olarak paylaşmak istediğim bir husus... Sayın Oluç’un “Bu maddeleri getirerek siz çok kazananadan çok alıyorsunuz.” yaklaşımıyla beraber “Milleti ciddiye almıyorsunuz.” yaklaşımını ben biraz önce Orhan Bey’in de ifadeleriyle, teyit babında ifade etmek istiyorum ki....

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çıktınız ya, 31 Martta çıktınız ya.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Senin işine gelen veriyi kullanıyorsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

ERSAN AKSU (Samsun) - ...milletin her dört beş yılda bir huzuruna çıkıp desteğini arzu ettiğimiz noktada yirmi seneyi aşkın zamandır milletimizin teveccühüne nail...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu... Değerli milletvekilleri... Lütfen, genel siyasetten ziyade konunun bütünlüğüyle ilgili konuşalım.

Toparlayın.

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, tamamlıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Emekliye 2.500 lirayı oylamaya sunsana.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Genel veriye bak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba... Lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkan, diyor ki: “Biz dört yıl önce yetkiyi aldık, istediğimizi yaparız.” Böyle bir demokrasi olur mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Öyle söylemiyor, öyle demiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Öyle diyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Öyle demiyor canım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Emekliye, aldığımız yetki boyunca istediğimizi yaparız.” diyor

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayalım.

ERSAN AKSU (Samsun) – Efendim, biz kalan süre sonunda yine millet huzuruna çıkacağız ve hesap vereceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Millete ne söz verdiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Esnafa “9000 günden 7200 güne düşüreceğiz.” dediniz. Emekliye ne dediniz? “Emekliyi enflasyona ezdirmeyeceğiz.” dediniz.

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – “3600 ek göstergeyi getireceğiz.” dediniz, oy aldınız, siz milleti kandırdınız.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ne zaman dedik? Kim dedi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – 14 Mayıs’ta Reis dedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba... Değerli arkadaşlar...

ORHAN YEGİN (Ankara) – “Bütün memurlara 3600 ek gösterge getireceğiz.” demedik.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Peki, “9000 günü 7200’e düşüreceğiz.” dedi mi? Dedi mi, demedi mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yapacağız, daha dört yıl var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne zaman?

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba... Değerli milletvekilleri...

Bir saniye Sayın Aksu.

Değerli milletvekilleri, herkes doyasıya konuştu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ama arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Diyor ki kanun teklifi sahibi: “Biz oyu aldık, biz yetkiyi aldık, istediğimizi yaparız.”

ORHAN YEGİN (Ankara) – Hiç de öyle bir şey söylemedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Öyle demiyor, adam şunu söylüyor: “Biz çalışıyoruz, beşinci senenin sonunda millet takdir edecek. 31 Martta gittik, anlattık, sizi takdir etti, öncesinde bizi takdir etti.”

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne güzel.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Dolayısıyla milletin bir takdiri var ama geçen 31 Mart seçimlerinden sonra sizin arkadaşları gördüm, ne oldu bu sefer trafoya kedi girmede mi dedim “Yok, elektrikler de çalışıyordu.” dediler.

Evet, Sayın Aksu, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şu mücbir sebeple ilgili Allah aşkına niye çıkarmıyorlar? Sayın Bakan Yardımcısı da burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi şunu bir halledelim de.

ERSAN AKSU (Samsun) – Değerli Başkanım, özellikle değerli hatiplerin asgari emeklilik tutarıyla ilgili, 10 binden 12.500’e çıkarılması konusunda kabul etmek lazım ki haklı eleştirileri oldu. Biz bu noktada 12.500 lira verdik ve “Bu emeklilerimiz için çok yeterlidir, iyidir.” yaklaşımı içerisinde elbette ki değiliz. Ama bütçe imkânları çerçevesinde, geçmişle mukayese ettiğimizde, 2002 rakamlarıyla ciddi anlamda bir iyileştirme durumunda olduğumuzu ifade etmek isterim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2002 rakamlarını ver. 8,5 altın alınıyor, şimdiki rakamla 3 altın alınıyor; 5,5 altın kayıp.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, müsaade edin de insanlar görüşlerini anlatsın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama Sayın Başkan “2002’de emekli iyiydi.” diyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir dakika, siz kötü olduğunu anlattınız, o da iyi olduğunu anlatıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Rakam veriyorum ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – E, tamam, o da rakam veriyor. O da rakam veriyor, o da dolar rakamı veriyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Döviz rakamların yanlış ama.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aldığın yerler, yanlış hepsi.

ERSAN AKSU (Samsun) – Emekli aylığına TÜFE bazında ve dolar bazında baktığımızda, 2002 yılı içerisinde...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, bir saniye....

Değerli arkadaşlar, bürokrasiden gelen arkadaşlarımız, bakın, görüyorsunuz, gecenin bu saati oldu, çalışmalarımızı sürdüreceğiz, düzenlemeyi bitirmeyi hedefliyoruz. Dolayısıyla lütfen sükûneti tesis edelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – O zor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bitirelim, bitirelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nasıl bitireceğiz Sayın Başkanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Lütfen, müsaade edin Sayın Ağbaba ama müsaade etseniz bitireceğiz.

Sayın Aksu'ya müsaade edin, fikirlerini ifade etsin lütfen.

Buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) – Kıymetli Başkanım, uzatmadan tamamlıyorum.

Özellikle TÜFE bazında ve dolar bazında 2002'ye nazaran emekli maaşlarıyla ilgili bir mukayese yaptığımızda 2002'de işçi SSK maaşları TÜFE bazında 257 lira iken yüzde 111'lik reel bir artış oldu, tarım işçileri açısından yüzde 146'lık, esnaf BAĞ-KUR'unda yüzde 228'lik, tarım BAĞ-KUR'unda yüzde 631'lik reel bir artış tablosu söz konusu oldu. Yine, dolar bazında baktığımızda da bu artışlar işçi SSK emeklilerinde yüzde 184, tarım SSK'sinde yüzde 231 nispetinde bir artış, özellikle tarım BAĞ-KUR'unda da dolar bazında yüzde 884'lük bir artışı gerçekleştirdik.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Durum iyi yani.

ERSAN AKSU (Samsun) – Biz emeklilerimizin bu ülkenin kalkınmasına, üretmesine olan alın terlerine saygı duyuyoruz ve ülke imkânlarımızın gelişmesi açısından mutluyuz ve şeref duyuyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, bu mücbir sebep niye uzatılmıyor? Sayın Maliye Bakan Yardımcısı da burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, bir saniye müsaade edin bana.

Şimdi teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, teklif sahipleri de sorulara cevap vermişlerdir.

Şimdi Anayasa'ya aykırılık önergesi vardır, okutup işleme alacağız.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2290) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4, 28 ve 31'inci maddelerinin Anayasa'nın 2, 7, 60, 73, 87, 104 ve 161'inci maddeleri hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Mustafa Erdem

İzmir

Manisa

Antalya

Cevdet Akay

Veli Ağbaba

Cavit Arı

Karabük

Malatya

Antalya

Tahsin Ocaklı

Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türeli, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tam da Ersan Bey'in biraz önce bahsettiği konu burada da gene bizim Anayasa'ya aykırılık önergemizde var. Bakın, bu görüşmekte olduğumuz Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin -uzun uzun da söylüyoruz bu ismi, bu torbadan da alışıģız, biliyorsunuz- 4'üncü, 28'inci ve 31'inci maddeleri Anayasa'ya aykırı. Neden? Çünkü Cumhurbaşkanına Anayasa'da tanınmayan yetkiler burada kullanılıyor arkadaşlar. Bakın, çok açık ve net.

4'üncü maddesi... 4'üncü maddesinde mal ve hizmet alımlarına ilişkin gerçek kişilere yapılan ödemeler üzerinden Cumhurbaşkanınca belirlenen sektör ve faaliyet konuları dikkate alınarak gelir vergisi kesintisi yapılıyor. Aynı zamanda, bu vergi kesintisine tabi ödeme için Cumhurbaşkanına faaliyet konuları, ödeme türleri, sektörler, iş grupları ve iş neveleri itibarıyla ayrı ayrı ve birlikte oran belirleme yetkileri veriliyor; bu, Anayasa'ya aykırı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bakın, Anayasa'nın 73'üncü maddesi çok açık, diyor ki: "Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir." Cumhurbaşkanının yetkisi sadece oranları yukarı çıkarmak, indirmek; onun dışında, gruplar, türler, neveler, buna ilişkin Cumhurbaşkanının bir yetkisi yok. Bunu daha önce burada bir torba kanunda gene tartıştık; Anayasa'ya aykırı bu, çok açık ve net.

Anayasa madde 28... Aynı şekilde, kısa vadeli sigorta primi oranı yüzde 2'den yüzde 2,25'e çıkmış, Cumhurbaşkanına gene bu prim oranını değiştirme yetkisi veriliyor. Bakın, eski hâlinde, normal hâlde Cumhurbaşkanı bunu yüzde 1,5'a indirebiliyor ya da yüzde 2,5'a çıkarıyor. Yüzde 1,5'a kadar indirme, yüzde 2,5'a kadar çıkarma; yetkisi yok, arada oranı belirleyemez, ya indirir 1,5'a ya 2,5'a çıkarır, çok açık ve net bakın.

ERSAN AKSU (Samsun) – Yasama organı belirliyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yasama organı belirliyor da Cumhurbaşkanına bu prim oranlarını değiştirme yetkisi veriyoruz, onu söylüyorum. Biz yaptık onu, onu söyleyemiyorum. Cumhurbaşkanının belirleme yetkisi vardı ya, Cumhurbaşkanı yüzde 2'yken isterse yüzde 1,5'a indiriyordu, diyordu ki: "Cumhurbaşkanının yetkisi, ya yüzde 1,5 olur ya da yüzde 2,5 olur." Şimdi, yüzde 1,5'a kadar indirme, arada 1,75 olur; 1,80 olur ya da yüzde 2,5'a kadar çıkarma; 2,30 olur ya da 2,40 olur; öyle bir yetkisi yok Cumhurbaşkanının, çok açık ve net. Yani bu da gene aynı şekilde Anayasa'ya aykırı. Siz "demokrasi" falan diyorsunuz, demokrasi kurallar rejimi, Anayasa elimizde, Anayasa'ya uymayacağız da neye uyacağız? Hukukun üstünlüğü, Anayasa ve buna dayalı olarak yasalar; biz burada kanun yapıyoruz, bütün bunlarla bağlıyız.

Gene, son olarak baktığımızda, bu emekliye getirilen, biliyorsunuz, en düşük emekli maaşı 10 bin liradan 12.500 liraya çıkıyor. Gene orada Maliye Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibine 2024 yılında ödenek ekleyebilmesi için Cumhurbaşkanına yetki veriliyor. Bu yetki verilmez. Bakın, Anayasa Mahkemesi bunu bozmuş. Şunu yapabilirsiniz: Örneğin, yedek ödenek var. Yedek ödenekten aktarabilirsiniz, bütçe içinde ödenekten ama Cumhurbaşkanının böyle bir yetkisi yok. Anayasa Mahkemesinin kararı var; 13/10/2022 tarih, 2021/133 esas, 2022/10 kararı, okuyayım: “TBMM’nin bütçe kanunlarıyla ödenek tutarlarının önceden belirlenmesini, bu doğrultuda izin verilmesini zorunlu kılan ve bütçeyle verilen ödeneğin üstünde harcama yapılamayacağını belirten anayasal hükümlere aykırılık oluşturduğu ve bütçe hakkıyla bağdaşmadığı gerekçesiyle Anayasa’nın 161’inci maddesine aykırıdır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bunlar var yani bunlara uyalım. Cumhurbaşkanına her türlü yetkiyi verelim, onu yapsın, bunu yapsın, gelmiş, seçilmiş; öyle bir şey yok. Herkes, kim olursa olsun, burada Anayasa’yla bağlıdır, bu ülkede yaşayan herkes, Cumhurbaşkanı da buna dâhildir. Onun için, bakın, burada Anayasa’ya aykırılık oluyor ve burada gene -bir önceki torbada da konuştuk- Cumhurbaşkanı, kararnameyle, normalde belirleyemeyeceği şeyleri belirliyor; Anayasa Mahkemesi bozuyor, ondan sonra gelip onu kanuna taşıyoruz. Yani bu yöntem doğru bir yöntem değil. Bu, aynı zamanda burada da ciddi anlamda hepimiz açısından ek bir çalışma gerektiriyor, yük getiriyor bize. Yani kanunları yapalım ama güzel yapalım, hukuk kurallarına uygun bir biçimde yapalım, nitelikli bir kanun ve kaliteli bir kanun yapma usulümüz olsun; hepimiz bunun için varız, biz de bunun için söylüyoruz. Eğer bu Anayasa’ya aykırılıklar olmamış olsa biz bunu niye ifade edeceğiz ki? Edemeyiz ki. Ne söyleyeceğiz? Doğal olarak, bakın, burada Anayasa’ya aykırılık var Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biliyorsunuz, İç Tüzük’te de var, komisyonlar kendilerine gelen tekliflerin Anayasa’ya uygun olup olmadığını araştırmak... Yani aslında komisyonların da fiiliyatta böyle bir araştırma yaptıkları falan yok öncesinde. Yani bu Anayasa’ya aykırılık önergesini vermesek biz, bunlar Anayasa’ya aykırı mı değil mi, belli olmayacak. Aslında getirilirken İç Tüzük’e mantık o; öncesinde, o kanun geldiği zaman komisyona, komisyon çalışır hep birlikte, Anayasa’ya aykırı mı değil mi gibi -sonuçta, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ciddi bir bürokrasisi var- eğer Anayasa’ya uygunsa gelir, değilse, zaten bizim önümüze gelmemeli bunlar. Bu anlamda da bu önümüze geldi ama işte çünkü komisyonlar bunu yapmıyor, bu Anayasa’ya uygunluk denetimini. Bu anlamda bu 3 madde Anayasa’ya aykırı. Bunların kanun teklifi metninden bu şekilde yasalaşması olmadığı için çıkarılmasının ya da buna uygun bir biçimde formüle edilmesinin veya değiştirilmesinin uygun olacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği Anayasa’ya aykırılık önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Anayasa Mahkemesinden geri gelecek demek ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli milletvekilleri...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Oylamadayım Sayın Türelî, oylamadayım şu an.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tabii.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, böylece teklifin geneli üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, değerli milletvekilleri, sizler de uygun görürseniz, maddeleri grup grup oylatacağım ve müzakereye açacağım. Daha önce de yaptık çünkü aynı konuyla alakalı birden fazla madde var ve farklı farklı yerlerdeler. Uygun görürseniz bu şekilde hareket edeceğiz.

1'inci maddeye geçmeden önce Sayın Türelî'nin söz talebi var.

Buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Tabii, tabii, olur; zaten daha önce de yaptık bunu ama öncesinde bütün maddelerle ilgili ayrıntılı bilgi alalım. O konuyla ilgili burada meslek odalarımızı, sivil toplum örgütleri, bu konuyla ilgili olarak düşüncesini belirtecek kurumlarımız varsa onlardan görüş alalım.

Sayın Başkan, şunu ifade etmek istiyorum kayıtlara geçsin diye: Bakın, daha önce de oldu bu, biz Anayasa'ya aykırılık önergesi veriyoruz, burada oylanıyor parmak hesabıyla ve reddediliyor. Yani neden? Bu yöntem doğru bir yöntem değil arkadaşlar. Bakın, tamam, çoğunluğunuz var ama böyle bir yöntem yok. Yani bizim Anayasa'ya aykırı olduğunu ortaya koymak için illa Anayasa Mahkemesinin bozması, sizin önünüze getirmemiz gerekiyor ki yaptık bunu, daha öncesinde burada, Anayasa Mahkemesinin Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle bozma kararları görüşüldü. Yapmayın, bunları konuşalım. Siz de söyleyin Anayasa'ya aykırılık varsa. Anayasa'ya uygun yasa çıkaralım. Ne var ki bunda Sayın Başkan? Komisyonu da bu konuda göreve davet ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 1'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Normalde 6183 sayılı Kanun kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığı ödemelerde “borcu yoktur” yazısı alabiliyordu. Bunu icra takibi sonucu gelen mahkeme kararlarında da isteyebiliyordu fakat Danıştay bununla ilgili yine böyle aldığımız bir şeye de itirazda bulundu ve “Bunda yetkiniz yok.” dedi. Bizim getirmiş olduğumuz bu düzenlemeyle 6183 sayılı Kanun'un 22/A maddesinde yapılacak değişiklik, bu idarelerce, mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapılacak ödemeler sırasında da belge arama zorunluluğunu getirebileceğine dair Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmesini açık bir hükme bağlamış oluyoruz. Tabii ki genelde de maalesef Hazine ve Maliye Bakanlığının icra takibinde birçok dosyaları olduğu için bu da elzemdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Eğer mahkeme bu yönde karar verirse düzenlemeyle Hazine ve Maliye Bakanlığına borcu olmasına rağmen biz onlara böyle ödeme yapmak durumunda oluyoruz. Bu da kamunun zararı anlamına geliyor. Burada bunu bu düzenlemeyle ortadan kaldırmış oluyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

1'inci maddeyle alakalı söz talebi olan var mı?

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Burada bir sistem aracılığıyla direkt mahsup sistemi niçin kullanılmıyor? Yani sistemden Gelir İdaresi Başkanlığına bağlanarak vergi borcuyla ilgili bir pozisyon söz konusuysa, bir taraftan da alacağı varsa pratik bir şekliyle direkt mahsup edersiniz; fazlası varsa ödersiniz, yoksa zaten diğer yollardan tahsil edersiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi olan milletvekilimiz var mı? Yok.

Sayın Akay’ın sorusuna cevap için Sayın Dilbay, buyurun lütfen.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sağ olun efendim.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; 6183 sayılı Kanun’un 22’nci maddesi bir güvenlik maddesi. Kamu kurum ve kuruluşları taraflara ödeme yaparken bazı ödemelerde vergi borcu bulunup bulunmadığına dair bir kontrol yapıyorlar. Bu kontrol sonucunda vergi borcu varsa zaten kesinti yapıp ilgili vergi dairesine aktarıyorlar, vergi borcu yoksa ödemeyi yapıyorlar. Burada verilen yetki; 5018 sayılı Kanun’a tabi tüm kurumlar, Kamu İhale Kanunu’na tabi tüm kurumlar, kamu tüzel kişiliğini haiz tüm kurumlar bu tür ödemelerinde, mal ve hizmet alımları, yapım işleri, ihalelerdeki tüm ödemelerinde bu zorunluluğu aramak durumundalar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Danıştayın burada verdiği iptal kararı; madde metninde “her türlü ödeme” ifadesi olmasına rağmen, mahkeme ilamları ve icra emirleri üzerine yapılan ödemelerde açık hüküm aradı Danıştay. O nedenle, madde metninde böyle bir düzenleme yapıyor efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Maddeyle alakalı başka bir söz talebi yoktur.

Madde üzerinde önerge yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının belirlediği teknoloji girişim şirketleri var. Bunlar “start-up” olarak adlandırılıyor. Bu şirketler, çalışanlarının motivasyonunu artırmak amacıyla, şirkete olan aidiyetleri de artsın diye o çalışanlara hisse veriyorlar. Tabii, biz bu vermiş oldukları hisseleri aynı zamanda bir maaş, çalışan ödemesi olarak da görüyoruz. Normalde bunun gelir vergisine tabi olması lazım fakat buradaki bu “start-up” şirketleri ve çalışanlarının daha fazla yer almalarını sağlamak amacıyla onlara burada bir istisna getiriyoruz, diyoruz ki: Evet, siz hisse verin ama bu hisseleri eğer on iki yıla kadar ellerinde tutarlarsa gelir vergisinden muaf olurlar. Üç yıl içerisinde ellerinden çıkarırlarsa bu hisseleri, normal usullere göre gelir vergisine tabi olurlar. Üç ile altı yıl arasında olursa yüzde 25’lik bir gelir vergisi istisnası gibi kademeli bir gelir vergisi istisnası getiriyoruz. Tabii, istisnaya konu edilecek hisse senedinin değeri hisse senedinin ilgiliye verildiği yıldaki elde edilen yıllık brüt ücretini geçemeyecek şekilde olur. Eğer yıllık brüt ücretini geçiyorsa geçen tutarı kadarki kısımdan gelir vergisi alınacak. Düzenlememiz bu yönde Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Burada işçi verilen pay senetlerini süresi içinde elden çıkardığında, normal, doğal akışında olduğu zaman bir sıkıntı yok ama işten atıldı veyahut da ayrıldı veya vefat etti, o zaman işvereni sorumlu tutuyorsunuz vergi ve faiziyle beraber. Mücbir bir durumdur bu, bunu istisna kapsamına almanız gerekmiyor mu? Diyelim ki vefat etti, işten ayrıldı, bu durumda da işvereni sorumlu tutuyorsunuz yani vefat hâli bir mücbir sebeptir.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Vefat hâlinde mirasçısına geçiyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Adam sattı, ne olacak?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama satarsa vergiye tabi zaten.

CEVDET AKAY (Karabük) – İşverenin sorumluluğu niye var?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, işveren niye faiz ödemek zorunda kalacak?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne faizi ödeyecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye Sayın Ök...

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun siz.

Sayın Ök, sonra da siz cevabınızı hazırlayın lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Benim anlamadığım şey şu: Ben bu “start-up” şirketinde çalışıyorum, yaptığım sözleşme gereği bana şirketin hisse senedinden ya ücretsiz, bedelsiz veyahut da indirimli veriyor, öyle mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, şirketine ortak yapıyor sizi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani pay veriyor bana sonuç itibarıyla.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Pay veriyor, aynen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben de bir yıl sonra bu payı sattım, paraya ihtiyacım vardı, sattım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sattığınız zaman, bütün şirketlerde hissedarlar bu payı satıp gelir elde ettiğinde nasıl gelir vergisi ödüyor bu “start-up” şirketinin hissedarı da aynı şekilde gelir vergisi ödeyecek. Biz burada diyoruz ki “start-up”ları desteklemek amacıyla, önemsiyoruz çünkü onları...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Niye işveren ödüyor, onu anlamıyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İşveren ödemiyo, işveren demiyorum. Gelir vergisini kim ödeyecek? Hissedar, çalışan. Normal şartlarda Türkiye’de bir şirketten hisse alırsanız ve bunu satıp sonucunda gelir elde ederseniz buna biz gelir vergisi ödüyoruz mükellefler olarak. Burada diyoruz ki: “Start-up” şirketlerinin çalışanı olmak kaidesiyle -yani gelip de “start-up” şirketine dışarıdan giren hissedar değil-size hisse verildiğinde aslında bu bir nevi de onların almış oldukları maaşa destek gibi, bundan da gelir vergisi ödemesi lazım. Hani, çalışanların belli bir oran üstündeki maaşlarına gelir vergisi... Diyoruz ki: Sizi destekliyoruz biz; “start-up” şirketlerinin ortak olan çalışanları, siz bunu üç yıla kadar elinizden çıkarırsanız normal vergiye tabisiniz ama on iki yıla kadar elinizde tutarsanız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale, sizin var mı talebiniz?

Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Tek bir soru: “Start-up”ı nasıl tanımlıyorsunuz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – O şöyle: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının belirlediği “teknoloji girişim şirketi niteliğinde...” diye onların bir tanımı var, onlar “start-up” oluyor. Kanunda değil ama kanun maddesine de böyle yazıldı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben metni okuduğum zaman burada hâkim ortak olarak işvereni kabul ediyorum, o sorumlu tutuluyor. Bu mücbir bir durumdur, genel olarak her şeyden sorumlu tutamazsınız. Yasal sürele uyulmadığı zaman tamam ama ölüm hâlidir bu, borcu reddetti mirasçı, reddimiras yaptı, hâkim ortak işverenin ne kabahati var burada yani?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Borç değil ki ya. Borçlardan sorumlu olmuyor, batacak bir şirketin ortağı oldu, onun sorumluluğu varsa da reddimiras yapar zaten.

CEVDET AKAY (Karabük) – Reddimiras yaptı, hâkim ortak olan işverenin bunda bir kabahati yok. O zaman ne olacak? Ondan alacaksınız onu. Bence istisna olarak yazın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, Sayın Akay’ın dile getirdiği bir konu var. Sayın Dilbay -Bakan Yardımcımız da geliyor- Sayın Hatipoğlu; Sayın Akay 2’nci maddede bir istisnaıyla alakalı bir şeyi dile getiriyor, bununla alakalı Sayın Ök bir teknik hazırlık lazım olduğunu söylüyor. Arzu ederseniz, ya burada siz bir cevap verin...

Sayın Akay, bir daha sorar mısınız sorunuzu?

CEVDET AKAY (Karabük) – Çalışana verilen pay senetleri süresi içinde elden çıkarılırsa sorumluluk var fakat işvereni sorumlu tuttuğu noktada, diyelim ki çalışan vefat etti, vefat ettikten sonra mirasçı da reddimiras yaptı, bu durumda işvereni nasıl hâlen sorumlu tutuyorsunuz? Bunu kapsam dışına almanız lazım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Miras hukukuna göre hareket eder orada.

CEVDET AKAY (Karabük) – Reddimiras etti, işvereni niye sorumlu tutuyorsunuz? İşveren iyi niyetle çalışanı desteklemiş, pay senedi vermiş, yanlış bir şey söylemiyoruz yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Hatipoğlu, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Maddenin geneliyle alakalı zaten bir mutabakat var, YOİKK’te de söz verdiğimiz, “start-up” şirketlerinin hisse senedi opsiyonu olarak çalışanlarına vermesiyle alakalı bir sorun yok ama dediğiniz konu yeni gündeme geldi bir sorun olabilir diye, arkadaşlarımız bir sorun olmadığı kanaatindeler. Ben Sayın Başkana da söyledim, bu konuda bir sorun olacaksa ya maddeyi çekeceğiz ya da ekim ayına kadar konuyu tekrar değerlendireceğiz. Bizim kanaatimiz, bu konuda sorumluluk anlamında bir sorun olmadığı yönünde ama konuyu değerlendirelim, eğer bir sorun olacaksa ekim ayında tekrar bir maddeyle getirelim diye düşündük efendim.

CEVDET AKAY (Karabük) – Maddeyle getirmeye gerek yok ki istisna olarak maddeye ilave yapın burada önergeyle veyahahut da Genel Kurulda önerge verip şey yapın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Ben de onu söyledim, çalışalım, ya Genel Kurulda...

CEVDET AKAY (Karabük) – Tamam, hani, ekimi beklemeye gerek yok, onu söylemek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Hatipoğlu, şöyle yapalım: Mehmet Ali Bey, siz de not alın, bununla alakalı bir çalışma yapın; zaman da kazanıyoruz Sayın Hatipoğlu, birkaç yerden de geldi. Bugün günlerden perşembe; cuma, cumartesi, pazar, pazartesi, dört beş gün var elimizde, bir hazırlık yapalım; Sanayi, Ticaret tarafıyla da konuşun olmazsa, sayın milletvekilimizin dile getirdiği bu tereddüdü giderecek bir önergeyle düzeltme yapabiliriz, en azından başımız ağrımaz.

Teşekkür ediyorum.

2'nci maddeyle alakalı başka söz talebi yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Söz talebi vardı orada.

KESK BÜRO EMEKÇİLERİ SENDİKASI MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İSMET TEMEL – Sendikalar olarak biz de söz istiyoruz, bununla ilgili değil ama biz de söz istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu maddeyle alakalı...

KESK BÜRO EMEKÇİLERİ SENDİKASI MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İSMET TEMEL – Efendim, bu yasa teklifinde biz devlet memurları zaten hiç yokuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Müsaade eder misiniz, ben size söz vermedim, bu maddeyi oyluyorken bununla alakalı bir şeyiniz var sandım, sizi ilgilendiren maddeler gelince size söz vereceğiz.

KESK BÜRO EMEKÇİLERİ SENDİKASI MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İSMET TEMEL – Yok efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yoksa ne yapayım arkadaşlar şimdi?

KESK BÜRO EMEKÇİLERİ SENDİKASI MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İSMET TEMEL – Efendim, bununla ilgili bizim de istisna talebimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Memuru ilgilendirmez mi ya? Ama yok, ilgilendirmez memuru!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye Sayın Ağbaba...

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, usul konusunda söz almak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Usulle alakalı tartışma açtım Sayın Ağbaba, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – İki cümle söyleyeyim.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin oylaması sırasında KESK Büro Emekçileri Sendikası Temsilcisinin söz talep etmesine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir müsaade edin bana.

Değerli arkadaşlar, buranın bir insicamı var yani “Ben buraya geldim, ben konuşacağım.” Arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok. İlgili bir madde varsa onun temsilcisine söz veririm. Burayla alakalı konuşma hakkı milletvekillerininindir değerli arkadaşlar, onlar dile getirirler, getirmezler...

KESK BÜRO EMEKÇİLERİ SENDİKASI MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İSMET TEMEL – Sayın Başkan, bizi siz davet ettiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Davet ederiz, maddeniz varsa konuşursunuz.

Bir daha dikkat edin, davet etmeyin arkadaşlar, daha dikkatli davranın, olur mu?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, ilgili arkadaşları yani gelen sivil toplum, dernek vesaire, onları öncesinde konuşturabilirsek daha sağlıklı olur, hem de müzakere etme şansımız olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Milletvekilleri kanaat getirmeden olmaz, maddeler üzerinde söz vermemiz daha doğru oluyor, verimiz onlara söz. Milletvekillerinin tartışmadığı, konuşmadığı, detaylandırmadığı bir yerde söz vermek çok doğru olmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – KESK’ten arkadaşlar gelmiş, Büro Emekçileri Sendikası’ndan, onlara da bir söz verelim, konuşsunlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Vereceğim Sayın Ağbaba.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 132 Milletvekilinin Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2290) (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 3’üncü maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Madde 3’le serbest meslek erbabı ve ticari kazanç yönünden gelir vergisi mükelleflerinin yılın belirli zamanlarında hasılatları tespit edilecek. Beyanları ile tespit edilen bu hasılatları arasında eğer yüzde 20’den fazla bir uyumsuzluk varsa onların izaha davet edilmesini sağlıyoruz. Aslında, normalde, bu böyle gidilip hasılat tespiti için ziyaretler yapılyordu fakat bunlar mahkemeye gittiğinde burada şöyle bir şey vardı; genelde onlar “Bizim sadece o gün için ciromuz oydu, sadece bir gün...” E, tabii ki yılın üç yüz altmış beş günü gidip orada kasada durup hasıla tespiti yapılamayacağına göre, biz burada, hasıla tespiti yasada tam olarak tanımlı olmadığı için hasıla tespitinin kaç tane ziyaretle yapılabileceğine dair bir hüküm getiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Diyoruz ki: “Bir ayda en az 3, yılda da en az 12 defa olmak üzere o iş yerlerine gidilip hasıla tespiti yapılır; bu hasıla tespiti sonucunda farklılık oluyorsa ticaret erbabı ya da ticari kazanç sağlayan esnaf bunu açıklamaya davet edilir, bunun sonucuna göre işlem yapılır.”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada ne yapılmaya çalışıldığını anlıyoruz yani bakınca eski usul, ama artık, şimdi bu çok geçerli olabilecek bir şey değil. Birçok şey de müşteri falan görmüyor yani insanlar neredeyse... Hani “home office” diyoruz ya, çalışan için iş yeri bile öyle olmuş ama işte, belli kafeler, lokantalar, başka yerlerde falan yapılabilir. Kurumlar vergisi için çok fazla çalışacağını düşünmüyorum yani burada yine küçük esnafın canını biraz yakacaksınız; bu bir. Fakat burada esas sıkıntı, bu ciddi bir insan gücü gerektirir, bu kadar insan gücünüz var mı? Yani o biraz zam ve biraz para vermeye olacak gibi bir şey değil.

Diğer bir husus da yazımla ilgili, Sayın Bakan Yardımcısı, burada bana göre yazımla ilgili bir problem var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, ilk fıkrada bakın nasıl diyorsunuz: “Hasılat tutarını tespit etmek amacıyla bir ayda 3, bir takvim yılında 12’den az olmamak kaydıyla bu madde hükümlerine göre işlem tesis etmek üzere yoklama yapılabilir.” Ya az yapılırsa ne olacak? Kastınız şu: Yani hasılat tespitine esas olabilmesi için ayda en az 3 defa, işte, bunu ayrı bir şekilde yazmak lazım, bu “yapılabilir”i söyleyelim, ondan sonra “Bu yoklamaların hasılat tespitine esas olabilmesi için ayda en az 3 defa, yılda da en az 12 defa.” gibi bir şey söylemek lazım, yoksa bunun altından sanki yapılamaz veya üstüne çıkılmaz gibi bir şey, garip bir anlam çıkıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Altında kalırsa o zaman yapamazsınız.

ERHAN USTA (Samsun) - Altında kalırsa yaparsın, yine yoklama yaparsın da buradan bir karine çıkmaz yani bir şey olmaz. “Evet, bir hasılat tespittir bu.” deyip oradan izaha falan davet edemezsin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakan Yardımcısı, bu uyarıyı dikkate alın, metni bir daha çalışın.

ERHAN USTA (Samsun) – Dolayısıyla burada yazımla ilgili böyle bir sorun var; bence o çözülürse başınız ağrımaz, daha şey olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Son bir şey var.

Bence burada Cumhurbaşkanına yetkiye gerek yok, yani bu yüzde 20 eğer çalışılmış bir rakamsa... Yüzde 20 ne, bu vergi oranlarında Cumhurbaşkanına yetki vermeye alışığız da bu yüzde 20 ne? İşte, aradaki fark. Sizin tespit ettiğiniz hasılat ile gerçek matrah, beyan arasında yüzde 20’den fazlaysa izaha davet... E, sıfıra indir, 40’a çıkar. Arkadaşlar, bunun bir şey oranı neyse o oranı bulalım, burada Cumhurbaşkanı yetkisi olmaz ya, hakikaten bu komik kaçıyor. Ben bu Cumhurbaşkanı yetkisinin çok gerekli olduğunu falan düşünmüyorum, bence bu yetkinin de bir gözden geçirilmesi lazım.

Ersan Bey, Cumhurbaşkanına yetki verilmesine karşıtlığımızdan değil yani bu hesap edilen bir şeydir değil mi, makulü nedir? İşte, şu kadardır, şu kadarlık fark olabilir, bunun altı... E, şimdi sıfıra indirdiğimiz zaman ne olacak? Bu maddeyi niye yazdık o zaman? E, şimdi 40’a çıkardığınız zaman ne olacak? Bence burada Cumhurbaşkanı yetkisinin tekrar gözden geçirilmesi lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani şöyle mi düşünüyoruz Sayın Ök: “Hazır gelmişken yetkiyi alalım da bir daha gelmeyelim, lazımsa aşağı indiririz, çıkarınız.” Böyle mi düşündünüz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Öyle düşünmedik ama yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani öyle mi düşündünüz bilmiyorum, öyle düşünmediyseniz o zaman hesabı kitabı aşağı kadar yapın ama geçen sefer Sanayi Bakanlığının bize yaptığı gibi yapmayın. Onları karantinaya aldık artık.

Evet, Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, burada, ayda 3 kez, yılda 12 kez şartına, bu yazım şartına göre baktığınız zaman, belirli esnaflara veya firmalara sürekli gitmeyi gerektirir, yaygınlaştıramazsınız. Bir kişi gitti 2 kere, ayda 3’üncüyü doldurmak için 3’üncü kez o firmaya gidecek veya yılda 12 kez. E, denetim elemanı sayısı belli, o zaman nasıl yaygınlaştırıp bunu, vergi denetlemesini sağlayacaksınız? Belirli firmalar üstünde bu denetleme yapıp onlardan vergi tahakkuku gibi bir şey söz konusu olur.

Bir de bu yöntem hakikaten eski bir yöntem, hayat standardı esasına benziyor. Burada finansman kaynağına erişilmeli ve bu kişilerin mal varlığındaki artış üstünden gidilmeli ve ona göre tespit yapılması daha iyi olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, topluca notlarınızı alın, öyle söz vereceğim.

Sayın Dinçer, buyurun lütfen.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Yani şimdi bu maddeyi okuyorum da Sayın Başkanım ya, Allah aşkına, burada ne yapılmak isteniyor? Siz vatandaşın beyanına inanmıyor musunuz? Eğer burada bir vergi kazancı olacaksa kayıt dışıyla uğraşalım; kayıtlı esnafla, kayıtlı ticaret erbabıyla niye uğraşıyoruz? Yani bilmiyorum, çok saçma bir madde. Burada kayıtlı esnaf, vergi mükellefi var, muhasebecisi var, mali müşaviri var, beyannamesi var; bu kayıtlı esnafla niye uğraşırız biz? Yani bu madde çok gereksiz bir madde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Dinçer, teşekkür ediyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben Avrupa’da uygulanıyor diye duymuştum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, ben ekrana göre söz vereceğim.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, benim anladığım kadarıyla yani tarife bakarsak “Yılda en az 12 defa.” diyor, “Ayda en az 3 defa.” diyor. Yani yılın seçili aylarında dört ay boyunca en az üçer defa denetime gidecekler, benim anladığım olay bu.

Şimdi, burada şöyle bir sıkıntı var: Biraz evvel... Kendisi de esnaf kökenlidir, esnaf odalarından gelmedir, dinlenilmesi lazım, hatta burada TÜRMOB’dan, esnaf odalarından temsilciler varsa onların da dinlenilmesi lazım. Diyelim ki arife günü geldi... Şimdi, şöyle söyleyeyim: İş yerinin üç yüz altmış gün, üç yüz elli gün açık olduğunu varsayalım, ticaret yapıldığını varsayalım. 12 örnekleme buradan tümevarmak biraz zor -bir istatistikçi olarak söylüyorum ben bunu- burada çok ciddi sapmalar olabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bence bunun yerine -yani bu biraz da polisiye bir şey- şunun yapılması lazım: Beyana tabi gelir ile harcamalar kıyaslanırsa -ki bu basına sızdırılan paket içerisinde her iki öneri de alt altaydı bakıldığı zaman- eğer harcamaları beyan etmiş olduğu geliriyle uyuşmuyorsa, arada fark varsa buna uygun olan esnafların, ticaret erbaplarının çağırılmasının daha mantıklı olacağını düşünüyorum. Yani “Yılda en az 12.” diyorsunuz, on iki gün geldiler...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Önceden bir taneydi, şimdi en azından...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bakın, diyelim ki o iş yeri üç yüz gün çalışıyor -ya, bu şey olmaz- üç yüz gün çalışılan bir yerden on iki gün gelip de o günkü hasılat üzerinden yıllık hasılatla varmak bence mantıklı değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Çünkü esnafta şöyle bir şey vardır, onu da söyleyeyim size: Yani gün gelir bir gün bir aya bakar, gün gelir bir ay bir güne bakar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Notunuzu alın.

Sayın Ağbaba'ya döneceğim.

Şimdi Sayın Dinçer, buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, bu madde metinden çıkmalı yani esnaf iş yapamaz. Burada zaten maliyeden gelen vergi dairesi denetmenlerini gören o iş yerine girmez. Zaten ödemelerin hepsi elektronik ortamda yapılıyor, artık elden ödeme diye bir şey kalmadı. Yani bence bu kayıt dışıyla mücadele yönüne yönelmek lazım; bu polisiye yöntemlerle... Bir de aynı iş yerine gidilmek zorunda her seferinde, ayda 3 sefer gidiyorsun, yılda 12 sefer gidiyorsun, aynı iş yerine gidiyorsun.

Yani biz burada bunu madde metninden çıkaralım, bu kayıtsız yani kayıt dışı çalışanların üzerine gidelim. Bu, son derece sakıncalı bir madde, esnaf tarafından büyük tepki görür.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Hakikaten yani her dükkâna bir Maliye memuru atıyorsunuz gibi bir şey yani yılda 12 kez şeye gidecek.

Değerli arkadaşlar, bakın, bir de artık pandemiden sonra ticaret de değişti. Şimdi, örneğin, bir telefondan ya da bilgisayardan alışveriş yapılan büyük kurumlar var biliyorsunuz dünyada, işte, Amerika'da var, Çin'de var; pazarı bunlar ele geçirmiş durumda. Ayrıca, bir de “3 harfli” dediğimiz marketler var, büyük marketler var; zaten esnaf onların karşısında ayakta durmakta zorlanıyor. Şimdi küçük esnafa böyle bir şeyi yapmanın ne anlamı var, bilmiyorum. Yani bir dedektifiğe soyunmuşsunuz, şeye benziyor bu: Evin reisi har vurup harman savurmuş, hovardalık yapmış, bütçeyi bitirmiş, çocukların ekmeğine bakıyor; ya, böyle bir şey olur mu? Bununla esnafa bir hafiyelik yapıyorsunuz; hakikaten ne yapıldığı bilinmiyor. Zaten Maliyenin denetim elemanları yok mu? Var, onları sürekli denetliyorlar. Bu doğru değil, ben de Sayın Talat Dinçer'e katılıyorum, bunun mutlaka buradan çıkarılması lazım.

Ayrıca, bir de Maliye personelini düşünün, orada çalışan vergi memurlarını düşünün, personeli düşünün; bunlar nasıl yetişecek? Orada takdiri size bırakayım. Bunu bir daha düşünmek lazım, bu doğru bir şey değil. Bir de eğer bundan bir şey umuyorsanız bundan bir şey çıkmaz, başka açıklara bakın, başka yerlere bakın yani buradan bir şey çıkmaz size, ben size söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada birkaç husus var vurgulanacak; bir kere, öncelikle en temelinden başlayayım: Bu madde uygulanamaz, çok zor bu, mümkün değil. Hangi işletmeleri, hangi ticari müesseseyi, hangi doktoru, hangisini ziyaret edeceksiniz, neye göre bunu seçeceksiniz? İnanın, yarın bu ciddi anlamda yargı konusu olur yani bu tip madde, uygulanması çok zor olan bir madde; bu bir.

İki: Türkiye'de şu anda mükellef denetim oranı, vergi denetim oranı yüzde 1,5-2 arasında, zaten yüzde 98'ini denetleyemiyorsunuz; personeliniz yok, ona uygun yapınız yok ve şimdi tutuyorsunuz, burada birtakım yeni bir şey alıyorsunuz. Ne kadar uygulayacaksınız, neye göre uygulayacaksınız? Ya, bunun bir anlamı yok. Bir taraftan da “Vergi otomasyonu, her şey artık sistem içinde.” diyorsunuz, krediyi başka yerden izliyorsunuz. Gerektiğinde şunu yaparsınız: Sektörle ilgili çalışırsınız; sektörlerde ortalama kâr oranları, kazançlar belli yani değişebilir, hepsi aynı değildir belki ama bunun üzerinden gidilir. Yani Maliye Bakanlığının böyle bir bilgisi, böyle bir birikimi yok mu? Çıkarırsınız yıllar

itibarıyla yapılan denetim raporları üzerinden -çünkü onlarda, hepsinde belli bir meslek grubunu kavırıyorsunuz- oradan doktorlarda nedir, avukat neyse ona ilişkin olarak o gruplarda ne kadarlık bir vergi söylenmiş, işte, arada bir fark çıkıyorsa vergi matrahı ne kadar, bunların hepsi bir biçimde elde edilebilir. Ben Maliye Bakanlığının böyle bir deneyimi olduğunu düşünüyorum yani biliyorum da.

Üçüncü olarak da... Gene bunu Cumhurbaşkanına vermeyin, Cumhurbaşkanı bunu nereden bilecek? Gene Hazine ve Maliye Bakanlığı yapacak; Cumhurbaşkanının buna ilişkin kadrosu mu var? Politika Kurulu üyelerine mi soracak, ofistekilere mi soracak? Yani böyle, bu şekilde oran arttırma, çıkarma gibi işleri belirlerken bu da devamlı bizim önümüze geliyor, bunun içinden “Cumhurbaşkanı şunu yapar, bunu yapar...” Sonuçta, bunları şey yapın yani bu madde doğru değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, toparlayalım.

Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bu madde gerçekten uygulanamaz; siz uygulanabileceğini düşünüyor musunuz? Uygularsınız, gönderirsiniz... Yani yüzde 98’i denetlemiyorsunuz. Yani bunda diğer yüzde 98 var denetleyebileceğiniz, gidebileceğiniz; vergi müfettişlerini göndereceğiniz yerde, tutuyorsunuz burada... Aynı yere gideceksiniz, işletmeye; hangisine gideceksiniz? Karşı karşıya ikisi aynı binadadır, birine gittiniz, öbürüne gitmediniz... Yani bunlar tartışma yaratacak konular yani bunu çok daha profesyonelce, o bilgi ve birikim etrafında götürme ihtiyacı vardır diye düşünüyorum. Yani bu madde, sağlıklı bir madde gözüküyor. Yani belki burada yapılmak istenen amaç güzel, doğrudur yani bir biçimde, vergi kaçağını önlemek ama dediğim gibi yani böyle bir yöntemin çok başarılı olacağını ve uygulanabileceğini düşünmüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ederim.

Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani aslında buradaki tartışma şu: Fiziki olarak bu işin yapılması yerine, hani, gelişmiş teknoloji de kullanılarak bu iş yapılabilir mi tartışması. Yani şu anda bunun fiziki olarak yapılması Sayın Vekilim, gerçekten çok emek yoğun bir iş ve üstesinden gelinemeyecek bir iş. Ben anlıyorum denetim açısından fakat gerçekten zor bir şey, o yüzden bir gözden geçirilmesinde fayda var yani yoksa bu denetimin yapılmasına kimse karşı değil, sadece bu işin fiziki yapılmasında bir sorun olabilir, ona işaret ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Başkanım, bir ekleme yapabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, müsaade eder misiniz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama şimdi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye... Söz vermedim, notlarınızı alın.

Değerli arkadaşlar, vallahi böyle yönetilemez ya! Bir oradan bir buradan, bir oradan bir buradan... Lütfen! Saat on oldu. Notunuzu alın, cevabınızı verin. Zaten ne yapıyorsak dört sene sonra sandık geliyor arkadaşlar yani iyi yapıyorsak iyi, yoksa ona göre vatandaş kararını verecek, bunların hepsini düşünerek yapıyoruz.

Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ben şimdi Saruhan Bey’e de bir katkı yapayım, en az 3 tane yazılım biliyorum ben böyle “fraud detection” diye. Yani artık 2024 yılında, yazılımın, yapay zekânın bu kadar geliştiği bir dönemde müfettişleri esnafın karşısına düzenli olarak çıkarmak hakikaten iki taraf için de işkence yani müfettiş için de işkence ama daha çok esnaf için işkence. Ben size toplantıdan sonra en az 3-4 tane böyle yazılım söyleyebilirim yani sizin gitmeniz gereken yeri size nokta tespiti yapan yani orada bir anomali gördüğü için “Buraya gidin.” diyen yani hatta dört beş seneden beri bütün dünyada kullanılan yazılımlar var. Bence bu, iki taraf için de azap olur, hem Bakanlık için olur hem de esnaf için olur; bu sefer devlet ile esnafı zaten böyle bir zor durumda karşı karşıya getirir. Ha, bizim muhalefet partisi olarak işimize yarar da işkence yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, örnek olarak söylüyorum: Diyelim ki sarraf ve asgari ücretten daha az vergi veriyor ve sarrafların hepsi de aynı kazanmıyor; bunu nasıl tespit edeceksiniz? Bunun Avrupa’da da uygulandığını ben duymuştum. Mesela geliyorlar, bir gün boyunca orada kalıyorlar ve sizin ne kadar şey yaptığınızı, cironuzu tespit ediyorlar. Bunun mesela buradaki zorluğu şu: Aslında yöntem doğru yani aslında haksızlık olmasın diye “12” yazmışlar, bu “12”nin fazla olması, uygulanabilirliği biraz daha zor, belki o “12” aşağı düşürülebilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Güneş.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir ekleme yapabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, lütfen bitirelim ya! Ya, böyle olmuyor.

Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani şöyle: Bir yere 12 kere gitmektense gidersiniz -zaten vergi denetimi var- 12 yere gidersiniz, değişik yerlere, oralarda alırsınız, nabızı tutarsınız. Zaten sektörün kâr oranları belli yani örneğin kuyumcuysa, bir doktorsa. Ya, buna ilişkin var, Maliyenin de bu tecrübesi var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Mesela ikimiz de doktoruz, karşılıklı muayenehanemiz var. Belki senin hasta sayın çok olabilir, benimki çok az olabilir; ortalamayla olur mu o?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, neyin tartışmasını yapıyoruz? Sayın Güneş...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ortalama...

Sayın Güneş, bakın, burada biz devamlı ekonomi üzerine konuşurken ortalamadan konuşuruz, buradaki rakamlara ortalama vergi oranı diyoruz; herkes aynı vergilenmiyor, ortalama oranlar var. Dolaylı vergiler yüzde 65 dedik yani ekonominin içinde ortalama vardır, ortalama oranlardan gidersiniz, onu demek istiyorum. Kârlılık oranı turizmde bellidir, ne bileyim, değişik alanlarda bellidir; bunlar vergi denetim uzmanlarının bildiği konular.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

TESK burada.

Buyurun.

TESK HUKUK MÜŞAVİRİ AVUKAT GİZEM YÖNAL – Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanımız ve Sayın Vekilimiz, Mersin Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanımız uzun yıllar bizimle birlikte çalışmış biri olarak aslında konuya ilişkin açıklama yaptı ancak burada, özellikle pandemiden sonra esnaf ve sanatkarların ciroları ülkemizin ekonomik koşullarına göre de sürekli farklılık gösterdiği için bu şekilde örnekleme yöntemiyle yapılacak bir hesaplamanın bizim açımızdan da ciddi bir sıkıntı yaratacağını düşünüyoruz açıkçası ve aynı zamanda bu gelen denetimcilerin kasada oturarak günü geçirmesinin esnafın ticari faaliyetini olumsuz şekilde etkileyeceği de aşikâr.

Bu nedenle, bizim görüşümüz sorulacak olursa madde metninin bu tekliften çıkarılmasını isteriz.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teşekkür ederim.

Burada olay şöyle karikatürize edildi; gidip esnafın kasasına oturmak şeklinde. Aslında bu böyle yürüten, böyle giden bir usul değil, bunun çok farklı yöntemleri de var, çok farklı usulleri de var ancak ben hani, geniş çerçevede şunu söylemek istiyorum: Yazılım çok ciddi gelişti, yapay zekâ çok ciddi gelişti, risk analizleri çok ciddi gelişti dolayısıyla bunların mümkün olduğunca üst düzeyde kullanılacağı bir iş zaten yapılıyor ve yapılmaya muhtemelen devam edilecek. Ama bunun yanında, o yapay zekâyla, yazılımla, şununla bununla erişemediğimiz bazı verilere de erişebilmek için örneklem yoluyla veyahut da riskli sektörler, bölgeler, alanlar itibarıyla yerinde denetimin de bu sürece, gelişime daha katkı vereceği şeklinde algıladım ben bu teklifi. O yüzden makul bulduğumu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Ben tam olarak anlatamadım mı bilmiyorum ama biz Gelir İdaresi olarak Vergi Usul Kanunu'na göre gidip denetlemelerimizi yapıyoruz; bu, olağan bir şey. Bunun sonucunda tespit ettiğimizde kanuni olarak genelleme yapamıyoruz; genelleme yaptıklarımız da siz orada gidip sadece bir günü tespit ettiniz diye mahkeme kararlarıyla bu geri dönüyor. Yani tespit ettiğimiz usulsüzlükleri vesaireleri, mahkemelerden ret alarak sonuca ulaşamadığımız için bu düzenlemeyi getiriyoruz ve genelleme yapmak için “Ayda bu kadar olsun.” diyoruz. Tabii ki Gelir İdaresi Başkanlığı kafasına göre “Ben bu caddeye gireyim, bu caddedeki tüm esnafa sıradan gideyim.” diye değil, bunu tamamen risk parametrelerine göre, bugüne kadar nasıl olduysa o şekilde belirliyor.

Bakın, bu genellemeler sonucunda müfettişlerin yazmış olduğu raporlar da boşa düşüyor. Yani bunu boşa düşürmemek için, tespit ettiğimiz... Aslında burada tamamen kayıt dışılıkla mücadele var. Yani biz kayıt dışılığı tespit ediyoruz fakat sonucuna ulaştıramıyoruz; bunu sonucuna ulaştırmak için böyle bir düzenleme getiriyoruz. İşin özeti bu. Yani böyle bir uygulama yoktu, hadi bakalım, sokağa çıksın diye bir şey söz konusu değil. Bu konuda mevcut olan denetmenlerimiz de yeterli.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Diyor ki: “Kayıt dışılıkla mücadele edeceğim.” Ya, gittiğin esnaf; esnafa kayıt dışılık olur mu?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Burada sadece esnafı göz önünde bulundurmayalım yani bunun doktoru var, mali müşaviri var, gece kulüpleri var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arkadaşlar, bu çok sakıncalı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bakın, şöyle tespitler var: 2 tane iş yeri, aynı cadde üzerinde kafe, restoran; biri 10 bin lira vergi göstermiş, diğeri 1 milyon göstermiş, aynı cadde üzerinde.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Denetmeniniz var zaten, bunun anlamı ne?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Denetmenim gidiyor. Bakın, denetmen hasılayı nasıl tespit edecek?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, denetmenin yok mu? Sen nasıl izleyeceksin o kadar şeyi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Başkanım, ben cevaplıyorum, karşılıklı olmazsa.

Sayın Ağbaba, denetmen bunu nasıl belirleyecek?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Denetmen defteri isteyecek.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tamam. “Hasılam o kadar.” diyor. Hasıla üzerinden diyoruz ki: “Senin hasılan bu değil.” Yan yana...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, kendi aramızdaki bu müzakereler inanın çok yoruyor bizi.

Mesele anlaşılmıştır, burada bir tereddüt var fakat matrah tespitinde Maliye Bakanlığı problem yaşıyor, yaptığı tespitler mahkemeden dönüyor. Burada kimseyi suçlamıyoruz fakat bir tarafta vergilerini çok ciddi şekilde ödeyen esnaf var, bir tarafta da tam yansıtmayan var. Burada da arkadaşlar, hakkaniyeti tesis etmek lazım. Hukuka aykırılığı varsa Anayasa Mahkemesi süreci var, onlar denetlerler.

Size son defa söz veriyorum.

Buyurun Sayın Dinçer.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, değerli başkanlarım; bu olayı sanki biraz karşılıklı şey gibi görüyoruz, aslında biz işin gerçeğini söylüyoruz. Ben otuz iki yıl Mersin Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığı yaptım. Mersin Vergi Dairesi Başkanlığında Erol Çember Başkanken bu uygulamayı yaptı ama nasıl yaptı? Gitti, işletmelerin en yoğun olduğu günlerde eli çantalı 4 vergi dairesi memurumuz minibüse bindi, iş yerinde kasaya oturdu, sabah başladı, gece saat bire kadar orada bekledi. Şimdi, bunu gören vatandaşlar orada iş yerine girmiyor, vergi dairesi memurlarını görünce girmiyor, bu iş olumsuz oluyor. Her gün iş aynı değil. Pazartesi düşük olur, salı düşük olur, çarşamba düşük olur; esnafın işi lokanta, kafe, yiyecek içecekse işin yoğunluğu cuma ve cumartesi olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Ama bizim denetmenlerimiz bugüne kadar hep yoğun olduğu günlerde geldiler ve bayram arifelerinde geldiler. Ya, arife günü müşterisi var insanların, vergi dairesinin memurları kasada oturuyor. Yani uygulama kasada oturularak yapılıyor sayın başkanlarım, aynı değil.

Şimdi, bu iş yerinin stok takibi var; bu iş yerine giren malın miktarı, emtiası, sayısı belli. Şimdi, biliyorsunuz, belli bir rakamın üstünde havaleler bankadan yapılmak zorunda. Yani bunun bu şekilde yapılmasıyla, emin olun, ülke genelindeki 3,5 milyon esnafı ve taciri karşınıza alırsınız; bu, sıkıntı yaratır. Ben samimi söylüyorum, bunu kaldıralım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Hatipoğlu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, Maliye Bakanlığı vergi denetimini sadece yoklama memurları ve hasılat tespitiyle yapmıyor malumunuz. Veri ambarını 2004 yılında kurdu Maliye Bakanlığı, dolayısıyla veri ambarı, risk analizi konularında ciddi bir tecrübesi var sizin de bahsettiğiniz gibi, sayın vekillerimizin vurguladığı gibi ama belli sektörlerde kayıt dışılık -nakdin döndüğü sektörler- var mı? Var. Bu sektörlerde biz tabii ki yapay zekâyı kullanacağız, denetleyeceğimiz sektörleri risk analiziyle belirleyeceğiz. Zaten sınırlı bir idari kapasitemiz, insan kapasitemiz var; bu kapasiteyle bizim gidip küçük esnafın hasılatını tespit etmek gibi bir yaklaşımımız olabilir mi? Biz kaynağı en etkili şekilde kullanmak zorundayız, insan kaynağımızı da en etkili şekilde kullanmak zorundayız, yoklama memuru sayımız belli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - O yüzden, sayın vekilimizin bahsettiği gibi 1 defa, 2 defa, sadece arife günü gidip onu tüm yıla teşmil etmek yerine, en az 12 defa gidilmesini, farklı aylarda gidilmesini zorunlu kılan ve oradan elde ettiğimiz tespitlerle doğrudan bir tarhiyat değil, bir izaha davet müessesesini işletmeyi öngören bir düzenlemedir. Tabii ki biz risk analizi ve yapay zekâyı denetimlerimizi devam ettireceğiz, bu da saha denetiminin bir parçasıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Başkanlığımıza 1 adet önerge ulaşmıştır, okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin 3'üncü maddesiyle 193 sayılı Kanun'un yeniden düzenlenen 69'uncu maddesinin son fıkrasında yer alan "Cumhurbaşkanı bu maddede yer alan oranı bir katına kadar artırmaya veya sıfıra kadar indirmeye, tekrar kanuni seviyesine getirmeye;" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Yaşar Kırkpınar

Necmettin Erkan

İzmir

Kırşehir

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle Cumhurbaşkanına verilen yetki çıkarılmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, bu konuyla ilgili bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu kayıt dışılıkla ilgili bir iki cümle söyleyeyim.

Şimdi, muhtemelen siz taksiye binmiyorsunuz; Audi A6, A8'e binmiyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Siz neye binmiyorsunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Taksiye, zaman zaman biniyoruz sarı taksilere.

Bir taksiye biniyorsunuz, 100 lira ödüyorsunuz; kredi kartıyla öderseniz kredi kartında 13,49 lira komisyon kesiyor. Bakın, millet ne yapıyor? Kredi kartıyla ödemiyor, para veriyor. Buna da bir tedbir uygulamak lazım, bu komisyon oranlarını düşürecek işler yapmak lazım. Şimdi herkes hep kredi kartıyla geziyor. Yani sizde para var ama bizde kredi kartı dolu. Kredi kartıyla öderken komisyon kesiyor, dolayısıyla vatandaş ne yapıyor? O 14 lirayı vermemek için -100 lirada 14 lira- kayıt dışına kaçıyor; bunu da dikkatinize sunmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, maddelere devam ediyorum.

4'üncü madde, 33'üncü madde ve 34'üncü maddeyi birlikte ele alacağız.

Buyurun Sayın Aksu.

ERSAN AKSU (Samsun) – Değerli Başkanım, gelir vergisi yönünden 4'üncü madde ve kurumlar vergisi yönünden 33 ve 34'üncü maddede yaptığımız düzenleme kayıt dışılıkla mücadele açısından vergi güvenliğini artırıcı nitelikte düzenlemelerdir. Özellikle 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Kanunu kapsamında kalan aracı hizmet sağlayıcılarının, elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarının e-ticarette aracılık yaptıkları mal satışları ve hizmet alımlarına yönelik ödemeleri üzerinden vergi tevkifatı yani ön vergileme dediğimiz bir düzenleme. Sayın Ağbaba, biraz önce dediğiniz telefonla alışveriş vesaire çerçevesinde yapılan ve bu noktada yetki düzenlemesini içeren, Trendyol'un, Hepsiburada gibi pek çok e-ticaret platformlarının, tedarik sağlayıcılarının, alt anlamda onlara ürün...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERSAN AKSU (Samsun) – ...satan ve onlar üzerinden tüketiciye intikal eden ürünlerinin vergilendirilmesinde bu firmaları tevkifat yapmakla mükellef hâle getiren bir düzenlemedir ve bu çerçevede de gerçekten kayıt dışılığın önlenmesi açısından e-ticaret platformlarını ödevlendiren önemli bir düzenleme olduğu kanaatindeyiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Alttaki firmalara mı?

ERSAN AKSU (Samsun) – Alttaki firmalar adına bu platformların tevkifat yapıp ön vergiyi onlar adına ödemelerini yükümlendiren bir düzenleme.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Alt işveren-üst işveren ilişkisi oluyor ya...

ERSAN AKSU (Samsun) – Tam biraz önce sizin söylediğiniz çerçevede bir düzenleme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli Milletvekili Sayın Özlale, buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Şunu mu söylüyoruz: Şimdi, pazar yeri diyoruz bu şeylere, biraz önce bahsettiğiniz e-ticaretlere...

ERSAN AKSU (Samsun) – Platformlar.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Evet, platformlara.

Ben pazar yerinde bir şirketin malını satın aldığımda bu şirketin vergi tevkifatından pazar yeri mi sorumlu, bunu mu diyorsunuz?

ERSAN AKSU (Samsun) – Evet, evet, tam da bu.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Tamam.

ERHAN USTA (Samsun) – Neden alıyorsunuz tevkifatı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

Bu konuyla alakalı, Sayın Aksu, buyurun.

Bir saniye, bir saniye, önce söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Türelî, buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu konuyla alakalı meslek örgütlerinden kim var? TOBB’un... Size de söz vereceğim, bekleyin şimdi, sonra size söz vereceğim.

Buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce de Anayasa’ya aykırılık önergemizde de söylemiştik, Cumhurbaşkanına bu düzenlemeler kapsamında, faaliyet konuları, ödeme türleri, sektörler, iş grupları ve iş neveleri itibarıyla ayrı ayrı ve birlikte oran belirleme yetkisi Anayasa’ya aykırı; Anayasa 73 çok açık ve net, sadece oranlarla ilgili yapabilir, türlerle ilgili bir değişiklik yapma yetkisi yok, diğerleri de bununla bağlantılı. Anayasa’ya aykırı bir düzenlemeyi burada çıkarmayalım yani en azından bu hâliyle yasalaşmasının yanlış olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Meslek örgütü olan...

Sayın Özlale, tekrar mı söz talebiniz var?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Yok, burada bu e-ticaret sitelerini temsilen bir sektör örgütü varsa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Vereceğim söz.

Buyurun, kim varsa öne gelsin, kendini tanıtsın.

ELEKTRONİK TİCARET İŞLETMECİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HAKAN ÇEVİKOĞLU – Hakan Çevikoğlu, Elektronik Ticaret İşletmecileri Derneği Başkanıyım.

Evet, bu bizim sektörümüz zaten kayıt altında olan bir sektör aslında her anlamda, pazar yerleri olarak. Burada bir iki konuya dikkat çekmek istiyorum. Bir ürünü gidip mağazadan alırsanız böyle bir stopaj yok ama on-linedan bir pazar yerinden alırsanız böyle bir stopaj oluyor. Bunun haksız rekabet olacağını düşünüyoruz.

Bir de uyumlu alakalı kırk beş günlük bir süre verilmiş, kırk beş günlük süre zaten çok az bir süre, buna adapte olmamız...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ne kadar süreye ihtiyacınız var?

ELEKTRONİK TİCARET İŞLETMECİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HAKAN ÇEVİKOĞLU – En azından altı ay ile bir yıl arasında bir süre olmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yıl sonuna kadar, yıl sonuna kadar.

Sayın Aksu, buyurun, dinlediniz...

ERSAN AKSU (Samsun) – Kıymetli Başkanım, şimdi, özellikle son yıllarda elektronik ortamda yapılan ticaretin çok ciddi anlamda büyüdüğü ve hacim olarak da kayıt dışı kimi ürünlerin de... Bir Trendyol’dan aynı işlemle belki 10 farklı ürün sipariş verdiğinizde biri Konya’dan, biri Bursa’dan, biri Manisa’dan, biri başka yerden gelme durumunda olabiliyor. Çünkü tedarikçi olan ana firma ürünleri kendisinin daha önceden anlaşma yaptığı yerlerden temin etmek durumunda ve dolayısıyla o firmalarla ilgili tevkifatın bu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu ödemeler kredi kartıyla yapılmıyor mu?

ERSAN AKSU (Samsun) – Efendim, tabii ki...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, kredi kartını takip etmiyor mu Maliye?

ERSAN AKSU (Samsun) – Ön vergileme noktasında getirilmiş bir düzenleme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kredi kartı ödemelerini takip edemiyor mu Maliye?

ERSAN AKSU (Samsun) – Elbette...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Farklı yerlerden alsak bile her birine fatura kesilmiyor mu?

ERSAN AKSU (Samsun) – Elbette ki...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu, sizi dinliyoruz.

Sayın Güneş, müdahale etmeyelim.

ERSAN AKSU (Samsun) – Netice itibarıyla bu bir yetki düzenlemesi. Şayet bu yönde bir kayıt dışılığın olduğu sektörlerle ilgili Sayın Cumhurbaşkanımıza verilecek olan bir yetkinin illa kullanılacağı anlamına da gelen bir düzenleme değil Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

ERSAN AKSU (Samsun) – Yetki düzenlemesi.

ERHAN USTA (Samsun) – Yetki düzenlemesi değil...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir firmanın şeyi vardı, “Kullanılmayan yetkiyi niye Parlamento versin?” diye soruyor arkadaşlar.

Sayın Hatipoğlu, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Sayın Başkanım, pazar yerlerinin hazırlık süreciyle alakalı endişelerini biz de anlamlı buluyoruz. Yürürlük tarihi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 1/1/2025 olabilir, altı ay...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Yılbaşı olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, burayla alakalı...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Uzamayla alakalı uygun görürseniz Gelir İdaresi Başkanımız bilgi verecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bekir Bayrakdar, buyurun lütfen.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Tabii, burada aslında iki boyut var Sayın Başkanım. Hakikaten vergi güvenliği açısından bir ön vergileme yapmak istiyoruz yani pazar yerleri üzerinden satış yapılırken birileri bunlar üzerinden mallarını satıyor. Şu olaylar oluyor: Yani 4 satış, tek fatura yani tek fatura numarasıyla satma... Bazı böyle kayıt dışılıklar oluyor ama bunun yanı sıra şuna da rastlıyoruz: Hasılatı gizlememesine rağmen sahte belge kullanarak bazı alanlarda kârını aşındırabiliyor; tabii, bu hepsi için geçerli değil, bazı alanlarda. Burada pazar yerleri çok büyük bir hacim, 300 bin tane tedarikçisi var bir pazar yerinin. Burada biz ön vergileme yaparak... Aslında bu nihai vergileme değil, yıllara sâri, inşaat işlerinde olduğu gibi -sistemimizde var- veya işte bankaların mevduat faizlerinden stopaj yapar gibi. Bunlar güçlü hâle geldikleri için, bunlar üzerinden satış yapanlardan bir ön vergileme yaparak daha sonra kendilerinin bir kârı çıkarsa burada aldığımız vergiyi onlar mahsup edebilecekler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Başkan, bunu sadece e-ticaret platformundaki esnafa mı yapacaksınız, geneline uygulayacak mısınız?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – E-ticaretle alakalı direkt 1/1/2025’ten sonra başlayacak şekilde yazdık, diğer alanlarda da -ki 94’üncü maddenin tamamı böyle- işte “Serbest meslek ödemelerinden.” der, daha sonra Cumhurbaşkanı belirler; “Gayrimenkul sermaye iratlarından.”

der, Cumhurbaşkanı belirler; “Zirai ürünlerden.” der, Cumhurbaşkanı belirler yani bu maddenin tamamen sistematığı böyle. Daha sonra da kapsam içine almayı düşündüklerimiz daha çok böyle biraz giderlerini şişiren, böyle mesela işte mühendislik hizmetleri, mimarlık hizmetleri veya işte bir...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Büyük firmaların talebi mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Nasıl?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kimin talebi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Onların talebi olmaz, onların işine gelmiyor.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Bizim talebimiz. Aslında bu KDV tevkifatı olduğu gibi, ciddi bir güvenlik meselesi bu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Büyük firmaların işine...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Yok, yok, onlara yük getirecek biraz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, Sayın Bayrakdar...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Ama tabii, burada şöyle; vergide yüzde 25 dediği yani oranı şu anda söylemek... Yıllara sâri inşaat işinde bile -büyük çapta- yüzde 5 şeklinde yapılıyor. Burada küçük oranlarda önden bir vergileme yapılacak yani.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ne kadar mesela, ne kadar?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi yani İdarenin açıklamalarına bakılırsa veya işte geçmişteki birtakım bilgilerimize, böyle bir ihtiyaç var çünkü bir anda bir alışveriş yapıyorsunuz, 5 tane ayrı firmadan tedarik ediliyor, tek bir fatura kesiliyor. Yani bunu bizim izleyecek -işte nakit ödeniyor, kredi kartıyla ödeniyor filan ama- böyle bir sistemimiz filan yok. Dolayısıyla burada vergi güvenliği açısından bunun yapılması lazım.

Tabii, yine bu Gelir İdaresini -ben genelinde konuşurken söyledim- hakikaten daha güçlendirmemiz lazım. Tevkifat işi “Ya bunu sonradan belki yakalayamam ama şimdi tevkifatla bir miktarını alayım.” anlamında yapılmış bir şey, daha sonra kurumlar vergisinden bu mahsup edilecek. Yani burada özellikle e-ticaret açısından -ben işin doğrusu tevkifatın geneline ilişkin kaygılarımı zaten iletiyorum ama- madem o sistem varsa bunun yapılmasında bence çok sakınca yok yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, buyurun ve oylamaya geçeceğim.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, yıllara sâri inşaat ve onarım işinde Gelir Vergisi Kanunu 42’nci maddeydi, değil mi, yanlış hatırlamıyorsam? Orada yüzde 5’lik gelir vergisi stopajı var, burada oran ne düşünüyorsunuz, ben onu merak ettim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bayrakdar, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Şimdi, bu oran, tabii, daha sonra... Bizim bir oranı belirleme yetkimiz yok idare olarak, Cumhurbaşkanının takdirinde.

CEVDET AKAY (Karabük) – Bir de bir şey daha ilave etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Cumhurbaşkanının kendisi mi belirliyor?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Evet.

CEVDET AKAY (Karabük) – Belirli bir ciro büyüklüğüne ulaşan grupları bu işe dâhil etmek daha doğru olmaz mı? Küçük işletmeler var mesela bu stopajdan e-ticaret yoluyla etkilenebilecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bayrakdar, buyurun, toparlayın lütfen.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Aslında, yani, tabii, çok geniş, 300 bin mükellef var orada, hepsini birden kapsamamak daha mantıklı çünkü küçüklerin... Biz, biliyorsunuz “YouTuber”larda falan da böyle stopaj usulünü getirdik. Küçükleri de bu rahatlatılabilir. Yani, aslında, onlara bir zarar vermiyor bu. Yani, 100 lira alacaksa belki 97 lira alacak, 98 lira alacak, 2 lirası orada kalacak.

ERHAN USTA (Samsun) – E-ticaret platformu vergi sorumlusu oluyor.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Aynen.

ERHAN USTA (Samsun) – Vergi yüklenicisi ise malı satan firma oluyor.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Tabii.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Bayrakdar.

Oranla alakalı hassasiyeti iştiniz. İnşaatla “Yüzde 5.” dediniz, herhâlde bunlar inşaatçılardan daha kuvvetli değil. Herhâlde bir fikir vermiştir. Aslında bir mesaj verdi ama oranı tam belirlemedikleri için bağlamak istemiyorlar kendilerini.

Değerli milletvekilleri, teklifin çerçeve 4, 33 ve 34’üncü maddelerinin işlenecek hükümlerinde yer alan “Kanun kapsamındaki faaliyetleri” ibarelerinden önce gelmek üzere, anlama açıklık kazandırılması amacıyla “mezkûr” ibarelerinin eklenmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir. Maddeleri bu redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunacağım.

Şimdi 4’üncü maddeyi redaksiyon yetkisi doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4’üncü madde kabul edilmiştir.

33’üncü maddeyi redaksiyon yetkisi doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34’üncü maddeyi redaksiyon yetkisi doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5’inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Mükelleflerin şirketlere olan ortaklıklarıyla ilgili bir düzenleme. Daha önce sahte belge düzenleyerek Gelir İdaresi tarafından tespit edilmiş olan mükelleflerin yüzde 10 hisse oranından fazla bir şekilde ortak olduğu şirketlere biz Gelir İdaresi olarak gidiyoruz, diyoruz ki: “Bu adam sahteci, bu adamın mükellefiyetini terk et.” Eğer o ortak olduğu şirket “Hayır, biz bu adamın mükellefiyetinde devam etmek istiyoruz. Biz onunla devam etmek istiyoruz, işe devam edeceğiz.” diyorsa biz de diyoruz ki: “Bu mükellefiyetini terk ettiğimiz ortağın için teminat ver, eğer vermezsen de onun teminat borcundan sorumlusun.” Ve aldığımız teminatı da ileriki zamanlarda alacağımız olduğu için tahsile koyuyoruz. Fakat Anayasa Mahkemesinin burada da bir iptal kararı var, diyor ki: “Burada sen cezada üst sınır koy.” Buna göre yaptığımız düzenlemeyle madde kapsamındaki mükelleflerden istenilecek teminatın üst sınırını, sahte belgede yer alan tutarın yüzde 10’unu teminat vermesini düzenliyoruz. Ayrıca bu miktara da maksimum üst sınır getirerek de 10 milyona kadar teminat vermesiyle ilgili bir düzenleme getiriyoruz.

Tabii, üçüncü ve dördüncü fıkralarda da burada bir düzenleme var. Teminatın verilme süresi normalde otuz gün olarak vardı, bunu da altmış güne çıkartıyoruz.

Yine, üçüncü fıkra kapsamında yükümlülüklerini öngörülen şekilde yerine getiren mükelleflere teminatın iade edilmesi ve birinci fıkrada sayılan kişilerin teminat işlemi tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş tüm vergi borçlarından sorumlu olmamalarını da sağlıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Açıklama için teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Şimdi, bir şirket veya şahıs bir yere iştirakte bulundu, bir şirkette faaliyetlerine devam ediyor, diyelim ki yüzde 15 hisse de başka bir şirketten aldı. Satın almadan önce, bu şirketin de sahte evrak niteliğinde bir şeyi çıktı diyelim meydana. Daha sonra ortak olduğu hâlde bundan sorumlu olacak mı, bir onu soracağım.

Bir de, burada, uygulamada, ortaklıktan çıkmayla ilgili ne kadarlık bir makul süre verilecek; bu, teminat mektuplarıyla ilgili mütenasip süreyle mi orantılı olacak?

Bir de, böyle bir işlem olduğu zaman, direkt hissedar olan o kişiyi de ve onun diğer şirketlerini de özel esaslara alıyorsunuz, bu ne kadar doğru bir uygulama?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kişinin zaten burada sahteci olduğu biliniyor ve bu, inceleme sonucunda var. Bu kişi eğer gidip yüzde 10’dan fazla hisseyle, atıyorum, yüzde 5 hisseyle bir şirkete ortak olduysa o şirket onu hissedar yaptığı için bu kişiden dolayı sorumlu oluyor açıkçası.

CEVDET AKAY (Karabük) – Bilmeden de hisse alanlar var.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama hayır, bilmeden değil, biz ona Gelir İdaresi olarak diyoruz ki: “Bakın, bu kişi sahteci, bunun ortaklığını terk et.” Eğer terk ederse sıkıntı yok, sorumluluk yok.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ne kadar süre veriyorsunuz, onu soruyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şimdi o otuz gündü, yeni düzenlemeyle altmış gün. Altmış gün içerisinde terk ederse sıkıntı yok ama bazıları diyor ki: “Hayır, ben bununla devam edeceğim.” O zaman işte sorumlu kılıyoruz çünkü bile bile yapmış oluyor.

CEVDET AKAY (Karabük) – O zaman bir örnek vereyim size: Uygulamada bu tip bir işlem olduğu zaman ben şöyle biliyorum, direkt özel esaslara alıyorsunuz merkezden, mahkeme kararı olmadan. O firma terk etse bile, o süre içerisinde onunla ticaret yapan başka firmalar özel esaslarda gördüğü için ticareti kesiyorlar. Ben buradan onu anladım şu anda.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yani, bu bahsettiğiniz konunun bu düzenlemeyle hani çok fazla alakası yok gibi ama eğer tekrar, hani, bununla ilgili Gelir İdaresi Başkanımız bir cevap vermek isterse...

Yani bu konuyla alakası yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bayrakdar, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Buradaki düzenleme, aslında, ticari hayatta çok da ortaya çıkabilecek bir durum değil. Yani, birine “nayloncu, sahteci” denilmiş, şirketi kapatılmış, başka bir şirketle ortaklığı var veya ortak olmuş başka şirkete; ondan, biz, eski, ilk yazımda teminat istiyorduk, teminat vermediği zaman da teminat kadar tutarı alacak kaydediyorduk ve onu borçlandırıyorduk. Anayasa Mahkemesi dedi ki: “Siz bu teminatı vermezse öyle alacak kaydedemezsiniz, borçlandıramazsınız kişiyi.” Birinci fasılda dedik ki: “Tamam, biz, o zaman onda özel usulsüzlük cezası keseriz.” dedik bu düzenlemede. O kısmı da hallettik, altmış günlük süre verdik. Ama sizin dediğiniz olay, normal, yani, ticari hayatta sahte belge düzenlediği veya kullandığı konusunda

haklarında rapor olanlar veya mahkeme kararı onlarla ilgili bizim kendi risk analiz sistemimizde bu mükellefleri izliyoruz, kategorize ediyoruz, bazen onlarla iş yapanlardan iade yapmak için 4 kat teminat istiyoruz, bazen 1 kat istiyoruz. O çok genel bir uygulama. Yani bunun onunla alakası yok. Bu çok daha nadir karşımıza çıkan bir şey.

CEVDETAKAY (Karabük) – Burada, şu anda bu konuda tescilli olan firmaları mı kastediyorsunuz? Bilinen, naylon fatura konusunda tescilli olmuş yani.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Bizim kendi sistemimizde bilinen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, TÜRMOB burada mı, var mı bu konularda diyeceği bir şey?

Emre Bey, buyurun.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI EMRE KARTALOĞLU – Bekir Üstadın da açıkladığı gibi, aslında, burada, Anayasa Mahkemesi kararından sonra teknik olarak yapılması gereken zorunlu düzenleme. Zorunlu düzenleme yapılmış, özel usulsüzlük cezasına da üst sınır koyulmuş. Teknik olarak doğru olduğunu değerlendiriyoruz Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye katkı sağlamak için her türlü dijital ortamda, sosyal ağ, erişim ve içerik sağlayıcılarının alım, satım, kiralama ve reklamlarına ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığına bilgi verme sorumluluğu vardır. Fakat burada yaşanan bazı sorunlarda, örneğin, bir platform diyor ki: “Benim üzerimden alışveriş olmuyor. Ben bundan para kazanmıyorum, sadece bilgi akışı sağlıyorum. Para akışı olmadığı için ben size bu konuda bilgilendirme veremeyeceğime dair...” Bilgi istediğimizde bilgiler verilmiyor.

Biz, getirmiş olduğumuz düzenlemeyle, bilgi alınacak mükelleflerin hepsini tanımlıyoruz. Burada, hizmet sağlayıcılar, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları, aracı hizmet sağlayıcıları, yer sağlayıcılar ve sosyal ağ sağlayıcılar olmakla beraber, alınacak bilgiler elektronik ticaretin yanı sıra, internet dâhil olmak üzere her türlü dijital ortamda gerçekleştirilen alım, satım, kiralama, ilan ve reklam gibi iktisadi ve ticari amaçlara konu işlemler şeklinde kanunda tanımlıyoruz.

Ayrıca, bu kanunun (2) numaralı bendinde de bir düzenleme getiriyoruz. Hazine ve Maliye Bakanlığının mükelleflere muameleleriyle ilgili tahsilat ve ödemelerin, banka, benzeri finans kurumları ve posta idarelerinin düzenlendiği belgeler üzerinden göndermeleriyle ilgili bir zorunluluk getiriyoruz. Aslında, bu da şöyle: Normalde, biliyorsunuz, 7 bin liranın üstündeki tüm işlemlerin banka üzerinden yapılması gerekiyordu ve bundan mükellef olanlar sorumluydu. Şimdi, bu getirmiş olduğumuz düzenlemeyle, 7 bin liranın üzerinde, karşı tarafın mükellef olup olmamasına bakılmaksızın, bütün bu miktarların banka üzerinden yapılmasını getiriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çok teşekkür ediyorum.

Maddeyle alakalı söz talebi? Yok.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 6’ncı madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 7 ve 8'inci maddeler aynı mahiyette olduğu için birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu getirmiş olduğumuz düzenlemeyle işletmelerin aktifinde yer alan kıymetli madenlerin ve kıymetli madenlere dayalı mevduat hesaplarının borsa rayiciyle belirlenmesiyle ilgili bir düzenleme getiriyoruz. Bu kıymetli madenler neler? Altın, gümüş, platin ve paladyum gibi maddeler. Bunların da şu anda borsaları var. Bunlar borsa rayicine göre, aynı dövizde olduğu gibi, günlük borsa değeri üzerinden bilançolarında yer alacak. Şu an ticari mal olarak görünmekteydi, artık değerlendirilecek, onun üzerinden de vergilendirme olacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi yok.

ERHAN USTA (Samsun) – Vergiye etkisi ne olacak?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şu an artı ve eksiye girdiği tarih önemli ama ilk etapta şöyle olacağını düşünüyorum ben: Bu zaten mal olarak duruyordu, ilk etapta değerlendirildiğinde eğer çok geride olduysa bundan ciddi anlamda bir artı değer olur fakat diyelim ki önümüzdeki yıl altın düştü, orada bir eksi değeri olmuş olur ama ben ilk etapta Gelir İdaresinin bundan ciddi anlamda bir vergi alacağını düşünüyorum, bir gelir olacağını düşünüyorum ama bir rakam yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

7'nciyi maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, kayıt dışılıkla mücadele amacıyla kayıtsız faaliyetlere artırımlı ceza uygulanmasıyla ilgili bir madde. Özellikle 2023 yılı içerisinde yapılan denetimlerde -geçmiş yıllarda da benzer tablolar vardı ama ben veri olarak onu paylaşmak istiyorum- 30.378 kişinin mükellef olmaksızın çalıştığı yönünde tespitler var ve özellikle Vergi Usul Kanunu'muzun 344'üncü maddesinde vergi mükellefiyeti tesis ettirerek faaliyetlerini sürdürenlerin vergilerini zamanında tahakkuk ettirmemesiyle ya da eksik tahakkuk ettirmesi durumunda kesilecek ceza ile hiç mükellefiyet tesis ettirmemişlerin hakkında kesilecek cezaların aynılığı durumu söz konusu ve bu da vergi uyumunun artırılması noktasında bir düzenleme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır ve bu çerçevede herhangi bir vergi idaresinin bilgisi dışında faaliyet gösterenler yönünden vergi ziyai cezasının verginin 1 katı olarak kesilen durumlarda 1,5 katı, verginin 3 katı oranında kesilecek cezalarda da 4,5 katı olarak uygulanması yönünde bir düzenlemeyi öngördük.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 9'uncu maddeyle alakalı söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi müzakereye açıyorum.

10'uncu maddeyle alakalı, buyurun Sayın Ök.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkanım, bu getirmiş olduğumuz düzenlemeyle de usulsüzlük cezalarındaki cetvelde değişiklik yaparak usulsüzlük cezalarını artırıyoruz. Bunlar neler? İşte tutulması mecburi olan defterlerden herhangi birinin tutulmamış olması. Bunlar daha önce sermaye şirketi için

1.100 lirayken -ki etki analiziyle bu rakamlar sizlere de dağıtıldı- teklifimizde 20 bin liraya diyerek... Buradaki amacımız bu cezaların miktarını artırarak caydırıcılığı artırmaktır. Usulsüzlükle, kayıt dışılıkla da mücadele etmeyi öngörüyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, geçtiğimiz dönemlerde, 2023 yılında vergi cezaları, idari para cezaları, trafik cezaları gibi kesilen, tahakkuk eden bu cezaların toplamı 530 milyar civarında. Şimdi, yine, açıklanan verilere göre de 60 milyarı tahsil edilmiş yani 470 milyarı tahsil edilmemiş görünüyor yani tahsil/tahakkuk oranı yüzde 11,4 görünüyor, bu cezaların tahsilinde sıkıntılar var. Ben şimdi etki analizine baktım, 2023 yılında 213 sayılı Kanun'un 352'nci maddesi uyarınca yaklaşık 566 bin kişiye 280 milyon TL kesilmiş, 2024 yılının altı aylık döneminde de 288 bin kişiye 237 milyon kesilmiş. Buradaki tahsilat oranları nedir? Geçmişteki, 2023 yılındaki verilere baktığımızda tahsilatta sıkıntı görünüyor. Tabii ki kayıt dışılıkla mücadele açısından bu cezaların kesilmesini olumlu buluyoruz ama bu tahsilatı nasıl artıracamız, nasıl tahsil edeceğiz, onunla ilgili ne düşünüyoruz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Şimdi, genelini konuşurken bu konu üzerinde bir miktar durmuştum. Arkadaşlardan da o konuda bilgi istedik ama bu bilgi de verilmedi. Az önce Cevdet Bey'in söylediği şeyleri ben de ifade etmiştim, özellikle cezalarda çok yüksek tahakkuklar var ancak özellikle diğer vergi cezalarındaki tahakkuk/ tahsilat oranı yüzde 1,3 arkadaşlar; bu, 2024'ün Ocak-Haziran döneminde de böyle, 2023 yılında da böyle, 2022 yılında da böyle. 332 milyar lira tahakkuk ettirilmiş, sadece 4 milyar lira tahsilat var. Buradaki problem nedir? Bunu bir öğrenmemiz lazım, idare bir şey söylesin bununla ilgili.

İkincisi: Hem bu madde hem de diğer maddelerde, Sayın Başkan, bu cezalardaki çok yüksek artışların bize izahının yapılması lazım. Yani gerçekten bu kadar çok artışa ihtiyaç var idiyse bugüne kadar niye yapmadık, değil mi? O zaman birisi bize bunu söylesin. Yani hiçbir caydırıcılık olmadan demek ki bizim mevzuatımızda bir kısım şeyler vardı, cezai unsurlar vardı. Bir anda 20, 23, 28, 29 kat ceza artırılmaz. Bakın, ben şey kısmında değilim, tabii, bu çok daha teknik bir şey, bu ceza bir fiil için, bir suç için çoktur azdır filan demiyorum ama bunun aniden bu kadar artırılmasını bize birisi izah etsin lütfen. Böyle artırdık... Kayıt dışılıkla mücadeleye kimsenin bir şey dediği yok, tam tersine, biz de kayıt dışılıkla mücadele edilsin diyoruz.

Üç: Burada, tabii, meslek mensuplarının yani muhasebe meslek mensuplarının, yeminli mali müşavir, mali müşavir, muhasebeci, her neyse, onların şöyle bir kaygısı var, diyorlar ki: "Evet, bu cezaların sorumlusu mükellef olmakla birlikte nihayetinde muhasebecisine dönüyor. 'Kardeşim, senin yaptığın işten dolayı ben böyle bir ceza yedim. Gel, bunu yüklen şeklinde.'" Gerçekten, oradaki probleme de bir bakmak lazım.

Bir de dediğim gibi, şu tahakkuk/ tahsilatlara bakarsak tahsilatın çok düşük olması nedeniyle cezayı artırmanın da çok fazla bir anlamı yok gibi.

Arkadaşlarımız bize bir açıklama yapabilirlerse belki ondan sonra müzakereler daha sağlıklı olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Dilbay...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; genel bütçe vergi gelirlerinin ve genel bütçe vergi dışı gelirlerin yayınlandığı tablolara göre sayın vekillerimizin söyledikleri son derece doğru, tahakku/tahsilat oranları çok düşük görünüyor. Bunun temel sebebi -vergilerde de daha evvel izah ettim- para cezalarının kümülatif gelmesidir. İlgili yıl içerisinde tahakkuk edenin ilgili yıl içindeki tahsilat oranı değildir, çok eski yıllardan beri gelen ve içinde tahsil kabiliyetini yitirmiş alacaklardan oluşmaktadır. Şu anda para cezalarında ocak-haziran itibarıyla toplam bakiye 576,9 milyar; vergi cezaları, yargı para cezaları, idari para cezalarının hepsinin toplamı. Ocak-haziran itibarıyla bunun yaklaşık yüzde 60'ının -yüzde 59,5'inin- tahsil kabiliyeti yoktur. Bir kısmı yapılanma kanunları içerisinde ödenmektedir taksitler hâlinde, bir kısmıyla ilgili tahsilat çalışması da devam etmektedir.

“Buradaki tasnif içerisinde tanımlanan vergi cezaları, diğer vergi cezaları nedir?” diye soruldu. Aslında vergi cezalarının tamamı, diğer vergi cezalarının içinde. Bu “tanımlanan vergi cezaları” denilen, geçici düzenlemelerle getirilmiş geç ödeme zamları, cezai faizler gibi cezalar, yapılandırma kanunlarında ve benzeri yerlerde “Şunu yapmazsanız şu kadar ceza alırız.” manasındaki düzenlemelerden oluşan bakiyelerdir ve son derece küçüktür zaten onların tutarı diğerlerin içerisinde gördüğünüz zaman. Diğer vergi cezaları ise bizim mevzuatımız gereği eski adı “kusur, ağır kusur, kaçakçılık” cezaları olan, yeni adı “vergi ziyayı cezası, usulsüzlük, özel usulsüzlük” cezalarından oluşan kalemdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY - Onun için, rakamlarda böyle bir uyumsuzluk görünmektedir efendim.

Cari yıl oranları ise normalde ortalaması yüzde 25'ler seviyesindedir, ceza türlerine göre farklılık göstermektedir efendim. Genelde ceza ödeme uyumu noktasında bir sorunumuz var, icrayla tahsilatları fazladır cezaların.

ERHAN USTA (Samsun) – O da olsa burada görünüyordur ama.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Tabii, buraya giriyor yani icra yoluyla tahsilatları fazladır.

ERHAN USTA (Samsun) – İcraya rağmen yüzde 25.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Yani ortalaması yüzde 25 efendim; yüzde 70 olanlar var, ben ortalamasını söyledim; 70 olanlar var, 65 olanlar var ama bazı kalemlerde düşüklük var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, sizin var mı talebiniz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Muhasebeciler ile esnafı karşı karşıya getirir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Muhasebeciler 11'inci maddede.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu değil mi? Yanlış değil canım. Bak, şöyle, örneğin ikinci sınıf tüccar, 150 TL olan evrak ve vesikaların bulunmaması ve ibraz edilmemesi, 150 TL'den 3.500 TL'ye çıkıyor. Yani bunlar muhasebeciler ile esnafı karşı karşıya getirir. TÜRMOB'un görüşünü almakta fayda var çünkü biliyorsunuz cezaların sorumlusu esnaftan çok muhasebeci oluyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Emre Bey, buyurun.

Onlarla uzlaştık, anlaştırdım onları.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tam anlaşılamamışsınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Anlaştık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biraz daha indirin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İndirdik onları, bak şimdi söyler.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI EMRE KARTALOĞLU – Tekrar saygılar.

Doğrudan meslek mensubunu ilgilendirenler aslında 12’nci ve 13’üncü maddede düzenlenen cezalar. Komisyon Başkanımızın, Sayın Bakanımızın söylediği gibi, onlarla ilgili bir düzenleme yapılacak galiba.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önerge vereceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama tam anlaşılamamışsınız, öyle diyor, öyle duydum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İçeride anlaştık.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI EMRE KARTALOĞLU – Anlaştık sayılır, nihai hâlini tam görmedik ama büyük oranda anlaştık sayılır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “65 bin” diyorlar, siz “50 bin” diyorsunuz.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI EMRE KARTALOĞLU – Sizin desteğinizle anlaşmayı sağlayacağız o zaman Sayın Vekilim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ortayı bulacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir dediğimiz olsun efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Olacak ama ben zaten sizin taraftan işi indirdim aşağıya.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI EMRE KARTALOĞLU – Sayın Kalaycı da destek verdiler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir dakika arkadaşlar. Zaten indirdik.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakanım, 65 bin lira olmaz ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yahu, bir dakika... Yeniden değerlendirme oranı 63 bin lira, 65 bin lira yapmış adamlar. Yani 100 bin yapmışlardı, biz 65 bine indirdik.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Muhalefetin dediği olsun Sayın Bakanım ya, sabahtan beri çalışıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yahu, tamam.

VELİ AĞBABA (Malatya) – On saatten beri çalışıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hayır, mevcut cezası 63 bin lira.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hep sermayeden yanasın!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sermayeden yana olur muyum ben ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 10’uncu maddeye dair müzakereler sonuçlanmıştır.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 10’uncu madde kabul edilmiştir.

11’inci maddeye geçiyorum.

Sayın Ök...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayın Başkanım, burada da bazı özel usulsüzlük cezalarını artırıyoruz, aynı zamanda bunların tekrar edilmesi sonucunda da tekrara bağlı olarak katlamalı bir sistem getiriyoruz. Bunlar nedir mesela? Fatura, normalde fatura vermeyen mükelleften 3.400 lira gibi bir ceza alırken biz diyoruz: Eğer tekrar aynı fiili yaparsa bu getirdiğimizde 1'inci tespitte 10 bin lira, 2'nci tespitte 20 bin, 3'üncü tespitte 30 bin diye diye en son 100 bine kadar böyle bir ceza sistemi getiriyoruz. Aynı zamanda tüketici için de... Eğer tüketici fatura verilmediğini beyan ederse tüketiciler için herhangi bir ceza uygulamıyoruz ama bu faturayı almadığı için biz burada tüketiciyi de sorumlu tutuyoruz. Eğer tüketici de bildirim yapmazsa ilk tespitimizde 5 bin lira olmak üzere bir yılda da maksimum 50 bin liraya kadar -yani 10 defa bu fiili uygularsa tüketiciye 50 bin liraya kadar- ceza kesilmesiyle ilgili bir düzenleme getiriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

11'inci maddeyle alakalı söz talebi? Yok.

11'inci maddeyle alakalı 1 adet önergemiz bulunmaktadır, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin 11'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “100.000 Türk lirası” ibaresinin “65.000 Türk lirası” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Orhan Erdem

Hüseyin Altınsoy

Seydi Gülsoy

Konya

Aksaray

Osmaniye

Ertuğrul Kocacık

Sami Çakır

Sakarya

Kocaeli

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Önergeyle 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 353'üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde yer alan özel usulsüzlük cezasına ilişkin teklifte yer alan tutarda değişiklik yapılmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 11'inci maddede bir redaksiyonumuz bulunmaktadır. Maddeyle 213 sayılı Kanun'un 353'üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde değiştirilmesi öngörülen “bin” ibaresinden sonra gelmek üzere “Türk lirası” ibaresinin eklenmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda ve kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayın Başkanım, damga vergisi ödenmemiş kâğıtları işleme koyan noterler normalde kâğıt başına usulsüzlük cezası olarak 14 lira ödüyordu; burada getirdiğimiz düzenlemeyle, yeni getirdiğimiz düzenlemeyle bu cezayı 40 liraya çıkartıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

12'nci maddeyle alakalı söz talebi? Yok.

Önerge yok.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi müzakereye açıyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayın Başkanım, bu da yine özel usulsüzlük cezalarıyla ilgili. Başkasına ait POS cihazını ve banka hesaplarını kullananlar, başkalarının hesaplarının, IBAN numaralarının kullanılması, yine POS cihazlarıyla ilgili bakanlıkların düzenlemelerine uyulmaması sonucundaki cezalarda düzenleme getiriyoruz. Bu da aynı şekilde kayıt dışılıkla mücadele kapsamında mücadelemize katkı sağlayacak bir uygulamadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz talebi? Yok.

1 önergemiz vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin çerçeve 13'üncü maddesiyle 213 sayılı Kanun'un mükerrer 355'inci maddesinin birinci fıkrasına yönelik olarak yapılan değişiklikte yer alan "25.000" ibaresinin "20.000" şeklinde, "12.500" ibaresinin "10.000" şeklinde, "6.500" ibaresinin "5.000" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Orhan Erdem
Konya

Hüseyin Altınsoy
Aksaray

Ejder Açıkkapı
Elâzığ
Sami Çakır
Kocaeli

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyle alakalı kim konuşuyor?

Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 355'inci maddesinde yer alan özel usulsüzlük cezalarına ilişkin teklifte yer alan tutarlarda değişiklik yapılmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

Sayın Türelî, neyle alakalı söz talebiniz?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Genel anlamda düzenleyici etki analiziyle ilgili bir konuyu belirtmek istiyorum. Hemen hemen, Sayın Başkan, bütün maddelerde önümüze çıkıyor. Yani burada bakıyoruz, etki analizinde, özellikle 2023'te, geçen yıl ve bu yıl ne kadar bir ceza kesilmiş, mesela onlar var. Ama "etki analizi" demek o demek değil. Etki analizi geçmişe değil geleceğe yönelik bir şey; burada bir yanlış yapıyoruz. Düzenleyici etki analizi demek, bütçe içinde devletin giderlerinin artmasına ya da gelirlerinin azalmasına neden olan konuların bir biçimde etki analiziyle ortaya konulması. Yani bu nasıl bir yük getiriyor gelecekte? Burada bunlar yok. Yani bu düzenleyici etki analizleri doğru bir şey değil.

Yani buradan ben bir şey anlamıyorum, ne getireceğini anlamıyorum vergiye ilişkin. Bana 2023'te şu kadar ceza, 2024'te şu kadar ceza... İyi de bu oranı artırmıyorduk... Mesela en azından şu yapılabilir: Bu artmış olsaydı oradaki rakam ne kadar olurdu? Onu bilmemiz lazım, ancak o şekilde sağlıklı olarak konuşulur, yoksa bir anlamı yok bunun. Geçmişe yönelik verdiğiniz bu şeyler, etki analizi değil ki.

Sayın Başkan, bu konu, bunlar görüştüğümüz şey açısından önemli efendim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Zor bir şey ama.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Niye zor olsun canım? Rakamı artırmışsın, artırdığın belli. En azından şunu yaparsın: En azından 500 lira değil, örneğin 5 bin lira olduğunda ne kadar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Onu bilemeyiz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bilemeyiz tabii ama şunu... Tabii ki bilemeyiz. Ben ne kadar ceza keseceğinizi demedim ama şunu demek istiyorum: “O değişiklik öncesinde şu kadardı, değişiklik olduktan sonra bu bu olurdu.” gibi. Yani, bir şeyi görmemiz lazım bizim. Değil mi yani, doğrusu budur, etki analizi bu demek; bunlar etki analizi değil ki. Bizim tartışmamıza, bu anlamda gelir ve gideri görmemize şey açısından çok yardımcı olmuyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama aslında düzenleme yapılabilir, doğru söylüyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, müsaade eder misiniz bir saniye...

Değerli arkadaşlar, düzenleyici etki analizini Hazine ve Maliye Bakanlığı hazırlıyor. Burada hazırlanan düzenleyici etki analizine eleştiriler var. Dolayısıyla ben bu eleştirileri dikkate almak durumundayım. Bize gönderdiğiniz düzenleyici etki analizlerinde daha sağlıklı, daha detaylı çalışma istiyoruz. Nihayetinde sizin bildiğiniz bilgiyi burada seçilmiş milletvekillerinin bilmesi kadar doğal bir şey yok, bunu özellikle istirham ediyorum.

Bir de yapacağımız tekliflerde -ben bunu yine zorluyorum ama- son günden önce, daha erken -bu görüşmedeki takvimimiz sıkıştı- teklif verildikten sonra o düzenleyici etki analizini de bize gönderebilirseniz en azından milletvekilleri de bu konuda çalışırlar. Nihayetinde herkes memleketin hayrı için uğraşıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teklifte birlikte de sunulabilir Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bunu ben zorlayacağım.

Değerli milletvekilleri, 14'üncü ve 16'ncı maddeleri birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, vergi aslının uzlaşma müessesesi kapsamı dışına çıkarılması ve hâlen devam eden uzlaşma dosyalarıyla ilgili olarak da 16'ncı madde de düzenleme yapılmasıyla ilgili bir maddemiz. Mükellefler ikmalen, resen ya da idarece tarh edilen vergiler ile bunların vergi ziyai cezaları ve yine, vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek, edilmekte olan vergiler ile bunlara ilişkin vergi ziyai cezaları ve yine, asgari limitin üzerindeki usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları yönünden uzlaşma talebinde bulunabilmekte idiler. Tabii ki kaçakçılık suçları ve buna iştirak edenlerle ilgili cezalar yönünden zaten uzlaşma dışında olan bir durum söz konusu.

Vergi aslı uzlaşma kapsamı dışına çıkarılmaktadır yapılan düzenlemeyle beraber ve bu noktada da vergi asılları kapsam dışına çıkmakla beraber, cezalarla ilgili uzlaşma olsa bile bu cezaların vergi asıllarıyla ilgili yargı yoluna gidilebilecek bir durum söz konusu olacak.

16'ncı madde de hâlen mevcut kanunun yayımı tarihinde devam etmekte olan uzlaşma dosyalarının bu değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde sonuçlandırılmasını ifade eden bir nitelik arz etmektedir getirdiğimiz düzenleme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Benim burada merak ettiğim bir husus var: 2018 yılından bu yana yani Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçiş tarihinden günümüze bu tip uzlaşma yöntemiyle yani vergi aslı ve cezalarıyla ilgili ne kadar silinen vergi aslı ve cezası var? Çünkü bir şaibe dolaşıyor “Uzlaşma yoluyla yapılan bu kadar vergi affolundu, silindi.” Bu konuda bir çalışmamız var mı, merak ettiğim için soruyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Not alalım soruları.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben de aynı soruyu soracaktım. Bir de 16’ncı maddede hâlihazırda uzlaşma müessesesi kapsamında olan durumlar var. Şu anda hâlihazırda ne kadar, kaç tane mükellef uzlaşma müessesesinden yararlanıyor ve bunun tutarı ne kadardır; onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de geneli üzerinde konuşurken bu konuya girmiştım, bu gerçekten önemli.

Hatırladığım kadarıyla şimdi iki türlü uzlaşma var: Biri, merkezî düzeyde uzlaşma, bir de taşrada. Taşrayla ilgili çok fazla sorun yok, zaten küçük rakamlar. Ancak merkezde yapılan bu uzlaşmalarda çok ciddi -ne diyelim- istismar olduğuna ilişkin yaygın bir kanaat var. Şimdi, geçmişte bu rakamlar açıklanıyordu ama uzun süredir bu rakamlar açıklanmıyor. Yani, ne kadar uzlaşmaya girdi, vergi aslından ne kadar, vergi cezasından ne kadar vazgeçildi; bunların bize verilmesini arzu ediyoruz burada, şimdi verilsin çünkü onu zaten talep etmiştik, bu önemli.

Ben bu maddeleri, 14’üncü ve 16’ncı maddeleri olumlu karşılıyorum. Yani, hiç olmazsa, vergi aslının uzlaşmaya dâhil olmaması olumlu bir gelişme; bu anlamda bu maddeyi biz destekliyoruz ancak yeterli olmadığını düşünüyoruz, o kısmı için de öneremiz var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – En yetkili kişiler buradayken sorayım: Bir şey dolaşıyor, böyle rapor tanzim edilip uzlaşmayla alakalı olarak 3 milyarlık bir vergiden 75 milyonluk bir tahsilat yapıldığı yani yüzde 97 oranında silindiğiyle ilgili liste var, firmalar da sayılmış tek tek. O listeyi size gösterebilirim de -şimdi yanımda mı, bir bakarım- ama ben bunun doğruluğundan emin olamadım açıkçası. Yani, böyle bir oran silinme, yüzde 97; bir kısım firmalarda yüzde 100 oranlar var. Şimdi bulabilirsem birazdan göstereceğim size ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, bununla alakalı söz talebi?

Sayın Hatipoğlu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Uzlaşmalara ilişkin tüm sonuçlar Gelir İdaresi faaliyet raporlarında her yıl düzenli olarak yayınlanıyor; hem merkezî uzlaşma komisyonlarında hem taşra uzlaşma komisyonlarında uzlaşmaya giren rakam ne, uzlaşma sonucu uzlaşılan rakam ne, müsaade ederseniz Ayşe Hanım okuyacak şimdi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Dilbay...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Efendim, 2023 yılı sonuçlarımıza göre, Merkezî Uzlaşma Komisyonuna 3 dosya gelmiş 2023 yılında. Yalnız merkezde iki tür komisyonumuz var, bir de Koordinasyon Uzlaşma Komisyonumuz var, oraya da 177 dosya gelmiş. Toplamda 265 milyon liralık bir uzlaşma konusu vergi talebinde bulunulmuş. Uzlaşma sonucunda vergi cezalarında, 389 milyon liralık vergi cezası uzlaşmaya konu olmuş. Toplamda 126 milyon 130 bin 310 liralık cezada uzlaşmış, geri kalan kısmı reddedilmiş Merkezî Uzlaşmada.

Taşra uzlaşma komisyonlarımızda 38.895 dosya için başvuruda bulunulmuş, 252 milyon liralık bir vergi için başvuru yapılmış. Uzlaşma sonucu vergimiz 242 milyon yani oran yüzde 96 olmuş; uzlaşmaya konu vergi cezası, 659 milyon 832 bin liradan 113 milyon 419 bin liraya bir düşme olmuş cezalarda efendim. Faaliyet raporlarımızda her yıl düzenli yayınlanıyor bu veriler efendim.

Geçici maddeyle ilgili sayın vekilimiz bir soru sordu. Geçici madde düzenlemesindeki maksat şudur efendim: Vergi ceza ihbarnamesi tebliğ edilmiş mükelleflerin uzlaşma talep etmek için otuz günlük yasal süresi vardır. Bu kanun çıkıncaya kadar her an vergi ceza ihbarnamesi tebliğ edilebilir. Bu, kazanılmış hakların korunması anlamında bir düzenleme. Artı, uzlaşma talep edilmiş, henüz kendisine gün verilmemiş mükellefler olabilir; başvurusunu yapmış, uzlaşma için davet edilmemiş olanlar olabilir; bu nedenle geçici madde düzenlemesi yapılmıştır efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Şöyle bir tablo var, bakın, bu her yerde dolaşüyor; 17 tane firma var, burada rapor tutulmuş, 3 milyar 106 milyon, uzlaşılan tutar 74 milyon 515 bin, indirim yüzdesinin ortalaması yüzde 97,6. Bu bana mantıksız geldi de sizi açıklamaya davet ediyorum. Bu konu her yerde dolaşıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – 2023 yılı için rakamlar böyleyse zaten uzlaşma müessesesi ortadan kalkmış, o yüzden de siz herhâlde “Vergi affını katmayalım.” filan diyorsunuz. Bunlar geçmişte çok büyük rakamlardı yani milyarlar... O zaman, Ayşe Hanım bize bir tablosunu versin, şöyle bir on yıl geriye doğru gidelim. Bunun bir başka anlamı da şu o zaman: Uzlaşma neden doğar? Bir müfettiş gider, büyük firmaları denetler, ona ikmalen vergi tarhı yapar, resen, neyse, idarece, bilmem ne yani ilave vergi tarhiyatı yapılır, bir suç bulunur, bir vergi kaçağı bulunur, onun üzerinden cezası ve ilave vergileri konulur, vatandaş da “Ya, bu çok fazla oldu, gelin şunda bir uzlaşalım.” der, size gelir. Rakamlar böyle küçükse bunun bana göre anlamı şu: Siz vergi incelemelerinden filan vazgeçmişsiniz. O zaman, bize şu rakamlar verilsin mesela, geriye doğru yine onu alalım bir. Müfettiş raporlarına dayalı olarak ne kadar ilave vergi tarhiyatı yapıldı mesela 2023’te, geçmiş yıllarda neydi, mukayeseli olarak bir bakalım. Yani bunun tek bir manası bu olabilir, yoksa bu... Tabii, on yıl öncesi rakamları bile milyarlar düzeyinde olan bir rakam yani “Mükellefler düzeldi artık, hiçbir hile yapmıyorlar.” filan diyebilir miyiz? Kayıt dışılığın hâlâ yüzde 30 olduğunu herkes söylüyor, Sayın Bakan da söylüyor. Bunun olduğu bir ülkede bu rakamlar biraz komik kaçıyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir şey soracağım, ben yanlış anlamış mıyım diye soruyorum: Biraz evvel bize verdiğiniz izahatta bu merkezdeki vergi cezalarından bahsetmiştiniz, merkezdeki dosyalardan bahsetmiştiniz. 388 milyon liralık vergi cezası uzlaşmaya girmiş, burada 26 milyon liralık tutar mı uzlaşmaya tabi olmuş? Yani geri kalan...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – 26 milyon olarak uzlaşmış efendim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – 388 milyon lira vergi cezası sonuç itibarıyla 26 milyon liraya inmiş, doğru mu anladım?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Evet.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Dilbay, hem Sayın Akay’ın hem Sayın Usta’nın söyledikleriyle alakalı... Sayın Usta’nın söylediğiyle alakalı hazırlığınız varsa şimdi, yoksa hazırlayın. Sayın Akay’ın söyledikleriyle alakalı...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Efendim, tabii, son on yıl için hazırlık gerekiyor, sitemizde vardır ama çekmemiz lazım o verileri.

Son yıllardaki uzlaşma sayılarındaki ve başvurularındaki düşüşün sebebi yapılandırma yasalarıdır. Yapılandırma yasaları uzlaşma istenilebilecek süre içerisindeki dosyaları kapsamına aldığı için mükellefler doğal olarak yapılandırma yasalarına başvurmuşlardır uzlaşma başvurusu yerine. Ancak kapsama girmeyen mükellefler açısından bir düzenleme olmuştur.

Sayın Akay’ın söylediği diğer konu... Tabii ki şirket bazında bizim böyle bir bilgi vermemiz, böyle bir açıklama yapmamız; mahremiyet hükmüdür, bunu söylemem mümkün değil. Ancak Vergi Usul Kanunu’nun uzlaşmayla ilgili hükümlerine baktığımız zaman, net olarak hangi hâllerde uzlaşma istenilebileceği ve komisyonun hangi hâllerde bu talepleri dikkate alacağı belli. Öncelikle, mükellefler vergi inceleme raporlarıyla ilgili itirazlarında bir vergi hatası olduğunu ileri sürebilirler. Vergi Usul Kanunu’nuzun kendisi vergi hatalarını tanımlar. “Vergilendirmede bir hata vardır, bunu düzeltin.” diye gelebilir. İkinci “Ben vergi kanunlarını bilemedim, nüfuz edemedim, onun için hata yaptım.” diye gelebilir. Üçüncü sebep, idarenin görüşü ile yargının görüşü farklıdır “İdare olarak siz farklı düşünüyorsunuz, benden vergi istiyorsunuz ama bakın, yargı kararları bu yönde tecelli etmiş ve müstakar hâle gelmiştir.” diye gelebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Komisyonlar bu iddiaları değerlendirerek karar verirler. Dolayısıyla hangi dosyada, hangi saikle bir uzlaşma yapılmıştır, bunu ancak komisyon bilir. Bizim burada bir yorum yapmamız doğru değildir, artı, mükellef özelinde zaten hiçbir suretle bizim konuşmamız söz konusu bile olamaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Dilbay, Sayın Usta’nın söylediği verileri eğer Genel Kurul aşamasına kadar hazırlarsanız ve Sayın Usta’ya ulaştırırsanız sevinirim.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Hazırlarız efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 14’üncü madde üzerinde İYİ Partinin 1 adet önergesi bulunmaktadır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 14 – 213 sayılı Kanunun;

a) 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Uzlaşılın vergilerde gecikme faizi; uzlaşılın vergi miktarına, (a) fıkrasında belirtilen tarihten itibaren uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için uygulanır.” cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

b) 376 ncı maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

c) Ek 1 inci maddesi ilga edilmiştir.

d) Ek 7 nci maddesi ilga edilmiştir.

e) Ek 8 inci maddesi ilga edilmiştir.

f) Ek 9 uncu maddesi ilga edilmiştir.

g) Ek 11 inci maddesi ilga edilmiştir.

h) Ek 12 nci maddesi ilga edilmiştir.”

Ümit Özlale

İzmir

Erhan Usta

Samsun

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada, maddede malum “Vergi asılları artık uzlaşmaya tabi olmayacak.” deniliyor. Biz önergemizle “Vergi cezaları da uzlaşmaya tabi olmasın, uzlaşmaya konu olmasın.” diye öneriyoruz. Gerekçemiz de şu: Vergi aslını müzakere etmiyorsanız, vergi aslında sorun yoksa cezasında da sorun olmaması lazım, değil mi, mantık onu gerektirir. Dolayısıyla böyle bir uzlaşma ihtiyacı cezada da olmamalı. Ayşe Hanım’ın az önce verdiği rakamlardan bakınca yüzde 6,7 vergi cezalarında uzlaşılın oran, uzlaşma oranı yani kestiğiniz cezanın yüzde 6,7’sini almak için uzlaşmışsınız. Biz tamamının çıkarılmasını öneriyoruz ama tamam, idare bugün yapmayabilir ama kulaklarının bir kenarında kalsın, en azından buna bir düzen getirmek lazım yani “Bu, en az yüzde 50’si olur.” şeklinde falan bir şey söylemek lazım. Dediğim gibi, argümanım şu: Verginin aslında sorun yoksa, “Vergi aslında uzlaşma yapmam.” diyorsan cezasında niye bu kadar, yüzde 93’ünü silecek kadar bir uzlaşma yapıyorsun? Bunu birisinin açıklaması lazım bize.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İYİ Partinin önergesi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, burada bir redaksiyon talebimiz vardır.

Kanun yazım tekniğine uyum sağlanması ve anlama açıklık kazandırılması amacıyla maddenin çerçeve hükmünde yer alan (c) bendi ile 213 sayılı Kanun’un ek 1’inci maddesinin birinci fıkrasının yedinci cümlesindeki değişikliğe ilişkin “vergi ve ibareleri” ibaresinin “vergi ve ibaresi” şeklinde değiştirilmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkanım, burada Gelir İdaresi Başkanlığımızın taşra teşkilatlarında çalışan yaklaşık 4 bin personelimize fazla mesai ücreti verilmesine dair düzenleme getiriyoruz. Ayda maksimum elli saatten fazla olmamak üzere kişi başına maksimum 7.262 TL'ye tekabül eden bir çalışma, mesai ücreti alabilecek; yıllık maliyeti de 348,6 milyon TL'dir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Doğru, olması gereken bir şey ama unutmayalım ki bunlar geçmişte vardı, bu Hükûmet bunları kaldırdı 666'yla, yanlış hatırlamıyorsam; ihtiyaçtı, o zaman da kaldırılmasının yanlışlığını söylemiştik ama kendi bildiklerini okudular, şimdi peyderpey geliyor. Zaten bu tür şeyleri Maliye Bakanlığı başlatıyor, daha sonra diğer bütün kurumlara bu teşmil olacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, maddeyle ilgili memur sendikasının...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu memur sendikası var...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hangi memur sendikası?

VELİ AĞBABA (Malatya) – KESK'e bağlı. Arkadaşların söz talepleri var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

Kendinizi tanıttın önce.

KESK BÜRO EMEKÇİLERİ SENDİKASI MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İSMET TEMEL – Değerli Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; KESK'e bağlı Büro Emekçileri Sendikası Yönetim Kurulu üyesiyim.

Daha önce 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle hem SGK çalışanlarından hem Maliye çalışanlarından birçok ikramiye ve mesai ücreti kaldırılmıştı. Bu düzenlemeyi Anayasa Mahkemesi Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmesine rağmen on iki yıldır bu konuda hiçbir düzenleme yapılmadı. EYT olsun, vergi düzenlemeleri olsun, hatta bu corona döneminde bile yapılan düzenlemelerde arkadaşlarımız gece gündüz çalıştılar, hâlâ da çalışmaya devam ediyorlar. Bu nedenle, kaldırılan ikramiye haklarının, diğer haklarının ve mesai ücretlerinin yeniden düzenlenmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Diğer temsilcimiz, siz de kendinizi tanıtırınız...

TÜRKİYE KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY – Sayın Başkanım, değerli milletvekilllerimiz; Türkiye KAMU-SEN olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının kayıt dışıyla mücadelesini çok önemli buluyor, kıymetli buluyor ve destekliyoruz. Gerek Gelir İdaresi Başkanlığımızın gerekse bu mücadeleyi yapan gelir uzmanlarının, Gelir İdaresi Başkanlığı personelinin moral ve motivasyonunu yükseltme adına burada yer alan fazla mesai ücretinin mutlaka biraz daha yükseltilmesini talep ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRKİYE KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY – Sayın Başkanım, buradaki fazla mesai ücreti günlük 247 liraya tekabül ediyor. Biz sahada kayıt dışılıkla mücadele eden vergi memurlarımıza iâşe ve ulaşım bedeli olmak üzere 247 lira veriyoruz. Bugünkü şartlarda 247 lirayla bu memurlarımız bir öğün yemek bile yiyemezler. Biz bu gösterge rakamının -Gelir İdaresi Başkanlığımızın da bu yönde düşündüğünü tahmin ediyoruz- 320 gösterge rakamı olarak yeniden düzenlenmesini Komisyonumuzun takdirlerine arz ediyoruz.

Gelir İdaresi Başkanlığımızın bu mücadelede elinin kolunun güçlü olması, personel ve diğer konularda güçlendirilmesi bu mücadelenin başarısında önemli etken olacak diye düşünüyor, saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebinde bulunan temsilcimiz var mı?

Buyurun lütfen.

MEMUR-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI SONER CAN TUFANOĞLU – Sayın Başkanım, kıymetli hazırım; Memur Sendikaları Konfederasyonu adına hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Kanun teklifiyle Gelir İdaresi Başkanlığının taşra teşkilat personelinin yüzde 20'sine fazla çalışma ücreti ödenmesi öngörülmüştür ancak Konfederasyonumuza bağlı BÜRO MEMUR-SEN sendikamızın toplu sözleşmede elde etmiş olduğu kazanım yüzde 25 olarak belirlenmiştir. Toplu sözleşme hükmü de var 10'uncu maddede. Dolayısıyla bu rakamın minimum yüzde 25'te tutulmasını talep ediyoruz. Böyle bir hüküm imza altına alınmıştır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 15'inci maddeyle alakalı başka söz talebi bulunmamaktadır.

Maddeyi oylarınıza sunacağım ancak 15'inci maddeye ilişkin bir redaksiyon talebimiz bulunmaktadır.

Teklifin çerçeve 15'inci maddesiyle 213 sayılı Kanun'un ek 13'üncü maddesinde yer alan “için görevlendirilen” ibaresinin “için görevlendirilenlerden” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle değiştirilmesi gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum...

MEMUR-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI SONER CAN TUFANOĞLU – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MEMUR-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI SONER CAN TUFANOĞLU – Sözleşme hükmü var Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Müsaade eder misiniz.

Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, söz talebinizi karşıladım. Dolayısıyla görüşlerinizi ifade edersiniz, son kararı burası verir. Komisyon kararını vermiştir. Bir daha da söz verdiğimiz arkadaşlar biz oylamaya geçtikten sonra lütfen müdahale etmesinler. Değerli arkadaşlar, buranın bir usulü, bir erkânı var, bununla alakalı sadece milletvekilleri müdahale eder.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Bunda bir şey yok ki Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle değerli arkadaşlar: Oylamaya geçiyorum, buradan söz atılıyor. Burayı bir insicam içerisinde ben yönetmek zorundayım. Ben milletvekillerinden bunu kabul ediyorum.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Kuralları söylerseniz öncesinden herkes uyar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Milletvekilim, kurallarımız belli.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Onlar bilmeyebilir Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 17 ve...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Başkanım, bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, bu madde 15 şöyle diyor: "...fazla çalışma ücreti ayda 50 saati ve fazla çalışma ücreti ödenebilecek personel sayısı ise Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatı kadro ve pozisyonlarında bulunan toplam memur ve sözleşmeli personel sayısının %20'sini geçemez." Yani fazla çalışma ücretinden bahsediyoruz. Şimdi, benim aklıma yatmayan şöyle bir şey var: Kamu kurumlarında böyle bir pazarlık olabilir mi? Yani biz "yüzde 25" demiştik toplu sözleşmede, burada "yüzde 20" yazıyor. Peki, biraz evvel yılda 12 defa yerinde denetime gidilmesinden bahsediliyor. Sabah sekizde başlıyor kimi çalışma yerleri, akşam saat sekize kadar, dokuza kadar çalışılıyor yani sonuç itibarıyla, o uzman oraya gittiyse, orada bir inceleme yaptıysa fazla mesaiye kalmış olacak, hâliyle fazla mesaiye kalmış olacak. Burada bu yüzde 20, 25 gibi rakam belirtmenin ne manası var? Eğer personel fazla çalıştıysa, fazla mesai yaptıysa herhangi bir, yüzde 15, yüzde 20, yüzde 25 gibi bir sınırlama yapmadan emeğinin karşılığını alması gerekmez mi? Diğer kamu kurumlarında da buna benzer uygulama var mı? Yani ben Gelir İdaresinde çalışıyorum, fazla mesai yapıyorum ancak fazla mesai yapan çalışan sayısı yüzde 30, personelin yüzde 30'u fazla mesai yaptı; neye göre, kime göre, nasıl vereceksiniz yüzde 20'yi veyahut da yüzde 25'i? Bunun pazarlığını yapmaya gerek yok; eğer bir personel, bir çalışan, bir ücretli fazla mesai yapıyorsa fazla mesaisinin karşılığını almak zorundadır; böyle, personelin yüzde 20'si, yüzde 15'i diye bir kısıtlama getirilmesinin yanlış olduğunu düşünüyorum. Yani sizin getirmiş olduğunuz kanuni düzenlemenin ruhuna da aykırı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayalım lütfen.

VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Toparlıyorum.

Diyorsunuz ki: "Biz iş yerlerini, tüccarları, esnafı denetleyeceğiz yani oradaki hasılatı kontrol edeceğiz." Çok basit bir soru sordum, bizim Manisa'da, mesela, yazın saat dokuza kadar dükkânlar, iş yerleri açıktır hava durumuna göre ve mecburen dört saat fazla mesai yaptı o adam orada inceleme esnasında, saat beşte "Ben bıraktım." diyemeyecek. Yani bu yüzde 20 rakamının bence teklif metninden çıkarılması lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Bakırlioğlu.

Sayın Bayraktar...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR - Şöyle Başkanım: Biz zaten orada kendi idaremize de bir sınır getiriyoruz yoksa hani zaten elli saatten fazla çıkarmayacağız, bir arkadaşı da daha fazla çalıştırıp para vermemezlik yapmayacağız yani. Zaten bizim 4 bin kişilik bir kapasitemiz var; elli saat, yüzde 20, bizim 7.680 kişiyi görevlendirebileceğimiz bir bütçe veriyor. Ama yani biz

kendi kendimize bir sınır getirelim, 40 bin personeli de dışarı çıkarmayalım... Yani iş gücümüzü dikkate alarak böyle bir sınır koyduk yani, yoksa fazla çalıştırıp da para vermemek... Zaten şu anda ondan sıkıntıdayız biz.

VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben anlıyorum da niye o zaman sınırlama koyuluyor ki? Niye yüzde 20?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Yok, belli bir bütçe içerisinde kalsın diye yapıyoruz onu Sayın Vekilim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yani üzgünüm madde geçtikten sonra söylediğim için, kusura bakmayın ama şimdi ben de şunun altını çizeyim, bu tarz şeylerde bir süre sınırı olmayınca şöyle problemler oluyor: Birçok bakanlık sahada kendi önemsedığı hususlarla ilgili denetimler yapıyor; tarım denetimi yapanlar, gıda denetimi yapanlar var, çok riskli yerlerde çalışanlar, riskli denetimler yapanlar, kavgaya dövüşe muhatap olanlar var. Dolayısıyla bunu belli bir süre... Hani burada geçti ama Genel Kurul aşamasına kadar belki bir süre sınırı konulabilir. Bu tarz var mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Elli saat.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yok, yok, hayır, elli saat süresi değil, bunun uygulama süresiyle ilgili. Çünkü bu tarz talepler sonra kartopuna dönüşüyor, onları da yapmak zorunda kalıyorsunuz, yapmadığınız zaman bir adaletsizliğin önünü açmış oluyorsunuz gibi bir durum oluyor; onun altını çizmek istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Buradaki amacımız bizim yani normalde “suistimal edilmesin” mi veya diğer taraftan da kendi kendimizi -yani siz bütçe açısından düşünüyorsunuz bunu- kısıtlarsak yarın bu kısıtlamadan dolayı, mesela elinizde memur olduğu hâlde denetime çıkaramama gibi bir durumunuz da olabilir mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 17 ve 21’inci maddeyi birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ticari olmayan, gezi, eğlence, spor gibi faaliyetlerde kullanılan deniz taşıma araçlarına yat limanlarında verilen kiralama, bakım ve benzeri hizmetlerde KDV istisnası vardı mevcut durumda; getirmiş olduğumuz düzenlemeyle bu KDV istisnasını kaldırıyoruz. Aynı zamanda, yine deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetlerde tam bir KDV istisnası vardı, bunu da kısmi istisnaya dönüştürüyoruz. Bunun sonucunda da yaklaşık 5,4 milyar TL gibi bir gelir artırıcı etkisi olacağını düşünmekteyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, 5,4 milyar bir gelir etkisi olacağını ifade ettiniz, ben şunu merak ettim: Bu kanun uygulamaya geçtiğinden bu yana ne kadar vergi harcaması olmuştur? Yani ne kadar maliyet oluşmuştur? Yani daha da açıkçası, ne kadar gelirden mahrum kalınmıştır? Böyle bir çalışmamız var mı?

Ama duyulmadı galiba soru, bir daha tekrarlayacağız herhâlde.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Pardon, çok özür dilerim, ben 21’le ilgili bir kısmı kaçırmışım, ona bakıyorum da tekrar...

CEVDET AKAY (Karabük) – Sorun yok, tamam.

Şimdi, 5,4 milyar gelir etkisi olacağını ifade ettiniz. Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana ne kadarlık bir vergi harcaması olmuştur? Yani kamuya maliyeti ne kadardır? Daha doğrusu, ne kadar bir vergi tahsilatından mahrum kalınmıştır? Bir rakamımız var mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şu an bununla ilgili herhangi bir...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, müsaade edin, diğer milletvekillerimizin talepleri var.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, burada -hakikaten de fazlaymış yani- 5,4 milyar lira bir vergi istisnası varmış, vergi harcaması varmış KDV’den dolayı. Nedir bu? Gezi, eğlence, spor ve amatör balıkçılık gibi faaliyetlerde kullanılan araçların, özel tekne ve yatların bağlandığı limanlardaki maliyetleriyle alakalı.

Peki, şeyi sormak istiyorum; bu araçlar, bu bahsi, sözü geçen araçlar kullandıkları akaryakıtta da herhangi bir istisnaya tabi midir? Öyle bir tabiyeti yok, normal şeyde yapıyor; tamam, onu sordum.

Teşekkür ederim.

CEVDET AKAY (Karabük) – Buradaki 5,4 milyar yüksek olduğu için bayağı bir vergiden vazgeçilmiş istisnadan dolayı galiba. Tutar ne, ben onu merak ettim, onun için sordum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Notunuzu alın lütfen.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, şimdi, işin kötüsü, buna 21’inci maddedeki önergeyle birlikte bakmamız lazım. “20’nci madde çıkarılsın.” diye iktidar grubunun bir önerisi var. Dolayısıyla bu 5,4 kalacak mı onu bilmiyorum ondan sonra, 5,4 de gidiyor; bu bir.

İkincisi, şimdi, arkadaşlar, bilmiyorum... Gerçi Türkiye Liman İşletmecileri Derneğinden bize de bir yazı gelmişti bununla ilgili olarak “Ulaşım modları arasında bir haksız rekabete yol açıyor bu.” falan diye. Ama burada gerçeklere baktığımızda şu şeyi koruyorsunuz herhâlde... Yani Nilgün Hanım, tabii, konuya çok vâkıf olabilir de çok özet anlatıyor, bazı şeyleri biz anlayamıyoruz, fazla teknik oluyor.

Şimdi, bu özel tekne, yat mat meselesinde onu bir defa şeye hariç tutuyorsunuz, orada bir değişiklik yok değil mi? Onu yapıyorsunuz. Bu 21’i dışarı çıkarmakla ne yapmış oluyorsunuz? Yani 21’i kaldırmakla şimdi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, Sayın Usta; ben burada söz vereceğim, kurumlara da söz vereceğim, Deniz Ticaret Odası da burada, anlattıracağım onlara.

ERHAN USTA (Samsun) – İyice bir anlayalım. Niye konuldu, niye çıkarılıyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Deniz Ticaret Odasından...

Buyurun.

DENİZ TİCARET ODASI TEMSİLCİSİ MURAT ERİŞTİ – Sayın Başkanım, ben 21’inci maddedeki değişiklik önerisini...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kendinizi tanıtır mısınız.

DENİZ TİCARET ODASI TEMSİLCİSİ MURAT ERİŞTİ – İsmim Murat Erişti, ben Maliye Bakanlığı eski Hesap Uzmanıyım, Yeminli Mali Müşavirim, Deniz Ticaret Odası Yönetim Kurulu Mali Danışmanıyım.

21’inci maddedeki yapılan... Biz zaten yazı yazdık bu maddenin teklifte çıkarılması gerektiği yönünde. Buradaki gerekçemiz de şudur: Bu hizmetlere katma değer vergisi 1985 yılında yürürlüğe girmiştir ve indirim mekanizmasının çalışması gerekir yani mükellefin, nihai tüketicinin katma değer vergisini yüklenmesi gerekir. Fakat bu teklifle, bu hizmetleri verenlerin yüklendikleri KDV’lerin gelir ya da kurumlar vergisinde sadece indirim konusu yapılması ya da gider ya da maliyet unsuru yapılması öngörülüyor. Burada KDV’nin de bu müesseselere yüklenmesi anlamına gelir çünkü bildiğiniz üzere kurumlar vergisi oranı yüzde 25’tir fakat KDV’nin tamamını indirim ya da mahsup yoluyla tüketmek yerine bunu gider ya da maliyet unsuru yaparsak eğer bu müesseselere ilave yüzde 75 bir maliyet. Bu da bizim rekabet gücümüzü zayıflatır. Dolayısıyla 21’inci maddenin tekliften çıkarılması yönünde Oda olarak görüş verdik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, Sayın Başkan, bu 21’inci maddenin gerekçesi şöyle: “3065 sayılı Kanunda yer alan indirim ve iade hakkı tanınan istisnalar zaman içerisinde genişleyerek, KDV sistematüğini bozan, sistemi karmaşıklaştıran, mükelleflerin uyum düzeyini zayıflatan, Hazine kaybına yol açan ve devreden KDV tutarını artıran bir hal almıştır. Devreden KDV tutarını azaltmak adına yapılan analizlerde, hizmet karakterli bazı sektörlerde ödenmesi gereken KDV tutarını azaltmak, hiç ödememek veya iade almak amacıyla gerçek bir yüklenime dayanmayan KDV’nin indirim konusu yapılması eğiliminin arttığı görülmektedir. Yapılan düzenlemeyle deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler, iade hakkı tanınan istisnalardan çıkarılarak kısmi istisna kapsamına alınmak suretiyle, bu istisna nedeniyle yüklenilen KDV’nin gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider veya maliyet olarak dikkate alınması imkanı sağlanmakta ve devreden KDV’nin azaltılması amaçlanmaktadır.” Şimdi, hem bu gerekçeleri yazacağız hem de Deniz Ticaret Odası veya sektör istedi diye bunu çıkaracağız; o zaman diğer maddeleri de çıkaralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Esas, devreden KDV’lere ilişkin bir madde var -Kaçınıcı maddeydi, 25’inci madde miydi- o zaman o maddenin tamamını da çıkarmamız lazım, beyefendinin söylediği argümanların hepsi orada da geçerli. Dolayısıyla, o anlamda, işin tutarlılığına bir bakmak gerekiyor. Bu kadar kuvvetli gerekçe yazıp ondan sonra “Bize bir talep geldi.” diye bunun çıkarılmasını ben doğru bulmam. Bize bir izahat verilsin bununla ilgili yani niye kabul edildi bunun çıkarılması?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

KESK BÜRO EMEKÇİLERİ SENDİKASI MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İSMET TEMEL – Efendim, biliyorsunuz, devlet memurları emekli olunca yan ödeme, ek ödeme, istinaden verilen paraların kesilmesi nedeniyle maaşları yarıya düşmektedir. Yarıya düştüğü için emekli olup köyüne giden, memleketine giden insanlar ya balıkçılıkla ya çiftçilikle geçinmek zorunda kalıyorlar ve o yüzden burada yapacağınız KDV düzenlemesi bizim arkadaşlarımızı da etkileyecek, amatör

balıkçılıkla geçimini sağlamaya çalışan emekli insanları da etkileyecek. Özellikle, çiftçi olan ailelerde bizim şöyle bir önerimiz var: Memur maaşının altında gelire sahip olan hanelerde gıda, sağlık ve eğitim gibi zorunlu harcama kalemlerinde KDV'nin sıfır olmasını ve hane geliri en düşük memur maaşının altında kalan, çiftçilikle uğraşan hanelerin tarım işlerinde kullanacağı motorinden KDV alınmamasını, amatör balıkçılıkta da aynı şekilde KDV'nin alınmamasını ve bu KDV'nin de sıfırlanması istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ederim.

Sayın Hatipoğlu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Aslında, teknik olarak bizim çalıştığımız madde önergesi ortada ama farklı bir öneri de var; grubun takdirindedir, ilave, teknik olarak söyleyeceğim bir şey yok.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Ök, detaylı yazıldıktan sonra şimdi neden çıkarmak istediniz?

ERHAN USTA (Samsun) – Önergeyi veren arkadaşların argümanları neydi?

Arkadaşlar, boğazımızı patlatıyoruz, çok haklı olduğumuz konularda dahi burada bir şeyi değiştiremiyoruz, burada kim vurduya gidiyor; idarenin haberi yok, Nilgün Hanım'ı da biz haberdar ettik burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkanım, normalde bizim teklifimiz, bizim çalıştığımız, getirmiş olduğumuz teklif madde 21'de kısmi istisnanın yani tamamen olan istisnanın kısmi KDV istisnası olarak düzenlenmesi yönündeydi fakat zannedersen bunun sonucunda bizim gruptan arkadaşlarımız bunun kaldırılmasıyla ilgili bir önerge getirmiş durumdalar. Tabii, önergeyi getiren arkadaşlarımızın bunu açıklamasının çok daha doğru olacağını düşünüyorum.

Ben getirmiş olduğum kanun teklifinin arkasındayım Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

TÜRKİYE DENİZCİLİK FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NURİ KORAY KURUN – Türkiye Denizcilik Federasyonu adına söz aldım; Avukat Kaptan Nuri Koray Kurun.

Bir denizci olarak burada söz aldım. Denizcilerin herhangi bir ülkeye, kara ülkesine bağlı olmadığını öncelikle belirtmek isterim; denizcilerin vatani denizlerdir. Dolayısıyla kendileri için avantajlı olan bağlama limanlarını, kendileri için avantajlı olan ülkeleri tercih ederler. Dolayısıyla teşviklerin sağlanması gerektiğini düşünüyoruz denizcilikte çünkü uluslararası olarak rekabet koşullarında çalışıyoruz. Denizcilerin, gemi insanların yıpranma hakkının verilmesi, daha sonra, hakeza, uluslararası taşımacılık yapan donatanlara teşviklerin sağlanması ülke ekonomisine artı değer sağlayacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ya, şimdi, burada hakikaten çok uzun süredir toplanıyoruz ve bu 2 tane maddede 5,4 milyar liralık bir gelir elde edilmesi planlanıyor. Siz burada bunun gerekçesini söylediniz, bizler açıkladık, ondan sonra da siz 21'inci maddenin teklif metninden çıkarılması... 5,4 milyardan kaçta incek bu, neden incek? Gerekçesinde biz konuştuk, kanun teklifini orijinal veren Sayın Ök konuştu, sizden de bir açıklama bekliyoruz, neden çıkarılmasını istiyorsunuz? Ya, imzanız var, biriniz bir şey söylesin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Şimdi, 17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21'inci maddede bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin 21'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Orhan Erdem

Hüseyin Altınsoy

Ejder Açıkkapı

Konya

Aksaray

Elâzığ

Seydi Gülsoy

Ertuğrul Kocacık

Osmaniye

Sakarya

ORHAN ERDEM (Konya) – Gerekçeyi okuyalım lütfen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle kanun teklifinde yer alan deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetlere uygulanan KDV istisnasının iade hakkı tanınan istisnalardan çıkarılarak kısmi istisna kapsamına alınması yönündeki düzenlemenin çıkarılması önerilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Önergeyi kabul edenler... Arkadaşlar, elleri göreyim. Etmeyenler... Önerge kabul...

ERHAN USTA (Samsun) – Geçmedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Nasıl geçmedi? E, sayalım arkadaşlar, göreyim ellerinizi. Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir, madde metninden çıkarılmıştır.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu hakikaten hiç şık olmadı, bunu söyleyeyim yani gözümüzün içine baka baka bari yapmasanız iyiydi bunu arkadaşlar.

Şimdi, idare burada, Sayın Bakan Yardımcısı, Gelir İdaresi Başkanı, bütün teşkilat burada, sabahtan beri kanun teklifini hazırlayana hepimiz ne kadar övgüler yaptık, vukufiyetinden bahsettik, değil mi? Efendim, gerekçelendirdi, anlattı; kendisini burada biz haberdar ettik “21'inci madde çıkıyor.” diye. Bize izahat verirken “5,4 milyar lira buradan gelir elde edeceğiz.” denildi. Şimdi, buraya bir önerge geliyor arkadaşlar yani ya, bu önergeyi kim getirdi, bunun kabul onayını kim verdi? Birisinin bir şey söylemesi lazım yani hiçbir izahat yok. Sektörden gelen arkadaşların izahatı bu önergeyle ilgili değil, denizciliğin ne kadar ulvi bir şey olduğunu anlattı bize yani o ayrı bir şey. Yani bu önergeyi bize bir tane izah eden kimse yok fakat önerge geçti arkadaşlar ya. Ya, burada gırtlığımızı patlatıyoruz, en haklı olduğumuz konularda saatlerce konuşuyoruz yani noktaya, virgüle dokunduramıyoruz. Yani bunu gözümüzün içine baka baka yapmasaydınız çok iyiydi. Hiç olmazsa aşağıda Genel Kurulda falan... Yani hakikaten birbirimize saygımızı kaybediyoruz. Bilmiyorum ben bunu... Yani bak, kaç yıldır hem bürokrat olarak hem siyasetçi olarak ben şuradayım, 89'dan beri şu Komisyona gelen giden birisiyim; inanın, böyle bir şeyle ben ilk kez karşılaşıyorum. Bir şey geldi, sahibi yok ortada, cami önüne bırakılmış ama herkes onu işte... Sayın Başkan da “Onaylayanlar...” “Kabul edenler...”

“Arkadaşlar...” falan diyor, böyle biraz sert yapınca falan eller kalkıyor. Bunu anlamak mümkün değil. Üzgün olduğumu ifade etmek istiyorum sadece. Ya, hiç olmazsa Genel Kurulda çıkarsaydınız yani burada bu hâle düşmeseydi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ayrıca görüşeceğiz Maliye bürokrasisiyle de zaten.

Sayın Erdem, buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Tabii, bazen, biraz önce de konuşmalarda gördük, ne diyorsunuz: “Bunu, kanun aşağıya gelene kadar tekrar görüşelim.” Kanun veriliyor, aşamalarında burada değişiklik talepleri oluyor; asıl, tabii, Genel Kurulda kararı. Biz bu önergeyi verirken sadece denizcilik sektörünün değil, TÜRMOB’un da bize verdiği gerekçelerde bu maddenin çekilmesi aynı şekilde önerilmekte. Biz de arkadaşlarımızla müzakere yaptığımızda adaleti sağlama adına, uluslararası rekabette bu yapının bozulmaması adına önergemizi destekledik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yani ben şunu ifade etmek istiyorum: “Yani çok ayıp oldu, çok yüzümüze baka baka yapmasaydınız.” Bunları asla kabul etmiyoruz. Arkadaşlarımız teklif getirmişler, birçok arkadaşımız imza atmış, burada müzakereye açıldı. Yine, başka arkadaşlarımız da sektör temsilcilerini, STK temsilcilerini dinlemişler, TÜRMOB’u dinlemişler, işte, ne bileyim, öbür sendikayı dinlemişler, balıkçılıkla ilgili... Ya, şöyle, şunu söylemek istiyorum: Buradaki başka arkadaşlarımız da bunun teklif metninden çekilmesi için bir teklifte bulunmuşlar. Bir arkadaşımızın önerdiği bir teklifi başka arkadaşlarımızın önerdiği başka bir teklifle geri çekmemizde ne var? Biz ikna olduk, arkadaşlarımız anlattılar, ikna olduk. Bunda utanılacak yani kahrolunacak hiç böyle bir şey... Bu, yasama tekniğinin bir parçası. Niye bunu bu şekilde sunuyorsunuz ki Sayın Usta?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, burada yani bu usul konusunun ısrarla üzerinde duruyoruz. Şimdi, burada tabii, doğal, 5 arkadaşımız burada bir önerge verdi ama bu 5 arkadaşımız aynı zamanda sanıyorum bunun da içinde var yani çünkü burada birçok milletvekilinin imzası var, orada da var.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Olabilir.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, anladım da buraya gelmiş yani bu geldi önümüze, görüşüyoruz... Yani şöyle: Bir istişare süreci olur, bu istişare süreci sonra konuşulur, ikna edici bir şeyler olur, gerektiğinde biz de katılırız yani bunun usul açısından böyle olması lazım. Öbür türlü olduğu zaman “Neden geldi, neden gitti?” konusu soru işareti uyandırıyor kafada; onu demek istiyorum.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Önergelerin hepsi istişareyle mi? Siz de istişare mi ediyorsunuz getirdiğiniz önergelerde?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, birbirinizle tartışmaya gerek yok.

Sayın Türel, toparlayın sözlerinizi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biz muhalefetiz, bizden gelen önergeler reddediliyor ama sizden gelen önergeler siz iktidar olduğunuz için kabul ediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Öncesinde bir şeyi hep beraber imza olarak... Hemen hemen AKP milletvekillerinin büyük bir kısmı var, sayısını saymadım, burada göremedim kaç kişi var ama ondan sonra yeniden oradan tekrar değişiyor. Onun için, onu demek istiyorum, siz ile biz aynı değiliz bu açıdan ama biz şunu söylüyoruz: Yani bir şey varsa makul olarak hep beraber yapabiliriz. Biz geçmişte yaptık, ortak imzalarla, bütün grupların ortak imzasıyla bir kısım düzenlemeleri yaptık; çıkarttık, yeniden koyduk. Bunları yapabilmeliyiz yani bunun üzerine kurulmalı. Yoksa neden geldi? Siz getirdiniz, siz götürdünüz. Ne oldu, niye? O konu anlaşılmadığı için yani bu usul konusu önemli.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yahu, şimdi, biraz sonra söyleyeceklerimi sakın ajitasyon, demagoji olarak nitelendirmeyin; samimi duygularımı söyleyeceğim size. Şimdi Plan ve Bütçe Komisyonundayız. Daha önce 5,4 milyar liralık bir vergi istisnası varmış, biz bu istisnayı kaldırıyoruz. 5,4 milyar lira; bana çok büyük bir rakam geldi bu, şaşırmıştım hatta, bu kadar olabileceğini tahmin bile etmiyordum. Beri taraftan da emeklilere 33 milyar lirayı zor buluyoruz bütçede, bakın, zor buluyoruz. Burada konuştuğumuz rakamlar milyarlar. Yani bir önerge veriyorsunuz, verdiğiniz önergede acaba etki analizinde kaç milyar liralık bir vergi harcamasına sebebiyet verecek? Ya, bu işlerin bu kadar kolay olmaması lazım. Milyarlardan bahsediyoruz bakın, milyarlardan bahsediyoruz ve bunların hepsi... Ben size de hak veriyorum çünkü biz de aynı durumdayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, bu kanun teklifine açıp da adamakıllı, hakkını verecek şekilde çalışan şurada bir Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi yok; yok. Çalışabildik mi, bakabildik mi? Ne getirecek, ne götürecektir? Yapamadık, fırsat olmadı. Bunun böyle olmaması lazım. Yapmış olduğumuz iş zaten başından sonuna yanlış bir şey; milyarlardan bahsediyoruz ya! İşte, bir tane imzalı önerge geldi, belki 2 milyar lira vergi gelirinden vazgeçtik. Niye? Bilmiyoruz, sebebini bilmiyoruz yani bunun bu kadar basit olmaması lazım. Yani benim itiraz ettiğim konu bu; milyarlardan bahsediyoruz ya! Beri taraftan da bütçe elvermiyor, 33 milyar lira maliyeti var, 2.500 lira verebiliyoruz milyonlarca emekliye yani benim üzüldüğüm nokta bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, şu olabilir: Yani kanun teklifini iktidar grubu buraya getirir, burada bir müzakere süreci olur, bizim itirazımız olur veya işte, meslek örgütlerinden veya idareden arkadaşlardan... Ondan sonra bakılır “Ya, hakikaten bu düzenlemeyi yapmasak, bu maddeyi çıkarsak doğru olur.” diye burada bir kanaate ulaşabiliriz, bunda bir şey yok. Bakın, yani Allah’ın emri değil gelen metin. Yani bu anlamda “Niye çıkarıyorsunuz, imzalandınız...” Dikkat ederseniz onu demedim ama bir şey yapıyorsak bir sahibinin, savunan birisinin olması lazım. Yani şunu demesi lazım: “Arkadaşlar, bakın, burada evet, biz böyle bir şey yaptık ama bunu yaparsak bunun şöyle, şöyle, şöyle mahzurları olacak. Dolayısıyla, tekrar düşündük, sektörle konuştuk, bilmem nereyle konuştuk; bunun çıkarılmasının uygun olacağını düşündük.” Şimdi, böyle bir şey yok, izahat yok, bize hiç kimse bir şey söylemedi, hiç kimsenin de haberi yok, bir yerde bir karar verilmiş yani dolayısıyla “Şık olmaz.” dediğim o yani şık olduğunu söylüyorsanız ben bir şey demeyeceğim.

Bu nasıl yapılabilirdi? Hiç olmazsa Genel Kurulda yapılabilirdi, Genel Kurul ihtisas komisyonu değil yani orada bir önerge verilirdi, madde orada çıkarılabilirdi. Yani hakikaten böyle olunca, o zaman ben diyorum ki... Ya, ben dün gece yarısına kadar, sabaha kadar buna çalıştım, bütün maddelere hâkimim şu anda; birçok arkadaş da çalıştı ama bunun karşılığında biz burada bir şeyler söylüyoruz, ediyoruz, çok haklı olduğumuzu düşünüyoruz; hiçbir şey olmuyor. Hiç savunulmayan bir konu -bir tane savunucusu yok- fakat önergeyle maddeyi çıkardık yani kabul edildi iş. Bunu da anlamak mümkün değil. Bilmiyorum, bu bana çok tuhaf geldi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, tabii, burada sanki suç işlemişiz gibi veya birine peşkeş çekiyormuşuz gibi bir hâl oldu fakat öyle değil olay yani olayın aslı şu: Burada diyelim ki deniz ve hava taşımacılığında zaten dünyayla rekabet etmek için bir indirim sağlamışız biz. Dolayısıyla da burada demişiz ki: Ya, bu indirimleri, bunu suistimal edenler var. İşte, denizcilikte gezi, eğlence, spor yapanları çıkaralım diyoruz; ümam, bunu çıkaralım ama öbür taraftan havada da diğer alanlarda da bazı indirimlerden vazgeçersek bu sefer dünyayla rekabette sıkıntılar olabilecek diye bu madde çekiliyor. Yoksa birilerine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Son on beş dakikada mı bu problem çıktı?

ERHAN USTA (Samsun) – İndirimden filan vazgeçilmiyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Özlale, Sayın Usta, mesele anlaşıldı ama Sayın Güneş konuşuyor.

ERHAN USTA (Samsun) – 20'nci maddede benzer bir durum var, o zaman 20'nci maddeyi de çekelim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Burada o sektörün zarar görüp görmemesiyle ilgili tereddütlerden doğan bir şey yani herhangi bir şekilde birilerine kıyak çekme diye bir şey yok arkadaşlar.

ERHAN USTA (Samsun) – “Kıyak çekme” ifadesi zaten kullanılmadı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, sanki şöyle “İşte, bu kadarlık bir vergi geliri gelecek de bundan siz niye vazgeçiyorsunuz?” gibi bir hâl doğdu, ben onun için diyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani olay bundan ibaret.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, ben sadece şunu söylemek istiyorum: Sayın Türel dedi ki: “Yeterince aydınlanmadık, keşke daha çok istişare edilseydi.” Baş, göz üstüne. Sayın Bakırloğlu kendi perspektifinden “Şu kadar vergiden belki vazgeçiyoruz, buna gerek var mı, yok mu, daha net anlayabilseydik.” dedi, baş göz üstüne. Ama siz “Utandım, böyle bir şey bu Mecliste daha önce hiç yaşanmadı.” dediniz, bizim itirazımız ona. “Şık olmadı.” dediniz, elbette kabul edilebilir bir şey, size şık gelmeyebilir, buna bir şey demem ama bu, yasamanın bir parçası. Kanun teklifini getiren ve arkasına imza koyanlar da bizim arkadaşlarımız, bugün bu teklifi verip bunun çekilmesine neden olan arkadaşlar da önerge sahipleri de bizim arkadaşlarımız. Bunlar gün boyu çalıştılar, dinlediler, ona sordular, buna sordular, burada dinlediler; sonra geldikleri noktada “Burada bu vergi istisnasını ortadan kaldırdığımız zaman oluşacak rekabet kaybı buradan elde edeceğimiz gelirden, bu istisnayla beraber

elde edeceğimiz gelirden efendim, daha mı az olacak, daha mı çok olacak; avantaj mı sağlayacak, dezavantaj mı sağlayacak?" diye düşündüler ve çekilmesinin uygun olduğunu gördüler. Ben her konudan anlamayabilirim; aramızda mali müşavir var, mühendis var; kimi madenden anlar, kimi vergiden anlar, kimi sosyal güvenlikten anlar, kimi tıptan anlar; hepimizin her konuda yüzde yüz her şeyi bilme şansımız yok. Biz arkadaşlarımızın çalışmasına güveniriz, itimat ederiz, itibar ederiz ve onların "Bu gerekiyor." dediği şeyi de gerekli görürüz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî, buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, etki analizinde 5,4 milyar liraydı; o rakam ne oldu?

Bir de böyle yapmayalım, 2 madde var burada. Mesela etki analizinde 2 tane madde için 5,4 milyar; biri çıktı, öbürü de çıkabilirdi; mesela madde 17 çıkıp madde 21 de kalabilirdi. Etki analizlerini yaparken -madem birlikte verilmiş- bunları ayrı ayrı görmemiz gerekiyor. Yani bunu bir kere söyleyelim. Düzenleyici etki analizinde de zaten sıkıntılar var. Bundan sonra bunları tek tek, her yapılan düzenlemeye ek... Birbirini ilgilendirse bile tek tek görmek istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Madde madde yapalım.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) - İkinci olarak da, burada mesela 17'de ne kadarlık, 21'de ne kadarlık bir rakam vardı etki analizinde?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - 17'de 1,6 milyar.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) - Tamam. O zaman geri kalanı 21'de yani 5,4'ün.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ya, 5,4'ten 1,6'yı çıkartacağız bu durumda; 3,8.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî, başka bir şey var mı?

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) - Yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, kıfayetimizakere; 18'inci ve 26'ncı maddeleri müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Başkanım, Gümrük Kanunu ile KDV ve ÖTV Kanunlarının mevzuatının uyumlaştırılmasına dair getirilmiş bir düzenleme; 18'inci madde KDV Kanunu'muz yönünden, 26'ncı madde de ÖTV Kanunu'muz yönünden getirilmiş düzenleme. Özellikle KDV'den istisna olan ulusal güvenlik kuruluşlarına milli savunma ve iç güvenlik ihtiyaçları için uçak, helikopter, gemi, denizaltı, tank, panzer, zırhlı personel, taşıyıcı, roket, füze ve benzeri araçlarla ilgili olarak getirilmiş olan -yine, bunun içerisinde özel olarak üretilmiş her türlü araç gereç ve özel bilgisayarlar da var- KDV'den istisna eden bir madde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Bu malların yurt içi teslimlerinde uygulanan mevcut istisnalar aynı şekilde söz konusu malların ithalatında da uygulanmakta ancak Gümrük Kanunu'nun 167'nci maddesinde, bunlara ilave olarak yurt dışından ithal edilen her türlü araç gereç ile akaryakıt ve yağların da KDV'den istisna edildiğiyle ilgili bir içerik var ve bu noktada da bunların ithalatını teşvik, yurt içi alımlarını da caydırıcı nitelikteki bu düzenlemenin KDV Kanunu'na uyumlu hâle getirilerek

uygulamadaki farklılığın giderilmesi amacı taşıyan bir düzenleme; 26'ncı maddede de aynı nitelikte, ÖTV Kanunu'yla bağlantılı olarak uygulama farklılığının giderilmesi amacını taşıyan bir düzenleme teklifimizdir Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

18'inci madde üzerinde söz talebi var mı? Yok.

CEVDET AKAY (Karabük) – Olumlu bir madde.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

26'ncı madde üzerinde önerge var mı? Yok.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 19, 20 ve 23'üncü maddeleri birlikte işleme alıyoruz.

İzahat için, Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Mükelleflerin KDV beyannamelerinde yer alan indirilecek olan KDV tutarlarının beş takvim yılı süresince indirim yoluyla giderilememesi hâlinde bu süre sonunda kayıtlardan çıkarılarak yapılacak vergi incelemesiyle gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde “gider” olarak dikkate alınmasına imkân sağlıyoruz. Biliyorsunuz, normalde gelir ve kurumlar vergisinde bu süre maksimum beş yıldır; KDV'de bir sınır yoktu, burayla da KDV'ye beş yıl gibi bir sınır getiriyoruz.

Aslında madde 19'un özelinde şöyle de bir şey var: Özellikle devir ve bölünme işlemleri dolayısıyla şirket devri yaptıklarında, şirketler devrolduğunda devreden şirketin KDV'sini devralan şirketin kendisi matrahında kullanmak istiyor ama biz burada onlara diyoruz ki: “Durun, tamam, biz onları sayalım ama öncesinde inceleyim, inceledikten sonra KDV'nizi sayalım.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yine, madde 20 ve 23'te de mükelleflerin KDV beyannamelerinde yer alan indirilecek KDV tutarları... Yine, beş yılı söylemiştim; birleşme, devri söyledim; bunun vergi incelemesi yoluyla yapılmasını getiriyoruz. Düzenlemenin birleşme, devir ve bölünme işlemlerine ilişkin kısmının yayımı tarihinde, devreden KDV kısmının ise devreden KDV'yi etkilememesi bakımından 1/1/2030 tarihinde yürürlüğe girmesini önermekteyiz. KDV iadesinin esas itibarıyla vergi inceleme sonucuna göre yerine getirileceğinin hüküm altına alınmasını sağlıyoruz ancak var olan yetki çerçevesinde mükelleflerin vergi uyum seviyelerine göre yeminli mali müşavir raporları veya herhangi bir rapor almadan iade yöntemlerinin de belirlenmesini sağlamış oluyoruz getirdiğimiz düzenlemeyle.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

19'uncu madde üzerinde söz talebi? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

20'nci madde üzerinde söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – 20'de söz talebi var.

Buyurun Erhan Bey.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, en kritik maddelerden bir tanesi aslında bu beş yıldan fazla devreden KDV'nin indirim konusu yapılmaması meselesi. Genelinde konuşurken de sözlerimde biraz ifade etmiştim yani burada tamam bazı sektörlerde suistimal olabilir, onun suistimali var diye böyle bir sistemi kaldırmak... Yani KDV'nin mantığıyla tamamen ters bir işlem yapıyoruz burada. Yani bunun bize iyice bir açıklanması gerekir. Şimdi KDV'de nedir? Yani KDV, ödemeleriniz vardır, tahsilatınız vardır, hangisi aradaki farkı... Ya bir sonraki yıla devreder veya fark varsa ödersin. Şimdi yani mükellefin hakkı; yatırım yapmış, bilmem ne yapmış, çok yüksek KDV ödemiş, tahsil ettiği KDV'ler ondan daha az olduğu için bunu birkaç yıl, üç beş yıl filan devredebilir. Şimdi bakın, hile üzerinden gidersek hile yapılan şeye diyecek bir şeyimiz yok. Beş yıldan önce de yapabilir, beş yıldan azda da yapabilir, her türlü bu olabilir ama burada yani mükellefin bu hakkını tamamen ortadan kaldırmamız bence KDV'nin bütün işleyişine ters bir şey yani KDV'nin bu kadar, böyle işleyişini bozacak işler yapacaksa bu KDV sisteminden vazgeçelim. KDV Allah'ın emri filan değil yani başka ülkelerde; Amerika'da satış vergileri var, öyle yapalım ama KDV'nin tamamen mantığına ters bir işlemin yapılması çok ciddi sıkıntılar oluşturabilir. İdarenin o suistimalleri önleyecek başka yöntemler bulması gerekir yani hani okulları kapattığın zaman hakikaten maarifi idare etmek kolay gibi bir şey oluyor burada yapılan şey. O yüzden bize bunu Gelir İdaresi Başkanımızın hakikaten biraz daha fazla açıklamasında fayda var, biraz ikna olalım. Bilmiyorum, TÜRMOB, meslek örgütleri filan bu konuda ne diyorlar? Onları da bir dinlemekte fayda var.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Öncelikle Sayın Bakan Yardımcım, Sayın Gelir İdaresi Başkanım...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Müsaade ederseniz Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Mehmet Arabacı Bey...

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben de bir konuşacaktım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Peki Cevdet Bey.

Buyurun Sayın Akay.

Ondan sonra Maliye Bakanlığı yetkilisine...

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi ben de firmalardan devreden KDV'yle ilgili böyle bir hakkın alınmasını çok doğru bulmuyorum yani özel hesaba alınacak, işte belirli bir sürede inceleme yapılması kaydıyla da uygun görülürse inceleme sonucunda da gider yazılıp vergi matrahından düşülecek. Uygulamada mükellef açısından bir kayıp oluyor yani gider yazıp vergi matrahından düşüldüğünde o kadarlık kısmı indirmiş oluyor ama devredecek KDV devam etseydi daha fazla indirim hakkı olacaktı, avantajı olacaktı. Bir de tabii -burada bahsedildi az önce, Sayın Usta da bahsetti- burada usulsüzlük, böyle işte evrakta sahtecilik, birtakım KDV iadeleriyle ilgili olarak sahte evrak tanzim edilmesi yoluyla birtakım usulsüz işlemler oluyorsa o ayrı; o zaten denetlemelerle çıkacak bir şey.

Dâhilde alınan KDV tutarı 2024 için 1 trilyon 670 milyar civarında tahmin ediliyor, bunun da yüzde 50-52'si, işte 844 milyarı iade kapsamında olacak. Şimdi buradaki iade kapsamındaki incelemelerin sağlıklı ve düzgün bir şekilde yapılar, buradan usulsüz işlemlerin devreden çıkarılıp 210 milyar civarında bir gelir elde edilebileceğinden bahsetmiştim. Şimdi bu şekil bir uygulamayla bu denetlemeler artırılarak işlemlerin böyle gitmesi gerekirken hak edilen devreden alacakların işte beş yılla sınırlandırılması, işte akabinde de incelemeyle beraber gider yazılması sistemi çok mantıklı gelmedi açıkçası bana da.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Kusura bakmayın, ikinci defa söz alıyorum da Mehmet Bey cevap vermeden...

Şimdi, işte, beş yıl devredecek, ondan sonra incelemeye rıza gösterirse inceleme yapılacak, sonra giderleştirilecek. Bir defa bu, yüksek enflasyonda beş yıldır devrettiği zaman para zaten pula dönüyor; işin bu yönü var yani yüzde 100 enflasyonda paranın bir yılda zaten yarısı gider. Ondan sonra inceleme... Şunu diyemeyiz arkadaşlar yani: “İncelemeyi kabul ediyorsa gelsin, kabul etsin.” Bir vergi müfettişi bir kuruma girdiği zaman orada ne kadar düzgün çalışırsa çalışsın birçok şey bulur yani adamı pişman eder, alacağı paradan çok daha fazla, bir sürü cezaya muhatap olur. Dolayısıyla, hem böyle uzun süre inceleme yapılmasını hiçbir şirket istemez kendi prestiji, itibarı açısından. Muhtemelen ona gelmeyecekler. Dolayısıyla, aslında hakkı olan bir şeyi istese, incelemeyi de kabule etse giderleştirildiği zaman yüzde 25 kurumlar vergisi kadar sadece bir avantajı olacaktır değil mi yani 100 olan hakkı 25’e düşecek, enflasyonla zaten erimiş olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun)– Bitiriyorum Başkanım.

İşin bu yönü var, bir de 2030 bunun yürürlük tarihi. Bu ne anlama geliyor yani 2030’a kadar bu beş yıl çalıştırılacak ondan mı yoksa tamamen, maddenin tamamı 2030’dan sonra mı işlemeye başlayacak? Bunu öğrenelim.

Bir de indirimli oran uygulanması nedeniyle KDV alacağı doğan firmalarda geçerli mi bu? Onda muhtemelen geçerli değil ama yine de tutanaklarda geçsin istiyorum. Yani yüzde 20 KDV’yle girdileri var, sattığı ürün yüzde 1’lik diyelim, değil mi, ciddi bir KDV alacağı doğuyor. İşte yeminli mali müşavirle gidiyor, bilmem ne yapıyor, onun iadesini alıyordu. Oraya falan bir sıkıntı geliyor mu burada?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Aslında burada mükellefin devletten alacağı KDV’nin nasıl yöntemlerle alınacağı çalışması yapılması gerekirken mükellefin mülkiyetinde olan, müşteri mülkiyetinde olan hakkının aslında gasbedilmesi gibi bir şey söz konusu. Aslında devreden KDV tutarının gider veya maliyet olarak dikkate alınma imkânı sağlanmalı diye düşünüyorum. Bu konuda -TÜRMOB burada- TÜRMOB görüşünün dinlenmesini rica ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Emre Bey, buyurun.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI EMRE KARTALOĞLU – Tekrar saygılar.

Şimdi, düzenlemeyle öncelikle, beş yıldan fazla devreden KDV’nin indirimi engelleniyor. Bahsedildi burada da katma değer vergisi indirim mekanizmasının çalıştığı bir vergi sistemi, hesaplanan KDV’den indirilecek KDV indirilir, aradaki fark ödenir ama yatırım nedeniyle, fazla stok bulundurma nedeniyle veya diğer nedenle indirilecek KDV daha fazlaysa bu devreden KDV olur dolayısıyla mükelleflerin üzerinde bir finansman yükü oluşturur, devretmeye de devam eder. Normal şartlarda bunun iade edilmesi gerekirdi aslında, bu katma değer vergisinin iade edilmesi gerekir. 7104 sayılı Kanun burada görüşülürken aslında iade edilmesi de o zaman öngörülmekteydi, buradan o şekilde

geçti ama Genel Kurulda daha sonra değiştirildi; 110 milyardı o zaman devreden katma değer vergisi toplamı Türkiye’de, bugün itibarıyla zannedirim 1 trilyon 4 milyar lirayı buldu devreden KDV tutarı. Beş yıldan fazla devreden indirimi de engelleniyor, gider veya maliyet yazılmasına imkân tanınmıyor sadece vergi incelemesi yoluyla. Zaten vergi inceleme oranı yüzde 2, bunun vergi incelemesi buna ne kadar yetebilecek, bunun ayrıca tartışılması gerekir. Gider veya maliyet yazılması da yine az önce ifade edildiği gibi aslında yüzde 25’inin mükellef uhdesinde bırakılması, yüzde 75’inin yani kurumlar vergisi oranı kadarlık kısmının da devletin uhdesine geçmesi anlamına geliyor. Bunun, indirim mekanizmasının devam etmesi, doğru yöntemin de iade edilmesi gerektiği olduğunu değerlendiriyoruz.

Biz bununla ilgili daha önce TÜRMOB olarak “İngiliz Tipi Katma Değer Vergisi Modeli” adıyla bir kitap da yazdık, ilgili kurumlarla, Bakanlığımızla da paylaştık. Burada yurt dışı uygulamalarında da özellikle her ay devreden katma değer vergisi mükelleflere doğrudan iade edilir vergi incelemesi olmaksızın; burada da mali müşavir raporu veya yeminli mali müşavir raporuyla iade yöntemleri belirlenir. Dedğim gibi, 7104 sayılı Kanun’da da buna ilişkin düzenlemeler bu Meclis tarafından o dönemde yapılmıştı. Gerek iş dünyasının, Türkiye Odalar Borsalar Birliğiyle bizim yaptığımız çalışmalarda gerek bizim teknik olarak değerlendirmelerimizde devreden KDV’nin iade edilmesinin, incelemeyle gider veya maliyet yazılması yerine iade edilmesinin doğru bir yöntem olacağını değerlendiriyoruz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Arabacı, burada bayağı bir şeyler var. Bu kurumlar vergisinin matrahından indirilecek olan oranın denetime tabi tutulması -denetim raporuna- ve o denetim raporunu nasıl yapacağınız, adam sıraya mı girecek, bekleyecek mi; epey bir soru var.

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – Sayın Bakanım, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz baştan alacağım ama bir mükellefin hesaplanan KDV’si ile indirilecek KDV’si kıyaslanmak suretiyle yani satışları dolayısıyla kendisinin hesapladığı, alışları dolayısıyla kendisinin yüklendiği KDV kıyaslanmak suretiyle aslında vergi vergiden mahsup edilir; aradaki fark, varsa ödenir. Ticari teknik icaplara uygun olarak da genelde mükellefin ödenecek KDV’si çıkar. Eğer ödenecek KDV’si çıkmazsa kanun der ki: “Bu devreden KDV iade edilmez, sonraki dönemlere devrolur.” “Devreden KDV” dediğimiz tabir bu aslında. “Ancak şu kadar ki...” der kanun, gene devam eder: “Eğer ben idare olarak, devlet olarak indirimli oran yapmışsam -yani işte, gıdalarda, tüm gıdalarda oran 1 ya da diğer indirimli oranımız 10; bunun gibi indirimli oran yapmışsam- yüklenimlerin 20’den olabilir, onun aradaki farkını sana iade ediyorum.” Bu zaten, devreden KDV’de, alsa bir dönemsel, birkaç ay birikir, alınır, aylar itibarıyla da alınır; nakden iade alacaksa en fazla bir sene sonra talep edilir, alınır.

İkincisi, istisnâlı işlemlerdir. Gene kanunla -burada az önce konuştuğumuz gibi- birtakım istemlere istisna tanınır. Bunlara istisna tanındığı zaman da bunların gene yüklenimlerinde, kendi yüklenimlerinde, alışlarında yüzde 20’yle almıştır ama devlet bana “Buraya teslim ederken istisna uygula.” dediği için KDV’yi hesaplayamadı, üzerinde kaldı; onu da iade ederiz. Genelde yatırım teşvik belgesi -hani örnek de öyle verildiği için söylüyorum- ya da bu mahiyette bir istisna varsa bunlar zaten iade alınır. Bunlar sürekli devreden KDV’ler mahiyetinde değildir, ara ara; dönem dönem devreder ama ara ara alınır. Burada bahse konu olan şey, çok uzun süreler devreden.

Bununla ilgili geçmişte, 2016 yılında, 2017 yılında ilgili ülkelerle yapılan toplantıya katılan kişi de bendim; o dönemde de daire başkanıydım, KDV reformuyla ilgili çalışmada da yer almıştım. Orada da ülkelerin üç ayda, altı ayda, bir yılda ödedikleri ya da aylık ödedikleri durumlar da vardı. Ancak bizim ülkemizde istisnai indirimlerin o kadar fazla olmasının sebebi de aslında devreden KDV'yi kanunen iade etmememiz. Yani o nedenle burada devreden KDV birikebiliyor ama devreden KDV'nin birikmesinin bir başka sebebi de mükelleflerin farklı türlü işlemleri olmuş olabilir. Sürekli stokla bu olmaz, sürekli yatırımla da olmaz; zaten istisnalar var. O nedenle STK'lere toplantılara katıldığımızda, gerek o dönemde gerek şimdiki dönemde, Mehmet Şimşek Bakanımıza yeni dönemde bile, STK toplantılarında en azından "Belli bir süre devreden KDV'yi biliyoruz." diyorlar artık "Bize iade hakkı olmayan işlemleri bize iade edemiyorsunuz ancak bari gider yazmamıza imkân verin." diyorlar STK'ler ve bu mahiyette bir çalışma olarak bu, kaleme alındı tekrar ve o yüzden de dikkat ederseniz "beş yıldan sonra" denildi.

Beş yıllık sürenin konulmasının sebebi de bir tarhiyat zaman aşımı süresi var ya da tahsilat zaman aşımı süreleri var Vergi Usul Kanunu'nda beş yıllık. O kanundaki o süreleri de kullanmış olsun o süre içerisinde, beş yıldan sonra devrediyorsa artık bu ticari teknik icaplara göre süreklilik arz edecek şekilde zararına satıyor olması lazım sürekli. Zararına satabilecek bir firmanın da beş yıl ayakta kalması mümkün değildir. Yatırım yapıyorsa zaten iade alıyor, onu söyledim. O yüzden, beş yıllık bir kıyaslamada eğer o rakam sürekli devretmişse onun kendi talebiyle 5'inci yılda özel bir hesaba almak suretiyle kendisine de üç yıl içerisinde bunu talep etme hakkı veriyoruz. Üç yılı hak düşürücü süre anlamında görüyoruz. İlk uygulama 1/1/2030'da başlayacak. Biraz önce öyle bir şey de sorulmuştu "Neden 2030?" diye. Bugün itibarıyla beş yıl desem öngörülebilirlik anlamında beş yılı kestiremeyenler olabilir; arada "İki yılım içeride kaldı." "Üç yılım kaldı." "Dört yılım kaldı." diye ara dönemdekilere haksızlık olmasın diye herkese, bugün başlayan herkese olduğu gibi, beş yıllık süre yeniden verilmiş olsun diye 1/1/2025 denildi. O süre zarfında kendi pozisyonlarını ona göre ayarlayabilirler. Mükelleflerimizden kendilerine güvenmedikleri için iade alma hakkı olup da talep etmeyenler var; onlar da o süre zarfında kendilerine güvensinler, gelsinler iadeye, biz de iademizi yapalım, devreden KDV'yi o şekilde azaltalım istiyoruz. Bunun yapılması sadece idarenin, mükelleflerin elinden o vergi hakkını almak değil, aynı zamanda onların talepleri de doğrultusunda belli bir süre denilmişti, sivil toplum örgütlerinden gelen önerilerde üç yıl söylenmişti, biz onu gene beş yaptık, 5'inci yılına kadar yani iki yıl daha düşünerek... Söylediğiniz gibi, 5'inci yıldan sonra o paranın enflasyonist ortamda çok anlamı kalmayabilir ama en azından gider yazma hakkını da elinden almamış olalım, kendi talepleri doğrultusunda yapalım diyoruz.

Sadece inceleme değil. Sadece inceleme denildi, hani öyle bir kapasiteden bahsedildi. Orada dikkat edilirse iade yapımı usulünde esas usul inceleme olmakla birlikte idarenin belirleyeceği diğer usul ve esasları kullanabileceğini söylüyor. Tıpkı bizim şu anda iadelerde iadeler yaparken yeminli mali müşavir raporunu kullandığımız gibi ya da sadece teminatla yaptığımız gibi ya da ihracatta hiçbir şey istemeden yaptığımız gibi usul ve esaslar kullanılabilir mükellefin uyum düzeyine göre.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

Sonra Sayın Akay...

ERHAN USTA (Samsun) – Mehmet Bey, o zaman, eğer inceleme sonrasında bunun doğru bir işlem olduğunu yani devreden KDV’nin gerçek olduğunu kabul ediyorsak, sahtecilik yoksa o zaman iade gibi bir şey yapmak gerekmez mi? Yani niye vergiden indirim yapıyoruz? Eğer burada sahtecilik varsa vergiden de indirmeyelim yani onun yüzde 25’i kadar vergi kaybımız da olmasın; bu kısmı tutarsızlık değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Bence bu uygulamada yeminli mali müşavir raporu dikkate alınmayacak olursa -ki ona herhâlde karar verilecek sizin tarafınızdan- bu devreden KDV’yle ilgili bayağı hazineye gelir kaydı olur yani hiçbir mükellef kolay kolay o vergi incelemesini talep etmez, eden de olabilir ama ben en azından yüzde 70’inin talep etmeyeceğine inanıyorum. Buradan hiçbir hesap yapıldı mı, etki analizinde ne kadar gelir elde edilecek acaba? Ne kadar devreden KDV var?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Arabacı, buyurun lütfen.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Beş yıldan sonra iadeye devreden KDV’yi incelettirdikten sonra -neden iade etmiyoruz ya da neden indirimini devam ettirmiyoruz anlamındaki bir soruya binaen- bu iade hakkı doğuran bir işlem değil yani kanunen öyle bir hakkı yok zaten, o yüzden onu iade edemeyiz kesinlikle. Belli bir süre durup devam etmesi lazım ama mükelleflerin -onu söylüyorum hani- belli bir süreden sonra bunu gider yazmayla ilgili talepleri de var, talepleri de olduğu için en azından onu karşılamak için bunu yaparlar diyoruz.

Bu arada şunu da söyleyelim: Yani bizim burada inceleme kapasitemizin de sınırları belli. O yüzden, mükellefin uyum düzeyine göre yeminli mali müşavir raporlarını da kullanmayı düşünüyoruz, arka plandaki yaptığımız çalışmalarda onları kullanmayı düşünüyoruz. Çünkü zaten biz yeminli mali müşavirlerimizi aynı zamanda denetim elemanı gibi de görüyoruz diğer taraftan sorumluluk vermek suretiyle, iade hakkı doğuran işlemlerde onları bir şekilde kullanıyoruz, sürecin içerisinde zaten.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bu uzadıkça uzuyor; toparlayalım lütfen.

Sayın Erdem...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Mükelleflerin gider yazma talebini biz yanlış anlıyor olabilir miyiz? Yani mükelleflerin KDV’nin tamamını vergiden düşmek olarak talep ettiğini düşünüyorum, sadece yüzde 25’ini vergiden düşerek o kadar KDV’den vaze geçme talebinin olmadığını düşünüyorum ben de.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Mehmet Bey dediniz ki: İade yapılamaz çünkü kanunen şey değil; e, burada kanun yapıyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Biz yapıyoruz, evet.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani nasıl bir iş anlamadık. Yani burada kanun yapıp bir değişiklik getiriyorsun, aynı şeyi iadede yaparsın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Benim aklıma da gelmişti.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bu nasıl bir mantıktır ki? Yani burada engelleyen bir şey mi var? Değiştirmiyor muyuz istediğimiz kanuna göre?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bakın, Sayın Arabacı “İstiyorsanız yaparız.” diyorlar kanunu.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Kanunu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani “Kanun izin vermiyor.” diyorsunuz ya, isterseniz biz yaparız kanunu, engeliniz olmasın yani.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) – Sarayda yapıyorlar ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Türelî “Biz engelleri kaldırırız.” diyor, siz yeter ki görüşlerinizi...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani kanun engel mi olur? Kanun yapıyoruz burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani kanunu yapan yer burası.

Evet, buyurun, az önce Komisyonun takdirine bıraktınız ya her şeyi, bizim Komisyonun takdirine bırakırsanız böyle fikirler var.

Buyurun bakalım, hadi.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – Komisyonun takdirine bıraktığımı hatırlamıyorum ama Sayın Başkanım, sadece şunu söylemek istiyorum: Evet, burada, kanunla tabii ki her şey yapılabilir, zaten daha önceden de devreden KVD’yi iade etmeyle ilgili iradeyi sergileyen yani 2016-2017’deki çalışmayı yapan grupta olduğumu da söyledim az önce. O kanun teklifini de getirdik, Genel Kuruldan çıktı. Ama tabii, birtakım rakamlar söyleniyor; belli bir bütçe, kısıtlı bütçe imkânları ölçüsünde değerlendirilebilir. Bu işlem, kanunen şu anda mevcut, meri kanuna göre iade hakkı doğuran yani iade edilmesi gereken bir işlem olmadığı için yapmayız ama “Beş yıldan sonra iade ederim.” diye bir kanun teklifi getirirsek gene bütçe imkânlarına bakmak lazım, o çerçevede değerlendirmek lazım. Ama bizim şu anki çalışmamız, bundan ziyade, mükelleflerimizin çoğunun gene eski haklarını da koruyarak gider yazma talepleri... Çünkü beş yıldan sonra zaten öbür KDV’yle kıyaslayarak bunu yapamıyor, kıyaslamış zaten çözememiş; çözemediği için en azından böyle çözeyim diye bir çıkış yolu arıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Erdem, son defa, buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Sayın Başkanım, taraflardan TOBB’un da görüşünün önemli olduğunu düşünüyorum. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin, onların görüşlerini de alabilirler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Cengiz Bey, sizin görüşünüzü de alalım.

Buyurun.

TOBB GENEL SEKRETER YARDIMCISI CENGİZ DELİBAŞ – Başkanım, çok teşekkür ederim.

Sayın vekillerim, değerli bürokratlar; devreden KDV sorunu aslında çok uzunca bir süredir Türkiye’nin önemli sorunlarından biri, sık sık gündeme geldi. Söylenildiği gibi, 2018 yılında aslında bu sorun çözülecekti, yüce Meclisin iradesiyle Komisyondan geçen bir kanun teklifi vardı fakat Genel Kurulda çıkarıldı. O günden beri, yine bir çözüm sağlanamamıştı. Aslında, bu teklifte, bu konuyla ilgili olarak belki de bizim en doğru bulduğumuz şey, bu devreden KDV sorununun kabul edilmiş olması çünkü idare tarafından bu da tam net olarak söylenmiyordu. Çeşitli rakamlar söyleniyor, işte 1 trilyon 2 milyar, beş yılını tamamlayan 675 milyar. Bizim Türkiye Odalar Borsalar Birliği olarak başından beri söylediğimiz, Batılı ülkelerde olduğu gibi bu iadelerin, belli bir süre içerisinde bunların iade edilmesi.

Nihayetinde, bu, mükelleflerin ödediği ve kamuda kalan alacakları fakat bütçe dengelerinden dolayı bunlar ödenemedi; bunu da saygıyla karşılıyoruz. Bizim burada gider yazma talebimiz olmamıştı. Eğer bunun tasfiyesine gidilecekse, ödeme imkânları yoksa, bütçe kısıtları varsa en azından vergilerden mahsup edilsin ya da sosyal güvenlik primlerinden, kamunun alacaklarından mahsup edilsin şeklindeydi.

Takdir yüce Meclisin.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Altınsoy, buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Sayın Başkanım, Genel Kurula kadar düşünülmesi gereken bir iki sorun olduğunu hissettiğim için en azından idarenin dikkatini çekmek anlamında söylüyorum. Beşinci yıl sonunda özel bir hesaba aldık. Devreden KDV'miz sıfırlandı, altıncı yılın ilk takvim ayında, ocakta ödenecek KDV'miz çıktı ve bu mükellefiyet de devam edecek. Bu arada da bizim aktifte kayıtlı arazilerimiz var, arsalarımız var, demirbaşlarımız var, taşıtlarımız var. Bunları elden çıkardığımızda, teslim ettiğimizde bir sorun ortaya çıkaracak yani müthiş bir KDV çıkacak veya işletme terk ettiğinde de bir KDV sorunuyla karşı karşıya kalacağız. Uygulamada böyle bir sorunla karşılaşabiliriz diye dikkatinizi çekmek istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, iade hakkı doğuran işlemlerden kaynaklanan iade taleplerinin asıl işlem olarak vergi incelemesi sonucuna göre yerine getirilmesine dair bir düzenleme. Açıkçası, bu düzenleme, KDV genel tebliğleriyle daha önce şekillendirilmiş ve bu çerçevede mükelleflerin iade talepleri, YMM raporu ve vergi incelemesiyle yürütülmektedirken sürecin devam etmesi durumunda KDV iadesine sebebiyet verilmemesiyle ilgili olarak, özellikle yargıya giden mükelleflerin yargının iade yöntemi olarak vergi incelemesinin yasa da yer almadığı gerekçesiyle iade kararları verdiği ve bu sefer de mükellefin ekonomisinin bozulması, terkin etmesi vesaire gibi durumlarda bu tarz haksız iadelerin geri alınmasıyla ilgili sıkıntılar doğduğu ve kamunun zarara uğraması nedeniyle asıl usul olarak, yöntem olarak vergi incelemesinin iade hakkı doğuran işlemler yönünden asıl yöntem olması yönünde getirdiğimiz bir düzenlemedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

22'nci maddeyle alakalı söz talebi Sayın Usta'da.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Biraz daha izahat almakta fayda var. Bunlar, şimdi, indirimli oran nedeniyle iade olanlar var değil mi burada herhâlde?

ERSAN AKSU (Samsun) – Evet, aynen öyle.

ERHAN USTA (Samsun) – Veya istisnalar nedeniyle, hepsi var burada. Yani şu anda mevcut uygulama değişmeyecek, mevcut uygulamaya hukuki bir zemin mi hazırlıyoruz?

ERSAN AKSU (Samsun) – Yok, yok.

ERHAN USTA (Samsun) – Uygulama değişikliği yok. Yani yine yeminli mali müşavir raporuna bağlı olarak iade sistemi devam edecek.

Burada belki şunu söylemek lazım -bunları tabii TOBB temsilcisinin de söylemesi lazım, Cengiz Bey’in de- şimdi, bir ara biliyorsunuz, burada şeyleri tartıştık, bu iadelerin daha kısa sürede verilmesi meselesini burada çok konuştuk, ettik. Hatta bir ara -Naci Ağbal’ın zannediyorum, Maliye Bakanlığını döneminde miydi- işte “Daha kısaltıldı.” falan diye de söylendi. Hele hele şimdi yüksek enflasyon döneminde bir yılı buluyor şeyler. Bulmuyor mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Bulmuyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Buluyor, buluyor. Kaç ortalama?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Kırk üç gün.

ERHAN USTA (Samsun) – Vallahi, ben size bir sürü örnek getirebilirim, öyle kırk üç gün falan yok.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Ortalamaya bakıldığında...

ERHAN USTA (Samsun) – Ortalamaya bakıyorsunuz, birilerininkini tabii... Hayır, anladım ben. Tabii, o zaman şöyle bir şey var: Büyüklerinkini veriyorsunuz zaten rakamı da büyük olduğu için, o bir günde alıyor; öbürü de gariban şeydeki, bilmem neredeki, işte, Samsun’daki bir tane firma da bir yıldan... Bakın, Samsun’dan ben size dünya kadar firma gösterebilirim, bir yıl sürüyor.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – Başvurmadan değil ama.

ERHAN USTA (Samsun) – Başvurusu, işte, bir süresinden sonra onun bir usulü var, belli bir vergileme dönemi oluyor, KDV beyannamesini veriyor, ondan sonra da buraya müracaat ediyor. Yani oraları da kısaltmak lazım. Eğer ortalaması bunun kırk üç günse Sayın Bakan Yardımcım, demek ki yekûnlı olan, yüksek şeyde olanlar, yüksek miktarda iade alanlar çok hızlı alıyor paralarını. Diğerlerinden dolayı muhtemelen böyle bir şey var.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Bir buçuk ayı falan buluyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Burada vergi incelemesinin hızlı olması kaydıyla bu maddeyi ben şahsen olumlu buluyorum çünkü bu konuyla ilgili mahkemelere gidip hızlı bir şekilde karar alıp vergi iadesini alıyorlar. İnceleme sonucunda olumsuz bir rapor çıktığında da o kişi zaten art niyetliyse mal varlığını kaçırmış oluyor, şirketini kapatmış oluyor. Böylece Hazine ve Maliye Bakanlığı da vergi alacağını tahsil edememiş oluyor. Ama Sayın Usta’nın görüşü de önemli. İncelemenin gerçekten hızlı yapılması lazım ki mükellefler mağdur olmasın. Bence olumlu bir madde yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 22’nci madde kabul edilmiştir.

24’üncü maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkanım, yabancı devlet kurum ve kuruluşlarının deprem bölgesine yapacakları yardımlarda, hibelerde, getirmiş olduğumuz düzenlemeyle KDV istisnası getiriyoruz. Burada yapacakları konut, iş yeri, okul, öğrenci yurdu, hastane ve ibadethane, kültür ve sanat merkezi gibi taşınmazların yapımı esnasındaki KDV’den muafiyet getiriyoruz ve geçici bir madde, bu madde 31/12/2025 tarihinde sona erecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi “Getiriyoruz.” diyor, ben de niye getiriyorsunuz diye sormak istiyorum. Yani bir yandan istisnaları, bilmem neleri azaltalım diyoruz, bir yandan da böyle bir şey getiriyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama hibe yapıyor ya.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi bu, 6 Şubat depremi için, Kahramanmaraş merkezli deprem için yapıldı. Eğer bu bulunduğ... Yani yaptığımız şey çok doğruysa şunu yapmamız lazım: Niye geçici madde yapıyoruz? Sürekli madde yapalım. Ne diyor işte, burada? Afet -bilmem ne- kabul edilen... Başka? Allah etmesin...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Depremi etkisi geçinceye kadar.

ERHAN USTA (Samsun) – Ağabey, dur bir dakika. Onu demiyorum, zaten depreme münhasır olsun da... Sadece Kahramanmaraş depremi değil, Allah korusun, başka zaman başka bir şey oldu, tanımı yapılsın bunun. Bilmem ne, şöyle afetler olduğunda, burada uluslararası kuruluşlar, şunlar bunlar mal teslimi yaptığında onlardan KDV alınmasın diye yapalım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Zaten hibe yapıyorlar.

ERHAN USTA (Samsun) – Ya, her depreme ayrı ayrı kanun çıkarmayalım eğer yapılan şey doğruysa. Doğru olduğunu düşünmüyorum şundan dolayı: Bu, deprem şeyiyle alakası yok.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yardım ediyor, hibe ediyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani bize bir tane uluslararası kuruluş veya işte, bir şey yani bir okul yapacak, bunun KDV’sini mi düşünüyor? Yani buna yapılacak mal teslimlerinde KDV istisnası yapıyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama şimdi yüzde 20’ye falan tekabül ediyor yani az buz değil.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, anladım da... Yani bunu, bakın, dediğim gibi, o zaman hakikaten bu çok doğru bir şeyse bunu sürekli madde yapalım, tanımlayalım bunu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, kalıcı olabilir yani.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte, şu büyüklükte afet olur, Allah vermesin bir daha ama deprem ülkesiyiz biz yani oluyor işte. Dediğim gibi, her defasında kanun çıkarmaya uğraşmayalım, teşvik edici olsun. Ben istisnaların azaltıldığı bir yerde bunun yapılmasının çok doğru olmadığını düşünüyorum ama dediğim gibi, bunu savunuyorsanız da sürekli madde yapmakta bence fayda var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, ben bu madde vesilesiyle bir hususa dikkat çekmek istiyorum. Tabii, “deprem” deyince akan sular duruyor. Geçtiğimiz yıl da 100 milyar dolarlık bir maliyete tekabül etmek üzere bir vergi paketi geçmişti. Burada da işte, gelen yardımların KDV istisnası yoluyla nasıl daha rantabl olacağına dair bir düzenleme var. Ancak deprem için toplanan paranın nasıl harcaıldığına dair bürokrasiye ve siyasette yeterli bir duyarlılık olmadığını düşünüyorum. Son tasarruf genelgesinde de depremle ilgili bütün harcamalar kapsam dışında tutulmuştu. Şahit olduğumuz yüzlerce olaydan sadece birini ifade edip herkesin dikkatini çekmek istiyorum. Bugün itibarıyla geçen ay burada 3,5 milyon liraya ihale edilen bir köy evi kendi yerinde 1,7 milyon liraya ikinci taşeron eliyle realize edilebilmektedir. Parayı kullanırken, toplarken hassasız ama bunun nereye

harcandığını... Böyle denetimsiz bir alan yaratıldı. Siyasi tarihimizde görülmemiş bir şekilde kamu kurumlarından bağış aktarılacak suretiyle denetim dışına çıkarıldı. Bu ihaleleri denetlediğimizde buradaki KDV istisnalarına ihtiyaç olmayacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, çok kısa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok kısa, Başkanım, kusura bakmayın.

Yani Mehmet Emin Bey’in izahatından sonra söylediğim laf şöyle yanlış anlaşılabilir: Bu, sadece yabancı devlet kurum ve kuruluşlarının yapacağı ihale.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Yok, ben genel...

ERHAN USTA (Samsun) – Ha, öyle mi, tamam. Yani hayır, hayır, onlar için bu. Yani bu bildiğim kadarıyla yurt içindeki bir vatandaş, bir özel firma...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – “Genel bütçeli kamu idareleri” diyor.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte, bir de o var, o zaman o niye değil? Değil mi? O soruda, o niye değil?

Yani şimdi, genel bütçeli kamu idarelerine devretmek üzere diyelim ki uluslararası yabancı bir heyet, Kızıllaç, ne bileyim veya şirket de olabilir herhâlde yani yabancıların yaptığı konut teslimlerinde, onlar KDV ödüyorlar ya, mal alacaklar değil mi bu ülkeden? Onlar KDV’siz alacaklar malı. O zaman yerli için de yapaalım. Şimdi, şunu düşünebiliyor musunuz: Yani buraya Japonlar bir yardım yapacaklar, Japonları vazgeçiren “Ya, şu KDV de Türkiye’de çok yüksek, Türkiye’ye biraz konut yardımı yapacağız ama KDV yüksek olduğu için vazgeçiyoruz.” falan... Böyle bir şey yok, böyle bir şeyin olduğunu düşünmüyorum.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – OHAL kararnamesiyle yapıldı diye biliyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, evet, var... Konut vesaire yapıldığında onlarda istisna var.

ERHAN USTA (Samsun) – Şeyde var mı, yurt içindeki bağışlarda?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, bağış para ama...

ERHAN USTA (Samsun) – “Bağış” derken, hayır, hayır, konut bağışında.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Konut, bina vesaire yaptığımızda evet.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Burada sayılanların hepsi içeride geçerli mi? Kütüphane, sağlık ocağı, bakın, bir sürü hastane...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, buyurun Sayın Ök...

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Sayın Başkan, ben bir cümle ekleyebilir miyim?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Ök...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye, ben bir şey ekleyeceğim.

Değerli arkadaşlar, sözünüzü açtıktan sonra bir daha... Sayın Ekmen, bir insicamla gidiyorum. 2 kişi arasında dönüp duruyoruz. Biraz toparlamamız lazım.

Sayın Usta bitirdi.

Sayın Türelî...

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yani bu “içeride” dediğiniz böyle bir uygulama var. Bu hepsi için, hepsi için geçerli değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Konut, iş yeri, okul, öğrenci yurdu, hastane, ibadethane, kültür ve sanat merkezi, kütüphane; hepsi için mi bunlarda da bir katma değer vergisi istisnası var? Yoksa sadece konut için mi var?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yurt dışından bağış yaparsa... Bağış yaparsa...

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Yurt içinde... Hepsi, buradaki kapsamın hepsi...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bağış yaparsa var.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Yani biz şunu mu yaptık: Yurt içinde geçerli olan bir şeyi yabancılara da mı tanıdık? Bu mudur?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şöyle, yurt dışında... Yani yurt içinde...

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Yani yurt içi... Yani ülkede yerleşik olarak yaşayanların bu kapsamda yaptıkları KDV’den müstesna mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şöyle: Bağışları müstesna, yaptıkları tutar kadar müstesna.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Ama işte, burada bir şey var yani sanki var olan bir şeyi onlara da mı tanıdık yoksa bizdeki kapsam dar ama burada daha geniş bir kapsam var sanki.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bizdeki biraz daha dar.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Bir açıklanmaya ihtiyacı var bunların.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, Sayın Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, Erhan Bey benim bu maddenin içeriğine dair değerlendirme yaptığımı düşündüğü için bir izahat yapmayı hissettim. Ben, buradaki kıymetli siyasetçilerimizin ve bürokratlarımızın dikkatini çekmek, bu son bir yıllık deprem ihalelerinde yaşanan çok büyük bir sıkıntıya işaret etmek için söz hakkımı kullandım. Yoksa bu maddenin içeriğiyle bire bir ilgili değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sizi anladık Sayın Ekmen; teşekkür ediyoruz katkılarınızdan dolayı, sağ olun.

Evet, Sayın Güneş, siz...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, yani Sayın Ekmen bir şeyi iddia etti ama bunun doğruluğunu ispatlaması lazım. Yani bizim evi 3,5 milyona diyelim ki ihale edip de bunun 1,5 milyona yapıldığını ispatlamanız lazım. Yani, bu konularda Hükümetimiz oldukça hassas. Yani, hele hele deprem üzerinden böyle bir algı yaratmak, böyle bir kazanç sağlamak özellikle ahlaksızlıktır, terbiyesizliktir. Böyle bir şey olamaz, bunu kabul etmemiz mümkün değil. Yani, böyle bir şey olması mümkün değil.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Hangi ahlaksızlık, terbiyesizlik! Bu ne demek? Ne biçim konuşuyorsunuz İsmail Bey!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – “Yapılması” diyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Yapılması” diyor ya, sana demiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ekmen, size kimsenin bir şey dediği yok. Böyle bir...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – O cümleyi yeniden kurun. Türkçe çok elastiki bir dil.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Size demedim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok gerginsin Sayın Ekmen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye değerli arkadaşlar... Sayın Güneş, bir saniye...

Vallahi var ya, biz Türkçe konuşuyoruz, birbirimizi anlıyoruz ya, o kadar izahat yapacak olan var ki.

Sayın Ekmen, diyor ki: “3,5 olup 1,7’ye yapılmışsa, evraklarınız varsa bunlarla alakalı lütfen ilgili kurumlara, savcılığa lütfen bildirin.”

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Başkanım, var. Yapılan bütün ihaleler Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yaklaşık maliyetinin 2 ile 3 katı arasında yapılmaktadır. Bundan daha büyük delil var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ekmen, bakın, koyun alt alta. Hem milletvekilisiniz, sizin yasama kadar denetim faaliyetiniz de var. Dolayısıyla toparlayıp Meclisin gündemine taşıyın, getirin, ilgili yerlere bildirin. Bu konuyla alakalı, kim ne yapıyorsa gereği yapılsın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Meclisin gündemine getiriyorum zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi şöyle: İsmail Vekilim öyle bir konuşuyor ki yani Türkiye’de her ihalede yapılan şey bu. Yani, 21/B kapsamında hepsi öyle.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Öyle bir şey mi olur Allah aşkına!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bakın, birisi alır ihaleyi 100 liraya, 80 liraya alt müteahhide, alt taşeron verir. O alt taşeron 60 liraya başkasına verir yani 60 liralık şey 100 lira olur. Türkiye’nin gerçeği bu ki. Bunu herkes biliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlıoğlu, bu başka bir konu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Arada taşeron parasını alamaz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Siz yapıyorsanız bilmem.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yo, herkes biliyor. Nerede yaşıyorsunuz siz? Burası böyle bir ülke.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bu başka bir yere gidiyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Böyle bir şey olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye...

Bu şu an bizim konumuz değil değerli arkadaşlar. Başka bir oturumda istiyorsanız bunu tartışırız.

Maddeyle alakalı izahat yapacak mısınız Sayın Ök?

Sayın Bayrakdar, kim açıklayacak soruları?

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR - Aslında, biraz yabancı devletlerden gelen yardımlarla alakalı bir madde bu. Biz de aslında aynı şeyi yapıyoruz yardım yaparken ülke olarak, onlar da; ben kendi vatandaşımın aldığı, topladığım vergilerle aldığım bir kaynağı bir ülkeye verdiğimde... Onu harcarken vergi ödemek istemiyor, öyle şart koşuyor bağışlarında, “Ben size bağış yaparım ama siz bağışla okul, ibadethane, yol, köprü falan yaptırıyorsanız depremle alakalı, ben orada KDV ödemeyeyim.” diyor.

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Mütakabiliyet esası mı var yani?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Biz de mesela birkaç ülkeye yardım yaparken aynı şeyi yapmışız.

ERHAN USTA (Samsun) – Kendisi mi yaptırıyor yoksa para mı veriyor?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR - Mesela, para veren var ama...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Mütakabiliyet mi var yani burada bir anlaşma mı var?

ERHAN USTA (Samsun) – Parasını harcarken o zaman...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR - Para veren var, bizzat kendisi yaptıran da var. Onun için öyle, devlete ilişkin yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına yapılan teslimler... Yani bizzat yaptıran da var, para verip alıp teslim eden de var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Türkiye’deki şirketler veya kişilerde geçerli mi bu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kifayetimüzakere.

24’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Pardon, Sayın Başkan, bir cevap alamadım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Verdi cevap Bayrakdar.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – İçerideki uygulama ile dışarıdaki yabancı şey arasındaki... İçeride de bunlar geçerli mi, o konuda bir açıklama alalım.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – İçerideki bir kurum da...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sadece konut için bağışlar dediniz sanki Sayın Ök, değil mi? Ne dediniz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şöyle: Biz zaten depremle ilgili eğer böyle konut yapıp bağışlarsak... Ben şimdi deprem bölgesine 500 adet konut yaptım diyelim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Burada sanki konut dışında şeyler de var.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben bu konutu yapıp depremdaki vatandaşlarımıza verilmek üzere devletimize bağışladığımda bende zaten KDV muafiyeti, istisnası var ama hani onun dışında genel olarak ne yapıyoruz? Ben hayırseverim, işte, okul yaptırıyorum babamın adına, annemin adına. Onu zaten, orada yaptığın harcamaları zaten giderinden düşüyorsun. Türkiye’de öyle bir şey var ama bu depreme özel bir şey olduğu için aynı şekilde yurt dışındaki...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yerleşik bir şahıs içeride konut değil de örneğin okul yaptırsa, yurt yaptırsa da gene o kapsamda mı, sadece konut için mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, yerleşikte o kapsamda değil ama depreme özel yani biz o...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Deprem için konuşuyorum. Yerleşik derken...

CEVDET AKAY (Karabük) – Deprem bölgesine yurt içindeki iş yeri, ibadethane, yurt yaparsa...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – İçerideki bir şirket de veya Odalar ve Borsalar Birliği veya İstanbul Ticaret Odası 500 tane konut yapıp da teslim ederse AFAD’a aynı kapsamda, o da istisna kapsamında.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Konutu anladım. Konut dışında başka şeyler de kapsamda oluyor mu, onları soruyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Genel bir hüküm mü o?

CEVDET AKAY (Karabük) – “Öğrenci yurdu, hastane gibi şeyler de dâhil mi?” diyor yani.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Yok, o da bundan faydalıyor ama mesela Başkanımın sorduğu okul, ibadethane falan zaten bizim kalıcı maddelerde var. Devamlı çalışıyor okul, ibadethane maddesi, devamlı çalışıyor, zaten var.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Kütüphane, sanat merkezi, kültür sanat var mı?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Var, şu anda var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 24’üncü madde kabul edilmiştir.

25’inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Serbest bölgelerde faaliyette bulunan işletmelere sağlanan kazanç istisnasını getirmiş olduğumuz düzenlemeyle ihracat gelirleriyle sınırlandırıyoruz. Mevcut durumda serbest bölgelerde üretim faaliyetlerinde bulunan firmalardan kurumlar vergisi almıyorduk ama şimdi eğer yurt dışına satış yapıyorsa o istisna hâlâ devam ediyor fakat yurt içine satışlarındaki istisnayı kaldırmış durumdayız. Bunun aynı zamanda haksız rekabeti de kaldıracağını düşünüyoruz. Düşünün, aynı ürünü siz organize sanayi bölgelerinde üretirken kurumlar vergisine tabi oluyorsunuz, serbest bölgede üretip iç piyasaya satınca kurumlar vergisine tabi olmuyor. Bu anlamda da ben bu maddenin çok olumlu olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ben kanunun tümüne ait konuşurken de aynı şeyi söylemiştim. Biz bu serbest bölgeleri kurarken aslında kırk beş yıllıkına yap-işlet-devret modeliyle kurumlar vergisinden muaf olacak şekilde o şirketleri çektik ve böyle bir sözleşme imzalandı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama ihracat yapmak için...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Evet, kurumlar vergisinden muaf olacağı söylendi. Daha sonrasında, şimdi, kurumlar vergisi getirdiğiniz zaman sanki daha önce şirketlere vergi muafiyeti sözü verip ondan caymış gibi oluyorsunuz. O bence doğrudan yabancı yatırımları olumlu etkileyen bir şey değil. 36’da galiba şeyde var değil mi, ihracattan da vergi alınması var.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yok, ihracat yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Orada bir önerge vereceğiz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Vereceğinizi söyleseydiniz biz de daha önce konuşmazdık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Grup sözcülerine bilgi verildi ama.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Bu maddeyle ilgili ihracatçı birliklerinden veya sivil toplum kuruluşlarından kimse var mı acaba? Söz verebilir miyiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Serbest Bölge Genel Müdürü var burada.

Evet, Sayın Akay var mı sizin bir diyeceğiniz?

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben söz verilmesini istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

EGE SERBEST BÖLGESİ SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI BİLGEN SALİH NARLI – İsmim Bilgehan Salih Narlı, Türkiye Serbest Bölge Dernekler Platformu üyesiyim. Aynı zamanda Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Serbest Bölge Sektör Meclisi Başkan Vekiliyim.

Sayın Başkanım, siz de bilirsiniz, Bakanlığımızı yaptınız. Ülkemizde 20 tane serbest bölgemiz var ve geçtiğimiz yıl 12,7 milyar dolar ihracat, 100 bin istihdam ve toplam Türkiye ihracatının yüzde 5’i serbest bölgelerden geçmekte ve cari açığa pozitif katkı sağlamakta bölgelerimiz ve ortalama yıllık serbest bölgede üretilen ürünlerin yüzde 75’i ihracat olmaktadır. Dolayısıyla bu performansın önemli bir kısmını yabancı sermayeli firmalar yapmaktadır. Yabancı sermayeli firmalar da istikrar, öngörülebilirlik ve güven endeksini çok önemli hâlde üst perdede tutmaktadır. Hazinesin yapmış olduğu etki analizine baktığımızda aslında Türkiye yönünde yapılan satışların bir haksız rekabet yarattığı söylenmekte ancak şu gözden kaçıyor: Serbest bölgeden Türkiye’ye yapılan satışlarda kestiğimiz fatura üzerinden, ciro üzerinden binde 9 fon ödüyoruz. Dolayısıyla, bu kârdan alınan kurumlar vergisinden cirodan ödenen binde 9 fon çok ciddi bir rakam tutuyor, haksız rekabet bu anlamda olmuyor, zaten firmalar binde 9 fon ödüyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Binde 9.

EGE SERBEST BÖLGESİ SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI BİLGEN SALİH NARLI – Evet. Dolayısıyla serbest bölgeye girerken de yurt dışından ham madde binde 1 ödüyor. Yani ortalama yüzde 1 ciro üzerinden bir rakam ödeniyor, kurumlar vergisinden çok daha hızlı şekilde hazineye giriyor. Cumadan cumaya hazineye aktarılan bir paradan bahsediyorum. Dolayısıyla bu noktada kurumlar vergisinin getirilmesi fon ödeyen firmalarla beraber mükerrerlik yaratacak, serbest bölgedeki yabancı sermaye parayı ödemekten ziyade, serbest bölge mevzuatındaki taahhütlerimizi, kanunu tekrar geri çektiğimiz için, ülkeden ciddi anlamda bir yabancı sermaye çıkışına neden olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

EGE SERBEST BÖLGESİ SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI BİLGEN SALİH NARLI – Etki analizine baktığımız zaman, hazineye çok ciddi bir parasal girdisi olmayan bu düzenlemenin yatırım ortamının korunması anlamında geri çekilmesini, mümkün değilse mevcut şirketlerin kazanılmış haklarının korunması suretiyle tekrar değerlendirilmesini arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Yani arkadaşlar diyor ki: “Madem bizi yüzde 25 kurumlar vergisine tabi tutuyorsunuz, o zaman fonu kaldırın.” Arada onu da söyledi.

Evet, bu konuyla alakalı, Sayın Hatipoğlu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Malumunuz, serbest bölgeler kurulmasının en temel amacı ülkenin ihracat kapasitesinin artırılması, ihracat imkânlarının artırılması. Serbest bölgedeki üretim faaliyetlerini çok önemsiyoruz ama serbest bölgedeki faaliyetlerin yurt içindeki firmalarla rekabet bozucu bir faaliyet göstermesini

de arzu etmiyoruz. Dolayısıyla, serbest bölge amacına uygun bir şekilde ihracat yapsın ve istisnadan faydalansın. İçeriye satıyorsa da “Burada kurumlar vergisi alırız.” diyoruz. Hem serbest bölgenin amacına uygun bir şekilde faaliyet göstermesi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Onlar “Daha önce almıyordunuz, şimdi niye alıyorsunuz?” diyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Paraya sıkıştılar.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Serbest bölgenin amacına uygun bir şekilde faaliyet göstermesi, hem de organize sanayi bölgelerindeki üreticilerle haksız rekabet oluşmaması açısından biz bu öneriyi olumlu buluyoruz, teknik olarak destekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet.

Fonla alakalı ne diyorsunuz? O zaman “Fon ödüyörüz biz.” diyorlar.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Genel bütçe geliri olarak, yüzde 0,9 olarak bir fon ödüyörler ama biz burada istisnanın... Onu gider yazıyorlar aynı zamanda; bu, nihai bir vergi olarak. İstisnayı gerçek anlamıyla serbest bölgenin kuruluş amacına uygun bir şekilde sınırlandırmak istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, amaç belli. Kötü yönetilen ekonomi, para yok; bu parayı tuttuklarından almaya çalışıyorlar, bulduklarından yani kara paraya falan ulaşamıyorlar, kayıtlı olanlardan para almaya çalışıyorlar.

Şimdi, serbest bölgeye kanun çıkarmışsınız, “Vergi almayacağım, gel üretim yap.” demişsiniz. O insanlar da buna güvenip, sizin, devletin sözüne güvenip fabrika kurmuşlar, işletme kurmuşlar. Birçok yerde var ve çok güzel işliyor serbest bölge. Şimdi diyorsun ki: “Yok, kardeşim, ben vazgeçtim, ben oynamıyorum.”

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sermayeden yana mısın?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben üretimden yanayım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Hep sermayeden yanasın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben üretimden yanayım. Sizin gibi faiz lobisinden, faizcilerden, tefecilerden yana değilim. Kara paracılardan yana değilim. Dilan Polat’tan, Engin Polat’tan yana değilim. Ondan sonra, Çiftlik Banktan yana değilim, Thodex’ten yana değilim. Ben üretenlerden yanayım. Kim üretiyorsa sermaye de olsa, işçi de olsa onlardan yanayım.

Dolayısıyla, bunun bir mantığı yok yani kazanılmış bir hakları var. Kıymetli arkadaşımızın görüşüne ben şahsen katılıyorum. Bari yaparsanız şimdiye kadar kurulmuş, işleyen fabrikalardan vergi almayın yani bu insanlara söz verin. Yıllardan beri işleyen bir şey serbest bölge ama akla ilk gelen sizsiniz yani paraya sıkışınca, kayıt dışına para alamayınca sıkışan sizsiniz. Bu doğru bir uygulama değil, hakikaten üretime de zararı olur. Üretim olmadan da ekonomi büyüzmez.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyörüm.

Sayın Türelı...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, sormak istiyörüm ben de: Sayın Hatipoğlu söyledi, şu ana kadar burada, serbest bölgede üretilen ürünler yurt içine ya da yurt dışına satılıp satılmadığına bakılmaksızın bu istisna kapsamındaydı. Niye şimdi böyle bir şeye ihtiyaç hissedildi yani gelir... Arkadaşlar da söylediler aslında, onu tekrar,

yeniden formüle edeyim. Bir gelir ihtiyacı mı hani burada bir vergi paketiyle, yoksa haksız rekabet gibi bir şey söylediniz, böyle bir şey mi var ortada? Bir etki değerlendirme analizi mi var yani bu bir çalışmaya mı dayanıyor, yoksa yani böyle, işte “Bu, haksız rekabet oluşturabilir.” gibi bir his mi var?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok öyle bir şey.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Çünkü sonuç itibarıyla işleyen bir sistem var yani bunu öğrenmek isteriz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, serbest bölgelerden sorumlu Başkanımız ifade etti. Tabii, baştan da kanun metnini kabul etmiş oldunuz hani “Uygulamaya geçecekse de süre verilsin.” denildi.

Şimdi, ben bakıyorum; 1/1/2025 tarihinde uygulamaya geçiyor, değil mi? Siz nasıl bir süre istiyorsunuz Sayın Başkan mesela bunda? Zaman istediniz ya, evet.

EGE SERBEST BÖLGESİ SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI BİLGEN SALİH NARLI – Ticaret Bakanlığı tarafından firmalara verilen ruhsatların... Kazanılmış hakların korunmasını istiyoruz.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şu anda korunmuyor mu?

EGE SERBEST BÖLGESİ SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI BİLGEN SALİH NARLI – Bu kanunla korunmayacak.

CEVDET AKAY (Karabük) – O zaman, Sayın Vekilim...

ERHAN USTA (Samsun) – Kazanılmış hak değil ki o. Serbest Bölge Genel Müdürü ne diyor?

EGE SERBEST BÖLGESİ SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI BİLGEN SALİH NARLI – Şöyle: Hazineye ait serbest bölgelerde bina inşaatını yapan yatırımcı süre sonunda devlete binasını bırakıyor; organize böyle değil. Şimdi, biz bu firmaları Türkiye’ye getirirken bir anlaşmayla bir vergi önlerine koyduk. Şimdi “Bu vergiyi kaldırıyoruz.” dediğimiz anda yabancı sermayenin Türkiye’den çıkışı bu masa etrafındaki herkesin temel konusu olmalı. Eğer bu 300-500 milyon dolar hazineye bir katkı sağlıyor olsaydı burada çok fazla konuşmazdık ama etki analizine baktığımız zaman, şu an 20-30 milyon dolar gibi hazineye girecek bir paradan bahsediyoruz.

Bakın, Manisa’ya çok büyük bir otomotiv şirketi geldi, gri listeden çıktık, yatırım ortamının iyileşmesiyle ilgili bir iklim var, bu iklimi bu kanunla bozuyor olacağız yani bizim anlatmak istediğimiz bu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama havuduyla veriyorlar, 1 milyar veriyorlar Çinli firmaya.

EGE SERBEST BÖLGESİ SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI BİLGEN SALİH NARLI – Yani talebimiz gerçekten yabancı sermayenin durumunu dikkate alarak...

CEVDET AKAY (Karabük) – Yani sektörün içinden gelen birisinin görüşü Sayın Bakan Yardımcımız, hani dikkate alınmasında fayda var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben burada şunu sormak istiyorum: Burada iç rekabeti bozan bir şey mi var yani ne var mesela, örnek olarak ne verebilirsiniz? Mesela örneklendirebilirsek, sizin bunu o endişeyle yaptığınızı biz biliyoruz ama tabii, arkadaşlar farklı endişeleri ortaya koyuyor, onu açıklarsanız...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum, aynı soruyu sordular ikinci defa...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, aynı soruyu ben de sordum Sayın Güneş.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet ama şöyle: Sayın Güneş bizim taraftan sordu.

ORHAN YEGİN (Ankara) – O iyi niyetle sordu.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biz kötü niyetle mi sorduk Orhan?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Ök, Sayın Hatipoğlu...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Rahmi Aşkın Türelî Vekilimiz sordular: “Niye daha önce böyleydi de niye şimdi böyle bir düzenleme öneriyorsunuz?” İşin doğrusu, serbest bölgeler ilk kurulduğunda asıl amaç ihracat odaklı olduğu için yurt içi satışlar son derece sembolikti. Ben 2023 rakamlarını vereyim. 2023 yılında serbest bölgelerden yurt dışına 12,6 milyar dolarlık bir ihracat var, serbest bölgelerden yurt içine 5 milyar dolarlık bir satış var yani fotoğraf ilk kurulduğu gündeki gibi değil. Diğer taraftan hani rekabetle alakalı soruldu. Evet, organize sanayi bölgesindeki bir üretici ile -bizim kendi organize sanayi bölgemizdeki üretici- 50 kilometre ilerideki serbest bölgedeki bir üretici arasında nasıl bir haksız rekabetin olduğu ortada. Bir tarafta kurumlar vergisi yüzde 25 yükleniyor; serbest bölgedeki kurum, şirket -ihracat tabii ki istisna olacak ama- içeriye yaptığı satışlardan dolayı hiçbir kurumlar vergisi yüküyle karşılaşmıyor; dolayısıyla bir rekabet sorununun olduğu ortada. Dolayısıyla biz teknik olarak baktığımızda kazanılmış hak anlamında da -efendim, Sayın Vekilimiz de söyledi- bunu bir kazanılmış hak olarak da görmüyoruz. İhracatla alakalı istisna devam ediyor ama yurt içine satıyorsa benim organize sanayi bölgesindeki üreticimle aynı kurumlar vergisi yüküyle karşı karşıya kalmak durumundadır diye değerlendiriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sadece kayıtlara geçmesi açısından...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, bence Sayın Hatipoğlu’nun açıklaması son derece makul, dolayısıyla bu maddeyle yapılmak istenen şey doğru bir şey yani buna çok karşı çıkmanın fazla bir anlamı olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Emel Emirlioğlu, Serbest Bölgeler Genel Müdürü.

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU – Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcımızın söylediği rakamlar genel rakamlar. Tabii, serbest bölgelerde efendim, sadece üretim faaliyetinde bulunan firmalar değil, başka faaliyetlerde -işte, alım satım, montaj, demontaj, bakım, onarım gibi faaliyetlerde- bulunan firmalar da faaliyet gösterebilmekte, sadece üretim faaliyetinde bulunan firmalara kurumlar vergisi istisnası sağlanıyor. Bu firmalar 2023 yılında toplam 11,8 milyar dolarlık bir satış yaptılar yurt dışına ve Türkiye’ye, bunun sadece 1,9 milyar doları Türkiye’ye yapılmış satışlar; zaten bizim de nihai amacımız, tabii, serbest bölgeleri ihracata yönlendirmek. Firmaları biz çok yakından takip ediyoruz, şu an oranlarımız yüzde 71’e çıkmış durumda ihracatta Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, şöyle, siz 5 milyar dediniz Sayın Hatipoğlu, serbest bölgeler...

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU – O genel rakamımız Sayın Bakanım, onun içinde alım satımcılar da var.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Rakamlarda bir sorun yok Başkanım, bakın, ben toplam global rakamları verdim, Genel Müdürümüz üretimden satışları verdi, aynı rakamları söylüyoruz; kendisi de söyledi zaten benim rakamlarımın ne olduğunu.

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU – Çünkü sadece üretime kurumlar vergisi istisnası sağlanıyor, alım satımcılar yararlanamıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – “Sadece üretime” diyor, benim eski Bakanlık ya.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O zaman “Devam etmeli.” mi diyorsunuz?

ERHAN USTA (Samsun) – O zaman zaten problem yok yani çok ciddi bir...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, yani şöyle, Sayın Hatipoğlu...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Biz ihracata yönlendirmek istiyoruz serbest bölgelerimizi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Onlar, Ticaret Bakanlığı istisnanın kaldırılmasını istemiyor, Maliye kaldırılmasını istiyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani 2 Bakanlık arasında görüş ayrılığı mı var?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Görüş ayrılığı işte burada, huzurunuzda çıktı ortaya.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Sayısal, teknik olarak biz böyle düşünüyoruz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Soruyorum: Var mı, yok mu diye?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, bizimkiler karar verecekler bu taraftan, ayrılığı inceliyorlar şu an.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Birisi üretimi düşünüyor, birisi parayı düşünüyor; Sayın Başkan, Emel Hanım üretimi düşünüyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Serbest bölgeyi ihracata odaklamak istiyoruz, gidin ihracat yapın diyoruz, içeriye satmayın diyoruz.

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU – Zaten kuruluş amacı o.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – OSB’leri haksız rekabetten korumak istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Hatipoğlu, teşekkür ediyoruz. Sayın Emel Emirlioğlu, teşekkür ediyoruz.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, benim de yapacağım bir şey yok, kabul ettiler.

Evet, müteakip maddeye geçiyoruz, 27’nci maddeyi müzakere açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun; tütün, Samsunlu olarak.

ERSAN AKSU (Samsun) – Evet, Samsun 216, Samsun, Bafra, vesaire...

Sayın Başkanım, ÖTV Kanunu'nda özellikle asgari maktu vergi tutarları, perakende satışa sunulan ürünlerin birim ambalajı içinde yer alan her bir sigara veya makaron adedi, diğer tütün mamullerinin de birim ambalajı içindeki mamulün her bir gramıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarın yüzde 20'sine tekabül eden tutarı aşmamak üzere maktu vergi tutarı belirlenmesi 2002'de getirilmiş bir düzenleme. Aslında o tarih itibarıyla Bakanlar Kurulunu, sonrasında da Cumhurbaşkanını yetkili kılan bir düzenleme. Bu yetki, bu tütün mamullerinden alınmakta olan maktu vergi tutarına ilişkin asgari maktu vergi tutarının yüzde 20'siyle sınırlanmasına dönük iken yapılan düzenlemeyle yüzde 20'sine kadar olan sınırlama kaldırılarak asgari maktu vergi tutarı kadar maktu vergi alınabilmesine ilişkin yetki alınması talebidir efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkanım, hani 26'ncı madde beraber görüşülürken ben burada değildim de orada bir şey sormam gerekiyor; 27'ye atladığınız için affınıza sığınarak. Ulusal güvenlik firmalarıyla ilgili ithalatta ÖTV'den bahsediliyordu değil mi 26'ncı maddede? İstisna, ÖTV uygulaması kaldırılıyor. Şimdiye kadar ulusal güvenlik firmalarından kaç tanesine bu istisna uygulandı? Ne kadar vergi tahsilatından vazgeçilmişti ÖTV'yle ilgili? Öyle bir çalışmamız var mı? 26'nci madde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bayrakdar...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Ulusal güvenlik amaçlı yapılan ithalat...

CEVDET AKAY (Karabük) – Gümrük Kanunu'nun 167'nci maddesi çerçevesinde ulusal güvenlik kuruluşlarının ithal edeceği bazı mallar bakımından ithalatta ilave bir istisna uygulaması bu malların ithalatını teşvik ettiği için o ÖTV uygulamasını kaldırdınız 26'nci maddeyle.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Yok, ondan değil Vekilim.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben 27'yi konuşmuyorum, 26'yla ilgili söylüyorum size şimdi. O uygulama nedeniyle, Türkiye'de ne kadar ulusal güvenlik firması vardı, kaç adet, bu konuyla ilgili ne kadar vergiden vazgeçildi?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Sayın Vekilim, firma demiyor zaten, devlet kuruluşları tarafından yapılan ithalat.

CEVDET AKAY (Karabük) – “Ulusal güvenlik kuruluşları” diyor.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Devlet kurumu onlar; Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Teşkilatı...

CEVDET AKAY (Karabük) – Hepsini kamu kuruluşu mu?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Kamu.

CEVDET AKAY (Karabük) – Özel sektör yok yani.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Bizim ÖTV Kanunu'nda da madde olduğu için, 2 kanunda aynı madde devam etmesin diye tekleştirdik. Zaten bizimki hem ithalata hem içeriye matuf bir madde.

CEVDET AKAY (Karabük) – Tamam, ben özel sektör firmaları da var mı diye, birkaç öyle ithalatla ilgili firma var da onun için sormuştum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Yok, TSK, Emniyet, Milli İstihbarat Başkanlığı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Şimdi yetki almaya yönelik bir madde, değil mi Ersan Bey? Ne yapacaksınız bu yetkiyi? Yani şimdi bu ÖTV, tütün vergilemesi karmakarışık. Geçmişte çalıştı ama şimdi hatırlayabildiğim kadarıyla bir nispi vergi var burada.

ERSAN AKSU (Samsun) – Bir nispi, bir maktu, bir de asgari maktu vergi var.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir asgari maktu vergi var, bir de maktu vergi var.

ERSAN AKSU (Samsun) – 3 vergimiz var.

ERHAN USTA (Samsun) – 3 tane vergi var. Hepsini birbirine katıyorsun, onun üzerine hepsini koyuyorsun, üzerine bir de KDV alıyoruz filan, böyle “circle”a giriyor bunun hesabını yaparken filan da. Yani bu yetki kullanılacak mı? Bu yetki kullanıldığı zaman birbirini çok tetikleyen bir şey var diye hatırlıyorum ben burada. Biraz bize bir izah verilirse bunun vergilemesiyle ilgili çok memnun oluruz. Yani şey yüzde 20’yle sınırlı değil mi? Maktu vergi, asgari maktu verginin yüzde 20’sini geçemiyordu, şimdi o limiti, o sınırı kaldırıyorsunuz.

ERSAN AKSU (Samsun) – O kadar yükseltilebilir anlamına geliyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Azıcık bir oynayınca ondan sonra patır patır yukarı doğru gidiyor hepsi.

ERSAN AKSU (Samsun) – Başkanım, kısaca izah etmeye çalışayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, izah edin.

ERHAN USTA (Samsun) – Vallaha, eğer bunu izah edebilirsen var ya helal olsun sana. Sen Gelir İdaresinde tütünden sorumlu daire başkanı olabilirsin.

ERSAN AKSU (Samsun) – Gerek yok ama şöyle söyleyeyim, ben 55 Samsun plakası olduğu için bir şey söyleyeceğim.

ERHAN USTA (Samsun) – O ayrı bir şey.

ERSAN AKSU (Samsun) – Bir sigaramız var, fiyatı da 55 lira piyasada diyelim. Şimdi, nispi ÖTV var, nispi vergi var burada, bunun yani piyasa fiyatının yüzde 57’si nispi vergi olarak alınıyor; bu nispi özel tüketim vergisi. Bir de sigara paketinin içerisindeki adet sayısı ile 1,7’nin çarpımı oranında -ki bunlar da güncelleme rakamlarına göre bildiğim kadarıyla altı ayda bir revize edilen çerçevede- asgari maktu ÖTV de adedin 1,7’yle çarpımı kadar asgari maktu vergi var ayrıca.

ERHAN USTA (Samsun) – Asgari maktu 1,7’ye maktusu onun yüzde 20’si kadar en fazla.

ERSAN AKSU (Samsun) – Yok. İşte, şuraya geleceğim.

Bir de maktu ÖTV’imiz var; paket başına 5 lira 74 kuruş. Şimdi, bu durumda, yüzde 20 hesabı ortadan kalktığında nispi ÖTV ve asgari maktu ÖTV’den hangisi yüksekse maktu ÖTV’ye onun eklenmesiyle çıkacak rakam vergi olarak tezahür edecek.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani asgari ücret olarak 34 lira alıyoruz 1,7 hesabından 20 tane sigarada bir paketten.

ERSAN AKSU (Samsun) – Doğru, doğru. 55 lira piyasa fiyatı olan bir sigara için konuşuyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – 5 lira da çarpı en fazla 20 olursa 6,8 lira da maksimum maktu vergi alıyorsun.

ERSAN AKSU (Samsun) – Çünkü maktu zaten olduğu gibi devam ediyor ama getirilecek düzenlemeyle nispi ve maktudan hangisi yüksekse ilave olarak o tahakkuk etmiş olacak.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ersan Bey, ucuzlayacak mı, pahalılaşacak mı?

ERSAN AKSU (Samsun) – Eğer yetki kullanılırsa yukarı yönlü hareket edeceği düşünülebilir ama Avrupa Birliği ülkelerinde sigara fiyatlarındaki uygulama Türkiye’den ciddi anlamda daha yukarıda bir uygulama ve bir de benzer uygulamalar yani Avrupa Birliği ülkelerinde de üçlü vergilendirme sistemi sigara yönünden var ve bizim fiyatlarımız şu anda Avrupa’ya nazaran oldukça makul.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Avrupa olarak” dediniz ama yani gelir seviyeleri açısından çok fark var.

ERSAN AKSU (Samsun) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, kifayetimizakere.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi bir şey soracağım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu neyi ilgilendiriyor? Sarmalık tütünü ilgilendiriyor mu bu madde?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, sarmalık tütünle işi yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ha, onu bilelim de.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Malatya, Adıyaman’ı ilgilendirmiyor, Çelikhan yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir şey söyleyeceğim, hakikaten burada Maliye...

ERHAN USTA (Samsun) – Sizin oraya avantaj getiriyor, bu yetki kullanılırsa...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tüm sarmalık tütüne.

Yalnız şöyle bir şey var, ben dikkatinize sunayım yani duymayanlara duyurayım: Bu Malatyalı, Adıyamanlı tütün üreticilerini perişan ettiniz o çıkan hapis yasasıyla. Şimdi, seçim dönemleri idare ediyorsunuz, kargoya falan verirken görmezden geliyorsunuz; seçim geçti mi baskınlar; sanki eroin yakalıyorlar, sanki kokain yakalıyorlar, kargolar basılıyor, bagajlar aranıyor. Bu Adıyamanlı, Malatyalı üretici hakikaten o kadar fukara ki o 1990 model Station Torosların arkasına koyuyorlar, götürüyorlar. Satışları 100 kilo, 200 kilo; sanki eroin yakalar gibi bir baskı var. Hele bu son seçim sonuçlarından sonra özellikle Adıyaman’da, Doğanşehir’de baskı 2 kat daha arttı. Bu, hakikaten çok ciddi bir konu. Kooperatif kurma yoluna girildi bir, başarılı olamadılar ve bu, onların ekmeği yani hakikaten çok ciddi söylüyorum, ekmeği. Adam 500 metre taşlık yeri seki yapmış, toprak yapmış, tütün ekıyor ve tütün üretmek dünyanın en zor şeyi; sabahın dördünde kalkacaksın, güneşte kalkmayacaksın yani aylarca sürüyor bu üretim ve bu insanlar bir evi geçindiriyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tamam da Manisa’daki, Denizli’deki, Uşak’taki gibi yapsalar olmuyor mu oraya?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Olmuyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Niye? Aynı şey.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bak, bunlar sarmalık tütün, tek kırımla içilebilir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Aynı şey.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onları öyle değil; Manisa’nınki, İzmir’in ki öyle değil. Bu, birkaç yörede üretiliyor. Özellikle Adıyaman tütünuyla...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hem de çok dar alanlarda üretiliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ve o kadar küçük alanlarda üretiliyor ki... Örneğin, bir tütün üreticisinin yani en büyük tütün üreticisinin 10 dönüm arazisi yok yani öyle bakın ve hakikaten bunu lütfen inceleyin, sizin milletvekillerinize sorun. O yörede, özellikle Çelikhan, Adıyaman merkez, Kurucaova, Doğanşehir, Malatya'nın ta Elmalı köyüne kadar bu üretiliyor ve bu tütün sayesinde o insanlar devlete yük olmadan, şehre gelmeden kendi çocuklarının geçimini sağlayabiliyorlar. Bunu da sizin dikkatinize sunmak için konuşum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Usta vergiyle alakalı bazı şeyler sordu.

Buyurun Sayın Bayrakdar.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Şimdi, bu enflasyonla mücadele kapsamında geçen aylarda yüzde 61'di nispi vergi sigarada. Biz yüzde 63'ten 61'e, daha sonra 61'den de 57'ye indirdik. Bu nispi vergi, perakende satış fiyatından özel matrah var, oradan geliyor. Önce, işte, ÖTV, arkasından KDV falan, yüzde 80'i vergi oluyor sigaranın. Orada nispiyi indirdiğimiz zaman vergiyi de garanti... İşte, bizim 350 milyar civarında sigaradan vergi tahminimiz var; bunu sağlamamız için nispiyi indirdiğimizde mutlaka maktuyu artırmamız gerekiyor. Nispiyi indirmek de enflasyonla mücadele anlamında önemli çünkü nispide çarpan etkisi çok fazla oluyor yani bu şey dönemlerinde...

ERHAN USTA (Samsun) – Nihai fiyatı ne kadar artırdığına bağlıdır.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Fazla artırması gerekiyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Orası öyle. O zaman şunu yaparsınız siz yani nispi vergide bir artırım yaparsanız fiyatları birbirine yaklaştırırsınız.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Aynen, aynen. Zaten Avrupa'da mesela fiyatlar çok daha yakın bize göre, Avrupa'da fiyatlar çok daha yakın. Biz de...

ERHAN USTA (Samsun) – O zaman garibanın üzerine biraz binecek.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Onu da birazcık korumak istediğimiz için çok da fazla indirmek de istemiyoruz aslında, mesela yani 40'lara indirmiyoruz, 57 civarında. Ama orada belki 2-3 puan daha indirmek gerekirse -maktuda sınırımız kalmamış gibiydi- orada bir yetki alıyoruz yani şu anda tam kullanılıp kullanılmayacağı belli değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, verdik, bir daha mı?

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu yetkiyi de Cumhurbaşkanına veriyorsunuz ya, zaten milletvekilleri Cumhurbaşkanının korkusundan gizli sigara içiyorlar; onu da ifade edeyim de, söyleyeyim, Cumhurbaşkanına böyle bir yetki verilirse yani çok artırır. Bir de vergi yapma yetkisi Cumhurbaşkanına niye veriliyor, onu da merak ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Buyurun lütfen Sayın Aksu.

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 81'inci maddesinde birinci fıkranın (c) bendinde bir düzenleme yapıyoruz. Kısa vadeli sigorta kollarına tabi prim oranı yüzde 2 iken bunun yüzde 2,25 olarak revize edilmesiyle ilgili bir düzenleme. Ve aslında

yasamız “Primin tamamını işveren öder. Oranı 1,5 oranına düşürmeye ya da 2,5 oranında artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.” derken, şimdi yüzde 1,5 oranına kadar düşürmeye ya da yüzde 2,5 oranına kadar artırmaya Cumhurbaşkanımızın yetkilendirildiğiyle ilgili olarak, Cumhurbaşkanının yetkisiyle ilgili olarak bir düzenleme var. Aslında marjlar arasında takdir hakkının neden olması gerektiğiyle ilgili de önemli bir içerik ifade ediyor bence madde. Çünkü 0,25 puan değil de 0,50 puan artırılması gerekecekti mevcut düzenlemeye göre ama bunu revize ederek madde üzerinde bir oynama... Yani daha makul bir oranı ancak o marjlar arasındaki takdir hakkını “-e kadar” yaparak sağlama durumunda olduk ki bunun beş aylık sürede yaklaşık 4,6 milyar TL bir artış olmasını sağlayan bir düzenleme ve tamamıyla işverene dönük getirilen bir yükümlülüğü kapsıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ya, ben aslında bunun getirilme nedenini çok fazla anlayamadım yani. Bu 0,25’lik bir artış, bu kadar kritik bir şey mi? Yani onun 10-11 milyar TL civarında da bir maliyeti var. Nasıl bir hesaba dayalı olarak bunu artırıyoruz? Biz biliyoruz ki OECD’nin bize eleştirileri var, deniliyor ki: “İş gücü maliyetleri çok yüksek.” Yani işverenin üzerindeki maliyetler anlamında. Dolayısıyla, bunun düşürülmesinin istihdama olumlu katkısı olacağı söyleniyor. Şimdi, hem bu maddede var, rakam küçük de yani böyle 0,25’lik bir şeyin yapılması... Bilmiyorum, bu, herhâlde şey mi açıklayacak bize, sigorta... Ondan sonra, bir de EYT’den dolayı da yine bir miktar daha yük getireceğiz. Bunları nasıl açıklıyorlar? Niye böyle bir ihtiyaç hasıl oldu, onu bir anlamak istiyorum ben.

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, Bakan Yardımcımız da burada ancak ben bu konuyla ilgili şu ifadeyi paylaşmak isterim: OECD ülkeleri içerisinde, sigorta primi işveren payında, Türkiye, ortalamada, özellikle prim teşviki de dikkate alınarak paylaşmak gerekirse Avrupa Birliği ülkeleri ortalamasının altında hâlihazırda. Toplamda işveren payının primlerdeki oranı yüzde 22,5 kadar, teşvikle beraber yüzde 17,5 gibi bir oran yansıyor. Avrupa Birliği ülkeleri ortalaması da yüzde 21,7 nispetinde. Tabii, burada, çarpan yüksek. 0,25’lik bir artış, bu bahis içerisindeki tanımda, yüzde 12,5 gibi bir artışı tanımlıyor. 18 milyon 225 bin, bu kapsamdaki sigortalı üzerinden bir değerlendirme söz konusu olduğunda, biraz önceki dediğimiz rakamları bulan bir tabloyu ortaya çıkartıyor. Bu, işçi açısından bir yükümlülüğü barındırmıyor burada, özellikle korunan haklarda, iş kazası ve meslek hastalıkları ile yine, analık, geçici iş göremezlik ödenekleri gibi, emzirme ödeneği gibi, evlenme ödeneği gibi kalemleri kapsayan bir nitelik arz ediyor Erhan Bey.

ERHAN USTA (Samsun) – Kısa vadeli sigorta fonlarında şey mi var? Yani oradaki gelir, gideri karşılamaya yetmiyor, böyle aktüeryal olarak... Onu mu dengelemeye çalışıyorsunuz?

ERSAN AKSU (Samsun) – Onunla ilgili Bakanlığımız...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Kişi başına ne kadar maliyet getiriyor?

ERSAN AKSU (Samsun) – Şimdi, yaklaşık 30 bin lira brüt ücreti olan bir işçi açısından bu zamana kadar 600 lira iken yaklaşık 675 lira gibi bir rakamı...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 75 lira...

ERSAN AKSU (Samsun) – Evet, 30 bin lira üzerinden değerlendirsek. Baktığımızda böyle bir şey barındırıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; yani aslında sayın milletvekilimiz genel çerçevede izah etti. Yani burada karşılama diye bir şey söz konusu değil eğer ikinci aşamaya gelirsek. Sadece Sayın Cumhurbaşkanımıza verilen yüzde 2,5’e artırma yetkisi, o yetki kullanılmadı, aradaki yüzde 2,25 yetki kullanıldı 0,25 artırılarak. Onun için de kanuni düzenleme yapılması gerekiyordu. Daha az bir oranla bir gelir artışı sağlanması, hazine anlamında bir gelir artışı sağlanması düşünüldü, yaptığımız iş bu.

ERHAN USTA (Samsun) – “Yetki vardı, kullanılmadı, daha düşük kullanıyoruz.” falan yani Sayın Başkanım, ya, 0,25 konuştuğumuz. İşte, brüt ücreti 30 bin lira olan birisinde yetmiş beş lira bir şey fark ediyor. Nasıl bir ince hesap yapıldı da bu “2,25’e çıkaralım.” şeyini bizim önümüze getirdiniz? Yani Cumhurbaşkanı bütün yetkileri kullanacaksa zaten öyle bir şey yok, Cumhurbaşkanının her tarafta yetkisi var, Cumhurbaşkanının yetkisi üzerinden tartışmayalım bunu. Şunu söylüyorum, mesela şöyle bir şey mi var: Kısa vadeli sigorta kollarında ayrı bir bütçeniz, uzun vadeli sigortada ayrı bir bütçeniz var. Yani ne kadar, 1 trilyona yakın şey mi veriyoruz biz? SGK’ye biz zaten transfer yapıyoruz, bir 10 milyar lira daha fazla yapardık yani. Bunun başka bir gerekçesinin olması lazım. Yani kendi hesabı var, kendi kasası var, orada bir denklik yok, onu denkleştirmeye çalışıyorsanız onu anlarım ben kısa vadeli sigorta açısından. Öyle bir şey mi var?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Öyle değil işte, onu söylemeye çalışıyorum, kendi içerisinde. Zaten siz de izah ettiniz, hazine normal şartlarda sigorta, SSK, SGK açıklarını transfer yaparak karşılıyor. Bu bağlamda burada bir açık var, onu kapatmaya yönelik değil. Tamamen yine hazineye sağlanacak bir gelir artışı sağlanıyor, burada yıllık 5 milyar civarında destek sağlanıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkanım, bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi, bir öncekinde burada mevcut düzenlemede bir asgari ve azami sınır vardı yüzde 1,5 ve 2,5. Şimdi orada “kadar” ifadesi getirdi, Cumhurbaşkanına bir yetki verdi. Niye yani neden? Gene bir üst ve alt sınır kalmadı da o arada 1 yani isterse 2,35 yapabilir, ne bileyim, isterse bunu 1,75 yapabilir. Yani nereden çıktı bu, nasıl bir ihtiyaç var ortada?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Sayın Milletvekilim, o duruyor, o sınır yine duruyor. 1,5-2,5 sınırla duruyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Kadar” ifadesi geldi orada, iş biraz şeyde değişti. O arada üst ve alt sınır yok artık, o aradaki yerlerde de belirleyebilir, Cumhurbaşkanına bir yetki geldi arkadaşlar, o zaman tam bilmiyorsunuz şeyi, yani bu öyle. O niye geldi, onu sormak istiyorum, sizin bilginiz var mı o konuda? Yani bir şey var, mevcut düzenlemeden farkı bu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Öncekinde ya yüzde 2,5 yapabiliyordu ya da 1,5 ama şimdi “-e kadar” deyince arada...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Neden, neden?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ya, rakamları çok fazla hani...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani ben anlayamadım. Çok ince bir hesap mı var, ne var burada? Neden böyle bir şey var?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – İnce hesap yok, sadece...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İnce hesap yok.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O zaman düzeltin eski hâline, ben anlamadım; bir. İkincisi şu: Anayasa’ya aykırılıkta da söylemişim, Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini düzenleyen 104’üncü maddede Cumhurbaşkanına sigorta primlerini artırma ve eksiltme yetkisi verilmemiş. Mesela Anayasa 73, Cumhurbaşkanına vergi oranlarını artırma ve eksiltme yetkisi vermiş ama onun dışında kapsama ilişkin belirleme yetkisi yoktu, onlara zaten itiraz ettik. Burada da gene aynı bu sıkıntı, Anayasa’ya aykırılık şeyi var. Yani hem bu “kadar” ifadesi... Çünkü o şeyi değiştirdi bu sefer yani orada istediği gibi Cumhurbaşkanı belirleyebiliyor, yani Anayasa’da olmayan bir yetki bu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Önceki rijitti yalnız, ya 1,5 ya da 2,5.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam, anladım. Öbürü oran olarak çıkarması var ama arada şeyi belirliyor, yani istediği gibi belirleme şeyi veriyor, böyle bir yetki hakikaten yok. Anayasa’ya aykırılık iddiasını söyledik zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Burada istediği gibi belirleme yetkisi aslında söz konusu değil çünkü yine yasayla alt ve üst sınırı belirliyorsunuz ve o sınır içerisinde ona bir alan bırakıyorsunuz, o alanda inisiyatifini değiştirme hakkını veriyorsunuz kanunla. Dolayısıyla orada bir aykırılık söz konusu değil, bir.

İkincisi, burada kısa vadeli primle ilgili 0,25’lik bir artış yapılıyor. Asgari ücret açısından baktığımız zaman 45-50 liralık bir rakama tekabül ediyor. Dolayısıyla, çalışanın da ödeyeceği bir rakam değil, işverenin yükleneceği bir şey. İşveren temsilcilerimiz de burada, onları da bir dinleyelim isterseniz, olaya nasıl bakıyorlar. Onların maliyetlerini kısmen de artırıcı bir şey ve olumlu bir gelişme. Hani “10 milyar daha hazine transfer yaparız.” dediniz ya Sayın Usta, 10 milyar daha az transfer yaparsınız başka bir bakış açısıyla. Dolayısıyla gelir artırıcı bir unsur.

ERHAN USTA (Samsun) – Ona bir şey demiyorum. Şimdi, 1,5 trilyon lira bu yıl yapacağımız transfer. 1,5 trilyon lirayı 10 milyar azaltsan ne, artırsan ne?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Cevabı alamadım yani neden “-e kadar” diye bu şey değişti, metnin yazılışı niye değişti?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – KESK’e bir söz verelim.

Buyurun.

KESK BÜRO EMEKÇİLERİ SENDİKASI MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İSMET TEMEL – Efendim, 5510 sayılı Yasa 2008 yılında çıktığında kamuda bu yasa sonrası işe başlayan memurlar, 2008 öncesi çalışanlardan hem özlük haklarında hem emekli aylıklarında hem de emekli ikramiyelerinde daha düşük alıyorlar ve ek gösterge hakları yok. Bugün, biz, birinci dereceye gelen tüm kamu çalışanları için 3600 ek göstergeyi isterken 2008 sonrası işe başlayan çalışan memur arkadaşların ek gösterge gibi bir şeyi olmayacak ve hiçbir etkileri yok. Biz bunu 2008 yılından beri dile getiriyoruz ancak yeni EYT’yle yaşamaya başladık. İki hemşire aynı hastanede çalışıyorlar, birisi 4/B’li geçici statüde, birisi kadrolu ve ikisi de EYT’den faydalanarak emekliliklerini istediler. 10 bin lira alan 4/B’li yerine kadroluya 16 bin lira emekli maaşı bağlandı efendim. Madem 5510 sayılı Kanun’da bir düzenleme yapılıyor bu aradaki farklılığın giderilmesi için biz kamu emekçileri için de bu düzenlemenin eşit hâlde, adalet sağlayacak şekilde yapılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

TİSK...

Buyurun.

TİSK GENEL SEKRETERİ AKANSEL KOÇ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, ben Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Akansel Koç.

Şimdi, tabii, işverenlerden alınırken... Sayın vekilim de söyledi, işverenden alıyoruz, açıklama yapılırken de. Özellikle içinden geçtiğimiz süreç, iş dünyası için malum, çok zor -az önce Sayın Usta Vekilim de söyledi- OECD'ye baktığımızda iş gücü maliyetleri açısından Türkiye gerçekten OECD'nin üzerinde, sadece sigortayı değil, vergiyi de düşünmek gerekiyor. Gerek son zamanlarda artan üretim maliyetleri gerek artan işçilik maliyetlerinden dolayı bu dönemde yapılmasına çok sıcak bakmadığımız bir düzenleme aslında. Her ne kadar 0,25 oranında bir artış görünse de önümüzdeki bir yıl içerisinde iş dünyası için işletmelere gelecek yük yaklaşık 15 milyar lira ama bu, her yıl artarak devam edecek. Bununla birlikte EYT'yle yapılacak olan bir sonraki düzenlemenin de yaklaşık bu kadar maliyeti olduğunu düşünürsek yıllık 35 milyar liraya yakın bir maliyet söz konusu olacak ki içinden geçtiğimiz dönemi sizler çok daha iyi takdir ediyor ve yaşıyorsunuz. Bu dönemde yapılmaması, bizler için çok elzem bir durumdur. Mümkünse yapılmaması ama yapılacaksa da mutlaka ilerleyen süreçte bir tarih belirlenerek yapılmasında büyük fayda görüyorum.

Teşekkür ediyorum. Saygılar sunarım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, başka bir konuşma talebi yok.

Bu maddede bir redaksiyon yetkisine ihtiyacımız var. Kanun yazım tekniğine uyum sağlaması amacıyla maddenin çerçeve hükmünde yer alan “ikinci cümlesinde” ibaresinin “üçüncü cümlesinde” şeklinde değiştirilmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

29 ve 31'inci maddeleri birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, 29'uncu madde, ödenen en düşük emekli aylığı ödeme tutarının 10 bin liradan 12.500 liraya çıkarılmasıyla ilgili bir düzenleme. Mevcut durumda yaklaşık 16,3 milyon yaşlılık, malullük ve ölüm aylığı alan vatandaşımız bulunmakta ve bu çerçevede, özellikle 2020'den itibaren enflasyonist ortamın oluşturduğu, zaman zaman en düşük emekli aylığı tutarlarıyla ilgili olarak yapılmış artışlar söz konusu olmuştu. En son 25/1/2024 tarihinde 10 bin liraya çıkarılmayla beraber yaklaşık 3,5 milyon civarında vatandaşımızı ilgilendiren bir düzenlemeydi. Biz tabii ki emeklilerimiz açısından ortaya koyduğumuz bu düzenlemenin yeterli olduğu iddiasında değiliz, bütçe imkânlarımız çerçevesinde bu aşamada böyle bir iyileştirmeyle teklifimizi şekillendirmiş olduk. 2002 ve sonrasıyla bağlantılı izahlarımızı kanunun genel görüşmelerinde dile getirdiğimiz için tekrar dile getirmeye gerek duymuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Söz konusu maddeyle en düşük emekli aylığı 12.500 TL'ye çıkarılıyor. 10 bin TL'nin altında alan daha önce 1,1 milyon kişi vardı, biraz üstünde olanlarla beraber 3,7 milyon kişi bu zamandan yararlanmış olacak. Bunun da hazineye maliyeti 33,2 milyar lira olacak. Baktığımız zaman, bu 12.500 TL'lik emekli maaşının çok az olduğunu hep söylüyoruz zaten. En düşük emekli aylığının en az asgari ücret tutarı kadar olması gerektiğini ifade ediyoruz; hatta, asgari ücrette de ayarlama yapılması gerektiğini söyledik.

Tabii, bu olay nasıl buralara geldi? 2006 yılında çıkarılan 5510 sayılı Kanun'la asgari emekli maaşı tutarı ile en düşük memur maaşı arasındaki bağ kopmasından ileri geldi. Bu da bilinçli olarak tercih edilmiş bir şey tabii ki, emekli sayısının artmasıyla maliyeti aşağı çekme açısından ve bu sorun hâlen devam ediyor. Kök aylıklara zam yapılamıyor bir türlü, dosya bazında zamlar verilerek en düşük emekli aylıkları belirleniyor. Bir sıkıntı da burada yüksek primden emekli olanlar ile düşük prim ödeyerek emekli olanlar arasındaki makasın da daralması ve bir noktada birleşmesi. Burada da çok rahatsızlıklar tarafımıza geliyor. Yüksek prim ödeyen emeklilerin de maaşlarında ayarlama yapılması kaçınılmaz.

Bir de 99 sonrası ve 2008 sonrası emekli olanlarla ilgili olarak da... Bunlar ileride emekli oldukları zaman kök aylıklarıyla ilgili sorunlar daha da ortaya çıkacak ve düşük tutarlarda emekli maaşı almaya devam edecekler.

Biz buradan tekrar ifade ediyoruz: Bu kadar yüksek enflasyonist ortamda, satın alma gücünün eridiği bir ortamda hayatlarını zor idame eden -bütün emekliler açısından söylüyorum- hatta, ikinci bir işte çalışmak zorunda kalan bu emekliler... Ağır sanayide çalışıyorlar 65 yaş üstü. Ben kendi seçim bölgem Karabük'te biliyorum, ikinci bir işte çalışıyor, haddehanede çalışıyor, ağır sanayide çalışıyor, zor şartlarda evine ekmek götürmeye çalışıyor. Hatta, büyük illerde ev kiralalarının da ne tutarlara geldiğini biliyoruz. Açlık sınırının 19 bin liralarda olduğu, yoksulluk sınırının 65 bin liralara dayandığı bir ortamda bu tutar yeterli değil. Bu konuyla ilgili daha önce de önerge vermiştik, şimdi de bir önergemiz var. Buradaki en düşük emekli aylığının en az asgari ücret seviyesine çıkarılması zaruridir, asgari ücrette de ayarlama yapılmak kaydıyla.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün böyle yorgunluk hâliyle hiç konuşasım da yoktu ama bu maddeye gelince açıkçası biraz konuşmam gerektiğini düşündüm. Aslında hepimizin ortak kaygıları aynı. Yani ben iktidar milletvekillerinin de bu verilen 2.500 lirayla emeklilerin geçinemeyeceğini bildiğini elbette ki tespit ediyorum. Şimdi, yani burada eğer “Hayır, geçinir.” diye söyleyen iktidar milletvekillerinden arkadaşlarımız varsa şimdi ellerini bir kaldırsınlar, onları bir görelim. Bakıyorum, yok. Demek ki bu konuda anlaştık, bir uzlaşma sağlamışız yani.

Şimdi, mesele şudur değerli arkadaşlar: Bakın, hepimiz biliyoruz, Türkiye'de emekliye pay ayrılmasının gerekçesi nedir? “Kaynağımız yok.” Doğru mudur arkadaşlar? Budur. Peki, ben size şimdi küçük küçük örnekler vereceğim, kaynak var mıymış, yok muymuş. Ben Rize'den geliyorum, Rize'de genel olarak insanlar çaydan geçinirler. Devlet, çayın da kilogramını 17 lira olarak açıkladı ama bugün itibarıyla ÇAYKUR alamadığı için 10 lira ila 12 lira arasında özel sektöre mahkûm olan bir vatandaş topluluğu var, buna hiç ses çıkarmıyorsunuz. Bak, kaynak nerede Rize'de? Rize'ye 10 milyar lira kaynak ayrılmış arkadaşlar. Neye biliyor musunuz? 3 kaleme. Bir, denizin dolgusu; iki, Araplar

ulaşsın diye yol ve bütün bunlar neyle yapılmış? 3 kişilik müteahhit grubunun davet edilmesi ve birine işin teslim edilmesi yani 21/d'yle. İyi bir inşaat mühendisiyim, iddia ediyorum, 10 milyar liraya sizin ihale yaptığımız yeri ben 4 milyar liraya, 5 milyar liraya yaptırırm arkadaşlar, iddia ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Neymiş kaynak? Kaynak sizin fazla ödediğiniz buradaymış. Ne yapmamız lazım? Kamu İhale Kanunu'yla ihale etsek bu rakamlar 10 milyar değil, size 5 milyara, 6 milyara gelecek, işte size 4 milyar kaynak. Bunu Türkiye'nin bir ili için örnek verdim, bütün illerimizde -en küçük illerimizden bir tanesidir bu- bütün illerimizde bu hesabı yaparsak -ben yapmadım açıkçası ama- 80 vilayette sayın bunları, işte çıkar bütçe ortaya. Size büyük bir bütçe çıkar.

Arkadaşlar, bu emekliye geçemediği zaman “Kaynak yoktur.” deme şansızım yoktur. Her şeyi durdurmamız gerekiyor, vicdanlıysak bunu yapmamız gerekiyor. Bunu yapmadığımız için şu anda hepiniz suçlusunuz. Şimdi, gelin, bir iyilik yapalım. Kolaydır bu ya, yapabiliriz bunu, siz bir önerge verin, biz kabul edelim, şu 12.500 lirayı asgari ücret seviyesine getirelim, kaynağı beraber buluruz. Bulamadığımız yerde ertelenecek olan her borcu birlikte ifade eder ve kabul ettiririz vatandaşa. Ama burada bir adım atmak size düşüyor. Bizim defalarca verdiğimiz teklifleri geri çevirdiniz, bu insani talebi umarım şimdi gündeme getirip yerine getirirsiniz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırloğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sabah da konuşmuştuk, şimdi burada rakamlar da belirtilmiş, SSK, BAĞ-KUR emeklilerine yüzde 24,73; Emekli Sandığı emeklilerine de yüzde 19,31 zam yapılıyor. Bu zamlar beraber 10 bin liranın altında aylık ödenen kişi sayısı 1,1 milyon kişi. 12.500 liraya çıkarıldığı zaman ödenecek kişi sayısı 3,7 milyon olacak. Şimdi, 16 milyona yakın emekli var, emekli maaşı alan var ama bunların sadece 9-10 milyon arasında yaşlılık maaşı alıyor yani bu 10 bin lira, 12.500 lira maaş alacak olanlar, en az 12.500 lira maaş alacak olanlar yaşlılık aylığı alanlar. Bunun yanında, 6 milyona yakın da ölüm aylığı alanlar var, dul ve yetim aylığı alanlar var. Bunlar da bunun yüzde 75'ini, yüzde 50'sini alacaklar. Şimdi, bu şartlarda, bu insanların yaşama şansı yok. Yani bugün 10 bin lirayla, 12.500 lirayla...

Biraz ben gündüz de bahsettim, şimdi, TÜİK'in verilerinden bahsedeceğim size, TÜİK'in 2023 verileri, temel geliri emeklilik maaşı olanların yapmış olduğu masraflardan bahsediyor. Masraflarının, harcamalarının yüzde 29'u gıdaya, yüzde 32'si konut ve kiraya, yüzde 14,4'ü de ulaştırmaya yani bu 3 kalem yüzde 75'ine tekabül ediyor. Gıda enflasyonundan bahsettim, OECD'deki en yüksek enflasyona sahip olan ülkeyiz, yüzde 70.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bakın, bizden sonra 37 tane ülkeyi topluyorsunuz, yüzde 70 rakamı yapmıyor; gıda enflasyonuna bakıyoruz.

Konut; emeklilerimizin yüzde 32'si gelirlerini konuta harcıyormuş, kiraya harcıyormuş. Yüzde 65 zam gelecek temmuz ayında, devletin açıklamış olduğu resmî rakam, kira artış oranı bu. Yani sabah da örnek verdim, TÜİK “Türkiye'deki ortalama kira 5.850 lira.” diyor. Hadi, bunu kabul edelim, 5.850 lira kira bulmak zor da hadi kabul edelim. 5.850 lira kira veren 10 bin lira maaş alan bir emekli, temmuz ayında kira sözleşmesini yenileyecek. Vereceği fark ne kadar biliyor musunuz? 3.800 lira.

Biz ne veriyoruz? 2.500 lira. Bakın, kira artışını bile karşılamıyor yani 5.850 liraya bir ev bulunduğunu varsayalım, TÜİK'e inanalım, kira artışını bile karşılamıyor 2.500 lira. Yani ne kadar trajikomik bir rakam olduğunu anlatmak için bunu söylüyorum.

Ulaştırılmaya yüzde 14, yüzde 15'ini harcıyormuş. Geçen sene mayıs ayında 20 lira olan mazot, benzin bugün 45-46 lira. Yani yüzde 100'den fazla bir artış var.

Bu insanlara 3 bin lira bayram ikramiyesi verildi, bakın, 3 bin lira. Hiç kurban pazarını gezdiniz mi? Gezmişsinizdir mutlaka. Orada emeklilere denk geldiniz mi? Şunu söylüyor: "Bize -emekli söylüyor bunu ya- ilk bin lira ikramiye verildi. Ben o ikramiyeyle gittim, kurban aldım, üzerine de para kaldı, torunuma harçlık verdim." diyor. Bugün 3 bin lirayla 5 kilo kıyma alınıyor arkadaşlar, 5 kilo kıyma alınıyor. Emeklinin geldiği durum bu. Yani bu şartlar altında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, toparlayın lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, şimdi, bir de yazmışsınız buraya "1, 2, 3, 4, 5, 6." Bu 7'nci kanuni düzenleme. Biz niye devamlı en düşük emekli maaşını artırmak zorunda kalıyoruz, kanuni düzenleme yapmak zorunda kalıyoruz? Bunda bir tuhafılık yok mu arkadaşlar? Biz bunu 2020 yılından beri devamlı yapıyoruz. Neden yapıyoruz? Bir tuhafılık var burada. Demek ki bu insanlara verilen zam enflasyonun çok çok gerisinde, çok çok gerisinde. Bunun sorumlusu kim? TÜİK. Diyorsunuz ki: "Evet, bu 2.500 lira zam, yüzde 25'lik zam az ama ne yazık ki imkânlarımız bu." Peki, kim bu hâle getirdi? Yani, 33 milyar lira para. "Bütçemiz bu kadar." diyorsunuz. Bu hâle getiren kim, e, bu hâle getiren kim arkadaşlar? Burada bir kanuni düzenleme yapıyoruz, burada bir paket var; asgari kurumlar vergisi kanunlaştığı zaman 70 milyar lira ilave kurumlar vergisi alınacak, 70 milyar lira. E "kaynak" diyorsunuz, kaynak var. Birazdan oylayacağız, Genel Kurula getireceğiz; bir tek asgari kurumlar vergisi uygulamasından 70 milyar lira kaynak gelecek. Niye artıramıyoruz biz bu maaşı, çekincemiz ne?

Arkadaşlar, bu kabul edilemez. Bu konuda hakikaten eli vicdana koymak lazım. "Kaynak" diyorsanız kaynak var. O kadar bonkördük ki biraz evvel; yatlardan, kotralardan... 1 milyar, 2 milyar, 3 milyar lirayı bir anda feda ettik; çok bonkördük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Kaynak var, kimse "Kaynak yok." demesin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, teşekkür ediyorum.

Sayın Türel...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu konuyu geneli üzerindeki konuşmamızda da ifade ettik. Türkiye, cumhuriyet tarihinin en büyük bölüşüm şokunu yaşıyor ve özellikle 2021 yılının Eylül ayından itibaren uygulanan yanlış politikalar, bugün Türkiye'yi daha da büyük bir açmazın içine getirdi; var olan yapısal sorunlar çözülmedi, aksine ağırlaştı ve burada şunu açık ve net olarak görüyoruz, artık TÜİK de gizleyemiyor: Emeğiyle geçinenlerin yani ücretin millî gelirden aldığı pay gittikçe azalıyor. Son yıl içinde bakınca TÜİK istatistiklerine, biraz artmış gibi gözüküyor ama onun nedeni EYT nedeniyle ödenen kıdem tazminatları. Son yedisekiz yılda 10 puanlık bir azalış var emeğin payında ama bir taraftan da sermayenin payı artıyor.

Sermayenin payına baktığımız zaman daha çok büyük sermaye lehine; küçük sermaye gruplarının çok fazla kazandığı değil ama büyük sermaye gruplarının daha çok kazandığı bir sistem var yani zenginin daha zengin olduğu, yoksulun da daha yoksullaştığı bir süreci çok açık ve net olarak izliyoruz.

Şimdi, tabii, burada 2.500 liralık bir maaş artışı var; bir anlamda, burada şunu söylemek lazım: Bu ücretler arasındaki denge koptu yani çalışan ile emekli arasında bir ilişki kalmadı. Hem çalışanın emekli olduğu zaman ikisi arasında hem de asgari ücretle olan ilişkisi de bozuldu bunun. Şimdi, baktığımız zaman tabii ki emeklinin ciddi anlamda maaş artışına ihtiyacı var ama aynı zamanda, emeklinin çok uzun zamandan beri millî gelirden pay alma, ekonomideki büyümeden pay alma, refah payı almaya ilişkin istekleri var ve son derece makul taleplerdir bunlar.

Diğer taraftan, İntibak Yasası... 2000 öncesi, 2000-2008 arası ve 2008 sonrası arasında çok ciddi biçimde maaş farkları var. Zaman içinde aylık bağlama oranlarının ve güncelleme katsayılarının düşürülmesi sonucunda emekli aylıklarında ciddi bir bozulma oldu. 2002 yılında AKP iktidara geldiği zaman en düşük emekli maaşı asgari ücretin 1,4 katı iken şu anda 0,65'ler seviyesinde ve bütün buradaki sıkıntı aynı zamanda asgari ücrette de var. Bakın, asgari ücret dünyanın her yerinde; hem İnsan Hakları Beyannamesi'nde, Avrupa Sosyal Şartı'nda, ILO tanımına göre şöyle diyor: "Çalışanın ve ailesinin insan onuruna yakışır bir yaşam sürmesini sağlamak." Türkiye'deki Asgari Ücret Yönetmeliği'ne bakın, "çalışan" sadece "ailesi" yok ve "asgari ihtiyaçlar" diye söyleniyor. Buna baktığımız zaman bugünkü mevcut belirleme yöntemi zaten çok açık ve net; sendikaların belirlediği, açlık sınırının bile çok altında ve yılın ikinci yarısında bir artış olmayacak.

Ve bir taraftan TÜİK var, TÜİK'in yaptığı hesaplamalar var; TÜİK'in yaptığı enflasyon hesaplamaları doğru değil. Çok uzun, biliyorsunuz, son iki üç yıldan beri. Bunlar aynı zamanda yargı konusu oldu, mahkemeye yansıdı, dava konusu oldu... Sonuçta belli mallar var, o malların fiyatlarının ve ağırlıklarının açıklanmasına son verdi Türkiye İstatistik Kurumu; en sonunda, bu konuda geçmişte yaptığı istatistikleri TÜİK sitesinden kaldırdı; TÜİK'in yaptığı hesaplamalar yanlış.

Yani bütün bunların hepsinin bize gösterdiği hikâye şu: Çalışan, işçi, memur, emekli çok ciddi bir sıkıntı içinde fakat bugün Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek gelmiş olsaydı ona soracaktık çünkü Mehmet Şimşek diyor ki: "Biraz sabredin, enflasyonu indirelim, tek haneli seviyelere indirelim; ondan sonra durumumuz iyileşecek." Yani burada vatandaş, zaten bütün bu var olan krizin yükünü yüklenen insanlar daha ne bekleyecek? Bir buçuk iki yıl sonra, 2026'nın sonunda tek haneli seviyelere ineceği söyleniyor yani o incek, ondan sonra işte, siz şey yapacaksınız; enflasyon indiği için çok artmayacak ve sizin durumunuz iyileşecek. Bizim şu anda bu durumu iyileştirmemiz gerekiyor. Ciddi anlamda ücretler seviyesinde artışa ihtiyaç var; bu bağlamda da burada çok kapsamlı değişiklikler olması gerekiyor.

Biraz önce söyledim ama en azından en düşük emekli maaşının asgari ücrete eşitlenmesi ve zaman içinde de belki onun üstüne çıkarılması gerekiyor ve palyatif, altı ayda bir yapılarak kök ücretler taban aylık seviyesine çıkmıyor; altı ayda bir yeniden düzenleme yapmak zorundayız ve en düşük emekli maaşı ile onun üstünde maaş alanlar arasında denge bozulmuş durumda. Yani kendi içinde de var olan bir emekli grubunu ciddi sıkıntıların içine ve çifte standartlara, farklı davranışlara tabi kılıyorsunuz; bunlar son derece yanlıştır. O yüzden, bu konuda da önergemiz var, biraz sonra bu önergemizin kabul edilmesini ve desteklenmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani bu meseleyi konuşurken hepimizin gerçekten içi acıyor. Ben inanıyorum ki iktidar partisinin milletvekilleri de... Yani biraz vicdanı olan herkesin bu konuda hissettiği, düşündüğü şey aşağı yukarı aynıdır diye düşünüyorum. Çünkü hakikaten “10 bin liradan 12.500 liraya çıkardık.” diye sizin Grup Başkanınız çok büyük bir heyecanla anlattı bunu ama herhâlde evine gidince düşünmüştür “Ben keşke böyle yapmasaydım.” diye. Emeklilerle alay etmek gibi bir şey yani 10 bin lira zaten öyle bir şey. “2.500 lira artırdık bak size.” Yüzde 25, bayağı yüksek bir oran!

Şimdi “Enflasyon altında emekliler ezilmiyor.” diyebilecek bir iktidar partisi milletvekili var mı Allah aşkına? Var mı? Söyleyebiliyor musunuz? Yok. “Ezilmiyor emekliler.” diye söyleyemezsiniz değil mi? “Neredeyse alım gücü sıfırlandı emeklilerin.” demeyen iktidar partisi milletvekili var mı? Yoktur herhâlde, değil mi? Yani 10 bin lira ve şimdi 12.500 liradan bahsediyoruz. Yani aslında çok anlamsız bir tartışma yapıyoruz burada. Alın teri dökmüşler, yıllarca çalışmışlar, bu ülkenin zenginliğine katkıda bulunmuşlar, değer yaratmışlar ve şimdi karşı karşıya kaldıkları muamele bu yani hakikaten karşı karşıya kaldıkları bir muamele var ortada. Ne diyeceğiz bu duruma bilmiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Oluç, devam edin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Şimdi, şunu çok net konuşmak lazım: “Kaynak yok.” meselesi -yani bunu hep tartışıyoruz- doğru değil, sizler de biliyorsunuz. Bu bir tercih, emeklilerin bu durumda tutulması bir tercih; kaynakla ilgili bir şey değil. Kur korumalı mevduat koca bir kara delik yarattı, büyük zararlar oluşturdu, hiç konuşmuyoruz kur korumalı mevduatı değil mi? Kur korumalı mevduatın bu ülke ekonomisine verdiği zarar, baktığımızda, emeklilerle karşılaştırılabilir mi Allah aşkına? Karşılaştıramazsınız. Dolayısıyla “Kaynak yok.” tartışması da gerçekçi bir tartışma değil. Tercih var ortada.

Bu tercih yapılırken de bu tercihin gerçekleşmesi için çabalayanlar var. Mesela, bahsediliyor ya hep, TÜİK bunlardan bir tanesi. Acayip acayip rakamlar ortaya çıkarıyor, özellikle haziran ve aralık aylarında bu oluyor. İşte, emekli maaşlarıyla, asgari ücretle, işçi maaşlarıyla ve memur maaşlarıyla ilgili her türlü veri bu TÜİK’in -açıkça söyleyeyim- sahtekârlığı üzerine şekilleniyor. Yani bu TÜİK’in en başındakinden -en başındaki değişiyor zaman zaman, bu da değişecektir çünkü haddini aşan açıklamalar yaptı- aşağı doğru bütün silsileye bakalım, ağır bir vebal altındalar ama artık o onların bileceği iş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bu konuda bir kez daha çağrı yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz elbette ki, Genel Kurulda da konuşacağız bunu. Bu ülkenin en yoksul yüzde 20’sinin içinde olan emekliler açısından gerçekten yapılması gereken bir şeyler var ve bunu keşke iktidar-muhalefet, hep birlikte yapabiliyor olsak ama iktidar yanaşmıyor böyle bir şeye. Bu açık sınırında, bu yoksulluk sınırında “En düşük emekli maaşını 10 bin liradan 12.500 liraya yükselttik.” demenin herhangi bir gururu yok, net olarak bunu söyleyelim; kimse bundan dolayı övünmesin, bunu da net olarak söyleyelim. Yapılması gereken belli. Bizim de bir önergemiz var ama desteklemeyeceğinizi tabii ki biliyoruz ama bu konuda mücadeleye de devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sabahki konuşmamızda da ifade ettik, gelir adaletsizliği açısından Türkiye, dünyada 8'inci sırada değerli arkadaşlar Dünya Bankası raporlarına göre. Bu tabii sebepsiz değil. Özellikle son dönemde gelir adaletsizliğinin ne kadar arttığını TÜİK'in işte Gini katsayılarından da görüyorsunuz, bütün bölüşüm verilerinden görüyorsunuz; milli gelirin ücretler, sermaye ve rant diye dağılımında filan da bunların hepsini görüyoruz. Çok acı bir şey tabii, Türkiye'de artık her şeyi en düşükten, asgariden konuşuyoruz, hep vasatı, vasatın altını konuşuyoruz. "En düşük memur maaşı şu olacak, bu olacak, işte en düşük memur maaşı." "Asgari ücret." diyoruz, ücretin en düşüğünü konuşuyoruz, işte insanların yüzde 40'ı asgari ücretten alıyor maaşını, bir tık üzerine birlikte bakarsan yüzde 60'ı asgari ücret ve yakınından maaş alıyor. Şimdi de en düşük emekli maaşı... Artık şeyi bile söylemez hâle geldik yani sadece en düşük emekli maaşını elbette konuşmamamız lazım. Yıllarca prim vermiş, yüksek gün sayısıyla prim yatırmış, yüksek ücretten prim ödemiş insanlar var yani oradaki makas da zaten gitgide daralıyor. Türkiye o hâle geldi ki hep en düşüğün konuşulduğu bir manzara var.

Şimdi, arkadaşlar, yani bu açlık sınırı rakamlarına bir itirazı varsa Hükümet yeni bir açlık sınırı rakamı üretsün. Yani TÜRK-İŞ'in açlık sınırı rakamı 19.040 lira mı en son Haziran ayı itibarıyla, açlık sınırı? Yani şimdi 10 bin lira diyoruz, işte en düşük emekli maaşı 12.500 lira olacak veya asgari ücret 17 bin lira. Açlık sınırı rakamı bu, açlık sınırının altında bir rakam ve yani bunu hani söyleyince sanki böyle çok ilave bir şey istiyormuşuz gibi bir pozisyona gelir olduk yani bunlar artırılın diye. Türkiye bunları bundan birkaç yıl öncesine kadar veriyordu arkadaşlar yani bugün şu söylediğimiz rakamlar, geriye doğru gittiğimizde asgari ücret, emekli maaşı ilişkilerine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - ...emeklilerle -efendim- normal memur ilişkilerine bakın, bunların hepsinde zaten bunlar geriye doğru baktığımızda veriliyordu. Şimdi, o kadar kötü işler oldu ki bunların nedenine de çok fazla girmeye gerek yok ama hani söylenilebilir. Geldiğimiz noktada yani açlık sınırının yarısı kadar bir en düşük emekli maaşını konuşur hâle geldik.

Şimdi, niye bu duruma geldik? Bir, yine yanlış politikalar nedeniyle bir defa kiralarda çok ciddi bir artış oldu Türkiye'de yani olağanüstü bir kira artışı var. Şimdi, emeklilerin yani emekli olmakla birlikte bu insanların işte birçoğunun, bilmiyorum oranı nedir ama evi filan yok, kirada. Şimdi, zaten aldığı maaş kiraya neredeyse yetmez hâle geldi. Şimdi, bunu görmemiz lazım arkadaşlar, bakın yani 10 bin lira, 12.500 lira... Ya bir milletvekilinin, bir aylık mazot paramız bizim 12.500 liradan daha fazla. Ya bu insan bununla bir ay içerisinde... Yani bakıma muhtaçsa, o ihtiyaçları var, sağlık gideri var, ne bileyim ben, karnını doyuracak, kimisi kira verecek, üstüne başına iyi kötü bir şey alacak ve bununla bu insanlar geçinsin filan diyoruz; hakikaten olacak şey değil. Kira birinci unsur yani şu anda yaşadığımız sıkıntı.

Ondan sonra, ikincisi -arkadaşlar da ifade etti- TÜİK'in enflasyonu yalan ölçmesi arkadaşlar; yanlış da değil, göz göre göre TÜİK yalan söyledi ve onun verdiği bu enflasyonun üzerinden işte ücretler, maaşlar, emekli maaşları filan ayarlandı; e, bu şeyin sıkıntısı o.

Kaynaklar çarçur edildi. İşte sabahleyin konuştuk, sadece kamu bankalarına yanlış politikaların... Bakın, yani kamu bankalarına öteden beri belli miktarlarda para veriyoruz, hazineden transfer yapıyoruz. Neymiş, ortalama 500-600 milyon dolar yıllık ama bu yanlış politikalar nedeniyle son dört yılda yıllık 6,5 milyar dolar civarında -her yıl- transfer yaptık, 8 milyar dolar olduğu, vakit oldu. Mukayese için söylüyorum: Şu anda bu kadar beklentiden sonra Hükümetin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitiriyorum Başkanım.

...işte şu getirilen kanun teklifiyle yapmaya çalıştığı güya o düzeltmenin maliyeti 1 milyar dolar arkadaşlar, altı aylık maliyeti; yıllık üzerinden konuşacaksak 2 milyar dolar, değil mi? 33 milyar lira, altı aylık yükü varsa 1 milyar dolar, yaptığımız bu iyileştirmenin yıllık maliyeti 2 milyar dolar ama 8 milyar dolar, sadece, kamu bankalarına, öteden beri gelen değil, tekraren söylüyorum, uygulanan yanlış, saçma sapan politikaların bedeli olarak. Demek ki nedir, şu anda ortaya çıkıyor, bütçe filan var yani bütçe dediğin şey zaten tercihler manzumesidir. Tercihini -efendim- yanlış politikaları mı vereceksin, işte kamu-özel iş birliği projelerinden yandaşa mı vereceksin veya ne bileyim ben, şu kesime mi vereceksin, yoksa efendim, işte memura mı vereceksin, emekliye mi vereceksin? Hükûmet tercihini burada... Elbette bütçenin sıkıntısı olduğunu biliyoruz; 2,6 trilyon lira ama bunun bütün yükünü getirip de emeklinin üzerine yükleyemeyiz, böyle bir şey de yok, buna hakkımız da yok, şansımız da yok böyle bir şeye. Dolayısıyla burada cidden bir düzeltmeye ihtiyaç var. Bakın, bunun çok ciddi sosyal maliyetleriyle Türkiye karşılaşır, bu böyle kalmaz. Bu, sadece ekonomik bir mesele olmanın artık ötesine çıktı.

Tabii, artık kök maaşa falan filan girmeyeceğim. Artırıyorsun yüzde 24,73 yani 1,7 milyon emeklinin maaşı aynı kalıyor. Ya, böyle bir saçmalık var mı ya? Dünyanın neresinde böyle bir şey var? Yüzde 25 maaşım arttı ama aynı parayı alıyorum. Şunu yapmamış olsak böyle bir şeyle karşılaşıyoruz. Bunu yapınca, işte, 3,7 milyon insan buraya giriyor. Yani, şu şeyleri görebiliyor musunuz, rakamların insan sayısı anlamında yüksekliliğini?

Dolayısıyla, yapamayacaktık, o zaman bu sözleri niye verdik? 11 Mayıs'tı zannediyorum, değil mi? 14 Mayıs seçiminin öncesinde, 11 Mayıs'ta Sayın Cumhurbaşkanının "tweet"i var ya "tweet"i duruyor arkadaşlar. "X" diyoruz ya artık, neyse. X hesabına bakın "11 Mayıs itibarıyla memura ne yaptıysak seyyanen, aynısını emekliye de yapacağız." dedi. Ya, bir Cumhurbaşkanının sözü bu kadar mı ucuz? Bu hesaplar bilinmiyor muydu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, toparlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Hemen bitiriyorum.

Yani, şimdi, meselelere Mehmet Şimşek öncesi, Mehmet Şimşek sonrası falan diye mi bakacağız, yoksa seçim öncesi bir kandırmaca mıydı bu? Bunlara bir şey söylemek lazım. Yani, üstelik, ortada verilmiş sözler var. O gün de açık bugünkünden daha fazla falan değildi yani işte o gün de benzer kötü durumları yaşıyorduk.

Dolayısıyla, bizim de bir önergemiz olacak. Önerge üzerinde tekrar uzun uzadıya konuşmaya gerek yok. Zaten aslında bilinmeyen mesele de değil ama insan konuşmayınca edemiyor yani insanın vicdanı da sızlıyor.

Dolayısıyla, burada, değerli arkadaşlar, bugün bunun kararını, tabii, siz belki veremeyebilirsiniz ama lütfen, iktidar grubunu veya siyasi partilerimizi sıkıştıralım, yani hiç olmazsa Genel Kurul aşamasında bunu daha yüksek bir seviyeye getirmek lazım. Yani yıllarca bütçe yapmış, bütçe işiyle uğraşan ve eli sıkı olarak bilinen bir insan olarak hakikaten söylüyorum bunu, yani, emeklinin bu paralarla geçinmesi mümkün değil. Bu, önümüzdeki günlerde, korkarım ki çok ciddi sosyal sorunlara neden olacaktır. Başka yerleri kısalım ama buradan bu insanlara hak ettiği parayı -hiç olmazsa bir miktarını- vermeye çalışalım diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar birçok konuya değindi, tekrara girmeden iki ana hususa dikkat çekmek istiyorum.

Aslında, AK PARTİ’li arkadaşlarımız da şüphesiz bu konu gündeme gelecek olsa, kendi vicdanlarının sesini ve sokakta duydukları emeklinin feryadını dinleyerek, değil 12.500 liranın, asgari ücrete endekslenmiş bir en az emekli ücretinin dahi sadra şifa bir gelir olmayacağını teslim edeceklerdir. Bugün asgari ücretliye de 1 Temmuzda zam verilmemesinin bir izahı yoktu. “Bunlar enflasyonu artırır.” denildi ama aynı dönemde yüzde 38 oranında enerjiye verilen zammın, buna endeksli olarak yakıta gelen zammın enflasyona etkisinin dikkate alınmadığı bir mantıkla karşı karşıyayız. Bugün, değil 12.500, 17.200 lira ya da artırılmış bir asgari ücretle emekliye 20 bin lira dahi versek, emin olun, emeklinin evine gelen et miktarı, emeklinin yaptığı pazar alışverişi artmayacak çünkü bugün eğer bir emeklinin evi yok ise Ankara’da, İzmir’de, İstanbul’da en kötü kiralık evin değerinin 8-10 bin liradan aşağı olmadığı bir dönem içerisindeyiz ve maalesef, gelir adaletsizliğinin büyük bir uçuruma döndüğü bir noktadayız. Lüks yerler dolup taşıyor, oralarda bir boşluk göremiyoruz ama emekli, evine bırakınız 1 kilo eti, 1 kilo tavuk eti, hatta tavuk kırıntısı bile götürmekte zorlanıyor ve burada, en önemli, göstergeleri bozan şey, burada TÜİK vesaire eleştiriliyor haklı olarak ama büyük fotoğrafa baktığımızda, bizim iç ve dış borçlanmamızın da ve bu gelir adaletsizliğinin de temel sebebi 2018’den sonra başına buyruk, keyfine buyruk yürütülen politikalar ve bu da maalesef Türk tipi Cumhurbaşkanlığı sistemiyle eşleşmektedir.

Şimdi, Genel Başkanımız Sayın Ali Babacan da ifade etti, birçok alanda kayıt dışılık var. Biz şu anda kayıt dışı bir IMF programı dahi uygulamıyoruz. Yani sıkı bir maliye ve para politikası, bir ülkenin ekonomisini düzeltmez. Biz, tabii, gidiyoruz, IMF’ye sunumlar yapıyoruz, takdirler alıyoruz, beğeniler alıyoruz ama eğer IMF’yle kameralar önünde bir imza atılmış olsaydı, o IMF’nin ve Dünya Bankasının “sosyal riski azaltma” başlığı altında programa koyacağı maddeler, emin olun, bugün emeklinin, asgari ücretlinin ve en alt gelir grubunun durumunu daha iyi bir noktaya getirebilirdi. Bu programın sadece para politikalarına, maliye ve finans politikalarına odaklanması, Türkiye’de artık en alt gelir grubu -ki bunun da önemli bir kısmı emeklidir- ve emekliler açısından gerçekten insan onuruna aykırı birçok vakayla karşılaşmamıza sebebiyet veriyor.

Arkadaşlar ifade etti, bu kısımla bitiriyorum. Bütçe bir tercih meselesidir. 33 milyar... Ancak bu kadara gücümüz yetiyor. Şöyle hızlıca bir bakalım, tekrar ediyorum -sayın vekilim isterse bütün belgelerini de delillerini de konuşuruz- davetiye yoluyla ihale sistemine son verilse, deprem ihaleleri denetim altına alınsa, kur korumalı mevduat programı bu kadar inatlaşılarak sürdürülme, kamu-özel iş birliği (KÖİ) projelerine dokunulsa, Devlet Malzeme Ofisinin alım sistemine müdahale edilse, kayıt dışılığa son verilse ve artık -özel uçak saltanatından vazgeçtik- filo hâlinde özel uçak seyahatlerinden vazgeçilse emin olun, emekliye değil bu 12.500 lirayı 17 bin lira yapmak, açlık sınırı kabul edilebilecek 25 bin liraya kadar da bir destek vermek mümkün olacaktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Bu iktidar bunu tercih etmemiştir. Elbette arkadaşlarımızın da bu durumu bildiğini ve üzüldüğünü kabul ediyoruz. Sayın Başkanımızdan da ifade ettiği gibi, Genel Kurul seviyesinde bunun düzeltileceğine olan umudumuzu korumak istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii ki biz emeklilerimize elimizden geldiği ölçüde sahip çıkmaya çalışıyoruz ve emeklilerimize çok yüksek maaş verdiğimizizi asla iddia etmiyoruz fakat şunu da gözden kaçırmamak lazım: Bugün SGK'nin -SGK'nin durumunu sabah da söyledim- 16,3 milyon emeklisi, 28 milyon aktif çalışanı var. Neredeyse 2'ye 1 bile aktif-pasif oranı düşmüyor. Gelişmiş ülkelerdeki bu oran kaçtır dersiniz, aşağı yukarı 4-5 civarları falan. Dolayısıyla da yapımız çok bozuk. Bayanları 38 yaşında 5000 prim günüyle, erkekleri 43 yaşında emekli ediyoruz ve dolayısıyla da SGK'nin açığı 2024 yılında aşağı yukarı 900 milyar-1 trilyon TL seviyesinde. Dolayısıyla da şunu söylemek istiyorum: Tabii, burada biz taban aylığını yükseltiyoruz, bir nebze olsun az alanları destekliyoruz ama bir taraftan da daha yüksek prim yatırımlar ile düşük prim yatırımları birbirine denkliyoruz, burada da bir adaletsizlik oluyor. Şunu da unutmamak lazım: Mesela, SGK'de yüksek prim yatıran işçi konumunda olanların en yüksek emekli maaşı 81 bin lira. BAĞ-KUR'daki emekli maaşları en yüksek 56 bin lira. Burada, tabii, şunu yapmak gerekebilir: Yani tabii ki herkesin geçinecek derecede bir gelirinin olması lazım. Burada normalde belki de kök aylıklarına bizim hiç müdahale etmememiz lazım. Şöyle bir şey yapılabilir: Her emeklinin gelirine bakmak lazım. Burada emekli farzımuhal 9 bin lira alıyor ama bu emeklinin başka bir yerden de bir geliri olabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ev kendinin mi değil mi, başka bir yerden geliri var mı, eşi de emekli mi değil mi diye haneye giren paraya bakmak lazım ve taban aylıklarını yükseltmek yerine haneye giren paraya göre o yönde bir çalışma yapılabilir. Bu çalışma çok zor olduğu için, kayıt dışılık da çok fazla olduğu için, bunları tespit etmek de zor olduğu için, bu tabii ki işin biraz daha kolay yolu ama daha adil bir yolu mu? Değil. Yine de bir nebze olsun, yaklaşık yüzde 24 civarında bir artırım sağlamış oluyoruz. Tabii ki ülkemizin imkânları arttıkça biz bunu arttırmak isteriz ama öbür taraftan bu yapımızı da bizim düzeltmemiz lazım. Bu açıklar, SGK açıkları her yıl artacak; bu, bir tercih meselesidir

ERHAN USTA (Samsun) – Yirmi iki yıldır kim yönetiyor bu ülkeyi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Burada en büyük şey de EYT. Bak, onunla alakası yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, herkes fikrini ifade etti. Kim çıkarttı, kim propaganda yaptı? Şimdi, oturup da bunları konuşmamızın gereği yok, geride kaldı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bas bas bağırınlar kimlerdi? Oy almak için...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Güneş biraz daha konuşursa 2.500 lirayı da alacak. “Eğer ek geliri varsa bunu da vermeyelim.” diyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, onu demiyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, siz anlamıyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, sürenizi vereceğim.

Değerli arkadaşlar, birbirimizi tercüme etmeyelim ya! O da Türkçe konuşuyor, lütfen ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yorumluyoruz; tercüme etmiyoruz, yorumluyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yorumlamayalım.

Sayın Güneş, devam edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Demek istediğim şudur: Yani biz kök aylığını verelim ama diyelim ki hiçbir geliri yoksa, gerekirse bunu 20 bin liraya tamamlayalım ama diyelim ki kişinin başka yerlerden ev kirası gelirleri olabilir, evi kendinin olabilir, karı koca ikisi emekli olabilir, haneye giren para 40 bin liradır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sanal bahis oynayabilir, kumar oynayabilir, bitcoin...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bunlardan ziyade, bizim daha çok “Mağdur olan insanlara nasıl sahip çıkabiliriz?”i konuşmamız lazım. Tabii ki Türkiye’nin gerçeklerine göre biz tüm kesimlere sahip çıkmaya çalışıyoruz. Yani geçmiş dönemlere göre döviz bazında baktığınız zaman emeklilik maaşı yükselmiştir ama son dönemlerdeki tabii ki enflasyonist ortam alım gücünde etkili olmuştur, biz bunu hissediyoruz ama bunların hepsi gelip geçecektir ve bunu inşallah, imkânlarımız ölçüsünde düzelteceğiz. Yani bu yapılan düzenleme tam olarak derde derman olmasa bile en azından bir nebze olsun onların isteklerini karşılayacaktır diye düşünüyorum.

Kanun teklifinin hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Acaba Emekliler Derneği ne düşünüyor bu konuda Başkanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ekmen, hepsine söz vereceğim, hatırlatmalarınız için çok teşekkür ediyorum size. Zaten herkes bir milletvekilini tutmuş, onlar üzerinden mesajı gönderiyorlar. Bak, oraya sıralanmışlar, şu an vaziyet almış durumdalar, bekliyorlar zaten, söz vereceğim.

Sayın Erdem, buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) - Teşekkür ediyorum.

Ben biraz öz eleştiriyle hepimiz için konuya girmek istiyorum. Gerçekten, keşke bu Plan ve Bütçe Komisyonundaki uzlaşma ve tartışma noktasındaki uyum siyasi partilerin anlayışında da olsa. Şimdi Sayın Bakırlioğlu sağ olsun “Emekli aylıklarını sistemini bu hâle kim getirdi?” diye bir şeyi oldu. Sayın Bakırlioğlu, bu hâle birlikte getirdik. Ne yazık ki bazı konularda iktidar muhalefet karar alamıyoruz; dış politika olsun, emeklilik olsun, bunlarda birlikte bir karar almak lazım. Bugün biz iktidarız, yarın siz olabilirsiniz. Biz EYT’yi görüşürken, 40’lı yaşlara indirirken Fransa 62’den 64’e çıkarıyordu. Biz hepimiz bunun yanlış olduğunu bile bile yaptık ve bugün bozulmuş sistemi toparlamaya çalışıyoruz. Bu bakımdan, burada hepimizin kendimize pay çıkarmamız lazım. Şimdi, sistem yıllara sâri o kadar bozulmuş ki bizden önce, bizim dönemimizde; en çok pay bizdedir, kabul ederiz. Ya, 3602 günle emekli olan var, 4133 günle olan var, 5423 günle olan var. Dünyada yatırdığı prim dönemindeki...

ERHAN USTA (Samsun) – Hiç prim ödemedi olan var. Bir gün prim ödemedi olanlar var. AK PARTİ yaptı, sadık seçmen(!)

ORHAN ERDEM (Konya) - Ama bir müsaade ederseniz, lütfen, yine şey yapın.

ERHAN USTA (Samsun) – Kusura bakma, haklısın. Haklısın ama işte dayanamıyoruz, biz söylesek neyse de siz orada söyleyince...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) – 30’da bitirelim, 30’da.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Zaten ondan sonra 1 madde kalıyor, 1 madde var ondan sonra. Uluslararası ve yerel kurumlar vergisi var ya, 15 maddeyi düzenliyor, 1 madde o, tek konu. Şunu bir toparlayalım da lütfen arkadaşlar, görüşleri bitirelim.

Sayın Erdem, toparlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Orhan Bey, söylediklerinize itirazımdan dolayı değil de ama...

ORHAN ERDEM (Konya) – Tamam, anlıyorum, ben tamamlamak istiyorum.

Dünyada yatırdığı primle dönemindeki gelirinden fazla maaş alan bir ülke yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Erdem, kibar kibar konuşuyor, bütün suçlara bizi de ortak ediyor.

ORHAN ERDEM (Konya) - Yani bunlar hepimizin dönemlerine mahsus. Geçen Konya’da böyle çok ilginç bir ortama rastladım, 80 yaşında dede emekli, oğlu 60 yaşında emekli, torunu da 41-42’de; 3’ü de... Dünyada böyle bir sistem yoktur. Her şeye rağmen OECD ortalaması asgari ücretin yüzde 60’ıdır; biz -azdır, keşke asgari ücret ve onun üzerinde olsa- şu an yüzde 70’lere getiriyoruz. Yine, dünyada bizim sistemimiz gibi bir sosyal anlayış yok. 750 bin memur emeklisine, 1 milyon BAĞ-KUR emeklisine, SGK’de de 2,3 milyon; neredeyse 4 milyon dul ve yetime de emekli maaşı veriyoruz. Bunlar gerçekten güzel ama sistemi zorlayan konular.

Ben katılıyorum, bütün arkadaşlarım da aynı fikirdedir, biz de asgari ücret olmasını, hatta daha üstünde olmasını isteriz, inşallah da bunlar olacak; birazcık zaman istiyoruz emeklilerden ama geldiğimiz noktayı da unutmamamız gerekiyor. Ben 2002’de de vekildim, üç yıl hastanede rehin kalmış kişilerin senetlerini kurtarmakla uğraştık. Emeklilerimiz, Emekli Sandığı, BAĞ-KUR, SSK gibi birçok parçaya bölünmüş, hastanelerde yeterince hizmet alamayan, ameliyatlarını dışarıda parayla yaptıran bir hâldeydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) – Kazanımlarımız çoktur, eksiklerimiz de vardır. Eksikliklerimizde hepimize paylar düşüyor, en çoğu da bizdedir, kabul ama bizim yine, bu sistemi inşallah, bu ekipteki arkadaşlarla birkaç yıl içinde adil bir noktaya getireceğimize ben inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Ocaklı söylemişti galiba, hani “‘Bu rakamla geçinilir.’ diyen vicdan sahibi kimse olmaz.” diye. Daha önce de konuşmamızda söyledik, biz bu rakamları “Yeter, daha ne olacak?” tarzı bir yaklaşımla konuşuyor değiliz. Yaşadığımız zorluklar, karşılaştığımız zorluklar var. Bugün EYT’nin maliyetinden bahsediliyor yani son dönemlerde yapılan düzenlemelerden sadece EYT büyük bir yük getirmede; sadece asgari ücretten alınan vergiden vazgeçilmesinin ve diğer ücretlerden alınan o miktarda vergiden vazgeçilmesinin bedeli de çok korkunç rakamlar. Yani, Türkiye’de Hükümet gerçekten son dönemde yaptığı düzenlemelerle, hem ücretli kesimin üzerinden kaldırdığı vergiyle aldığı yük hem EYT hem farklı alanlarda yaptığı düzenlemelerle... Hani, biz bazen depremi konuşuyoruz, başka şeyleri konuşuyoruz; sadece onları anlatıyormuşuz gibi sürekli algılıyorsunuz, onları döndürüp duruyorsunuz bazen ama son dönemde attığımız adımların, gerçekten, vergi tahsilatından vazgeçme, vergi gelirlerinden vazgeçme olarak da çok büyük fedakârlıkları ve yükleri oldu bu Hükümetin, bu devletin.

Dolayısıyla, arzumuz, isteğimiz daha fazlasını yapmak ama buna rağmen, biz 2019’da pandemiye girerken -tam hatırlamıyorum, arkadaşlar burada- Allahualem en düşük emekli aylığı 600 lira falandı; kanun yaptık, 1.000 lira oldu, ondan sonra artıra artıra geldik ve eğer biz o zaman bu en düşük emekli

aylığını kanunla arttırma metodunu yapmasaydık, kendi hâline bıraksaydık yani normal bir BAĞ-KUR emeklisi ne zam alıyorsa, en düşük emekli aylığı alan BAĞ-KUR emeklisinin aylığını o artış oranıyla arttırsaydık, SSK'yi o artışla arttırsaydık rakamlar aşağı yukarı ne olurdu, söyleyeyim size.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Mesela, 4133 gün prim ödemiş bir SSK emeklisi bugün 4.550 lira alacaktı eğer kendi hâline bırakıp kanunla yukarılara çekmeseydik. 5400 gün prim ödeyen bir BAĞ-KUR emeklisi bugün 5.228 lira emekli aylığı alacaktı. 3600 gün prim ödemiş bir SSK tarım emeklisi bugün 3.840 lira emekli aylığı alacaktı. BAĞ-KUR tarım emeklisi de eğer 5000-5500 gün prim ödemişse bugün 4.308 lira aylık alacaktı. Yani, kanunla, biz, o alt tabanı yukarı doğru çekmeseydik...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Kök aylıklardan bahsediyorsunuz...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kök aylıklardan bahsediyorum.

Dolayısıyla, hani, burada bir lütufta bulunmuşuz gibi de bahsetmiyorum, yanlış anlaşılmasın. Hükümet bütün bu yüklerle rağmen, hem ücretler üzerinden vazgeçtiği vergilere hem EYT'nin işin üstüne gelmesine; bütün bunlara rağmen demiş ki: “Yahu, ben, en düşük emekli aylığını kendi hâline bıraksam bugün 4.550 lira, 5.228 lira, 3.840 lira ve 4.308 lira olacak, emekli aylığını burada bırakamam, bir şeyler yapmam lazım.” Ve bunları 10 bine taşımış. Bugün 10 bin, şimdi kanun yapacağız, 12.500'e çıkaracağız.

Peki, bu ne demek? Bu da şu demek: Biz Ocak 2023'te 5.500 lira olan en düşük emekli aylığını on sekiz ay sonra yani bugün bir kanunla 12.500 liraya çekiyoruz. Yani on sekiz ay önce 5.500 olan şeyi bugün 12.500 yaparak on sekiz ayda o en düşük emekli aylığını -şu rakamları unutam- neredeyse yüzde 130 artırmış oluyoruz. Dolayısıyla, asla “yeterli” demiyoruz, asla “Daha ne yapılacak kardeşim?” demiyoruz ama devletin de gerçekten bu anlamda farklı yerlerdeki bütçelerden buraya çekerek, hazineden transferler yaparak burada da gerçekten büyük bir bedeli yüklediğini lütfen bilelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen tamamlayalım Orhan Bey.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Toparlıyorum Başkanım.

Biz ülkemizi büyötmeye çalışıyoruz; bunlar, oradan transferle, buradan şununla bununla olmaz. Hedefimiz ne? Hedefimiz, ülkemizi büyötmek, ihracatı ve gelirlerini arttırmak, daha çok gaz, daha çok petrol, daha çok ihracat, daha çok teknolojik ürünler; yükte hafif, pahada ağır ürünler ihraç ederek, ithalatımızı azaltarak, enerjideki dışa bağımlılığımızı yok ederek, terörü bitirip terörle ilgili harcamaları, terörün ülkemizde oluşturduğu güvenlik sorunlarını, dolayısıyla yatırım sorunlarını, dolayısıyla diğer bütün sorunlarını ortadan kaldırarak ülkeyi daha mutlu, daha müreffeh, daha çok üreten, daha çok gelir elde eden bir ülke hâline getirmek ve bu oluşan refahı da mümkün olduğunca hızlı bir şekilde, gelirler arasındaki o makası kapatmayı daha hızlı amaç edinerek daha iyi bir noktaya taşımının gayretindeyiz ve bunu da yapacağız Allah'ın izniyle, göreceksiniz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Şimdi, konuyla ilgili STK'lerden Türkiye Emekliler Derneği Genel Başkanı Kazım Ergün Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI KAZIM ERGÜN –Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri, saygıdeğer hazırun; emekliler adına sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum ve emeklinin hayatına dokunan ve onun hakkını arayan herkese huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Elli dört yıllık bir kuruluşu yönetiyorum ve Türkiye’de 110 bin dernek var, sahasında Türkiye 1’incisi bir kuruluşu temsil ediyorum. Yapılan her güzel şeyi takdir edecek, alkışlayacak kadar yiğit insanlarınız ama yanlış da hiç dedikodu yapmadan herkesin yüzüne söyleyecek kadar da aynı yiğitlikte kişileriz.

Evet, “emekli” deyince herkes mevkisi, makamı ne olursa olsun empati yapmak zorunda. Bir emekliyi gördüğünüzde bu benim annem, babam, dayım, amcam, halam, teyzem veya mahalle büyüğümdür diye düşünmek zorunda ülkemizde hangi kademede kim görev yapıyorsa yapsın çünkü emekli ülkesine yıllarca hizmet etmiş, alın teri dökmüş, vergisini ödemiş, primini ödemiş ve yasal sürelerini tamamlayarak bu kutsal hakkı elde etmiş ülkemizin en saygın insanlarıdır; ülkenin annesidir, babasıdır. İnsan annesini, babasını üzer mi? Yani şimdi bir örnek vermek istiyorum: Yılbaşında, altını net çiziyorum, bakın, buraya gelmeden evvel...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Kazım Bey, burada tabii, çok az süre verebiliyoruz, size tekrar uzatacağım ama söylediklerinizin özüne hepimiz aynen katlıyoruz zaten.

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI KAZIM ERGÜN – Ben sahadan geliyorum, Türkiye’nin her vilayetini, her yerini karış karış geziyorum. Bakın, Türkiye yıllardır gerçeği yansıtmayan bir Türkiye İstatistik Kurumuyla karşı karşıya. Yılbaşında işçi ve BAĞ-KUR emeklisine 37,57; efendim, memur ve memur emeklisine 49,25 verildi. Tepkimizi ortaya koyduk, hepinize teşekkür ediyoruz, eşitlediniz. Bugün de memur ve memur emeklisi 19,31 alacak, diğeri 24,73 alacak. Hangi terazide bu ölçülüyor da böyle bir rakam çıkıyor?

Bakın, Türkiye’nin dört bir tarafında emekli diyor ki: “Başkanım, TÜİK’i mahkemeye verelim.” Böyle muazzam bir tepki var. Ben bunları size anlatmakla, bildirmekle sorumlu bir kişiyim. Hayatımızda bizi, emeklileri sokağa dökmek isteyen bir sürü provokatör var. Bakın, bu ses, hiçbir gün vatanına, devletine, milletine, ülkesine hiç yanlış yapmadı. Her türlü hayırlı hizmetlerde alın teri olan insanlarınız, ömrümüzün son döneminde de insan onuruna yakışır bir hayatı yaşamak istiyoruz.

Bakın, eğer emeklilerin hakkı verilemediği takdirde, bunun psikolojik, sosyal ve sağlık boyutları olacak, ülkemize çok daha büyük masraflar çıkaracak. Sağlıklı beslenemeyen bir toplum hastalığa davetiye çıkarır. Sizlerden istirhamım, sizler bizim kardeşlerimizsiniz, evlatlarımızınız yani bizim her şeyimizsiniz; istirham ediyorum, bugün hastanelere gidin, gezin; bakın, aklınızın alamayacağı kadar hasta sayısı dolu. Niye? Sağlıklı beslenemiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Başkanım, tekrar açıyorum, son kez hemen selamlamanızı yapın.

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI KAZIM ERGÜN – Şimdi, özellikle birçok şeyimiz var. Bütün Hükümetimize... Sayın Cumhurbaşkanımıza bunları tek tek anlattım, bütün partilere anlattım yani biz diyalogla, her türlü meselemizi bilimsel olarak ortaya koyarak hak arayan bir kuruluşuz ve bugüne kadar verilen güzel haklar için de emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz, bugün de yine emeklinin hakkını savunan herkese teşekkür ediyoruz.

Şimdi, özellikle, emeklilerin Genel Başkanı olarak bakın, memura ve memur emeklisine de yüzde 24,73 veya yüzde 25 verilsin yani talepler bu doğrultuda. Hangi terazide ölçtün de 24,73'ü buldun? Bu ciddiyetten uzak kurum güven kaybına uğramıştır, asla inanmıyoruz.

Net altını çizeyim, ülkemizde milyonlarca insan, ülkesini kaldıran bu insanlar emeği geçen herkese dua etmek, teşekkür etmek istiyor.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederiz, sağ olun.

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI KAZIM ERGÜN – Lütfen, bizi doğru anladığınıza inanıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Çok net anladık.

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI KAZIM ERGÜN –Yani emekliye ne kadar sahip çıkarsanız...

Ve son olarak, dünya ölçütü şu efendim: Eskiden bir ülkenin kalkınmışlığının ölçüleri vardı. Şimdi, doğan çocukların ne kadarı sağlıklı bir şekilde hayata devam ediyor, bir diğer kıstas da o ülkenin emeklisinin yüzü gülüyor mu, kıyafeti düzgün mü, sağlıklı besleniyor mu, mutlu mu, kimseye muhtaç mı; uygar ülke bununla ölçülüyor.

Ben ülkemizin daha güzel günlere ulaşmasını sizlerden, yüce Allah'tan diliyorum. Bu vesileyle hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum, emeği geçen herkese de huzurunuzda teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Evet, başka söz talebi olan var mı?

Arkadaşlar, iki dakikayı geçmesin lütfen, çok uzadı müzakereler, aynı şeyin etrafında dönüp dolaşıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – On iki saattir bekliyor arkadaşlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

TÜRK-İŞ SOSYAL GÜVENLİK DANIŞMANI BARIŞ İYİAYDIN – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; TÜRK-İŞ ve HAK-İŞ Konfederasyonları olarak görüşülmekte olan kanun teklifiyle ilgili ortak bir metin hazırladık. Bu metindeki maddelerin tamamını burada konuşmamız olanaklı olmuyor Komisyonun çalışma usulleri gereğince. Komisyon üyesi milletvekillerinin mail adreslerine bu metni gönderdik.

Geçmiş yıllarda sosyal güvenlik mevzuatlarında yapılan değişiklikler sonucunda emekli yaşlılık aylıklarının hesabındaki aylık bağlama oranları düşmüş, güncelleme katsayıları azalmıştır ve aylıkların seviyesi düşmeye devam etmiştir, eğer ki parametrelerde değişiklik yapılmazsa bundan sonra da düşüş devam edecektir. Açlık sınırının 18.978 lira olduğu günümüzde, 12.500 lira olan yaşlılık aylığı seviyesinin en az asgari ücret seviyesinde olması yönünde talebimizi Komisyona sunuyoruz.

Sayın Başkanım, bir daha söz hakkımız olmayacağı için, Vergi Kanunu'nda -bu kanun teklifinde olmayan bir maddeyle ilgili ama işçi tarafının da çok sıkıntı yaşadığı bir konu- gelir vergisi tarifesinin ilk diliminin 2024 yılında 110 bin TL olması sebebiyle işçilerin ilk üç ayda, yılın ilk üç ayında ikinci vergi dilimine girdiği ve yıl sonuna kadar 1,5 maaşlarını; 1,5 ücretlerini fazla olarak ödedikleri bir durumla karşı karşıyayız. Bu sebeple, gelir vergisi tarifesinin ilk basamağının asgari ücretin yıllık brüt tutarına artırılması, diğer vergi tarifesinin oranlarının da ilk dilim esas alınarak çalışan lehine güncellenmesi konusunda bir madde eklenmesi konusunda talebimiz vardır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Diğer konuşmacımız, buyurun lütfen.

HAK-İŞ GENEL BAŞKAN DANIŞMANI CAVİT DEMİRAL – Ben de burada HAK-İŞ'in görüşlerini kısaca ifade etmek istiyorum.

Burada, son dönemdeki küresel eşitsizlikle birlikte ülkemizde de gelirin, servetin ve refahın paylaşımı yönünde çalışanlar, düşük gelir grupları, aileler ve emekliler aleyhine derin bir uçurum oluştuğunu görüyoruz, derin bir eşitsizlik oluştuğunu görüyoruz maalesef. Bu rakamları nereden çıkartıyoruz? OECD eşitsizlik istatistikleri ortada, onun dışında gelişmekte olan ülkelerle basit bir kıyaslama yaptığımız zaman da eşitsizliği görebiliyoruz. Mesela, hemen şöyle bir rakam vermek istiyorum: Federal Almanya'da 2015 yılından bu yana uygulanan asgari ücret 2024 yılında 2.100 euro olarak belirlendi ama yoksulluk sınırı 1.200 euro yani asgari ücret yoksulluk sınırının 2 katında. Ama ortalama ücrete baktığımız zaman, ortalama ücret 4 bin euro yani asgari ücretin 2 katında. Asgari ücretle çalışan işçi oranı yüzde 6; bizde bu oranın, asgari ücret ve civarında çalışan işçi oranının yüzde 50 ve üzerinde olduğunu görüyoruz. Aynı şekilde, bu paylaşımda, emeklilik harcamalarında Federal Almanya ve Avrupa ortalamasına bakıyoruz, gayrisafi millî gelirin yüzde 14'ü oranında emeklilik harcaması söz konusu, bizde bu oran yüzde 7,5; tamamen yarı yarıya bir oran var. Yine aynı şekilde sosyal koruma harcamaları Almanya'da yüzde 22 iken bizde yüzde 8. Dolayısıyla, bu verdiğimiz rakamlar, Alman ekonomisinin büyüklüğüyle ilgili bir rakam değil, paylaşım ile ilgili bir rakam. Dolayısıyla, ülkemizde refahın, gelirin paylaşımında bir sorun olduğu ortaya çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Diğer konuşmacımız, değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar, iki dakikada planlamaları lazım kendilerini, ben burada...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Misafir Sayın Başkan, benden kesin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sizden niye keseyim canım, sizden kesebilir miyim ben?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok, ben veriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben vermiyorum, siz veriyorsunuz da ben vermiyorum.

Arkadaşlar, bakın, Hocam, konuşmanızı ona göre planlayacaksınız.

Buyurun, toparlayın.

HAK-İŞ GENEL BAŞKAN DANIŞMANI CAVİT DEMİRAL – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu nedenle de biz özellikle emeklilerle ilgili olarak asgari geçim güvencesini sağlayacak bir düzeyde, en azından asgari ücret düzeyinde bir emeklilik maaşının gerekli olduğunu, intibak yasasının bir an önce gerçekleşmesi gerektiğini özellikle vurguluyoruz. Ve yine gelirin adil paylaşımı bakımından, özellikle AK PARTİ'nin de hassas olduğu ailenin korunması konusunda, vergilendirmede aile yükümlülüklerinin dikkate alındığı bir sisteme geçilmesi gerektiğini özellikle vurgulamak istiyorum.

Ben sizin sabrınızı daha fazla zorlamak istemiyorum.

Teşekkür ederim Başkanım, izin verdiğiniz için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Diğer konuşmacımız, buyurun.

KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün ülkemizde herkesin üzerinde ittifak ettiği bir gerçek var, o da emekli maaşlarının yetersizliği; Hükümetimiz de bu problemin farkında, bir çare arayışı içerisinde ancak bulunan yöntem, en düşük emekli maaşı üzerine bir ilave artış yapmak sorunu çözmek yerine yeni sorunlara yol açıyor diye düşünüyoruz. Mevcut sistemde prim gün sayısı ile emekli maaşı arasında bir bağdan, bir ilişkiden söz etmek mümkün değil.

Bugün “sosyal güvenlik sistemi” mi diyeceğiz, yoksa “sosyal yardım” demek daha mı doğru olur çünkü bugün memur emekli maaşları, 2023 Temmuz ayında, ihdas edilen ilave ek ödemenin memur emekli maaşlarına yansıtılmaması nedeniyle, 2023 Temmuz ayından önce görev maaşının, görev aylığının yüzde 75’i emekli maaşı olarak bağlanırken, ilave ek ödemenin memur emekli maaşlarına yansıtılmaması nedeniyle, bu oran şu anda yüzde 45 seviyesine düşmüştür. Memurlarda fiili emeklilik yaşı 65’e yükselmiştir, hiçbir memur 65 yaşından önce emekli olmak istemiyor, olamıyor. En düşük emekli maaşı üzerinden bu konunun ele alınması fasit daire içerisinde dolanıp durmak gibidir diye düşünüyoruz.

Sorunların çözümü, Türkiye KAMU-SEN olarak 5510 sayılı Yasa’nın yeniden reforma tabi tutulması, kamu görevlilerinin 2008 öncesi, sonrası ayrımının kaldırılarak tek çatı altında toplanması...

Bugün memur maaşlarının yaklaşık yüzde 50’si emekli keseneğine tabi değil. Maliye Bakanlığı vergide kayıt dışıyla mücadele ederken bir kayıt dışı da sosyal güvenlik var. En önemli kayıt dışı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, süreniz doldu. Toparlayın sözlerinizi.

KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY –Toparlıyorum.

Biz diyoruz ki: Maaş unsurlarının tamamı emekli keseneğine tabi olsun, aylık bağlama oranları 2008 öncesinde olduğu gibi düzenlensin ama 5510 sayılı Yasa’nın yeniden bir reforme edilme ihtiyacı var, yoksa bu sorunlar devam eder diye düşünüyoruz.

Teşekkür ediyoruz Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de son konuşmacı MEMUR-SEN adına Soner Can Tufanoğlu.

Buyurun.

MEMUR-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI SONER CAN TUFANOĞLU – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Biraz önceki yanlış anlaşılardan dolayı da kusura bakmayın, özür diliyoruz yani söz hakkı vermeden konuştuğumuz için.

Şimdi, Temmuz 2023 yılında kamu görevlilerimize ilave 8.077 TL bir ödeme yapıldı fakat bu emeklilerimize yansıtılmadı, bugünkü rakamlarla 14.390 TL’ye tekabül ediyor. Bunun neticesinde geline nokta görev aylığı ile emekli aylığı arasındaki fark yüzde 50’yi geçmiş durumda, bu da büyük bir sıkıntı oluşturuyor kamu görevlileri emeklileri için.

İkinci bir husus, Sayın Cumhurbaşkanımızın da söz verdiği üzere 3600 ek göstergenin birinci dereceye gelmiş tüm kamu görevlilerine verilmesi noktasında talebimizi buradan yenilemek istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim ben de.

Tabii, memur sendikalarının söylemiş olduğu sözleri tekrar etmek istiyorum ama ben burada bir taahhüd de buradan size göstermek istiyorum. 2023 Cumhurbaşkanı adayı Sayın Recep Tayyip Erdoğan bir taahhütte bulunuyor, diyor ki: “En düşük memur maaşını 22 bin TL seviyesine yükselteceğiz. Maaşlardaki bu artışları otomatik olarak memur emeklilerimize de yansıtıyoruz. Milletimize hayırlı olsun.” Bu “tweet” 11/5/2023. Yine, 7/10/2023 yani seçimden sonra “Son yirmi bir yıldır enflasyona ezdirmediğimiz işçi, memur ve emeklilerimize inşallah önümüzdeki dönem yeni müjdeler vermeye devam edeceğiz.” diyor. Sözü veriyorsunuz, oyu alıyorsunuz; milleti unutupyorsunuz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yine sendikadaki arkadaşlar söyledi, çalışan memurlara verilen 8.077 TL seyyanen zam bugünkü rakamlarla yaklaşık 14.500 TL’ye geliyor ve çalışan ile emekliler arasında, memurlar arasında uçurum yüzde 60’a ulaşmış durumda. Dolayısıyla, hiçbir memur, emekli olmak istemiyor, bunu da sizin dikkatlerinize sunmak istiyorum. Mutlaka bu sıkıntı düzeltilmeli.

Şimdi, arkadaşlar konuşuyorlar, sanki bir başka ülkede konuşuyormuş gibi iktidar sözcüleri. Değerli arkadaşlar, emekli son yirmi yıldan beri gelirden büyük gerileme yaşıyor. Bakın, birkaç rakam vereceğim. 2003’te en düşük emekli aylığı 332, asgari ücret 226 TL iken yani asgari ücretin 1,5 katı iken bugün maalesef en düşük emekli aylığı neredeyse asgari ücretin yarısına gerilemiş durumda. Hâlâ “Emeklilerle ilgili şunu yaptık, bunu yaptık.” demek hakikaten emeklinin de ruhuna dokunuyor. Sayın Kazım Ergün de burada, işçiler de burada. Bakın, emekli artık yeni eşya alamıyor yani bir emekli gidip bir ceket alamıyor, pantolon alamıyor. Eskiden çoluğuna çocuğuna alan emekli şimdi çoluğunun çocuğunun eskisini giyiyor, hatta daha ağır bir şey söyleyeyim, bugün Genel Kurulda da söyledim, emekliler ölen komşularının elbiselerini giyiyor. Ya, bu kadar kötü durumda emekli. Şimdi 10 bin TL alan bir emeklinin ya da 12.500 TL’yle emeklinin yaşaması mümkün değil. Bakın, Malatya’da işte, İstanbul’dan, Ankara’dan, İzmir’den daha düşük kiralalar, Malatya’da en düşük 15 bin liraya kerpiç evleri veriyorlar yani doğal gazı bırakın, sobalı evler 15 bin liraya kiraya veriliyor. Bir emeklinin yaşaması mümkün değil, hâlâ bunları söylüyorsunuz.

Bir de iktidar sözcüleri diyor ki sanki suçlu emekli, sanki suçlu çalışan. Arkadaşlar, bu enflasyonu emekli yaratmadı, bu enflasyonu memur yaratmadı, işçi yaratmadı; bu enflasyonu sizin politikalarınız yarattı. Ya, sizin politikalarınız sonucunda bunlar memlekette yaşanıyor. Siz yaptınız yani siz! Hani, iyi şeyleri siz üstleniyorsunuz “Duble yolları biz yaptık.” diyorsunuz; enflasyonu dış güçler, enflasyon lobisi, faiz lobisi. Bunların hepsinin günahı sizin yani bunların günahı sizin boynunuza Sayın Yegin.

Hepsi doğru, benim rakamlarımın hepsi doğru, ben bunları TESK’ten almıştım yani...

ORHAN YEGİN (Ankara) – İşine gelen rakamları söylüyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Benim hiç işime gelen rakam yok. Ya, Allah aşkına bir bakın, yalan mı söylüyorum ben? En düşük emekli aylığı 2003’te kaç TL’ydi, asgari ücret kaç TL’ydi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Onu bilemeyiz ki.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Rakamlar doğru ama.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Niye bilemiyorsunuz? Her şeyi biliyorsun. Diyorsun ki: “Emeklinin ek geliri varsa, eğer emeklinin karısı alıyorsa ya da farklı geliri varsa bunu da vermeyelim.” Onu demeyi biliyorsun. Yani durum bu değerli arkadaşlar, emeklinin durumu kötü.

Bir şey daha söyleyeyim. Bakın, değerli arkadaşlar, sokak meşrudur yani anayasal haktır. İşçiler sokağa çıkmadığı sürece, sesini yükseltmediği sürece, hep beraber bir araya gelip bağırmadığı sürece emekliler, siz bunları göremezsiniz, duyamazsınız. Burada beni dinleyen emekli temsilcilerine söylüyorum, çıkın bir sokağa bakalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ona meydan denir, sokak değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Meydana çıkın, sokağa çıkın, meşru bir hak.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sokak başka bir şey.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, değerli arkadaşlar... Sayın Ağbaba, yani hiç fark etmiyor açık veya kapalı mikrofon ama kayda girmiyor sözler.

Şimdi, ben 3'üncü defa uzatıyorum.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hemen bitiriyorum.

Yani sokak da meydan da meşrudur, çıkın sokağa, birleşin. Sizin amacınız devleti yıkmak değil ki, sizin amacınız hakkınızı aramak, ananızın ak sütü gibi helal. Çıkın, bunlar yoksa başka türlü duymazlar ki. Bunlar fildişi kulelerde yaşıyorlar, fakirin fukaranın hâinden haberleri yok bunların. Bunların tuzu kuru, ben size söyleyeyim, bunların tuzu kuru. Sesinizi yükseltin, korkmayın, bu devlet düşmanlığı değil ki. Ya, bakın, söyleyeyim, burada esnaf odası, TESK'in temsilcileri var, TOBB'un temsilcileri var, ya, eskiden bunlar 2001'de sokağa çıktı, eylem yaptılar, Türkiye'nin her yerinde miting yaptılar. Şimdi, maalesef biraz da korkudan, onda da haklılar, başlarına ne iş geleceğini bilmiyorlar, kayyum atanır, ne atanır. Ecevit döneminde bütün esnaf odaları, ticaret odaları hep birlikte eylem yaptılar, sendikalar, hep beraber eylem yaptılar. Çıkın sokağa, korkmayın, vallahi korkmayın, ne yapacaklar? 10 milyonunuzu mu kesecekler sizin? Ne yapacaklar size? Memurlara ne yapacaklar? Siz bir şey yapmıyorsunuz ki, sadece hakkınızı arıyorsunuz. Değerli arkadaşlar, büyük bir adaletsizlikle karşı karşıyayız. Bu adaletsizliğiniz duyulmadığı sürece, sokağa çıkmadığınız... Sendikalara da söylüyorum ben yani ya, korkmayın, ne yapacaklar size? Çıkın sokağa da hakkınızı arayın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Çankaya Belediyesinde işçiler grev yaptı da ne yaptınız?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne yaptık? Bir tanesini işten mi attık? Hâlâ grevler, hâlâ eylemler... Grev anayasal hak.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 2002 yılında ilk defa...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Grev anayasal hak, eylem anayasal hak. Çıkın yani ne yapacağız? Maalesef, bazı meslek örgütleri ya da ilgili dernekler, sendikalar ses çıkarmadığı için oradaki işçiler de veya sanki onların üyeleri de bir şey yapmıyormuş gibi, rahatsız değilmiş gibi hissediliyor; bunun biraz da vebali, biraz da günahı sizin kardeşim yani bunu derneklere söylüyorum, sendikalara söylüyorum, işçilere söylüyorum, emekliye de söylüyorum, biraz da günahı sizin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli milletvekilleri...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Başkanım, bir dakika bile sürmez.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, bir şey söyleyeyim. Bakın, ikinci tura dönmeyeyim lütfen, toparlayalım artık, yeteri kadar konu anlaşıldı, sizin fikirleriniz ortada, Hükûmetin teklifi ortada, dolayısıyla birbirimizi anladığımızı düşünüyorum. Bir saatten fazladır bu konuyu müzakere ediyoruz, geneli üzerinde de bu konuyu konuştuk. Konuşacak çok şey vardır. Biliyorsunuz, bir sandık sistemi de aslında; burada Erhan Bey bakıyor, iyi bilir. Bu bir sandık, burada toplanan bir fon var, onun dağıtımı söz konusu; çok meşakkatli bir konu, inşallah daha iyiye gidecektir ekonomimiz büyüdükçe.

Şimdi, 29’uncu maddeyi oylarınıza sunacağım ancak 3 adet önerge vardır, önergeleri tek tek okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2290) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 29’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Veli Ağbaba

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

İzmir

Malatya

Manisa

Cevdet Akay

Mustafa Erdem

Cavit Arı

Karabük

Antalya

Antalya

“Madde 29 – 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki “10.000 Türk lirasından” ibaresi “net asgari ücretten” şeklinde değiştirilmiştir.”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, biraz evvel Sayın Orhan Vekilimiz demişti ki: “12/1/2023 tarihinde 5.500 liraydı, şu an 12.500’e çıkacak en düşük emekli maaşı.” Şimdi, geçen sene 2023 yılının 3’üncü ayının 30’unda da 7.500 liraydı. Şimdi, hiçbir şey bilmesek, hiçbir şey bilmiyoruz, gitsek TÜİK’e “Geçen sene 3’üncü ayda 7.500 liraydı kardeşim bizim ilk artırdığımız zaman, şimdi kaç para yapalım?” desek yani “Tayyip’i üzmeden istatistik kurumu” diyoruz, TÜİK’e gitsek... Biraz evvel endekse baktım 1,82 artış var, 13.700 yapmanız lazım. Hadi bize, yine hiçbir şeye inanmıyorsunuz, gidip TÜİK’e sorun “Geçen sene mart ayında 7.500 liraydı, artırmıştık seçim öncesinde, şu anda kaç para yapalım?” deseniz, endekse göre verseniz 13.700 lira. İstanbul Ticaret Odasının endeksine baktım, onda tam 2 kat artış var, ona göre yapsanız 15 bin lira, ENAG’ı falan söylemiyorum, ENAG’dan falan bahsetmiyorum yani TÜİK’in rakamlarına göre bile bu 12.500 lira olmaz, onu anlatmak istiyorum size.

Bir de diyorsunuz ki: “Bu sene emeklinin yılı olacak.” Bir de şunu düşünün, bir de şunu düşünün arkadaşlar: Yıl sonuna kadar aynı maaşla, 12.500’le devam edecekler. Yani yıl sonuna kadar enflasyon artmayacak mı? Enflasyon hedefleriniz yüzde 38, yüzde 40, yüzde 20, altı aylık en az yüzde 25 daha artacak. Yani çok ciddi toplumsal bunalımlara sebebiyet verebilir, o yüzden önergemizin kabul edilmesini...

Bakin, burada bütün ne kadar konfederasyon varsa hepsi aynı şeyi söyledi sözbirliği etmişçesine, en az asgari ücret kadar olması gerektiğini söylüyorlar, bizim de önergemiz o yönde. Bu konuda sizlerden destek bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 29’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 29- 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “10.000 Türk lirasından” ibaresi “cari yıl için belirlenen net asgari ücretten” şeklinde değiştirilmiştir.”

Ümit Özlale
İzmir

Erhan Usta
Samsun

Gerekçe:

Emekli vatandaşlarımızın sorunları ekonomik hayatın sorunlarının önemli bir parçasıdır. Yaşamlarının büyük bir bölümünü çalışarak geçiren ve sonrasında emekli olma hakkını elde eden emekli vatandaşlarımızın yaşlılıklarında mutlu, huzurlu ve ekonomik açıdan refah bir standardı yakalamalarını sağlamak sosyal devletin en temel gereği olmalıdır. Açlık sınırının 19 bin TL düzeyine çıktığı bir ülke ekonomisi koşullarında emeklilerimizin kendilerine reva görülen 12.500 TL maaşla hayatlarını asgari seviyede devam ettirmeleri mümkün görünmemektedir. Bu amaçla önergemizle en düşük emekli maaşının en düşük ücret olarak kabul edilen asgari ücrete eşit olması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gülcan Kaçmaz Sayyığıt
Van

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

Heval Bozdağ
Ağrı

“MADDE 29- 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “10.000” ibaresi “32.000” şeklinde değiştirilmiştir.”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında konuşulacakları çok fazla konuştuk, daha fazla uzatmaya gerek yok. Sadece bir şeye işaret etmek istiyorum. Mecburiyet değil bu durum, tercihtir, çok net olarak tercihtir ve bu iktidarın tercihi nedeniyle biz bütün bunları konuşmak zorunda kalıyoruz. Yani Sayın Yegin güzel şeyler anlattınız; tabii, doğru değil ama olsun, yine de dinledik. Şimdi, gayrisafı yurt içi hasıladan emeğin payı ile -hani siz kıyıyorsunuz bu lafı kullanmaya ama- sermayenin payı arasındaki fark gittikçe açılıyor ve bu sizin iktidar döneminizde -yani bakın verilere- gittikçe açılıyor; bu bir tercih, bu bir tercih.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Doğru olmayan neydi, onu da söylerseniz...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – İkincisi: Türkiye'deki en yoksul yüzde 20 ile en zengin yüzde 20 arasındaki fark gittikçe açılıyor. Bu sizin iktidarınız döneminde ve bu da bir tercih. Yani bunlar kendiliğinden olan şeyler değil, ekonomi politikalarındaki tercihlerden, bütçe konularındaki tercihlerden dolayı oluyor. Dolayısıyla emekliler konusundaki tartıştığımız her şey de mecburiyetten değil, tercihten kaynaklanıyor; bunu bilmek gerekiyor. Yani tercihlerinizi inşallah günün birinde değiştirmek zorunda kalacaksınız ya da siz değişeceksiniz, onu bilemiyorum artık. Ama bu tercihler doğru tercihler değil, bunu bir kere daha vurgulamış olayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

31'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi müzakereye açıyorum.

Evet, kim bilgi veriyor?

Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, sosyal güvenlik destek priminin 5 puan indiriminin sonlandırılmasına ilişkin bir düzenleme, özellikle 2023'te EYT düzenlemesi olarak getirilen düzenlemede iş gücü piyasasında yaşanabilecek ani dalgalanmaların ve nitelikli personel kaybının önüne geçmek üzere getirilmiş olan bir düzenlemeydi. Bu düzenlemede yapılmak istenen çalışmaya göre de iş gücü piyasasında yaşanabilecek ani dalgalanmaların giderildiği, dolayısıyla bu indirimin genel olarak amacına ulaştığı, bu yüzden sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar arasında yaşanan bu uygulama farklılığının giderilmesi ve yine, emekli olduktan sonra pasif durumdaki kişiler yerine aktif iş gücünün, gençlerin ve emeklilikle ilgili çalışma sürelerini tamamlayamamış kişilerin istihdamda daha çok yer bulabilmeleri için bu destek priminin kaldırılmasıyla ilgili bir düzenleme ve bu çerçevede de 490 bin kişinin bu kapsamda olduğunu belirtip yıllık 13,7 milyar TL azalma öngörülebileceği değerlendirilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Maddeyle alakalı söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

32'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Buyurun Sayın Ök.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Getirmiş olduğumuz düzenlemeyle, yatırım, fon ve ortaklıkların kazançlarının tamamı, biliyorsunuz, kurumlar vergisinden muaf tutulmaktaydı. Biz bu istisnayı en az yüzde 50 kâr dağıtım şartına bağlıyoruz ki istisnası devam etsin. Bu alan aslında vergisiz bir alandı, son zamanlarda özellikle otellerin, kiralamaların, binaların, gayrimenkul yatırım ortaklık şirketlerine satışların ortaklar kapsamında yapılması ve vergiden istisnaya gitmesinden dolayı burada bir düzenlemeye ihtiyaç duyduk. Gayrimenkul yatırım ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım fonlarına kurumlar vergisi istisnası için gerçek kişilerden yaptığı takdirde yani temettü dağıttığında yüzde 10 stopaj, kurumlardan ise yüzde 25 kurumlar vergisi de alınabilecek böylece. Biz bu kapsamda yaptığımız düzenlemeye göre, yaklaşık 7,2 milyar TL vergi geliri etkisi olacağını düşünmekteyiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

GAYRİMENKUL YÖNETİCİLERİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ ABDULLAH TOLU – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – GYODER, Sizi ben dinledim, herkes dinledi ama hiç fikir değişmedi. Siz gene beyan edin, kayıtlara girsin. Ama oyladık maddeyi zaten

Buyurun.

GAYRİMENKUL YÖNETİCİLERİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ ABDULLAH TOLU – Başkanım, şöyle: Ne zaman bir ek vergi geliri ihtiyacı olursa ya da bir değişiklik, bu GYO'ların vergilendirilmesi konusu gündeme geliyor. Nitekim, bu torba yasa çalışmasında da bu gündeme geldi. İstisnanın kaldırılmasıyla ilgili bir süreç vardı ama biz bütün dünya ülkelerini de araştırdık, Hazine ve Maliye Bakanlığına da bu görüşü bildirdik zaten bir rapor hâlinde, temettü dağıtım şartıyla bu istisnanın devam ettirilmesini teklif ettik, onlar da kabul ettiler. Bizim temettü dağıtım oranımız yüzde 25'ti ama temettü dağıtım oranı yüzde 50 olarak belirlendi, teklifte de o yer alıyor. Fakat bunun dışında, şimdi, 36'ncı maddede bir de asgari kurumlar vergisi uygulaması var yurt içi, yüzde 10 da oradan geliyor. Eğer bu ikisi birlikte yasalarsa gayrimenkul yatırım ortaklıklarında, gayrimenkul yatırım fonlarında, dün yayınlanan proje gayrimenkul yatırım fonlarında artık konut yapma, inşaat yapma şeyleri tamamen ortadan kalkacak. 100 lira taşınmaz satış kazancı elde etsin, 50 lirayı dağıtacak, 10 lirayı asgari kurumlar vergisi olarak ödeyecek, 40 lirayla faaliyetini sürdürecektir. Bu, mümkün değil. Bu, artık GYO'ların kurulmamasına neden olacak. Kaldı ki bütün dünya ülkelerinde gerek GYO'yu gerek GYF'yi hedef alan bir vergilendirme şekli yok. Bu düzenlemelerle ilk defa GYO'lardan da bir asgari kurumlar vergisi alınacak. Geçen sene depremlerle ilgili ek vergide bile GYO'ların finansman kaynakları azalmasın diye GYO'lar ve GYF'ler ek vergi kapsamı dışında bırakıldı ancak biz bu düzenlemelerin sektör olarak geri çekilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, maddeyi oyladık ama kurumlar vergisine dair bu asgari yüzde 10'la alakalı, Hazine ve Maliye bürokratları burada, Genel Kurul aşamasına kadar çalışır, fikirlerini değiştirirlerse orada değişiklik yapılabilir ama yüzde 50 şartını oyladık, burada yapacağımız bir şey yok.

Teşekkür ediyorum.

35'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Ök...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 35'inci maddede yap-işlet-devret modelindeki kurumlar vergisi oranını yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkarıyoruz. Bu anlamda, yap-işlet-devret ve KÖİ kapsamında hâlihazırda 44 mükellef bulunmakta, bunların 7 tanesi şu an vergi vermekte. Tabii, öğleden sonraki görüşmelerde bunlarla ilgili rakamın yaklaşık 557 milyon TL gibi bir kurumlar vergisi etkisi olacağı söylendi. Tabii, takdir edersiniz ki bu tarz yatırımların finansman gideri çok yüksek olduğu için ilk yıllarda bunun etkisini göremeyeceğiz ama zaman içerisinde kâr etmeye başladıklarında bunun ciddi anlamda olumlu etkisi olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, bu uygulamayla, yap-işlet-devret modeli ve KÖİ projeleriyle ilgili gelir elde eden firmaların kurumlar vergisi oranı yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkarılıyor, yüzde 5'lik bir artış var, 557 milyonluk da bir gelir etkisi bekleniyor. Tabii, bu KÖİ'lere ve kâr garantili projelere dair ülkemizde hakikaten önemli sorunlar var. Bunlara ülkemizden çok önemli kaynaklar aktarılıyor, 2005'ten 2024'e kadar 79,5 milyar dolar aktarılmış; yine, bu yıl 162 milyar TL ödenecek ama bir taraftan bakıyoruz, böyle 44 firma var, bunlardan sadece 7 tanesi gelir beyan etmiş, matrah var, bundan da 2,8 milyar TL'lik bir vergi ödeyecekler, tahakkuk eden vergi. Şimdi, bu çok az, kârlılıkları yüksek; bir sürü vergi, resim, harç ve istisna belgesi kapsamında vergi indiriminden ve muafiyetinden de yararlanıyorlar. Bunların efektif

vergi yükleri, efektif vergi oranları da çok düşük. Yani matrah beyan edenler az, bir de verenlerde de efektif vergi oranları çok düşük. Aynı şey madencilik sektöründe de vardı biliyorsunuz yani orada da efektif vergi oranları uluslararası şirketler açısından çok düşüktü. Şimdi, burada asgari kurumlar vergisiyle beraber bunları bütünleştirdiğimizde yüzde 10 olarak uyguladığınız oranın bu firmalar için yüzde 15 olarak uygulanmasını öneriyorum ben burada. Bunun da dikkate alınmasında fayda var diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben bu maddeyi şov maddesi olarak nitelendirmiştim; şimdi, Nilgün Hanım diyor ki: “Ya, tamam, bunların başlangıçta finansman giderleri yüksek olduğu için matrahları çıkmıyor veya zarar çıkıyor, daha sonra artacak.” Hesapları vardır elinizde, bize bir projeksiyon versinler o zaman ki o da taahhüt olarak kayıtlara girsin. Yani bunlar ne zaman böyle ciddi bir vergi ödeyecekler? Yani az önce arkadaşlar ifade etti, işte, bu yıl 160 milyar TL’nin üzerinde sadece bu yap-işlet-devret kapsamında bütçeden harcamamız var ve bu harcamalar da giderek artıyor, azalmıyor. Defalarca konuştuk yani Osmangazi Köprüsü’nün bütün hesaplarını detaylarıyla verdik, Ulaştırma Bakanının önünde söyledik, Cumhurbaşkan Yardımcısının önünde söyledik, ağızlarını açıp söylediğimiz rakamların hiçbirini yalanlayamadılar. Çok ciddi, yani böyle aşırı masırlı filan değil yani çok çok yüksek kâr marjları var burada fakat bunlar vergi vermiyor, ben bunu anlamıyorum. “Risk analizi” falan filan diyor geride; risk analizine filan gerek yok, al, kabak gibi ortada duruyor yani bağıra bağıra duruyor 44 tane firma. Kim bunlar, niye vergi vermiyor bunlar? Bunlar nasıl zarar gösteriyorlar, nasıl yapıyorlar da böyle bir şey oluyor? Şakır şakır biz 57 dolar üzerinden Osmangazi Köprüsü için para ödüyörüz, 57 dolar üzerinden; yani, bunun rayici 7-8 dolar. Vatandaş 7-8 dolar veriyor, yaklaşık 50 dolarını Hazine veriyor. Yani, bunlar, hesap bu kadar açık bir şekilde ortadayken bunların matrah göstermemesi veya zarar göstermesi kabul edilebilir bir şey değil arkadaşlar. Sabahtan akşama kadar kayıt dışılıkla mücadele konuşuyoruz. Yani, bize hakikaten bir izahat verilsin; bunlar nasıl zarar gösteriyorlar, nasıl matrah çıkmıyor veya çıkacaksa, sizin dediğiniz gibi, buna ilişkin elinizde bir projeksiyon olmalı. Devletin yaptırdığı işler belli. Yani, ne zaman biz bunlardan vergi almaya başlayacağız, bunu bize arkadaşlar bir izah etsinler.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, şu an benim elimde, mevcutta, bunların ne zaman ödemeye başlayacaklarıyla ilgili herhangi böyle bir çalışma mevcudum yok ama şunu söyleyeceğim: Tabii ki bunlar zaman içerisinde... Yani, şöyle: Zaten İstanbul Havalimanı yapıldı, işte, üçüncü havalimanı yapıldı; o bittikten yani oradaki o masraflar, vesaire şeyler düştükten sonra illaki burası kâr etmeye başlayacak ve buradan alınacak. Yani, belki bu, önümüzdeki iki üç ya da beş yıllık süreçte yapılmayabilir ama ondan sonraki süreçlerde ben bunları daha hissedilir bir şekilde, artı olarak göreceğimizi düşünüyorum yani açıkçası.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Bu ikna edici bir şey değil Sayın Başkan. Yani, amortisman ayırır eğer yatırım yaptıysa. Bunlar nasıl muhasebeleştiriliyor, o detayları arkadaşlar versinler. Yani, bunlar, yaptıkları bütün yatırımlar bir yılda, iki yılda falan filan da “gider” olarak yazılmıyor; yatırımın bir amortismanı vardır, bu da bunlar altyapı yatırımı olduğuna göre çok uzun vadeye yayılan bir amortismanıdır.

“Finansman gideri” diyorsunuz, bunlar çok uzun vadeli krediler aldılar yani “Finansman gideri ilk üç ayda, üç yılda, beş yılda gelecek, ondan sonra gelmeyecek.” diye bir şey söyleyemezsiniz. Bunları nasıl söyleyebilirsiniz? Finansman giderleri... Yani, Osmangazi Köprüsü’nün işletme süresi on sekiz buçuk yıl; toplamı yirmi iki yıldır, tamam mı? On sekiz buçuk yıl; yani finansmanı da muhtemelen o nispette bir şey, şu anda tam detayını hatırlamıyorum. Yoksa, bunu yani bütün parayı böyle hemen iki yılda, iki yıllık bir vadeyle buldular; faizin tamamı ilk yıla, birkaç yıla geldi; ondan sonra “Finansman gideri hafifleyecek.” filan diyemeyiz buna. Yani, burası Parlamento; her şey konuşuluyor, her şey kayıtlara giriyor. Bununla ilgili bize daha gerçekçi bilgiler verilmesi lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bozdağ...

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, aslında benim konuşmamda da geçmişti bu kamu-özel iş birliğiyle ilgili olarak bir muhasebe hilesinin olduğuna dair, aslında sordum da ben bunu, “Öneriyoruz.” diye de belirttim, “Ekonomist değilim ama bir uzmandan yararlanarak aktarıyorum.” diye de belirtmiştim. Nakit esaslı muhasebe sistemiyle, gerçekte var olan borçlarını gizlemeyi başardıklarını söylüyor burası, Uğur Emek Hocanın bir yazısı; şimdi, bununla ilgili olarak da “Tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesini istemektedir.” denilen bir standarttan bahsediliyor ki “2008 yılında Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu özel sektör kuruluşlarının kamu-özel işletme sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi konusunda bu standardı belirledi.” diyor. Aynı zamanda, bu standart, 2015 yılında da Genel Muhasebe Yönetmeliği’nde değişiklik yapılarak Türk mevzuatına taşınmış. Hatta şunu sordum açıkçası; benim de eksikliğim tabii, tekrar sormam gerekiyordu herhâlde cevaplar sırasında: “Kamu idareleri dokuz yıldır yürürlükte olan bu standardı uygulamıyorlar, bu doğru mu?” Biz buna bir cevap bekliyoruz açıkçası ve öneriyoruz da. Burada bu vergilendirme sistemi düzenlenirken, hazır vergi kanunlarında madem değişiklik yapılıyor, işletmecilerin kamu-özel iş birliği sözleşmelerinden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerinin tahakkuk esaslı muhasebe sistemine göre kayıt edilmesini sağlayabilir miyiz? Konum değil, ekonomist değilim ama burada bir uzman görüşü var. Böylece, diyor ki: “44 şirketten 37 tanesi kâr göstermemiş ama bu muhasebe sistemiyle kâr göstermek zorunda kalacaklar ve böylece vergi tahsil edilebilecek.”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, ben, Sayın Ök’ün sözlerine istinaden... Hani “İleride gelir beklentisi artacak.” diyorsunuz ya; şimdi, tabii, bunların hem iç piyasadan hem dış piyasadan çok yüklü kredi kullanımları var, kullanırken de Hazine ve Maliye Bakanlığının borç üstlenim taahhüdüyle kullandıkları krediler var. Sadece, bu 8 KÖİ otoyol projesiyle ilgili 16,6 milyar dolar bir kredi kullanımı olmuş, borç üstlenim taahhüdü vermiş, hazine garanti vermiş. Dolayısıyla, sadece bunların faiz giderleri zaten bunların matrahlarına aşağı çekiyor; o, hiçbir zaman aşağı inmeyecek. Hatta hem özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihracı yoluyla kullanılanlar var çünkü bunları nasıl Türkiye Varlık Fonu kamu bankalarına aktaracak değil mi? Bir kaynak. O kamu bankalarından da inanın yine bunlar kullanacak. Bir de borç üstlenim taahhüdüyle kullanılanlar var yani 2 kere -çifte kavrulmuş gibi diyelim hadi- kredi

kullanımı ve bunların da yüklü faiz giderleri olduğu için bu matrah her zaman düşük olacak, efektif vergi yükü oranı her zaman düşük olacak, onun için yüzde 15'lik oranı mutlaka buraya uygulamak lazım, asgari kurumlar vergisini.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hep konuşuyoruz, bu kamu-özel iş birliği modeli âdeta bir kara delik şekline dönüşmüş. Bakın, bu modelin 4 unsuru var, 4 şekilde kamu-özel iş birliği modeli uygulanıyor; yap-işlet, yap-işlet-devret, yap-kirala -şehir hastanelerinde yap-kirala-devret- bir de işletme hakkının devri var ama burada özellikle yap-işlet ve yap-işlet-devrette sonuç itibarıyla köprü, otoyollarda olduğu gibi ne yapıyorsunuz? Bir yatırımı yapıyorlar, belli bir süre işletiyor ve geliri onlar alıyor yani devlet aslında o gelirden vazgeçiyor o süre boyunca ya da yap-kirala modelinde olduğu gibi orada da kira ödüyorsunuz ve hizmet bedeli ödüyorsunuz. Yani bu modelde zaten zarar edebilmek mümkün değil. Bu modele ilişkin bizim en büyük eleştirimiz şuydu, her zaman da Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu olay geçmiş dönemlerde de gündeme geldiği zaman -Meclis gündemine- orada muhalefet şerhlerimizde de hem bu tartışmalarda da söyledik: Bunların fizibiliteleleri nedir? Bunları göremedik, sözleşmeleri bilemiyoruz. Bakın, burada bir hesap vardır, çok önemlidir iktisatta; bugünkü değer hesabı, “Present Value Rule” diye geçer. Bu, şu demektir: Bugün, bu yatırımı devlet yapsaydı ne kadara mal olacaktı? Bunu devlet yapmayıp özel sektör yaptığı zaman -ona ya gelirden vazgeçiyorsunuz ya da kira ödüyorsunuz- onu belli bir faiz oranından bugüne getirirsiniz ve ikisini karşılaştırırsınız. Eğer anlamlıysa o zaman dersiniz ki tamam, öbürü daha kârlı, o zaman dışarıya yaptırırsınız. Bu modelde hiçbir şekilde bu hesaplamalar yapılmadı, bugünkü değer hesapları yok ve burada verilmiş olan garantiler döviz cinsinden, geçiş garantileri, uçuş garantileri, yatak garantileri olduğu söyleniyor yani böyle bir model sürdürülebilir bir model değil. Biz bunu neden tartışmıyoruz? Yani bunun ciddi bir biçimde tartışılmasına ihtiyaç var çünkü zaten bunların zarar etmesi mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu açıdan yani burada bir yüzde 25’miş, yüzde 30’a çıkmış, bu hiçbir şekilde sorunu çözmiyor. Bu çok ciddi bir sorun ve Türkiye üzerine çok büyük bir yük. Bakın, 162,4 milyar öngörüldü belli bir döviz kuru varsayımıyla. Önümüzdeki üç yıl; 2024, 2025, 2026 673,5 milyar Türk lirası bir para ödeyeceğiz bunlara yani bunlar çok büyük rakamlar. Bu açıdan yani buradaki bir artış... Yani bu konunun bir biçimde ele alınması gerekiyor, bütün bu sözleşmelerin yeniden gözden geçirilmesi gerekiyor, bunu söylüyoruz. “Tasarruf” diyoruz, tasarrufun içinde hiçbir şekilde bu model yok. Neymiş? Zamanında yapılmış, tahkimmiş. Bunların hepsini konuşursunuz. Sonuç itibarıyla alan firmalar belli. Pandemi vardı, insanlar sokağa çıkamıyordu, tıkr tıkr paraları ödemeye devam ettik arkadaşlar, bu paralar bizim cebimizden çıkıyor. Hani eskiden bir Dede Korkut hikâyesi vardır, Deli Dumrul hikâyesi; köprünün başında durur, gelen geçenden para alır. Bugün biz geçmediğimiz köprülere, uçmadığımız havaalanlarına, yatmadığımız hastanelere para ödüyoruz.

Son derece sıkıntılı bir model. Bu modelin bir biçimde sonlandırılması gerekiyor. Zaten şehir hastanelerinde durduruldu, biliyorsunuz, bundan sonra o şehir... Yatırımı planlanan şehir hastaneleri de vardı bu modelle yaptırılacak, onu durdurdular çünkü baktılar ki burada ciddi bir sıkıntı oluşuyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, önce Gelir İdaresi Başkanımıza bir söz verelim.

Bir de bakın, burada Sayın Erhan Usta size bir işaret verdi “Analize, riske miske gerek yok.” diyor, var bir 44 tane. Mutlaka bakıyorlardır arkadaşlar. Yani “Fazla risk analizi, yapay zekâ kullanmayın burada.” diyor, sayıları da belli bunların.

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Yani burada ben sadece verginin nasıl hesaplandığıyla ilgili bilgi verebilirim. Biz, tabii, vergi hesaplaması ve muhasebe kayıtlarını uluslararası muhasebe standartlarına göre hesaplamıyoruz. Bizim tek düzen hesap planına göre muhasebe sistemi var, Vergi Usul Kanunu var, onu tutuyorlar ve değerlendirme hükümlerini de Vergi Usul Kanunu’na göre yapıyorlar. Orada da zaten bizim sistemimizde tahakkuk esası geçerli yani nakit esaslı bir muhasebe sistemi yok bizde, tahakkuk esası geçerli.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Uğur Emek Hocanın yazısı, ben bunu size de verebilirim.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR– Olur, bakarız.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Çok net bir yazı ve benim de anlayabildiğim, algılayabildiğim, her ne olduğunu da bilmediğim, tahakkukun...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR– Hoca da belki vergi kısmını bilmiyor olabilir yani.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Fakat çok net belirtmiş, sekiz dokuz yıldır da bunun uygulanmadığını söylüyor; bakın, diyor ki: “2015 yılında Genel Muhasebe Yönetmeliği değişikliği yaparak bu standardı Türk mevzuatına taşıdı.”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bozdağ, şimdi Sayın Gelir İdaresi Başkanının sözleri zaten kayıtlara giriyor, mutlaka verdiği bilgiler bize...

Buyurun Sayın Bayrakdar, süreyi de tekrar başlatacağım.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR– Belki gelecekte kâr edebilir beklentisi, sayın vekilimin söylemesi de... Şimdi, firmaların bazıları şu anda... İşte, 557 milyon civarında bir gelir beklentisi var. Biraz da işletme süresi geçtikten sonraki firmaların kârlı duruma geçtiğini ve matrah beyan ettiklerini görüyoruz. O bir varsayım ama firmanın durumuna göre...

ERHAN USTA (Samsun) – “Hazineden daha fazla para çıkacak.” diyorsunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Şimdi, her şey garanti olsa zaten ticaret olmaz diye düşünüyorum. Firmanın durumuna göre ve kullandığı krediye göre, döviz, dövizdeki gelişmeye göre kârlılığı... Belki hiç kâr etmeyen de olabilir ve daha çok kâr eden de olabilir. Onu bilemiyorum tek tek şimdi. Nereye gider? Ama kâr ederse daha çok vergi alacağız bu sistemde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, Sayın Başkanım, yani yapısalılık falan konuşmuyoruz, bu sistemin getirdiği yükleri filan ama yani bilmiyorum, Gelir İdaresi Başkanlığının hakikaten bu kadar çok tartışılan bu firmaların... Uğur Emek Hocanın dediği gibi -ben onu bilmiyorum- muhasebe kayıtlarıyla ilgili farklı bir sistem mi uygulanıyor, bu Gelir İdaresinin gözünden mi kaçtı, kaçmadı mı yani vergiyi kaçırma şeklinde bir durum mu var ortada, buna bakmak lazım ama çok net bir şekilde yani bu tip şeyler, projeler, aşırı kârlı projeler ve dolayısıyla bunu yapan firmaların da kâr etmesi

lazım. “Bugün kâr etmiyor, yarın kâr edecek.” diyorsak o daha da vahim bir şey. Zaten birçok şeyi, biliyorsunuz... Yani işte Osmangazi Köprüsü; yani vatandaştan aldığımız para geçiş başına yaklaşık 7-8 dolar arkadaşlar, 50-51 dolarını...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – 400 lira.

ERHAN USTA (Samsun) – 400 lira. Kaç lira yapıyor? Hayır, 290 lira ya, 9 dolar. Şu anda bizim yükümlülüğümüz, bizim şu anda ödediğimiz 57 dolar, her geçişte 57 dolar alıyor firma; bunun 8-10 dolarını vatandaştan alıyor, üzerini hazineden alıyor. Bu, çok net yani bu ortaya çıkmış bir hesap artık, buna hiç kimsenin itiraz ettiği falan yok. Yani “Bugün kâr etmiyor, yarın kâr edecek.” dersek hakikaten o beni daha da ürkütüyor, demek ki hazineden çok daha fazla bir şekilde, daha fazla para ödeyeceğiz çünkü bu insanların, bu firmaların gelirleri hazine garantileri üzerinden oluyor. Bu garantiyi sadece şey diye anlamayın; işte, “Orada 40 bin tane araç var, 40 bin araç garantisini tutturduk.” 40 bin araç garantisini -Osmangazi Köprüsü’nü diyorum- tutturdun ama yani orada firmaya ödediğimiz, araç başına ödediğimiz parayı vatandaştan almıyoruz ki üzerini hazine tamamlıyor; üzerini tamamlıyor değil yani dediğim gibi işte, aynı rakamları tekrarlamayayım. Dolayısıyla, yani buraya Gelir İdaresinin bakması lazım. Akla şu geliyor arkadaşlar: İktidara yakın çevrelerde o zaman bu insanların gizli ortakları var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Bitiriyorum.

Akla bu geliyor; gizli ortak var bu projelerde, bilmediğimiz ortaklar var iktidar çevrelerinden dolayısıyla işin üzerine gidilmiyor demek ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, teknik analizler, ortaya koyduğunuz şeyler önemli, bunları mutlaka Gelir İdaresi değerlendirecektir. Diğer boyutu, tabii, bir iddia ortaya koydunuz Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – İddia zaten, aklıma başka bir şey gelmiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, bir daha dönmeyelim arzu ederseniz; bu KÖİ meselesi ayrı bir tartışma konusu. Burada vergi oranını konuşuyoruz, sabaha kadar konuşuruz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir şey soracağım onunla ilgili.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bu sözleşmeler yapılırken bir bakılıyor, bunun bir mali portesi var, bir de burada belirleyici olan süre var. Süre zaten, o süre yani o yüzden bunların zarar etmesi mümkün değil; ona göre bu hesap kitap yapılıyor, onlar geliyorlar buraya, zarar edecekleri bir işe girmeleri zaten mümkün değil ya da bilmem, işte bunun ilk beş yılında diyelim ki on yıllığına, on beş yıllığına bir işletme hakkı var; yap-işlet örneğin, yap-işlet-devret. Nasıl olacak? Yani bunun normal şartlarda hiçbir şekilde zarar etmemesi gerekiyor, ona göre zaten yapılıyor anlaşma. Adam zarar edeceği şeyin içine niye girsin? Yani önce zarar edecek ilk üç yıl, dört yıl, ondan sonra kâr mı edecek, öyle bir şey olabilir mi? Hepsi ona göre belirleniyor, geçiş fiyatı da ona göre belirleniyor ama dediğim gibi, şeffaf değil bunlar, bunların sözleşmeleri, ne olduğu belli değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan Yardımcısı da burada, Gelir İdaresi de burada, arkadaşlar buranın önemine dikkat çekiyorlar; “zaman” diyorlar, rakamlar ortaya koyuyorlar, mutlaka onların gelir giderine de bakıyorsunuzdur. Bunlarla alakalı daha fazla detay bilginiz olursa, sözcülere, Genel Kurulda olmazsa da özel olarak ulaştırmanızda fayda var. Zaten, Sayın Hatipoğlu, biliyorsunuz sözcülerimizi; Milliyetçi

Hareket Partisinden de Sayın Kalaycı ve bizden Sayın Erdem var. Bu konuda daha detay... Yani şimdi insanların kafasında “Böyle mi?” diye bir soru işareti kalmaması lazım. İşte, o zaman detayları neyse ortaya koyabilirsiniz, paylaşabilirsiniz onları. Dolayısıyla yakın bir şeyde de bakmakta fayda var.

Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 35’inci madde kabul edilmiştir.

36’ncı maddeye geçiyorum.

Kim açıklıyor?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Ök.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teklifimizle birlikte yurt içi asgari kurumlar vergisi düzenlemesini getiriyoruz. Yurt içi asgari kurumlar vergisinin kurum kazancının yüzde 10’u oranında olmasıyla ilgili bir düzenlememiz var. Ülkemizde, biliyorsunuz, kurumlar vergisi genel oranı yüzde 25. Mükelleflere tanınan indirim ve istisna uygulamaları nedeniyle hesaplanan ve ödenen kurumlar vergisi bu oranın çok altında kalmakta. Bu bağlamda beyan edilen kazanç ve matrah arasında bir bağ kurmak suretiyle mükelleflerin ödeyecekleri kurumlar vergisi, beyan ettikleri kazancın indirim ve istisnaları düşürmeden önceki tutarın yüzde 10’undan aşağı olamayacak şekilde bir düzenleme getiriyoruz.

Bu düzenlemede istisnalar var; işte, yeni işe başlayacaklardan üç yıl boyunca asgari vergi alınmaması gibi, yine, mevcut yatırım teşvik belgesi olan mükelleflerin haklarının korunması gibi. Yaklaşık 62 bin kurumlar vergisi mükellefinin bundan etkilenmesini bekliyoruz ve 70 milyar gibi bir gelir etkisi olacağını düşünüyoruz. Aynı zamanda da Cumhurbaşkanımıza bir yetki alıyoruz. Bununla da sektörün konusuna göre bu oranı sifıra kadar indirme ya da bir katına kadar artırma konusunda yetki alıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi yok ekranımda.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bu önemli bir madde. Burada anladığım kadarıyla firmanın beyan ettiği ticari bilançodaki bir kârı var veya gelir gider cetvelinde bir kâr çıkıyor. Onun üzerine neyi ekliyorsunuz? Kanunen kabul edilmeyen giderleri ekliyorsunuz. Ondan sonra, kendisinin normal, mevcut mevzuata göre düştüğü istisna ve indirimleri düşmüyorsunuz, yeni istisna ve indirimler düşülüyor. Dolayısıyla burada, şimdi, farklı bir şey çıkabilmesi için demek ki mevcut kanunda var olan istisna ve indirimleri bu asgari kurumlar vergisinde uygulamayacağız. Sadece, şuradaki sayılanları mı uyguluyorsunuz?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – İstisnaları var.

ERHAN USTA (Samsun) – “İstisna” dediğiniz şunlar değil mi? Yani şu şeyi sorgulamıyoruz; kendi bize beyan ettiği ticari bilançosu veya oradaki gelir gider şeyini doğru kabul ediyoruz, onun üzerine bu hesaplamaları yapıyoruz. Dolayısıyla yani asgari kurumlar vergisi açısından o zaman yaptığımız şey pratik olarak şu oluyor: Bir kısım kanununda var olan istisna ve indirimleri bu asgari kurumlar vergisi açısından geçerli saymıyorsunuz. Öyle mi diyeceğiz?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Evet.

ERHAN USTA (Samsun) – Peki, bunu yaparken fakat şu istisnalar var: Yeni işe başlayanlara da bu üç yıl uygulanmayacak. Peki, mevcut yatırım teşvik belgesinde olan haklar korunacak, değil mi? Oradaki şeyler de korunacak mı; indirimli kurumlar vergisi var veya işte, her neyse, onların tamamı korunacak. Peki, o zaman biraz örnek verebilir misiniz? Buna rağmen, neler var ki yani burada istisna olarak kabul etmeyeceğiz de bizim hani yüzde 10’dan bir vergi çıkması için, değil mi? Ona ilişkin bir şey söylerseniz yani ben meseleyi anlamaya çalışıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, kim cevap versin? Gelir İdaresi...

Evet, bize bir açıklama yaparsanız Sayın Bayrakdar...

Buyurun lütfen.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Mesela, bir liste var burada, kur koruma istisnası... Kurumlar vergisinde kur koruma istisnası var, ondan yüzde 10 alacağız bu geldiği zaman. İşte, iştirak hisseleri satış kazancı istisnası var; ondan yüzde 10 alacağız. Yurt dışı şube kazançları var, işte, nakdi sermaye artışından kaynaklanan faiz indirimleri var, sponsorluk harcaması var yani böyle şey şey gidiyor, bir sürü var bu şekilde.

ERHAN USTA (Samsun) – Onun bir listesini alabilir miyiz?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Olur, tabii, veririz.

CEVDET AKAY (Karabük) – Bağış ve yardımlarla ilgili...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Bağış ve yardımlar da var.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Hazır şey var, onu veririz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar, o bilgi notunu paylaşalım o zaman.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Tabii, tabii.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın grup sözcülerine verelim, onlar kendi gruplarına verirler.

Evet, Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, aslında, bu kadar çok istisna ve indirimden sonra zaten bunların azaltılması temel amaçtı. Tabii, bunları azaltıyor anlamına da çok fazla gelmiyor; nihayetinde, yüzde 10 bir vergi, konuştuğumuz şey bu, tamamlayıcı vergi olarak olacak. Belki yüzde 9 çıkacaktı, yüzde 1 alacağız, ilave bir şey. Yani şey de baktığımız zaman 70 milyar lira. Bu anlamda ben maddenin olumlu olduğunu düşünüyorum ama yeterli mi? Yeterli değil. Yani bu istisna ve muafiyetler gerçekten amacımıza hizmet etmiyorsa veya işte makroekonomik amaçlarımıza, Hükûmetin amaçlarına hizmet etmiyorsa bunları bu yolla değil, bunların daha kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmesi lazım. Belli ki çok ciddi kaybımız var burada ve sadece kayıp yani işte, istihdam artırıcı etkisi belki olmuyor, büyümeye etkisi olmuyor, verimlilik etkisi olmuyor. Bunların daha kapsamlı şekilde gözden geçirilmesi lazım. Bunu da bir not olarak düşmek istiyorum ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 1 önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin çerçeve 36’ncı maddesiyle 5520 sayılı Kanun’a eklenen 32/C maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine “Kanun” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu” ibaresinin eklenmesini ve (ç) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(ç) 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamındaki kazanç istisnası ile kurumlar vergisi matrahından indirim konusu yapılabilen Ar-Ge ve tasarım indirimleri.”

Orhan Erdem

Ejder Açıkkapı

Sami Çakır

Konya

Elâzığ

Kocaeli

Seydi Gülsoy

Ertuğrul Kocacık

Hüseyin Altınsoy

Osmaniye

Sakarya

Aksaray

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, çok kısa bir cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Bu önerge, oylanmış önerge ve kabul edilen önerge bile gösterdi ki önümüzdeki günlerde artık biz bu maddeden istisna edilen kanunlarla uğraşacağız arkadaşlar. Yani geldiği gün delinen bir kanun bu. Bakın, vergi konuluyor ve ben bir muhalefet milletvekili olarak buna diyorum ki doğru bir şey yapılıyor ama iktidar grubu daha kanunu çıkarmadan istisnasını çıkarmaya başladı. Şimdi, yarın bir gün, işte, bugün serbest bölge geldi; yarın öbürü bastıracak, bu gelecek; o bastıracak, o gelecek yani yaptığımız iş de hiçbir işe yaramayacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, aslında bayağı sert duruyorlar bu konuda fakat hazırlanırken tabii, diğer bakanlıkların da orada bazı gözden kaçan noktaları oluyor. Bugün onu bayağı müzakere ettiler, ben şahit oldum, kesinlikle şey yapmıyorlar. Bu duruşunuzu korursunuz artık.

ERHAN USTA (Samsun) – Umarım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, şimdi, değerli milletvekilleri...

CEVDET AKAY (Karabük) – Başkanım, bu maddeyle ilgili bir şey...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben de bir şey söyleyecektim ama.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, bu maddeyle alakalı, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, iştirak kazançları istisnası, emisyon primi kazanç istisnası bunun kapsamının dışında ama bir de burada şey dikkatimi çekti; taşınmazlardan elde edilen kazançlar da dışarıda tutulmuş.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Nerede?

CEVDET AKAY (Karabük) – Öyle bir şey var mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Bunların hepsi hariç efendim.

CEVDET AKAY (Karabük) – Öyle anlamadım ben ama emisyon primi...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Gayrimenkul yatırım fonlarıyla alakalı bir “gayrimenkul” ibaresi var...

CEVDET AKAY (Karabük) – Yok, bu maddede, şimdi okuyorum: “İştirak kazançları istisnası, emisyon primi kazanç istisnası...” Bunlar şimdi ne olacak? Asgari kurumlar vergisinde bunlar üste ilave edilip vergilendirilmiyor yani bunlar indiriliyor. Burada taşınmazlardan elde edilen kazançları da saymışsınız. Ben onu anlayamadım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Taşınmaz ve iştirak hissesi satış kazancının istisnasından bahsediyorsunuz değil mi?

CEVDET AKAY (Karabük) – Yok, bu maddede ya, 36’ncı maddeyle ilgili.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tamam, işte, 36’ncı maddedeki istisnalarda...

CEVDET AKAY (Karabük) – “Sahip olunan taşınmazlardan elde edilen kazançlar...”

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – “Yatırım fonu ortaklığı” diyor ya arkasında Sayın Vekilim, yatırım fonu ortaklıkları için söylüyor onu çünkü onlardan ekstra vergi alıyoruz.

CEVDET AKAY (Karabük) – Tamam, onlarda şey yok yani doğru mudur?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Onların dışında.

CEVDET AKAY (Karabük) – Tamam, teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Konuyla alakalı... Şimdi, kurumlar vergisi normalde yüzde 25. Bu getirilen şeyler, öyle istisnalar, muafiyetler var ki -anladığım kadarıyla- bir yüzde 10 asgari getirdiğimize göre bunun aşağısında. Mesela, merak ettim ben yani nasıl bir istisna, muafiyetler alıyor ki yüzde 25 kurumlar vergisi vermesi gerekirken yüzde 3, yüzde 4, yüzde 5... Hiç vermeyen var mı? Sıfır, hiç vergi vermiyor, bu sayede yüzde 10 verecek öyle mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Mesela, AR-GE’de, yatırım indiriminde yüzde 2-3’e kadar düşüyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49 ve 50’nci maddeleri, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisiyle alakalı maddeleri birlikte değerlendiriyoruz.

Bu maddelerle alakalı yani bu konuyla alakalı, Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu 37 ile 50’nci maddeler arasında teklifimizle küresel asgari kurumlar vergisinin yüzde 15 olarak uygulanmasıyla ilgili bir düzenleme getiriyoruz. Teklifimizle yıllık konsolide hasılatı 750 milyon euroyu geçen çok uluslu şirketlerin düşük vergileme yapılan ülkelerdeki şube, iştirak ve iş yerlerinin asgari yüzde 15 kurumlar vergisine tabi tutulmasına yönelik aslında tamamlayıcı bir vergileme.

Yine, biliyorsunuz, bu model nasıl ortaya çıktı? OECD’nin BEPS Projesi kapsamında ülkemizin de içinde olduğu 140 ülke bu konuda mutabakat imzaladı. Avrupa Birliği ve bu ülkelerden 30’dan fazlası bunu hayata geçirdi. Biz de bununla ilgili bir düzenleme getiriyoruz. Eğer biz bu vergiyi almazsak karşı taraftaki şirket, başka bir ülke bu vergiyi alabilecek.

Ülkemizde faaliyet gösteren yaklaşık 1.024 yabancı grup var ve bunların 2.134 şirketi var. Yine ülkemizde faaliyet gösteren yani ülkemizde çıkan yerli 57 tane grup var, bunların da yurt dışında 1.848 şirketleri var. Dolayısıyla biz, bu anlamda, dünyayla paralel giden bir düzenlemeyi getiriyoruz. Tabii,

bu vergiyi de uluslararası bilgi değişimiyle alacağız. Bunun da takribi olarak 1/1/2024'ten itibaren hayata geçmesini planlıyoruz ama takriben, bunun işte aldığımız bilgiler neticesinde 2025 sonu gibi vergilendirileceğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Bu konuyla alakalı söz talebi olan var mı? Yok.

Değerli milletvekilleri, 37'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

39'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

40'ıncı maddede bir redaksiyon talebimiz vardır.

Maddeyle 5520 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen ek 4'üncü maddenin (3)'üncü fıkrasının (b) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan “pazarlanabilir (devredilir)” ibaresinin “pazarlanabilir (devredilebilir)” olarak değiştirilmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

44'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

45'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

46'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

47'nci maddede bir redaksiyon talebimiz vardır.

Maddeyle 5520 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen ek 11'inci maddenin (10)'uncu fıkrasının (ç) bendinde yer alan “olacaktır” ibaresinin kanun yazım tekniğine uyum sağlaması amacıyla “olarak kabul edilir” şeklinde değiştirilmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

48'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

49'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

50'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

51'inci maddeyle alakalı...

Sayın Ök...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkan, burada yurt dışı çıkış harcını 150 liradan 500 liraya çıkarıyoruz. Aynı zamanda, bundan sonraki süreçte de yeniden değerlendiriyoruz. Aynı zamanda, biliyorsunuz, 8 milyon 743 bin vatandaşımız geçen yıl yurt dışına çıkmış durumda. Dolayısıyla, bunun üzerinden bir şey yapacak olursak yaklaşık 4,3 milyar lira gibi buradan bir gelir getirici artışı olacağını düşünüyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Bu maddeyle alakalı söz talebi? Yok.

Bir önergemiz bulunmaktadır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nde yer alan 51'inci maddenin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Hakkı Saruhan Oluç

Heval Bozdağ

Van

Antalya

Ağrı

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Sayyigit, buyurun lütfen.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu madde kişilerin seyahat özgürlüğünü, Anayasa'nın 23'üncü maddesinde düzenlenen seyahat özgürlüğüne aykırı şekilde sınırlandırmaktadır. “Harç” adı altında alınan söz konusu paranın hukuksal dayanağını teşkil eden bu kanun maddesi Anayasa'ya aykırı. Söz konusu harç, hukuka aykırı şekilde alındığı için miktarı önemsenmeksizin iptal edilmelidir.

Bir diğer boyutu şu: Şimdi, bu yurt dışı çıkış harcı özellikle bölgede, Şırnak, Van, Ağrı, Iğdır gibi yerlerde yasal sınırlar içerisinde ticaret yapan ve hayatını bununla idame ettiren yurttaşlar için bir handicap doğuracaktır. Bahsettiğimiz yerler, yoksulluk ve işsizliğin en yaygın olduğu bölge yani insanlar ya kıt kanaat geçiniyor ya da göç etmek zorunda kalıyor. Bu kıt kanaat geçinen insanlar için aslında bu harç ciddi bir problem açığa çıkaracak. Size sadece bir örnek vereceğim; sadece Habur Sınır Kapısı'nda günlük ticaret yapan yaklaşık 30 bin insanın hayatını doğrudan etkileyecek bir şey bu. Bu insanların günlük kazancı 500 lira ile 1.500 lira arasında değişiyor. Hayatını bu gelirle idame ettiren insanların günlük 500 TL harç ödemesi olası değil ve beraberinde birçok sorunu da açığa çıkaracak. Bu nedenle maddenin kanun teklifinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, DEM PARTİ'nin önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 51'inci madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, yeni madde ihdasıyla alakalı 6 tane önerge bulunmaktadır, AK PARTİ'nin 2 önergesi var.

Şimdi, 1'inci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde ...- 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına (k) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“I) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu 1949 tarihli Cenevre Sözleşmeleri ve bu sözleşmelerin 1977 tarihli ek protokolleri gereği, savaşta ve barışta uluslararası yardımları yürütmekle mükellef özel hukuk tüzel kişiliğini haiz kamuya yararlı dernek olan Türkiye Kızılay Derneği ile bu derneğe ait veya bağlı işletmelerde çalışanlar,”

Orhan Erdem
Konya

Hüseyin Altınsoy
Aksaray

Ejder Açıkkapı
Elâzığ

Seydi Gülsoy
Osmaniye

Ertuğrul Kocacık
Sakarya

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, önergeyle alakalı açıklama...

Sayın Erdem, buyurun lütfen.

ORHAN ERDEM (Konya) – Sayın Başkanım, bu önergemizle, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bir maddede emekli aylıklarında sıkıntı olan personelin problemini çözmüş oluyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir ve böylece yeni bir madde ihdası yapılmıştır.

Mütekip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Madde ...- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Kamu görevlileri sendikasının kurulu olduğu hizmet kolunda sendika üyesi olabilecek toplam kamu görevlisi sayısının en az yüzde birini sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olup aylık veya ücretinden üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerine aylık veya ücretleri ile birlikte aylık 707 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda toplu sözleşme ikramiyesi ödenir. Toplu sözleşme ikramiyesi ödenen kamu görevlilerine ayrıca toplu sözleşme desteği yapılmaz. Bu fıkra göre üye sayılarının tespitinde ödeme tarihi itibarıyla 4688 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi gereğince Resmî Gazete’de yayımlanan en son tebliğ esas alınır.”

Orhan Erdem
Konya

Seydi Gülsoy
Osmaniye

Sami Çakır
Kocaeli

Mustafa Kalaycı
Konya

İsmail Faruk Aksu
İstanbul

Ertuğrul Kocacık
Sakarya

Ahmet Kılıç
Bursa

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle kamu görevlileri sendikasının kurulu olduğu hizmet kolunda sendika üyesi olabilecek toplam kamu görevlisi sayısının en az yüzde 1'ini sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olup aylık veya ücretinden üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerine toplu sözleşme ikramiyesi ödenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir ve yeni bir madde ihdası yapılmıştır.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinin madde ihdasıyla alakalı bir önergesi vardır, onu okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Komisyonunda görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne (2/2290) aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Madde...- 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 103- Gelir vergisine tabi gelirler aşağıdaki tarifeye göre vergilendirilir.

Gelir Vergisi Tarifesi (Ücretliler Dışındakiler İçin)

275.000 TL'ye kadar		15%
550.000 TL'nin	275.000 TL'si için	41.250 ₺ fazlası 20%
1.000.000 TL'nin	550.000 TL'si için	96.250 ₺ fazlası 27%
3.600.000 TL'nin	1.000.000 TL'si için	217.750 ₺ fazlası 35%
3.600.000 TL'den fazlasının	3.600.000 TL'si için	1.127.750 ₺ fazlası %40

Gelir Vergisi Tarifesi (Ücretliler İçin)

275.000 TL'ye kadar		15%
550.000 TL'nin	275.000 TL'si için	41.250 ₺ fazlası 20%
1.500.000 TL'nin	550.000 TL'si için	96.250 ₺ fazlası 27%
3.600.000 TL'nin	1.500.000 TL'si için	352.750 ₺ fazlası 35%
3.600.000 TL'den fazlasının	3.600.000 TL'si için	1.087.750 ₺ fazlası %40”

Rahmi Aşkın Türeli

Cevdet Akay

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

İzmir

Karabük

Manisa

Veli Ağbaba

Mustafa Erdem

Cavit Arı

Malatya

Antalya

Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türeli, buyurun.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu vergi adaleti konusunda da konuştuğumuz zaman söyledik bunları, bugünkü mevcut yapı içinde vergi dilimlerinin yukarıya doğru genişletilmesi gerekiyor. Normal şartlar altında her sene yeniden değerlendirme oranı kadar yani yurt içi enflasyon oranının yıllık ortalaması kadar artması gerekirken belli yıllarda bunun altında belirlenmesi nedeniyle bugün artık bu dilimler işlevsiz hâle geldi. Bugün herhangi bir çalışan daha mart ayında, nisan ayında, yılın 3'üncü, 4'üncü ayında bir üst dilime; ilerleyen üç dört ay sonra da ikinci dilime çıkıyor ve zaten bugün ciddi anlamda ücretlerin yetersiz olduğunu konuşuyoruz, bir de bir vergi dilimine takılmaları aslında buradaki adaletsizliği

daha da artırıyor. Bu anlamda, söylediğim gibi, bunun geçmiş dönemde yeniden değerlendirme oranı kadar artırılması -bir miktar da üstüne koyduk en son enflasyondaki gelişmeleri- buna göre bunun yeniden belirlenmesi gerekiyor. Sonrasında da yapılması gereken, buradaki oranın da aşağı doğru çekilmesi; en düşük dilimin karşılığındaki oran olan yüzde 15'in de sonrasında yüzde 10'a çekilmesi ve yukarıya doğru artan oranlı bir vergi tarifesinin uygulanması gerekiyor yani "az kazananan az, çok kazananan çok" dediğimiz hikâye aslında budur; bu, bunun ifadesidir. Bu anlamda, önergemize destek istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ederim.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDETAKAY (Karabük) – Vergi yükünün dengeli dağılımı ve vergide adaleti sağlama açısından ilk etapta bu madde ihdasıyla ilgili önergemizde yine vergi dilimlerini yukarıya doğru çekiyoruz çünkü üç ay geldiğinde bir sonraki aylarda çalışanlar açısından, ücretliler açısından net ücrette ciddi azalmalar oluyor. Bunun bir sonraki aşamasında da şimdi, ilk dilimin asgari ücretin yıllık tutarıyla ilgili olarak sınırlandırılması, daha doğrusu, oraya çekilmesi talebimiz olacak ve bu talep neticesinde de bir sonraki aşamada yine, ilk dilimin yüzde 15'ten yüzde 10'a indirilmesi, üst dilimin de yüzde 40'tan 45'e çıkartılması faydalı olacaktır. Bu şekliyle, az kazananan daha az, çok kazananan da kademeli bir şekilde daha çok vergi alınmış olacaktır, vergi yükü dengeli bir şekilde dağıtılacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi İYİ Parti'nin bir önergesi vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“YENİ MADDE- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 103 -

Gelir vergisine tabi gelirler;

288.604 TL'ye kadar	%15
721.510 TL'nin 288.604 TL'si için 43.290,6 TL, fazlası	%20
1.000.000 TL'nin 721.510 TL'si için 43.290,6 TL (ücret gelirlerinde 1.443.020 TL'nin 721.510 TL'si için 129.871,8 TL), fazlası	%27
3.000.000 TL'nin 1.000.000 TL'si için 118.482,9 TL (ücret gelirlerinde 3.607.551 TL'nin 1.443.020 TL'si için 324.679,5 TL), fazlası	%35
3.000.000 TL'den fazlasının 3.000.000 TL'si için 818.482,9 TL (ücret gelirlerinde 7.215.102TL'den fazlasının 3.607.551 TL'si için 1.082.265 TL), fazlası	%40

oranında vergilendirilir.”

Ümit Özlale
İzmir

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, biz bu önergemizle -burada aslında tümünü konuşurken de bir miktar bu konuya girmiştim-şunu yapmaya çalışıyoruz: Nedir bizim sistemimizde? Normal şartlarda vergi dilimlerinin yani her şey normal işlemiş olsa yeniden değerlendirme oranında her yıl artırılması lazım. Fakat orada Cumhurbaşkanına bir yetki verilmiş, onu daha düşük arttırma yetkisi var ve kimi yıllarda bu yetki kullanılmış ve vergi dilimleri düşük artırılmış. Bundan dolayı, bu nedenle çok ciddi bir şekilde aslında hiçbir mevzuat değişikliği yapılmadan -bu hem çalışanlar açısından hem de diğer normal geliri olan gelir vergisi mükellefleri açısından- efektif vergi yükü artmış. Çok kısa, hani “Bu ne kadar artmış?” diye bakacak olursak yani burada işte ben yeniden değerlendirme oranında artırılmış olsaydı, ikinci vergi diliminin en üst dilimini toplam matrah olarak kabul ettiğimde, aslında biz normal şartlarda yeniden değerlendirme oranına göre arttırmış olsaydık, onun yüzde 49 üzerinde... Yani mutlak rakam olarak yüzde 49 daha fazla vergi alıyoruz 2024 yılı için. Yani diğer yıllarda bir sürü kayıplar oluştu da sadece 2024 için söylüyorum, rakam olarak da 63 bin TL fazla vergi alınmış oluyor. Efektif vergi yükündeki artış da 8,7 puan. Bu çok yüksek bir artış. Dolayısıyla artık geçmişi telafi etme imkânımız yok ama hiç olmazsa yani 2000 yılını baz alarak o günden bugüne yeniden değerlendirme oranlarıyla arttırmış olsak neye gelir? Listemizde verdiğimiz şey o, hiçbir oynama yok kuruşu kuruşuna. Yani normal mevzuattaki hüküm uygulanmış olsaydı bugün vergi dilimleri böyle olacaktı. Bunun düzeltilmesine ilişkin bir önergeyi önergemiz. Bu, vergi adaleti açısından: bunun aksini düşünmemek lazım, zaten işin olmazsa olmazıydı normal şartlarda. Dediğim gibi, geriye doğru zaten onu telafi etme imkânımız yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Ama hiç olmazsa aşırı vergilenmesinin önüne geçmiş oluruz diye düşünün, değerlendirin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“YENİ MADDE- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası, dördüncü fıkrasının (iii) alt bendinin üçüncü cümlesi, sekizinci fıkrası ve dokuzuncu fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.”

Ümit Özlale

Erhan Usta

İzmir

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, Değerli Başkan, burada bu, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi -hepimizin bildiği gibi- bu vergi tevkifatlarıyla ilgili madde. Hani, bu tevkifat işi normal şartlarda zaten bizim karşı çıkmamız gereken bir iş. Niye? Çünkü hani az kazanan az, çok kazanan çok vergi alacaksa müterakkidir normal şartlarda, işte, dilimler yüzde 15'ten filan başlar, yukarı doğru gelir arttıkça vergi oranlarının artması lazım; bir. Bu, zaten stopaj usulünün uygulanıyor olması veya tevkifat usulünün uygulanıyor olması bu müterakkilik durumunu ortadan kaldırıyor.

Dolayısıyla vergi adaleti açısından kötü bir şey ama burada daha da kötüsü var; burada kanuni oran: Bizim yapmaya çalıştığımız şey şu: Kanundaki oran yüzde 25. Neler için? Oradaki -sabahleyin de bunları söyledik- yani burada stopaj usulüyle aldığımız borsa bunun içerisinde; faiz gelirleri, tahvil faizi, mevduat faizi veya diğer, ne bileyim ben, değişik piyasalardaki kârlar, kazançların hep aslında kanuni oranı, stopaj -stopaj olmaması lazım da- stopaj oranı da yüzde 25. Yine orada Cumhurbaşkanına verilen yetkiler çerçevesinde bunların birçoğu sıfıra düşürülmüş, sıfır vergi alıyoruz, milyarlarca lira faiz geliri olan insanlardan sıfır vergi alıyoruz veya kimisinden 5, kimisinden 10 vergi alıyoruz. Bizim burada yapmaya çalıştığımız şey, hiç olmazsa bu şeylerin Cumhurbaşkanı yetkilerini de kaldırarak stopajda hiç olmazsa yüzde 25’lik kanuni oranın uygulanmasını istiyoruz. Tabii, hem vergi adaleti açısından bunun son derece önemli olduğunu düşünüyorum hem de çok ciddi bir gelir gelecektir; tabii, sizlerin kabul etmesi durumunda.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Önergeyi kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE – 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu’nun 39’uncu maddesinin birinci fıkrasına “asgari sınırları” ibaresinden sonra gelmek üzere “İlgili yılın ocak ve temmuz aylarında olmak üzere sendikalar tarafından açıklanan en yüksek yoksulluk sınırının yarısından az olmamak üzere” ibaresi eklenmiştir.

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Hakkı Saruhan Oluç

Heval Bozdağ

Van

Antalya

Ağrı

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyle alakalı...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Hayat pahalılığının her geçen gün daha da arttığı ve enflasyonun resmî rakamlara göre yaklaşık yüzde 75, bağımsız araştırmacılara göre ise yüzde 120’lere vardığı bir ortamda asgari ücretle geçinmek imkânsız hâle gelmiş, asgari ücretle çalışan milyonların en temel ihtiyaçları dahi karşılaması olanaksız hâle gelmiştir. Buna karşılık hem Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı hem de Cumhurbaşkanı asgari ücrete yılda sadece bir kez zam yapılacağını ifade etmişlerdir. Her geçen gün iğneden ipliğe zam gelirken, enflasyon sürekli artarken emeğiyle geçinen yurttaşların enflasyon canavarına yem edilmesi, asgari ücretin yılda sadece bir kere yapılacak zamlarla belirlenmesi asla kabul edilemez. Bu sebeple 2024 yılının ikinci altı aylık dönemi için asgari ücretin bu dönem açıklanan en yüksek yoksulluk sınırının yaklaşık yarısına denk gelen 32 bin TL’ye çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

52’nci maddeye geçiyorum, yürürlük maddesi.

1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 52'nci maddesinin birinci fıkrasının; (a) bendinin aşağıdaki şekilde, (c) bendinde yer alan "21'inci," ibaresinin "17'nci," şeklinde değiştirilmesini ve fıkraya (ç) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin eklenmesini ve diğer bentlerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"a) 3 üncü, 4 üncü, 33 üncü ve 34 üncü maddeleri 1/1/2025 tarihinde,"

"d) 18 inci ve 26 ncı maddeleri 1/11/2024 tarihinde,"

Orhan Yegin

Ankara

Necmettin Erkan

Kırşehir

Hüseyin Altınsoy

Aksaray

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için yürürlük maddesi kanun teklifindeki numaralar baz alınarak verilmiştir. Çıkarılan ve eklenen maddeler çerçevesinde metin hazırlanırken gerekli teselsüller yapılacaktır. Bilgilerinize sunulur.

53'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, paketteki maddeler bitti.

CEVDET AKAY (Karabük) – 55 madde mi oldu şu anda?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kaç tane ekledik? Son şu oylamaları da...

CEVDET AKAY (Karabük) – O zaman 54 oldu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın üyeler, görüşülmekte olan teklif metninde kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanunun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, açıklama, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini; ayrıca muhalefet şerhlerinin en geç 22 Temmuz Pazartesi günü saat 16.00'ya kadar verilmesini; kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüleri olarak Hüseyin Altınsoy, Orhan Yegin, Ahmet Kılıç, Nilgün Ök, Ejder Açıkkapı, Yaşar Kırkpınar, Mustafa Baki Ersoy, Necmettin Erkan, Sami Çakır, Orhan Erdem, Mustafa Kalaycı, Seydi Gülsoy, Ertuğrul Kocacık, Ersan Aksu ve İsmail Güneş'in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 03.40